

Risbo

Research-Training-Consultancy

Gemeente Rotterdam

KWP

Rotterdams Talent

Basismonitor Onderwijs Nationaal Programma Rotterdam Zuid 2019

J. de Boom

P. van Wensveen

Risbo, Erasmus Universiteit

A. L. Roode

P. A. de Graaf

I. Vogel

OBI, gemeente Rotterdam

Basismonitor Onderwijs Nationaal Programma Rotterdam Zuid 2019

J. de Boom

P. van Wensveen

Risbo, Erasmus Universiteit

A.L. Roode

P.A. de Graaf

I. Vogel

OBI, gemeente Rotterdam

Risbo, Erasmus Universiteit

OBI, gemeente Rotterdam

April 2020

Inhoudsopgave

Bevindingen Basismonitor Onderwijs Rotterdam Zuid 2019	1
Hoofdstuk 1 Inleiding	7
1.1 Opzet van de basismonitor onderwijs NPRZ	7
1.2 De sociaaleconomische positie van de bevolking	9
Hoofdstuk 2 Data en methode	13
2.1 Inleiding	13
2.2 Gebruikte databestanden	13
Hoofdstuk 3 Basisonderwijs	15
3.1 Inleiding	15
3.2 Leerlingen in het basisonderwijs	15
3.3 Definitief advies vervolgonderwijs in het basisonderwijs	21
3.4 Leerprestaties van leerlingen in het basisonderwijs	25
3.5 Relatief verzuim in primair onderwijs	32
Hoofdstuk 4 Voortgezet onderwijs	35
4.1 Inleiding	35
4.2 Leerlingen in het voortgezet onderwijs	35
4.3 Leerlingen in leerjaar 3 van het voortgezet onderwijs	36
4.4 Prestaties van leerlingen in het voortgezet onderwijs	37
4.5 Diploma's in het voortgezet onderwijs	40
4.6 Doorstroom van vo-gediplomeerden	48
4.7 Relatief verzuim en nieuw voortijdig schoolverlaten in het vo	50
Hoofdstuk 5 Mbo	53
5.1 Inleiding	53
5.2 Studenten mbo naar leerweg	53
5.3 Studenten mbo naar niveau	53
5.4 Studenten mbo naar sector	56
5.5 Diploma's mbo naar niveau	59
5.6 Doorstroom van mbo-gediplomeerden	60
5.7 Nieuw voortijdig schoolverlaten in het mbo	62
Hoofdstuk 6 Hoger onderwijs	63
6.1 Inleiding	63
6.2 Studenten in het hbo en wo	63
6.3 Herkomst van studenten in Rotterdam	64
6.4 Studenten naar sector in het hbo en wo	65

6.5	Gediplomeerden in het hoger onderwijs	66
Hoofdstuk 7 Overgang onderwijs naar arbeidsmarkt.....		69
7.1	Inleiding	69
7.2	Positie van geslaagden en onderwijsverlaters na één jaar	69
7.3	Doorstroom van geslaagden in zorg en techniek.....	72
7.4	Doorstroom van mbo-gediplomeerden per sector naar werk.....	74
7.5	Doorstroom van ho-gediplomeerden per sector naar werk.....	78
Bijlage 1 Speciaal onderwijs en speciaal basisonderwijs.....		81
Bijlage 2 Aanvullende tabellen bij hoofdstuk 1		83
Bijlage 3 Aanvullende tabellen bij hoofdstuk 3		85
Bijlage 4 Aanvullende tabellen bij hoofdstuk 4		95
Bijlage 5 Aanvullende tabellen bij hoofdstuk 5		113
Bijlage 6 Aanvullende tabellen bij hoofdstuk 6		123
Bijlage 7 Aanvullende tabellen bij hoofdstuk 7		131
Bijlage 8 Regeling Leerlinggewicht		141
Bijlage 9 Sectorindeling in het MBO		143
Bijlage 10 Overzicht van de gebruikte SSB-bestanden		147
Definities en afkortingen		149

Bevindingen Basismonitor Onderwijs Rotterdam Zuid 2019

Het Nationaal Programma Rotterdam Zuid (NPRZ) is een langjarig programma voor de gebieden Feijenoord, Charlois en IJsselmonde ("Rotterdam Zuid") dat zich richt op het wegwerken van achterstanden op het gebied van wonen, werk en scholing. Het uitgangspunt van het NPRZ is dat school en werk de beste garanties zijn voor een beter leven. De voorliggende Basismonitor Onderwijs NPRZ beschrijft de ontwikkeling in de pijler 'onderwijs', waarbinnen alle vormen van onderwijs een plek vinden. In deze vijfde editie van de monitor wordt de onderwijspositie van de schoolgaande op Rotterdam Zuid wonende jongeren gevolgd. Dit gebeurt met data uit het Sociaal Statistisch Bestand (SSB) die via het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) beschikbaar is en waarin personen in de tijd gevolgd kunnen worden. De gebieden die in de monitor vergeleken worden, zijn de zeven focuswijken¹, Rotterdam Zuid, overig Rotterdam, Rotterdam, de vier grote steden en Nederland.

In het inleidende hoofdstuk is in het kort de sociaaleconomische positie van de bevolking geschetst. Hieruit blijkt dat in Rotterdam Zuid sprake is van achterstand in het onderwijs, op de arbeidsmarkt en op de woonmarkt. In verhouding groeien er meer kinderen van Rotterdam Zuid op in een achterstandssituatie vergeleken met het gemiddelde van de vier grote steden. De sociaaleconomische positie in de focuswijken is zelfs minder dan gemiddeld in Rotterdam Zuid.

Basisonderwijs

- Het aandeel leerlingen in speciaal (basis-)onderwijs is onder de kinderen wonend in Rotterdam Zuid en in de focuswijken hoger dan in de vier grote steden. Zowel in Rotterdam Zuid als in de vier grote steden daalde het aandeel leerlingen vanaf 2010/2011 tot 2017/2018. In 2017/2018 is er sprake van een stijging ten opzichte van het voorgaande schooljaar. In de focuswijken is er sprake van stijging sinds het schooljaar 2015/2016.
- Het aandeel leerlingen met een leerlinggewicht is in Rotterdam Zuid hoger dan gemiddeld in de vier grote steden. In de focuswijken is dit nog hoger. Wel daalt het aandeel sinds het schooljaar 2010/2011. Daarmee samenhangend, het opleidingsniveau van de ouders van de leerlingen in het basisonderwijs is in Rotterdam Zuid lager dan gemiddeld in de vier grote steden.

---

¹ De zeven focuswijken zijn de CBS-buurtten Feijenoord, Afrikaanderwijk, Carnisse, Oud-Charlois, Hillesluis, Tarwewijk en Bloemhof. Dit wordt ook wel de Children's zone genoemd.

- De schooladviezen aan groep 8 kinderen liggen bij leerlingen uit Rotterdam Zuid en uit de focuswijken lager dan gemiddeld in de vier grote steden.
- Het opleidingsniveau van de ouders van de leerlingen hangt samen met het niveau van het schooladvies van de leerlingen. Hoe lager het opleidingsniveau van de ouders hoe lager het advies. Echter bij alle drie de opleidingsniveaus “maximaal mbo-1”, “mbo-2,3,4/havo/vwo” en “hbo/wo” krijgen de leerlingen wonend in Rotterdam Zuid een lager schooladvies dan gemiddeld in de vier grote steden.
- Het aandeel herziene schooladviezen op het totaal aantal definitieve adviezen is in Rotterdam Zuid hoger dan gemiddeld in de vier grote steden.
- De leerlingsscores in groep 8 van het regulier basisonderwijs op de Centrale Eindtoets (CET) én op de IEP eindtoets liggen bij leerlingen uit Rotterdam Zuid en uit de focuswijken duidelijk lager dan gemiddeld in de vier grote steden. Het aandeel leerlingen dat een CET toets heeft gemaakt is in Rotterdam Zuid (50 procent in 2017/2018) lager dan in de vier grote steden (74 procent). De komst van meerdere eindtoetsen maakt een vergelijking in de loop van de tijd met alleen de CET toets niet meer verantwoord.
- In groep 8 van het basisonderwijs worden leerlingen op drie referentieniveaus beoordeeld, rekenen, taal en lezen. Het aandeel leerlingen dat onder het referentieniveau rekenen en lezen (<F1) scoort is in Rotterdam Zuid hoger groter dan gemiddeld in de vier grote steden. Voor het referentieniveau taal is het aandeel dat te laag scoort vergelijkbaar met de vier grote steden. In de vier grote steden scoren de leerlingen (iets) vaker hoger dan het referentieniveau voor rekenen, lezen en taal.
- Het schoolverzuim is onder leerlingen uit Rotterdam Zuid hoger dan onder leerlingen in overig Rotterdam. In het schooljaar in 2015/2016 was het schoolverzuim in het regulier basisonderwijs uit Rotterdam Zuid iets lager, in 2016/2017 en 2017/2018 is het percentage verzuim weer vergelijkbaar met de schooljaren vanaf 2010/2011.

Voortgezet onderwijs

- Het aandeel leerlingen in het voortgezet speciaal onderwijs (vso) is de afgelopen jaren in Rotterdam Zuid op een vergelijkbaar niveau gebleven. In de focuswijken is er dit jaar een lichte daling. Onder mannen is het aandeel dat speciaal onderwijs volgt duidelijk groter dan onder vrouwen.
- In het derde leerjaar van het voortgezet onderwijs zit 31 procent van de leerlingen uit Rotterdam Zuid op de havo of het vwo; in de vier grote steden is dit 48 procent. Dit verschil is dit jaar weer kleiner geworden.

- Leerlingen uit Rotterdam Zuid volgden in het derde leerjaar van het voortgezet onderwijs tot dit jaar vaker dan gemiddeld in de vier grote steden een lagere opleiding dan hen geadviseerd werd door de basisschool. Vanaf het schooljaar 2014/2015 is een daling te zien van het percentage leerlingen uit Rotterdam Zuid en de focuswijken dat een lagere positie heeft dan het advies van de leerkracht in groep 8 en in dit schooljaar (2018/2019) is er nagenoeg geen verschil meer.
- Het aandeel kinderen van Rotterdam Zuid dat in het derde leerjaar een hogere positie heeft dan het advies in groep 8 neemt toe. In 2018/2019 zijn in Rotterdam Zuid en de focuswijken iets meer leerlingen die in leerjaar drie een opleiding op een hoger niveau volgen dan gemiddeld in de vier grote steden.
- Het overall percentage geslaagde leerlingen die wonen in Rotterdam Zuid in 2017/2018 is 87 procent. Dit wijkt nauwelijks af van het gemiddelde in de vier grote steden (88 procent). In Rotterdam Zuid is percentage geslaagden in de havo en het vwo wel beduidend lager dan in de vier grote steden.
- Het aandeel leerlingen dat slaagt met een 7,5 of hoger is in Rotterdam Zuid gemiddeld twee procentpunten lager dan in de vier grote steden. Voor de havo en het vwo is het verschil met de vier grote steden groter.
- In Rotterdam Zuid is het aandeel geslaagden in de sectoren techniek en zorg en welzijn groter dan in de vier grote steden, zowel op vmbo-basis als op vmbo-kader. Het aandeel vmbo-geslaagden met een opleiding in de sector techniek is in Rotterdam Zuid in de afgelopen jaren gestegen. De stijging is vooral het laatste jaar zichtbaar. In vergelijking met de ontwikkeling in de vier grote steden is de stijging in Rotterdam Zuid groter.
- Het aandeel geslaagden met een N-profiel in Rotterdam Zuid is op de havo vergelijkbaar met het gemiddeld in de vier grote steden. Op het vwo is er in Rotterdam Zuid een groter deel van de geslaagden met een N-profiel.
- Van de leerlingen uit Rotterdam Zuid en de focuswijken met een 'vmbo-kl'-diploma stroomt een groter deel dan gemiddeld door naar een mbo-opleiding op het hogere niveau 4. Leerlingen met een 'vmbo-gl/tl'-diploma in Rotterdam Zuid en in de focuswijken vervolgen iets vaker dan gemiddeld in de vier grote steden hun loopbaan via het mbo-niveau 4. Leerlingen met een havo- of vwo-diploma in Rotterdam Zuid en in de focuswijken kiezen vaker voor een vervolgopleiding dan gemiddeld in de vier grote steden.
- Het schoolverzuim in het 3e en 4e leerjaar van het voortgezet onderwijs ligt in Rotterdam Zuid op 10,0 procent is daarmee vergelijkbaar met overig Rotterdam. In het praktijkonderwijs en het vmbo is het verzuim lager dan in overig Rotterdam. Op de havo en het vwo is het verzuim in Rotterdam Zuid iets hoger dan in overig Rotterdam.

Mbo

- Het aandeel mbo-studenten uit Rotterdam Zuid dat de mbo-opleiding op niveau 4 volgt is iets kleiner dan gemiddeld in de vier grote steden. Tegelijkertijd stijgt in alle gebieden het aandeel mbo-studenten op niveau 4.
- Van de mbo-studenten uit Rotterdam Zuid is het deel dat een studie volgt in de zorgsector in de afgelopen jaren gestegen. Onder de mbo-studenten van Rotterdam Zuid is het aandeel dat een studie volgt in de zorgsector hoger dan het gemiddeld in de vier grote steden.
- Onder mbo-studenten van Rotterdam Zuid is het aandeel dat een studie volgt in de sector techniek in het afgelopen jaar wederom iets gestegen en is bijna op hetzelfde niveau als in de vier grote steden. Het aandeel dat vervoer, transport en logistiek (9,2 procent) doet, is het laatste jaar iets gedaald. Het is wel aanzienlijk hoger dan gemiddeld in de vier grote steden (5,2 procent).
- In Rotterdam Zuid en in de focuswijken is het deel van de geslaagde mbo-ers dat doorstroomt naar een vervolgopleiding (iets) groter dan gemiddeld in de vier grote steden.
- Het VSV-percentage in het mbo ligt in 2017/2018 op 9,4 procent voor Rotterdam Zuid en op 9,2 procent in de focuswijken. Dit is een stijging ten opzichte van het voorgaande jaar en ook hoger dan gemiddeld in de vier grote steden (8,6%) en aanzienlijk hoger dan het landelijke percentage (5,6%).

Hbo en wo

- In Rotterdam Zuid wonen in 2018/2019 5.590 studenten die in het hoger beroepsonderwijs studeren. Dit aantal is de afgelopen jaren toegenomen, relatief veel studenten zijn ouder dan 27 jaar.
- Driekwart van de hbo studenten uit Rotterdam Zuid woonde voordat ze gingen studeren al in Rotterdam Zuid.
- De verdeling van hbo-studenten over de verschillende onderwijssectoren komt overeen met de verdeling in de vier grote steden.
- In Rotterdam Zuid stijgt het aantal bachelor gediplomeerden in het hbo en het aantal master gediplomeerden in het wo. Dit beeld is vergelijkbaar met de ontwikkeling in de vier grote steden

Arbeidsmarkt

- Studenten die een mbo-diploma op niveau 1 en 2 halen en wonen in Rotterdam Zuid, hebben het jaar erop iets minder vaak werk dan studenten

uit andere gebieden. De studenten uit Rotterdam Zuid volgen relatief vaker weer onderwijs.

- De Rotterdamse studenten met een mbo-diploma halen op niveau 3 en 4 werken en volgen na een jaar even vaak onderwijs als de studenten tezamen uit de vier grote steden.
- Van de jongeren uit Rotterdam Zuid die zonder startkwalificatie het onderwijs verlaten, volgt een vijfde deel een jaar later weer onderwijs. Na een jaar volgt 37 procent geen opleiding en heeft ook geen werk. Dit aandeel is gelijk aan het gemiddeld in de vier grote steden.
- Mbo-geslaagden met een diploma op niveau 3 en 4 in de richting 'zorg' uit Rotterdam Zuid zijn na een jaar ongeveer iets minder vaak aan het werk in de bedrijfssector 'zorg' als de mbo-geslaagden met hetzelfde niveau en richting uit de vier grote steden.
- Mbo-ers met een diploma op niveau 3 en 4 in de richting 'techniek' uit Rotterdam Zuid zijn na een jaar ongeveer even vaak aan het werk in een 'technische bedrijfssector' als de geslaagden met hetzelfde niveau en richting uit de vier grote steden. Geslaagden die wonen in overig Rotterdam zijn iets vaker aan het werk in een 'technische bedrijfssector'.
- Van de gediplomeerden van het mbo is gekeken naar het aandeel dat het jaar erop 12 uur of meer per week werkt zonder dat zij nog onderwijs volgen. Ook is gekeken of zij economisch zelfstandig zijn. Hierbij is een onderscheid gemaakt naar niveau en sector. Op mbo-2 niveau hebben degenen uit Rotterdam Zuid met een diploma in de richting 'techniek' en 'vervoer, transport en logistiek' vaker werk dan degenen met een andere richting. Ook zijn zij vaker economisch zelfstandig dan degenen met een andere richting.
- Op mbo niveau 3 en 4 hebben de gediplomeerden in de richtingen 'zorg', 'techniek' en 'vervoer, transport en logistiek' uit Rotterdam Zuid vaker werk als de gediplomeerden met een andere richting. Ook zijn zij vaker economisch zelfstandig.
- Hbo-gediplomeerden uit Rotterdam Zuid met een diploma in de richting onderwijs en gezondheidszorg hebben (iets) vaker werk degenen met een diploma in een andere richting. Zij zijn ook vaker economisch zelfstandig.
- Net als gemiddeld in de vier grote steden hebben wo-gediplomeerden uit Rotterdam Zuid vaak werk met een werkweek van tenminste 12 uur. Degenen met een diploma richting 'gezondheidszorg' het vaakst (92 procent) en degenen met een diploma richting 'gedrag en maatschappij' met minst vaak (79 procent). De verschillen met het gemiddelde van de vier grote steden zijn klein.

Hoofdstuk 1   Inleiding

1.1   Opzet van de basismonitor onderwijs NPRZ

Rotterdam Zuid kent een stapeling van achterstanden op het gebied van scholing, werk en wonen. Het Nationaal Programma Rotterdam Zuid (NPRZ) heeft als doel deze achterstanden in de komende decennia weg te werken zodat Rotterdam Zuid in 2030 op het niveau komt van de vier grote Nederlandse steden. Het uitgangspunt van het NPRZ is dat school en werk de beste garanties zijn voor een beter leven. De Basismonitor Onderwijs NPRZ richt zich op de ontwikkeling in de pijler 'scholing' waarbinnen alle vormen van onderwijs een plek vinden. Het verbeteren van de onderwijssituatie heeft naar verwachting ook een positief effect op de andere pijlers. Daarom wordt in de Basismonitor ook aandacht besteed aan de overgang van onderwijs naar arbeidsmarkt. Dit is de vijfde editie van de monitor.

Een belangrijk onderdeel uit het uitvoeringsplan is het creëren van gebieden waarin kinderen en leerlingen beter en meer onderwijs krijgen: Children's Zone in de zeven zogeheten focuswijken. Scholen zijn 'het kloppend hart' in deze gebieden. Kinderen gaan op jongere leeftijd naar school, de scholen zijn langer open en bieden extra leertijd. Dit wordt aangevuld met praktische zorg en ondersteuning aan kinderen en gezinnen door wijkteams en studenten, die werken volgens de frontlijnaanpak. Met deze praktische hulp voor gezinnen, een extra inzet op Nederlandse taal en algemene ontwikkeling, krijgen de kinderen een aanzet in de goede richting en vergroten zij daarmee naar verwachting hun kansen in het vervolgonderwijs en later op de arbeidsmarkt.

Om een indicatie te krijgen of de beleidsinterventies het gewenste effect sorteren, is het wenselijk om de resultaten van deze maatregelen zo goed mogelijk in kaart te brengen. Een belangrijke eerste stap in zo'n onderzoek is dat er brede informatie beschikbaar is over de doelgroep waarop de interventies zijn gericht: de (schoolgaande) jongeren. Dat kan door de schoolloopbaan van deze schoolgaande op Rotterdam Zuid wonende jongeren te monitoren. Dat is het doel van deze monitor. De monitor baseert zich voornamelijk op data van het Sociaal Statistisch Bestand (SSB) van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS).

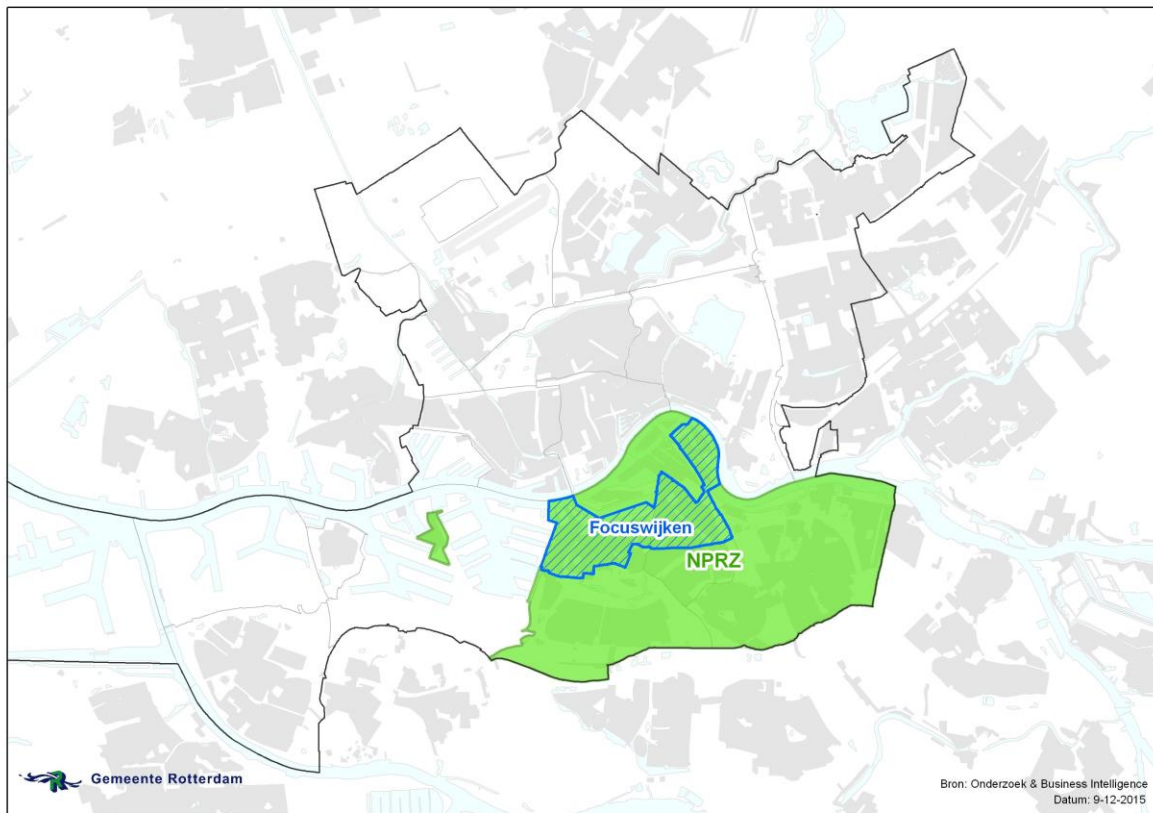
Na dit inleidende hoofdstuk gaan we in hoofdstuk 2 kort in op de onderzoeksmethoden, de gehanteerde definities en de beperkingen van het onderzoek. In de daarop volgende hoofdstukken 3 tot en met 5 staat de onderwijsloopbaan van kinderen op Zuid en in de focuswijken centraal. Hierbij worden vergelijkingen gemaakt met de onderwijsloopbanen van kinderen in de rest van Rotterdam, met de vier grote steden en Nederland. In hoofdstuk 3 wordt ingegaan op aantallen

leerlingen in het basisonderwijs, speciaal basisonderwijs en speciaal onderwijs. Hoofdstuk 4 gaat in op het voortgezet onderwijs, in hoofdstuk 5 staat de onderwijsloopbaan in het mbo centraal en in hoofdstuk 6 in het hbo en wo. Het uiteindelijke streven is om de gehele onderwijsloopbaan (de voor- en voerschoolse educatie, het basisonderwijs, voortgezet onderwijs en beroeps- en hoger onderwijs) in kaart te brengen. Op dit moment is dat echter nog niet mogelijk. Zo beschikken we nog niet over gegevens over de deelname aan voor- en voerschoolse voorzieningen. Ook kunnen we nog geen uitspraken doen over eventuele achterstanden aan het begin en gedurende de loopbaan in het basisonderwijs omdat we niet beschikken over gegevens uit het Leerlingvolgsysteem naar woongebied. Hoofdstuk 7 van het rapport gaat ten slotte in op de overgang van onderwijs naar werk.

De geografische aanduidingen in deze rapportage hebben betrekking op het woongebied. Dat wil zeggen dat waar in de tabellen of figuren wordt gesproken over bijvoorbeeld de focuswijken of Rotterdam Zuid de analyses betrekking hebben op kinderen en/of jongeren die wonen in het betreffende gebied.

De resultaten worden gepresenteerd voor alle kinderen en/of jongeren in het onderwijs woonachtig in de betreffende gebieden. Daarnaast worden de resultaten ook uitgesplitst naar geslacht en etnische herkomst. Waar relevant wordt ook een onderverdeling gemaakt naar leeftijdsgroepen. Deze uitsplitsingen zijn in het algemeen opgenomen in een bijlage bij de betreffende hoofdstukken.

De zeven focuswijken zijn Feijenoord, Afrikaanderwijk, Carnisse, Oud-Charlois, Hillesluis, Tarwewijk en Bloemhof. In deze wijken zijn de achterstanden nog groter dan in de andere wijken van Rotterdam Zuid ten opzichte van het gemiddelde in de vier grote steden. De focus van het NPRZ ligt daarom op deze zeven wijken. Dit betekent niet dat de andere wijken in Rotterdam Zuid geen aandacht krijgen. Voor deze wijken geldt ook dat achterstand onder de bewoners moet worden verkleind en dat moet worden voorkomen dat deze wijken een focuswijk worden. Zie figuur 1.1 voor een kaart van Rotterdam Zuid en de focuswijken.

Figuur 1.1 Het NPRZ gebied en de focuswijken

1.2 De sociaaleconomische positie van de bevolking

Voordat we uitgebreider ingaan op de stand van zaken in het onderwijs schetsen we aan de hand van enkele kernindicatoren uit diverse bronnen, de sociaaleconomische context van de diverse gebieden (tabel 1.1)².

² De tabel is overgenomen uit de voortgangsrapportage van NPRZ.

Tabel 1.1 Sociaaleconomische indicatoren bevolking

	Focuswijken	Rotterdam Zuid	Rotterdam	Vier grote steden	Nederland
Stand bevolking 1 januari (2019)	80.176	204.937	644.373	2.398.282	17.282.163
Percentage inwoners tot 27 jaar van totale bevolking (2019)	37,4%	34,0%	33,1%	33,0%	30,8%
Percentage één-ouder huishouden met tenminste 1 thuiswonend kind, jonger dan 18 jaar op alle huishoudens met ten minste 1 thuiswonend kind, jonger dan 18 jaar (1 jan. 2019)	39,6%	39,4%	33,1%	27,4%	19,1%
Gemiddeld besteedbaar huishoudensinkomen, gestandaardiseerd (2017)	€ 20.800	€ 23.600	€ 26.500	€ 29.000	€ 29.800
% huishoudens met een WWB-AO- of WW-uitkering (2017)	22,2%	18,4%	15,2%	13,2%	8,9%
% huishoudens met een WWB of WW-uitkering (2017)	16,7%	14,0%	11,5%	9,2%	5,4%
% huishoudens met een AO-uitkering (2017)	5,5%	4,4%	3,7%	3,9%	3,5%
% huishoudens met een inkomen tot 110% van het sociaal minimum (2018)**	26%	23%	19%	17%	11%
Werkzoekenden zonder baan in % van de potentiële beroepsbevolking 15 t/m 74 jaar (2017)**	18%	16%	13%	11%	7%
Kinderen tot 18 jaar in een huishouden met inkomens tot 110% van het sociaal minimum in % van alle kinderen tot 18 jaar in een huishouden (2017)**	28%	26%	20%	16%	9%
% jongeren met startkwalificatie, 18 t/m 22 jaar (1 okt. 2018)**	57%	57%	64%	66%	67%
% kinderen op de basisschool met laag opgeleide ouders (2018/2019)	24,4%	20,7%	16,1%	12,9%	8,1%
% kwetsbare meergezinswoningen t.o.v. de woningvoorraad (2018)**	50%	35%	24%	x	x
Gemiddelde WOZ-waarde van de woningen (2019)**	€ 116.000	€ 142.500	€ 194.500	€ 306.000	€ 248.000

Bronnen: CBS, OBI, UWV en DUO, * bron SSB, CBS, wijkt af van voorgaande berekening met Rotterdamse registraties, ** voorlopig

In Rotterdam Zuid wonen op 1 januari 2019 ruim tweehonderdduizend personen; bijna een derde deel van het inwonersaantal van geheel Rotterdam. Van deze bewoners uit Rotterdam Zuid wonen er tachtigduizend in de zeven focuswijken. De laatste jaren is er een groei van de bevolking in de focuswijken en op Zuid, net als in geheel Rotterdam.

Het aandeel kinderen en jongeren onder de 27 jaar is in Rotterdam Zuid hoger dan in Rotterdam, in de vier grote steden en Nederland. In de focuswijken is dit aandeel nog hoger. Het percentage één-oudergezinnen met een kind onder de 18 jaar is in Rotterdam Zuid hoger dan gemiddeld in Rotterdam en in de vier grote steden.

De indicatoren die de sociaaleconomische positie van huishoudens in kaart brengen, laten zien dat het gemiddelde huishoudinkomen in Rotterdam Zuid lager is dan in Rotterdam en nog lager dan gemiddeld in de vier grote steden. Het aandeel huishoudens met een uitkering is hoger en het aandeel huishoudens met een inkomen tot 110% van het sociaal minimum is hoger dan gemiddeld in Rotterdam en in de vier grote steden. De focuswijken laten op deze indicatoren meer achterstand zien dan geheel Rotterdam Zuid. Ook het percentage niet-werkende werkzoekenden is in Rotterdam Zuid en in de focuswijken hoger dan gemiddeld in Rotterdam. In Rotterdam is dit hoger dan in de vier grote steden.

Het percentage kinderen tot 18 jaar dat woont in een huishouden met een inkomen tot 110% van het sociaal minimum is in Rotterdam Zuid beduidend hoger dan

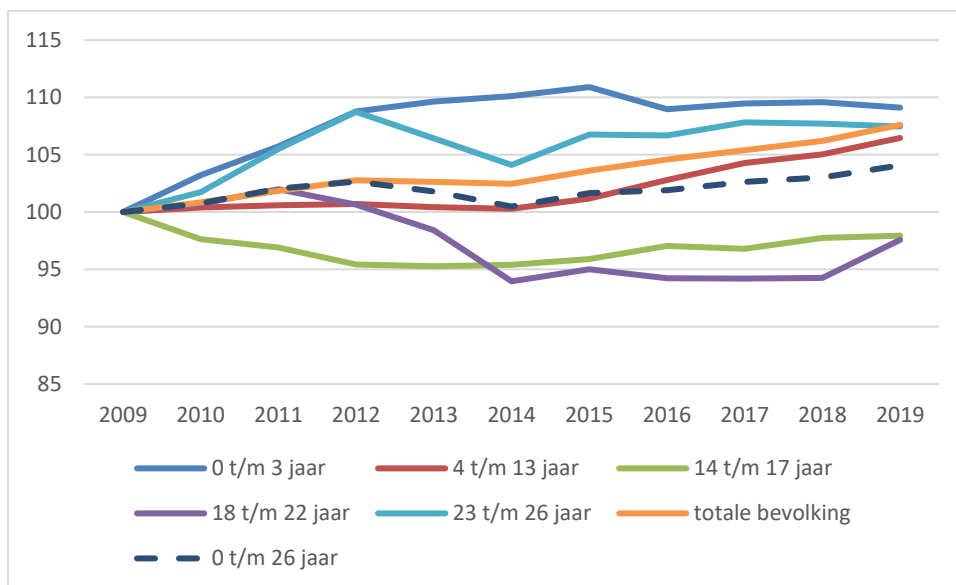
gemiddeld in Rotterdam en hoger dan in de vier grote steden. In de focuswijken is dit percentage nóg hoger. Het percentage jongeren dat een startkwalificatie heeft en geen opleiding meer volgt, is lager in Rotterdam Zuid en in de focuswijken dan gemiddeld in Rotterdam en in de vier grote steden.

Het aandeel leerlingen in het basisonderwijs met laagopgeleide ouders is in Rotterdam Zuid en in de focuswijken hoger dan in gemiddeld in Rotterdam. In de vier grote steden en op landelijk niveau is dit percentage lager.

Kijkend naar de woningvoorraad in Rotterdam Zuid zien we een hoger percentage kwetsbare meergezinswoningen in Rotterdam Zuid dan gemiddeld in Rotterdam. In de focuswijken is zelfs de helft van de woningen kwetsbaar te noemen. De gemiddelde WOZ-waarde van de woningen in de focuswijken is lager dan in geheel Rotterdam Zuid, en in Rotterdam Zuid is deze lager dan gemiddeld in Rotterdam. De gemiddelde WOZ-waarde is landelijk hoger dan in Rotterdam.

1.3 Omvang jeugdigen in Rotterdam Zuid

In Rotterdam Zuid wonen er op 1 januari 2019 bijna 70 duizend jeugdigen tot 27 jaar, een derde deel van het totaal aantal inwoners van Rotterdam Zuid. In de volgende figuur is de ontwikkeling van het aantal jeugdigen naar leeftijdsgroep weergegeven.

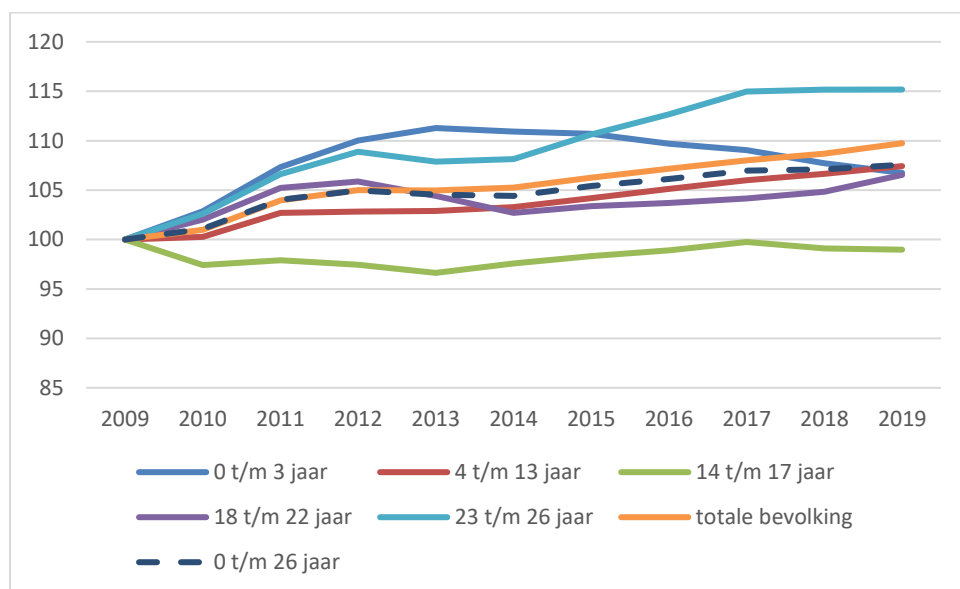
Figuur 1.2 Ontwikkeling van de jeugdigen wonend in Rotterdam Zuid, index 2009=100

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

De ontwikkeling wordt met een index weergegeven waarbij 2009 op 100 is gesteld. De totale bevolking, ongeacht de leeftijd, is tot 1 januari 2012 toegenomen, tot 2014 vrijwel stabiel gebleven en daarna weer gestegen. De gehele groep jeugdigen neemt na begin 2012 af in omvang af en groeit weer vanaf 2014. De leeftijdsgroepen 14 tot

en met 17 jaar en 18 tot en met 22 jaar nemen na een daling weer in omvang toe. De andere leeftijdsgroepen stijgen, de jongste leeftijdsgroep neemt in het laatste jaar af. Opmerkelijk is de daling van het aantal 18- tot en met 22-jarigen tussen 2011 en 2015.

In het volgende figuur is de ontwikkeling van de bevolking van geheel Rotterdam weergegeven.

Figuur 1.3 Ontwikkeling van de jeugdigen wonend in Rotterdam, index 2009=100

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

In geheel Rotterdam groeit de bevolking en ook de leeftijdsgroep tot 27 jaar. In figuur 1.3 is te zien dat de leeftijdsgroep 14 tot en met 17 jaar is in omvang licht afgenomen. De grootste toename is er van de oudste leeftijdsgroep, 23 tot 27 jaar.

Hoofdstuk 2   Data en methode

2.1   Inleiding

Voor de Basismonitor Onderwijs wordt gebruik gemaakt van de faciliteiten van het Centrum voor Beleidsstatistiek (CvB) van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). Het CvB beschikt onder de noemer 'Sociaal Statistisch Bestand' (SSB) over een groot aantal databestanden. Zo is er bijvoorbeeld een registratie van alle personen vanaf 1995 die in het bevolkingsregister (de BRP, voorheen GBA) geregistreerd staan (of hebben gestaan) en zijn bestanden beschikbaar waarin onderwijsgegevens en gegevens over de arbeidsmarktpositie van alle personen staan geregistreerd. Al deze bestanden zijn op persoonsniveau via unieke persoonsgebonden sleutels te koppelen aan het bevolkingsregister. Daarmee is het mogelijk een beeld te schetsen van de onderwijs- en arbeidsmarktpositie van alle in het bevolkingsregister opgenomen personen op een bepaald moment en is het ook mogelijk om deze situatie per persoon in de tijd te volgen. Omdat de gegevens voor alle personen in Nederland beschikbaar zijn kunnen de leerlingen ook als zij uit Rotterdam naar een andere Nederlandse gemeente verhuizen, worden gevolgd. Omgekeerd kan de loopbaan van leerlingen die hun schoolcarrière elders in Nederland zijn begonnen in kaart worden gebracht.

2.2   Gebruikte databestanden

Om de voor deze Basismonitor noodzakelijke analyses te kunnen verrichten, is een omvangrijk aantal databestanden nodig. Enerzijds omdat elk van de bestanden slechts een beperkt aantal variabelen omvat en er dan veel verschillende bestanden nodig zijn. Anderzijds omdat een deel van de bestanden gegevens over één jaar bevatten en voor de monitor gegevens over meerdere jaren nodig zijn. Er zijn bijvoorbeeld bestanden nodig die een beeld geven van de persoonskenmerken en daarnaast bestanden die de onderwijssituatie en de onderwijsloopbaan in beeld brengen. Ten derde zijn er bestanden nodig die inzicht geven in de positie op de arbeidsmarkt na afronding van het onderwijs; het gaat dan om bestanden die betrekking hebben op de arbeids- en uitkeringssituatie. In bijlage 10 is een overzicht opgenomen van de gebruikte bestanden.

Hoofdstuk 3 Basisonderwijs

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt allereerst ingegaan op aantallen leerlingen in het basisonderwijs, speciaal basisonderwijs en speciaal onderwijs en de ontwikkeling die zich hierin in de afgelopen jaren heeft voorgedaan. Vervolgens wordt aandacht besteed aan het niveau van leerlingen aan het eind van de basisschool. Daarvoor wordt gekeken naar het advies voor vervolgonderwijs van de leerkracht en de scores van leerlingen op de Eindtoets en de scores van de referentieniveaus. Daarnaast komt de ontwikkeling in de afgelopen jaren aan de orde.

3.2 Leerlingen in het basisonderwijs

In de tabel 3.1 wordt een overzicht gegeven van de verdeling van leerlingen in het primair onderwijs. Er wordt een onderscheid gemaakt in drie groepen, het reguliere basisonderwijs, het speciaal basisonderwijs en het speciaal onderwijs. De speciale scholen zijn bedoeld voor basis- en voortgezet onderwijs aan leerlingen met een functiebeperking. Het gaat hier om kinderen met een visuele, auditieve of lichamelijke handicap. Daarnaast bieden deze scholen plaats aan zeer moeilijk lerende of moeilijk opvoedbare kinderen en langdurig zieken. In bijlage 1 wordt het verschil tussen het speciaal onderwijs en het speciaal basisonderwijs verder toegelicht.

Tabel 3.1 Leerlingen in het (speciaal) basisonderwijs, naar type en woongebied in 2017/2018³

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	N	%	n	%
Type basisonderwijs												
Basisonderwijs	7.245	94,6%	17.774	94,4%	34.065	95,9%	51.839	95,4%	189.081	95,9%	1.406.745	95,7%
Speciaal basisonderwijs	174	2,3%	441	2,3%	568	1,6%	1.009	1,9%	3.747	1,9%	33.841	2,3%
Speciaal onderwijs	239	3,1%	612	3,3%	879	2,5%	1.491	2,7%	4.319	2,2%	29.796	2,0%
Mannen												
Basisonderwijs	3.613	92,3%	8.895	92,2%	17.146	94,3%	26.041	93,6%	95.140	94,4%	709.852	94,0%
Speciaal basisonderwijs	120	3,1%	298	3,1%	349	1,9%	647	2,3%	2.464	2,4%	22.971	3,0%
Speciaal onderwijs	181	4,6%	459	4,8%	680	3,7%	1.139	4,1%	3.220	3,2%	22.184	2,9%
Vrouwen												
Basisonderwijs	3.632	97,0%	8.879	96,8%	16.919	97,6%	25.798	97,3%	93.941	97,5%	696.893	97,4%
Speciaal basisonderwijs	54	1,4%	143	1,6%	219	1,3%	362	1,4%	1.283	1,3%	10.870	1,5%
Speciaal onderwijs	58	1,5%	153	1,7%	199	1,1%	352	1,3%	1.099	1,1%	7.612	1,1%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

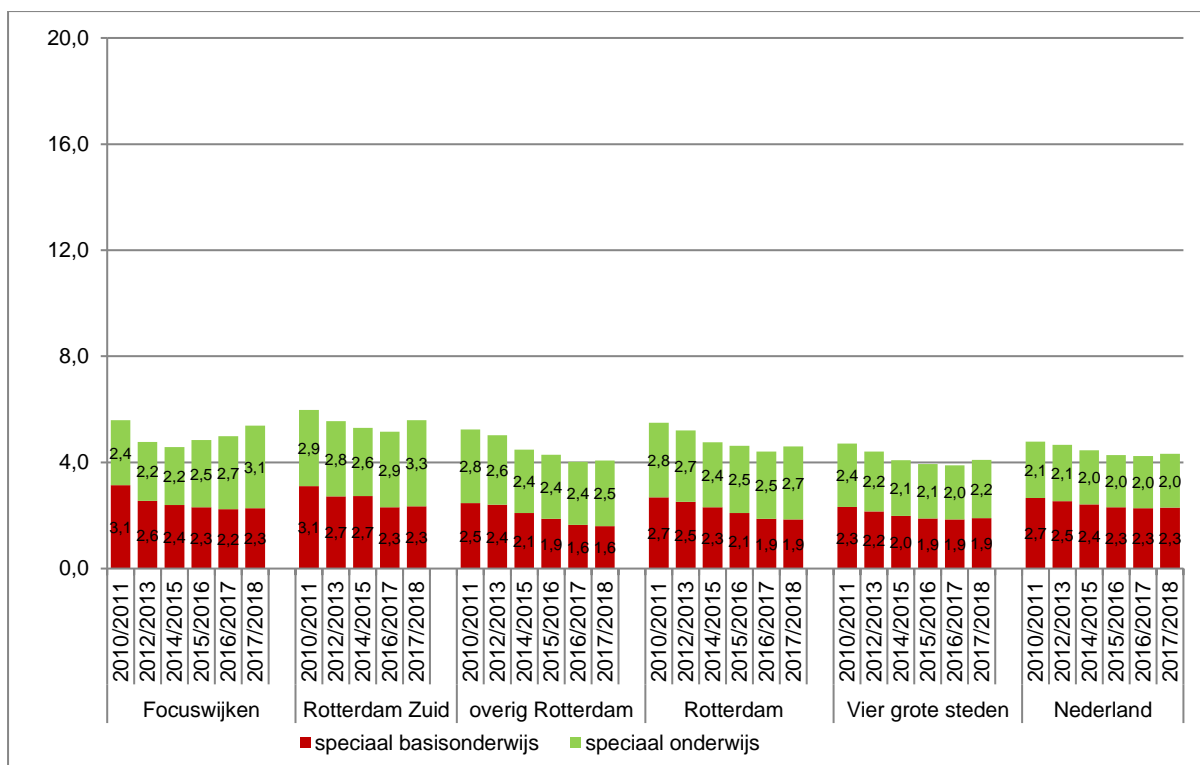
Van de basisschoolleerlingen die in Rotterdam Zuid wonen, volgt 2,3 procent speciaal basisonderwijs. Dat is hoger dan gemiddeld in de vier grote steden (1,9 procent) en in geheel Rotterdam (1,9 procent). In de focuswijken is het aandeel

³ Voor 2018/2019 zijn wel al tellingen beschikbaar. De gegevens over adviezen en eindtoetsscores zijn nog niet bekend. Voor een eenduidig beeld wordt daarom in alle tabellen en figuren in dit hoofdstuk het schooljaar 2017/2018 als meest recente jaar opgenomen.

leerlingen in het speciaal basisonderwijs ook 2,3 procent. Het aandeel kinderen in het speciaal onderwijs ligt voor Rotterdam Zuid op 3,3 procent. Dit is hoger dan gemiddeld in de vier grote steden (2,2 procent) en dan gemiddeld in Rotterdam (2,7 procent). In de focuswijken is het aandeel kinderen in het speciaal onderwijs vergelijkbaar met heel Rotterdam Zuid (3,1 procent).

In tabel 3.1 wordt een onderscheid gemaakt naar geslacht. Te zien is dat het aandeel jongens in het speciaal (basis-)onderwijs hoger is dan onder meisjes. Dat geldt voor alle onderscheiden gebieden. In Rotterdam Zuid is het aandeel jongens in het speciaal basisonderwijs 3,1 procent en in het speciaal onderwijs is dit 4,8 procent. Voor meisjes in Rotterdam Zuid is dat respectievelijk 1,6 procent en 1,7 procent. In de vier grote steden volgt 2,4 procent van de jongens speciaal basisonderwijs en 3,2 procent speciaal onderwijs. Voor meisjes in de vier grote steden is dat respectievelijk 1,3 procent en 1,1 procent.

In figuur 3.1 is de ontwikkeling van de deelname in het speciaal basisonderwijs en het speciaal onderwijs in de afgelopen jaren weergegeven. In Rotterdam Zuid is het aandeel leerlingen in speciaal basisonderwijs gedaald van 3,1 procent in 2010/2011 naar 2,3 procent in 2017/2018. In de vier grote steden zien we een soortgelijke trend. Daar daalt het aandeel leerlingen in de dezelfde periode van 2,3 naar 1,9 procent. In het speciaal onderwijs is er een iets andere trend. In Rotterdam Zuid daalt het aandeel leerlingen in het speciaal onderwijs van 2,9 procent in 2010/2011 tot 2,6 procent in 2014/2015 om vervolgens weer te stijgen naar 3,3, procent in 2017/2018. Ook in de vier grote steden daalde het aandeel kinderen in het speciaal onderwijs vanaf het schooljaar 2010/2011 en ook daar neemt in 2017/2018 het aandeel leerlingen in het speciaal onderwijs toe.

Figuur 3.1 Percentage leerlingen in het speciaal basisonderwijs en speciaal onderwijs, naar woongebied
Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Leerlingen in groep 8

Gedurende de basisschoolperiode kunnen kinderen worden overgeplaatst van het basisonderwijs naar het speciaal basisonderwijs en andersom. In tabel 3.2 is de verdeling naar basisonderwijs en speciaal basisonderwijs in groep 8 opgenomen. Het aandeel kinderen in speciaal basisonderwijs in groep 8 is hoger dan gemiddeld over alle groepen. Het speciaal onderwijs is niet in verdeling in groep 8 opgenomen. Voor de kinderen in het speciaal onderwijs wordt geen onderscheid naar leerjaar gemaakt, daarin is sprake van verblijfsjaren.

Tabel 3.2 Leerlingen in het (speciaal) basisonderwijs in groep 8 naar woongebied

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
In groep 8, zonder speciaal onderwijs 2017/2018												
basisonderwijs	790	94,2%	1.899	94,4%	3.841	96,2%	5.740	95,6%	21.121	96,3%	173.926	96,1%
speciaal basisonderwijs	49	5,8%	113	5,6%	152	3,8%	265	4,4%	814	3,7%	7.123	3,9%
Aandeel in speciaal basisonderwijs in groep 8												
2010/2011	54	6,1%	132	6,4%	293	7,2%	425	7,0%	1.273	6,0%	10.673	5,3%
2011/2012	63	7,2%	137	6,5%	318	7,5%	455	7,2%	1.311	6,0%	10.846	5,3%
2012/2013	57	6,5%	138	6,7%	324	7,8%	462	7,4%	1.240	5,6%	10.480	5,1%
2013/2014	45	5,5%	135	6,9%	271	6,4%	406	6,6%	1.177	5,3%	9.507	4,7%
2014/2015	54	6,5%	146	7,3%	264	6,3%	410	6,6%	1.148	5,2%	9.291	4,7%
2015/2016	58	6,4%	145	6,8%	221	5,4%	366	5,9%	1.043	4,7%	8.715	4,6%
2016/2017	38	4,5%	101	4,9%	149	3,7%	250	4,1%	791	3,5%	7.157	3,9%
2017/2018	49	5,8%	113	5,6%	152	3,8%	265	4,4%	814	3,7%	7.123	3,9%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Ook in groep 8 is er een verschil in het aandeel kinderen in het speciaal basisonderwijs in Rotterdam Zuid in vergelijking met het gemiddelde in de vier grote steden. In Rotterdam Zuid is de deelname met 5,6 procent aanzienlijk hoger dan gemiddeld in vier grote steden (3,7 procent). Ook is de toename ten opzichte van het vorige schooljaar in verhouding groter dan in de vier grote steden. In de focuswijken is het aandeel leerlingen in het speciaal basisonderwijs (5,8 procent) iets hoger dan gemiddeld in Rotterdam Zuid.

Tot en met het schooljaar 2014/2015 neemt het aandeel kinderen in het speciaal basisonderwijs in groep 8 uit Rotterdam Zuid iets toe, van 6,4 procent in 2010/2011 tot 7,3 procent in 2014/2015. Daarna neemt het aandeel leerlingen in het speciaal onderwijs af tot 4,9 procent in 2016/2017. En in het laatste schooljaar is er weer sprake van toename. In vier grote steden tezamen en in Rotterdam was er al langer sprake van een afname in het aandeel kinderen in het speciaal basisonderwijs. Ook hier is er het laatste schooljaar sprake van een – geringe – toename.

Gewichtleerlingen

Het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen hanteert het aandeel gewichtleerlingen om een basisschool al dan niet extra middelen ter beschikking te stellen.⁴ Aan ouders met een lage opleiding wordt een gewichtsscore toegekend. Het gewicht wordt vastgesteld op het moment van inschrijven op een school en verandert niet als de situatie wijzigt. Het is hierdoor mogelijk dat broertjes en zusjes een verschillend leerlinggewicht hebben. Het leerlinggewicht kan de waarde 0, 0.3 of 1.2 hebben. In bijlage 8 is regeling voor het bepalen van de gewichten opgenomen.

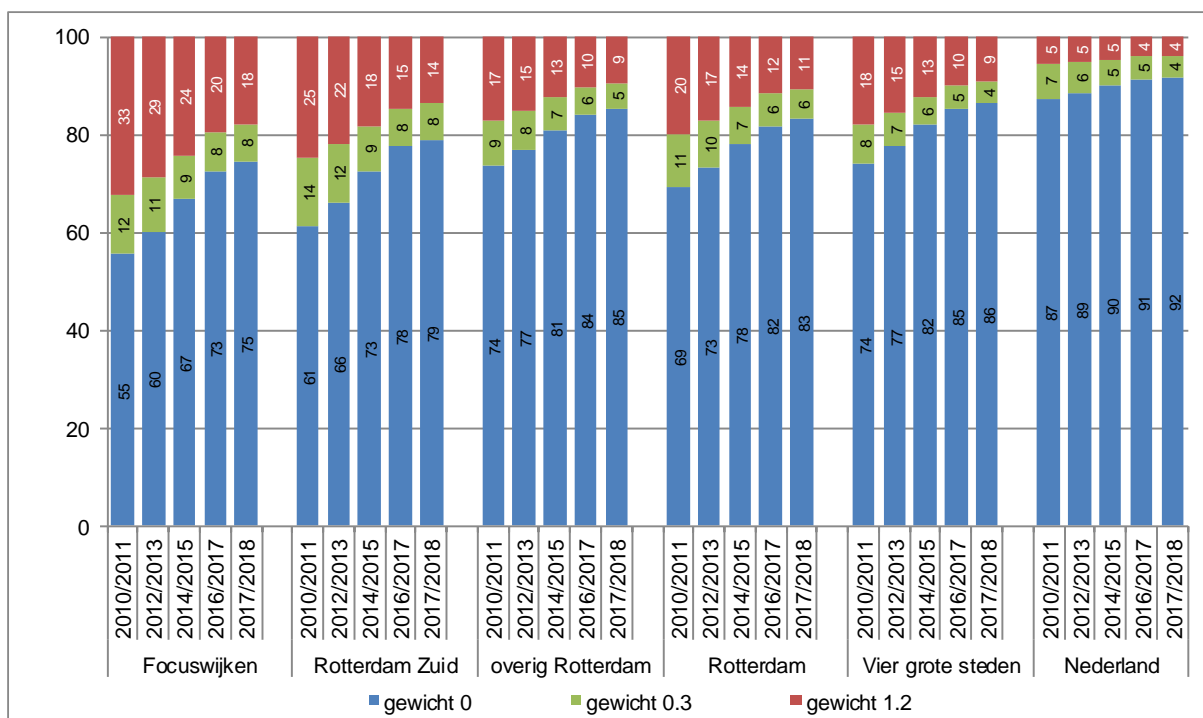
Tabel 3.3 Gewichtleerlingen in het basisonderwijs, naar woongebied in 2017/2018

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Leerlinggewicht												
gewicht 0	5.400	74,5%	14.005	78,8%	29.098	85,4%	43.103	83,1%	163.285	86,4%	1.289.097	91,6%
gewicht 0.3	548	7,6%	1.350	7,6%	1.751	5,1%	3.101	6,0%	8.199	4,3%	60.186	4,3%
gewicht 1.2	1.297	17,9%	2.418	13,6%	3.216	9,4%	5.634	10,9%	17.595	9,3%	57.329	4,1%
Leerlinggewicht in groep 8												
gewicht 0	527	66,7%	1.372	72,2%	3.164	82,4%	4.536	79,0%	17.480	82,8%	158.132	90,9%
gewicht 0.3	62	7,8%	153	8,1%	223	5,8%	376	6,6%	1.018	4,8%	8.195	4,7%
gewicht 1.2	201	25,4%	374	19,7%	454	11,8%	828	14,4%	2.623	12,4%	7.599	4,4%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Het aandeel gewichtleerlingen, gebaseerd op het opleidingsniveau van de ouders is in Rotterdam Zuid en de focuswijken beduidend hoger dan gemiddeld in de vier grote steden. Het verschil is te zien in beide aandelen leerlingen met een leerlinggewicht. In de focuswijken is het aandeel met gewicht 1.2 twee keer groter dan gemiddeld in de vier grote steden en ruim vier keer zo groot als gemiddeld in Nederland. En in Rotterdam Zuid is het anderhalf groter dan gemiddeld in de vier grote steden en ruim drie keer zo groot als gemiddeld in Nederland. In figuur 3.2 is te zien dat het aandeel gewichtleerlingen in de afgelopen jaren afneemt. In Rotterdam Zuid is het percentage gewichtleerlingen sinds 2010/2011 gedaald van 38,8 procent naar 21,2 procent.

⁴ Het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap hanteert het aandeel gewichtleerlingen om een basisschool al dan niet extra middelen ter beschikking te stellen. Deze regeling geldt tot het schooljaar 2019/2020. Vanaf dit schooljaar worden de onderwijsachterstandsmiddelen verdeeld op basis van een andere, door het CBS ontwikkelde, achterstandsscore. Deze nieuwe score wordt in deze monitor opgenomen op het moment dat er wordt gerapporteerd over het schooljaar 2019/2020.

Figuur 3.2 Percentage leerlingen naar leerlinggewicht en naar woongebied
Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Opleidingsniveau van de ouders van de basisschoolleerlingen

Het leerlinggewicht zal binnenkort niet meer worden gebruikt in het onderwijs. In het sociaal-statistische bestand van het CBS is er een bestand met het hoogste voltooide opleiding op persoonsniveau. Dit is gebruikt om een overzicht te geven van het opleidingsniveau van de ouders van de basisschoolleerlingen. Van een groot deel van de ouders is het hoogst afgeronde opleidingsniveau bekend. In de analyses wordt wanneer dit van beide ouders bekend is, het hoogste niveau genomen. Van een deel van de ouders is het opleidingsniveau niet bekend. Voor mensen van een hogere leeftijd is het bestand met hoogste opleiding minder gevuld omdat de diploma's in het verleden niet werden geregistreerd en ook over particuliere en buitenlandse opleidingen ontbreken de registergegevens.

Het opleidingsniveau is verdeeld in:

1. tot en met mbo-1 niveau
2. mbo-2 tot en met -4, havo en vwo
3. hoger onderwijs
4. onbekend

Het opleidingsniveau van de ouders heeft invloed op de steun die kinderen kunnen krijgen van thuis uit in hun schoolloopbaan. Het opleidingsniveau van ouders hangt samen met zaken zoals opvoedstijl en ouderbetrokkenheid. Ook hangt de hoogte van de eindtoets in groep 8 van het basisonderwijs samen met opleidingsniveau van de

ouders. Zie hiervoor de Basismonitor Onderwijs Nationaal Programma Rotterdam Zuid, Verklarende Analyse (J. de Boom, e.a., april 2019, Risbo/OBI).

Tabel 3.4 Hoogst voltooid opleidingsniveau ouders van alle leerlingen en van leerlingen groep 8 in het basisonderwijs, naar woongebied, 1 oktober 2017

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Opleidingsniveau ouders												
t/m mbo-1	2.232	30,8	4.685	26,4	5.712	16,8	10.397	20,1	33.204	17,6	147.354	10,5
mbo-2 t/m 4, havo, vwo	2.992	41,3	7.485	42,1	10.396	30,5	17.881	34,5	50.004	26,4	415.452	29,5
hoger onderwijs	1.310	18,1	3.973	22,4	15.008	44,1	18.981	36,6	86.537	45,8	665.543	47,3
onbekend	711	9,8	1.631	9,2	2.949	8,7	4.580	8,8	19.336	10,2	178.396	12,7
Opleidingsniveau ouders groep 8												
t/m mbo-1	295	37,9	615	32,9	763	20,1	1.378	24,3	4.404	21,2	19.066	11,1
mbo-2 t/m 4, havo, vwo	274	35,2	732	39,1	1.030	27,1	1.762	31,1	5.153	24,8	46.118	26,8
hoger onderwijs	130	16,7	358	19,1	1.577	41,6	1.935	34,2	8.988	43,2	77.823	45,3
onbekend	79	10,2	165	8,8	424	11,2	589	10,4	2.262	10,9	28.905	16,8

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Ruim een kwart van de ouders van de basisschoolleerlingen die in Rotterdam Zuid wonen, heeft een opleidingsniveau mbo-1 of lager. In de vier grote steden is dat gemiddeld 18 procent. Het aandeel leerlingen met ouders die een opleidingsniveau hoger onderwijs hebben is in Rotterdam Zuid 22 procent, in de vier grote steden is dit aandeel twee keer zo hoog, 45 procent. In de focuswijken is het opleidingsniveau lager dan in Rotterdam Zuid.

Van een derde deel van de leerlingen in groep 8 van het basisonderwijs in Rotterdam Zuid hebben de ouders een opleiding ten hoogste van mbo-1. Dit is hoger dan gemiddeld in de vier grote steden (21 procent). Van de leerlingen in Rotterdam Zuid heeft 19 procent een ouder of ouders met een opleiding op het niveau van hoger onderwijs. In de focuswijken is het opleidingsniveau van de ouders lager dan gemiddeld in Rotterdam Zuid.

3.3 Definitief advies vervolgonderwijs in het basisonderwijs

In groep 8 van de basisschool krijgen de leerlingen een advies voor het vervolgonderwijs. Dit advies is bindend voor plaatsing in het vo en geeft een indicatie van de mogelijkheden van de leerlingen. Een toenemend deel van de kinderen krijgt een advies voor meer dan één niveau. Als er een gecombineerd advies is gegeven met daarin twee niveaus, dan is de leerling voor deze rapportage ingedeeld bij het hoogste niveau. Als een leerling bijvoorbeeld een 'vmbo-tl/havo'-advies heeft, dan is deze leerling in tabel 3.5 opgenomen in de categorie 'gemengd advies t/m havo'. Als een leerling een advies krijgt met drie niveaus, dan is deze leerling ingedeeld bij het middelste advies. In sommige gevallen is het advies nog breder en omvat het meer dan drie niveaus; deze adviezen zijn in de tabel niet opgenomen. In tabel 3.5 zijn de definitieve adviezen van de groep 8-leerlingen uit het basisonderwijs van het

schooljaar 2017/2018 opgenomen. Het betreft dus de adviezen na eventuele bijstelling naar aanleiding van de Eindtoets. Voorheen waren leerlingen uit het speciaal basisonderwijs ook betrokken in de analyse. Dit is veranderd zodat het over dezelfde groep leerlingen gaat als bij de Eindtoets en de referentieniveaus, namelijk de leerlingen uit groep 8 van het basisonderwijs.

Tabel 3.5 Definitieve advies groep 8 basisonderwijs voor vervolgonderwijs, naar advies en woongebied in 2017/2018

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Advies vervolgonderwijs												
praktijkonderwijs	32	4,1%	64	3,4%	57	1,5%	121	2,1%	380	1,8%	1.531	0,9%
vmbo-bl	103	13,2%	225	12,0%	259	6,8%	484	8,5%	1.480	7,1%	10.122	5,9%
gem. advies t/m vmbo-kl	72	9,3%	139	7,4%	191	5,0%	330	5,8%	917	4,4%	6.058	3,5%
vmbo-kl	70	9,0%	167	8,9%	294	7,7%	461	8,1%	1.774	8,5%	15.858	9,2%
gem. advies t/m vmbo-gl/tl	45	5,8%	114	6,1%	147	3,9%	261	4,6%	584	2,8%	6.180	3,6%
vmbo-gl/tl	138	17,7%	338	18,1%	575	15,2%	913	16,1%	3.024	14,5%	30.680	17,8%
gemengd advies t/m havo	82	10,5%	182	9,7%	382	10,1%	564	10,0%	1.755	8,4%	15.207	8,8%
havo	90	11,6%	246	13,2%	563	14,8%	809	14,3%	3.495	16,8%	32.257	18,8%
gemengd advies t/m vwo	67	8,6%	170	9,1%	470	12,4%	640	11,3%	2.369	11,4%	17.423	10,1%
vwo	79	10,2%	225	12,0%	856	22,6%	1081	19,1%	5.029	24,2%	36.596	21,3%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

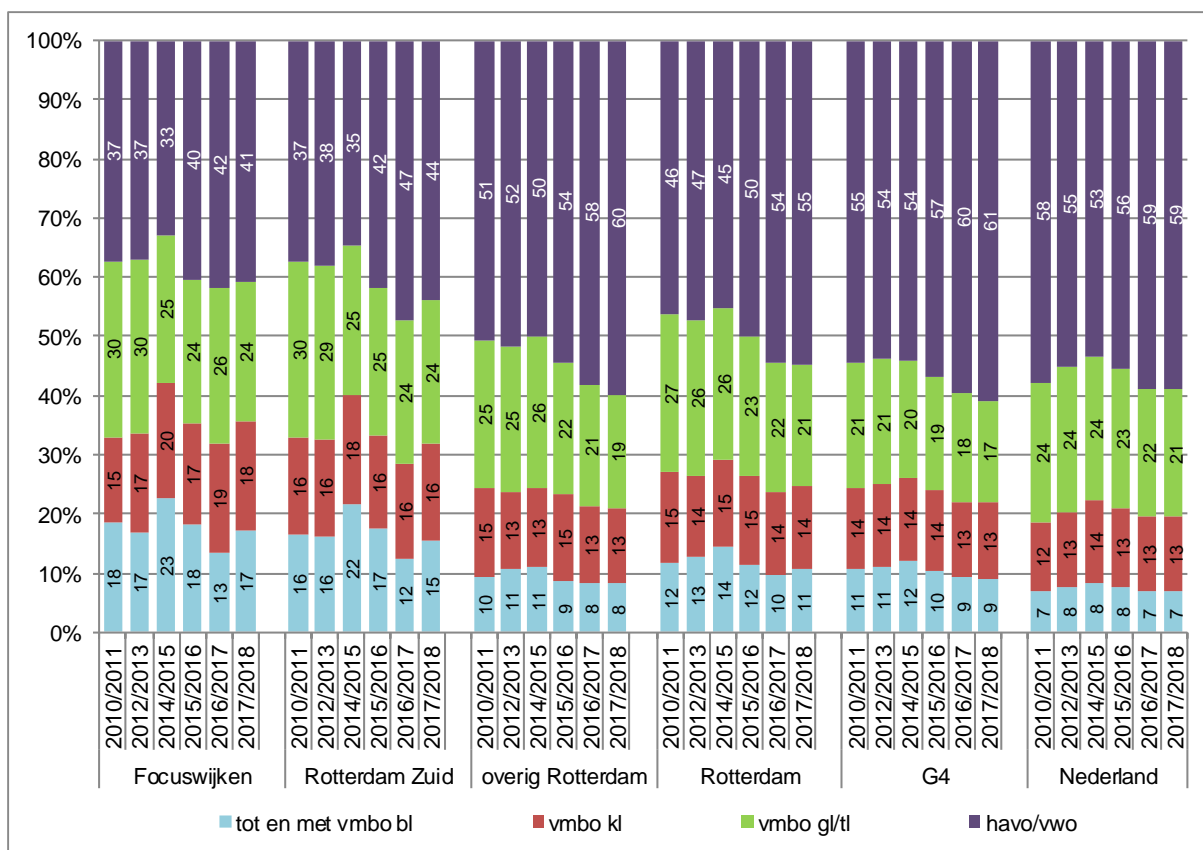
In Rotterdam Zuid en in de focuswijken krijgt een groter deel van de leerlingen een advies op één van de lagere schoolniveaus. Van de leerlingen krijgt 15 procent een advies op praktijkonderwijs of vmbo basis, gemiddeld in de vier grote steden is dit negen procent.

Een advies 'gemengd tot en met havo' tot en met 'vwo' krijgt 41 procent van de leerlingen uit de focuswijken en 44 procent van de leerlingen uit Rotterdam Zuid. In de vier grote steden wordt aan 61 procent van de leerlingen dit advies gegeven.

Bij de vergelijking van het advies over de jaren is voor de overzichtelijkheid een indeling gemaakt in vier categorieën van advies, zie figuur 3.3. Hierbij zijn de adviezen verdeeld over de categorieën 'tot en met vmbo-bl', 'vmbo-kl', 'vmbo-gl/tl' en 'havo/vwo'. Als een advies meer dan één niveau omvat, is het hoogste advies bepalend voor de indeling; iemand met een 'vmbo-tl/havo'-advies is hier ingedeeld bij de categorie 'havo/vwo'.

Het aandeel adviezen 'tot en met vmbo-bl' was in het schooljaar 2014/2015 hoog in vergelijking met andere schooljaren in Rotterdam Zuid en de focuswijken. Daarna daalde het aandeel. Het aandeel 'havo/vwo'-adviezen is sinds dat schooljaar in de drie daaropvolgende schooljaren hoger. Mede door de groei van het aandeel gemengde adviezen is er een daling in het aandeel adviezen 'tot en met vmbo-bl' en een stijging van het aandeel 'havo/vwo' adviezen.

Het niveau van de schooladviezen in Rotterdam Zuid en de focuswijken blijft lager dan gemiddeld in de vier grote steden.

Figuur 3.3 Definitieve advies voor vervolgonderwijs, naar type en woongebied en jaar
Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

In de tabel 3.6 zijn de adviezen aan de basisschoolleerlingen, groep 8, naar opleidingsniveau van de ouders weergegeven. Het opleidingsniveau van de ouders is bepaald op basis van een bestand van het CBS waarin het hoogst behaalde diploma van inwoners van Nederland is geregistreerd. Dit gegeven is niet voor alle inwoners bekend. Zie hiervoor ook tabel 3.4 en de toelichting.

Leerlingen met hoog opgeleide ouders krijgen gemiddeld genomen een veel hoger schooladvies dan leerlingen met laag opgeleide ouders. Van de Rotterdam Zuid leerlingen met ouders die een diploma op maximaal mbo niveau 1 hebben gehaald, heeft 33 procent een advies havo/vwo. In de vier grote steden is dit hoger, namelijk 37 procent. Onder de leerlingen met ouders die als hoogste diploma mbo-2 tot en met -4 of havo of vwo hebben, zijn deze percentages hoger, namelijk 41 procent in Rotterdam Zuid en 48 procent gemiddeld in de vier grote steden. Van de leerlingen met ouders met een hbo- of wo-diploma heeft 71 procent een havo/vwo-advies. In de vier grote steden is dit gemiddeld 83 procent.

In de focuswijken is het aandeel leerlingen met havo/vwo advies in alle drie de onderscheiden opleidingscategorieën iets lager dan in Rotterdam Zuid.

Tabel 3.6 Definitieve advies, naar opleidingsniveau ouders en woongebied in 2017/2018

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Opleidingsniveau ouders												
totaal	778		1.870		3.794		5.664		20.807		171.912	
tot en met vmbo bl	135	17%	289	15%	316	8%	605	11%	1.860	9%	11.653	7%
vmbo kl	142	18%	306	16%	485	13%	791	14%	2.691	13%	21.916	13%
vmbo gl/tl	183	24%	452	24%	722	19%	1.174	21%	3.608	17%	36.860	21%
havo/vwo	318	41%	823	44%	2.271	60%	3.094	55%	12.648	61%	101.483	59%
maximaal niveau mbo 1	295		615		763		1378		4.404		19.066	
tot en met vmbo bl	66	22%	139	23%	143	19%	282	20%	835	19%	3.313	17%
vmbo kl	63	21%	118	19%	157	21%	275	20%	959	22%	4.187	22%
vmbo gl/tl	73	25%	157	26%	183	24%	340	25%	982	22%	4.900	26%
havo/vwo	93	32%	201	33%	280	37%	481	35%	1.628	37%	6.666	35%
mbo 2- 4 tot en met vwo	274		732		1030		1.762		5.153		46.118	
tot en met vmbo bl	47	17%	109	15%	109	11%	218	12%	585	11%	4.324	9%
vmbo kl	52	19%	133	18%	176	17%	309	18%	947	18%	8.312	18%
vmbo gl/tl	68	25%	190	26%	257	25%	447	25%	1.171	23%	12.089	26%
havo/vwo	107	39%	300	41%	488	47%	788	45%	2.450	48%	21.393	46%
hbo, wo	130		358		1.577		1.935		8.988		77.823	
tot en met vmbo bl	x	x	18	5%	30	2%	48	2%	165	2%	1.553	2%
vmbo kl	x	x	25	7%	80	5%	105	5%	410	5%	4.660	6%
vmbo gl/tl	23	18%	62	17%	183	12%	245	13%	986	11%	12.419	16%
havo/vwo	85	65%	253	71%	1284	81%	1537	79%	7.427	83%	59.191	76%
onbekend	79		165		424		589		2.262		28.905	
tot en met vmbo bl	x	x	23	14%	34	8%	57	10%	275	12%	2.463	9%
vmbo kl	x	x	30	18%	72	17%	102	17%	375	17%	4.757	16%
vmbo gl/tl	19	24%	43	26%	99	23%	142	24%	469	21%	7.452	26%
havo/vwo	33	42%	69	42%	219	52%	288	49%	1.143	51%	14.233	49%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

In tabel 3.7 is het aantal herziene adviezen en het aandeel herziene op het totaal aantal schooladviezen naar niveau weergegeven. In Rotterdam Zuid hadden bijvoorbeeld 50 leerlingen oorspronkelijk een advies onder het niveau vmbo kl. Het advies is herzien naar het niveau vmbo kl. Deze 50 is gedeeld op alle adviezen vmbo kl (inclusief de herziene). Dit is 16 procent.

Tabel 3.7 Aantal herziene adviezen en aandeel van het totaal aantal adviezen, naar woongebied, in 2017/2018

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
tot en met vmbo bl	x	x	x	x	x	x	x	x	22	1%	105	1%
vmbo kl	30	21%	50	16%	51	11%	101	13%	287	11%	1.139	5%
vmbo gl/tl	47	26%	104	23%	102	14%	206	18%	546	15%	3.247	9%
havo/vwo	87	27%	180	22%	367	16%	547	18%	1.723	14%	9.302	9%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

In Rotterdam Zuid wordt op elk adviesniveau boven vmbo-bl een hoger aandeel herzien ten opzichte van het gemiddelde in de vier grote steden. In de focuswijken worden verhoudingsgewijs nog meer schooladviezen herzien.

3.4 Leerprestaties van leerlingen in het basisonderwijs

De prestaties van leerlingen in het basisonderwijs werden in de Basismonitor Onderwijs NPRZ tot op heden vooral afgemeten aan de scores die leerlingen in groep 8 van het regulier basisonderwijs op de Centrale Eindtoets (voorheen de Cito eindtoets) hebben behaald. Tot en met het schooljaar 2014/2015 maakte 90 procent van de leerlingen in groep 8 van de basisschool wonend op Zuid, de Centrale Eindtoets. Echter in het schooljaar 2015/2016 daalt dit aandeel naar 73 procent en de daarop volgende schooljaren verder naar 50 procent in 2017/2018. Een van de andere eindtoetsen namelijk de IEP eindtoets (ICE Eindevaluatie Primair onderwijs) wordt in verhouding steeds vaker gebruikt dan voorheen.

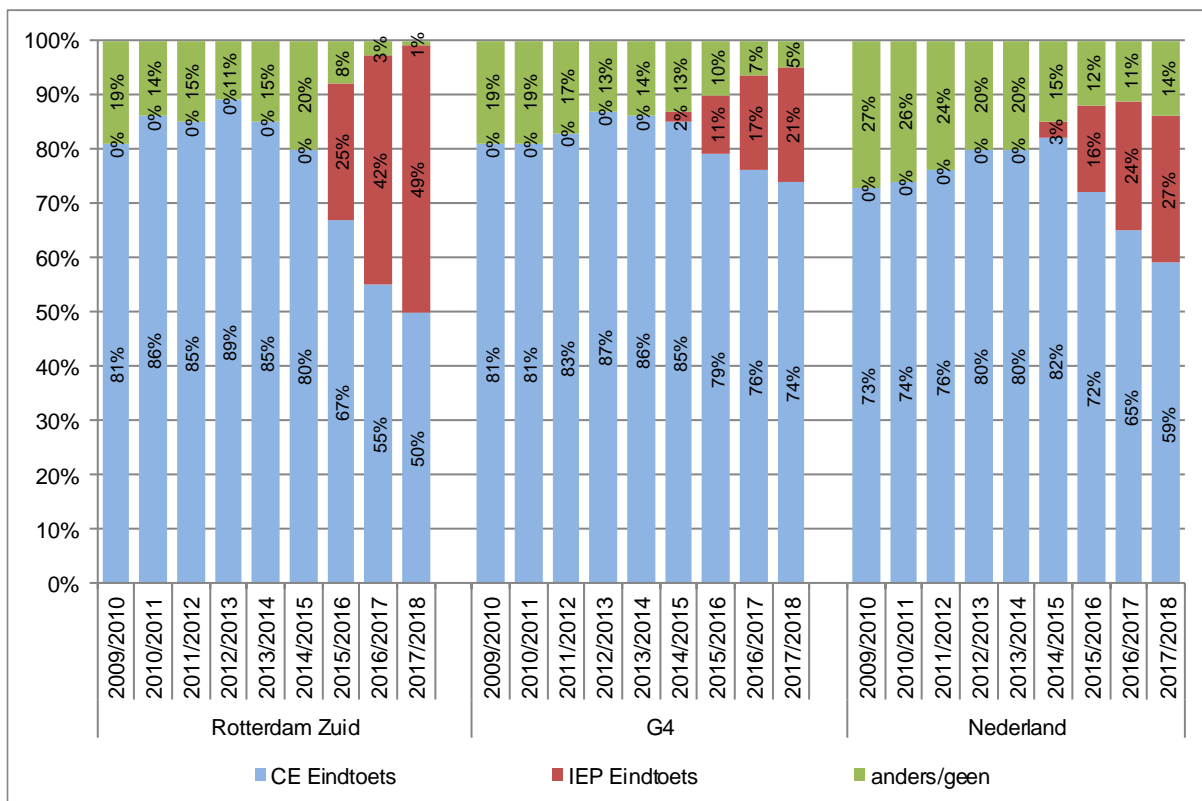
In tabel 3.8 is het aandeel groep 8 leerlingen dat de Centrale Eindtoets of de IEP eindtoets maakt opgenomen.⁵ In de tabel is te zien dat het aandeel leerlingen dat de Centrale Eindtoets maakt zowel in Rotterdam Zuid als in de focuswijken vanaf schooljaar 2014/2015 sterk afneemt. Ook in het laatste schooljaar is er weer sprake van een forse afname. De afname is groter dan in de rest van Rotterdam en ook groter dan gemiddeld in de vier grote steden.

Tabel 3.8 Deelname aan de Eindtoets* in groep 8 naar woongebied

	Focuswijken %	Rotterdam Zuid %	Overig Rotterdam %	Rotterdam %	Vier grote steden %	Nederland %
Centrale Eindtoets						
2009/2010	85%	81%	80%	81%	81%	73%
2010/2011	88%	86%	78%	80%	81%	74%
2011/2012	89%	85%	84%	84%	83%	76%
2012/2013	90%	89%	88%	88%	87%	80%
2013/2014	88%	85%	87%	87%	86%	80%
2014/2015	95%	89%	95%	93%	90%	87%
2015/2016	74%	73%	92%	85%	85%	77%
2016/2017	50%	56%	84%	75%	78%	66%
2017/2018	39%	50%	82%	72%	74%	59%
IEP eindtoets						
2014/2015	0%	0%	0%	0%	2%	3%
2015/2016	26%	26%	8%	14%	11%	16%
2016/2017	50%	43%	16%	25%	18%	24%
2017/2018	60%	49%	17%	27%	21%	27%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI), * exclusief de deelnames zonder geregistreerde score

⁵ Er zijn naast deze toetsen nog andere eindtoetsen deze worden in Rotterdam vrijwel niet gebruikt en worden hier buiten beschouwing gelaten

Figuur 3.4 Deelnamepercentages Centrale Eindtoets en IEP eindtoets

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Gemiddelde score over de jaren

De gemiddelde score op de Centrale Eindtoets in de focuswijken is in elk van de in tabel 3.9 opgenomen schooljaren lager dan het gemiddelde in Rotterdam Zuid. De score van de leerlingen uit Rotterdam Zuid is weer lager dan het gemiddelde in de vier grote steden en in Nederland.

Het schetsen van een ontwikkeling alleen op basis van de Centrale Eindtoets is niet meer mogelijk omdat inmiddels de helft van de leerlingen een andere toets, de IEP eindtoets, maakt. Daarnaast zijn de IEP-scores van het ene schooljaar niet vergelijkbaar met het andere schooljaar. Ook bij de gemiddelde IEP score is die van de leerlingen in Rotterdam Zuid de afgelopen drie schooljaren lager dan gemiddeld in de vier grote steden.

Tabel 3.9 Score Eindtoets in groep 8 naar woongebied

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	score	n	score	n	score	n	Score	n	score	n	score
Centrale Eindtoets												
2009/2010	680	528,2	1.523	528,8	2.881	533,0	4.404	531,6	15.282	533,2	131.172	535,6
2010/2011	737	528,8	1.666	529,4	3.006	533,6	4.672	532,1	16.346	533,9	138.583	535,7
2011/2012	724	529,5	1.668	530,0	3.317	534,0	4.985	532,7	17.013	534,0	145.246	535,6
2012/2013	741	528,8	1.710	529,8	3.388	533,4	5.098	532,2	18.003	533,5	152.161	535,1
2013/2014	676	528,5	1.549	529,6	3.465	533,8	5.014	532,5	18.119	533,7	151.060	534,9
2014/2015	657	529,8	1.473	530,8	3.520	534,5	4.993	533,4	18.021	534,2	153.696	535,1
2015/2016	556	529,5	1.333	530,7	3.348	533,8	4.681	532,9	16.986	533,7	133.603	534,8
2016/2017	389	531,1	1.076	532,5	3.178	534,7	4.254	534,1	16.452	534,4	115.954	535,5
2017/2018	301	530,7	920	531,8	3.106	535,0	4.026	534,3	15.037	534,8	100.056	535,6
IEP eindtoets												
2015/2016	210	77,9	489	77,5	304	76,4	793	77,1	2.352	78,4	29.945	79,9
2016/2017	392	73,1	822	74,0	592	75,1	1414	74,4	3.758	76,3	42.181	78,5
2017/2018	464	77,0	908	78,2	629	80,9	1.537	79,3	4.347	80,2	46.494	81,4

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

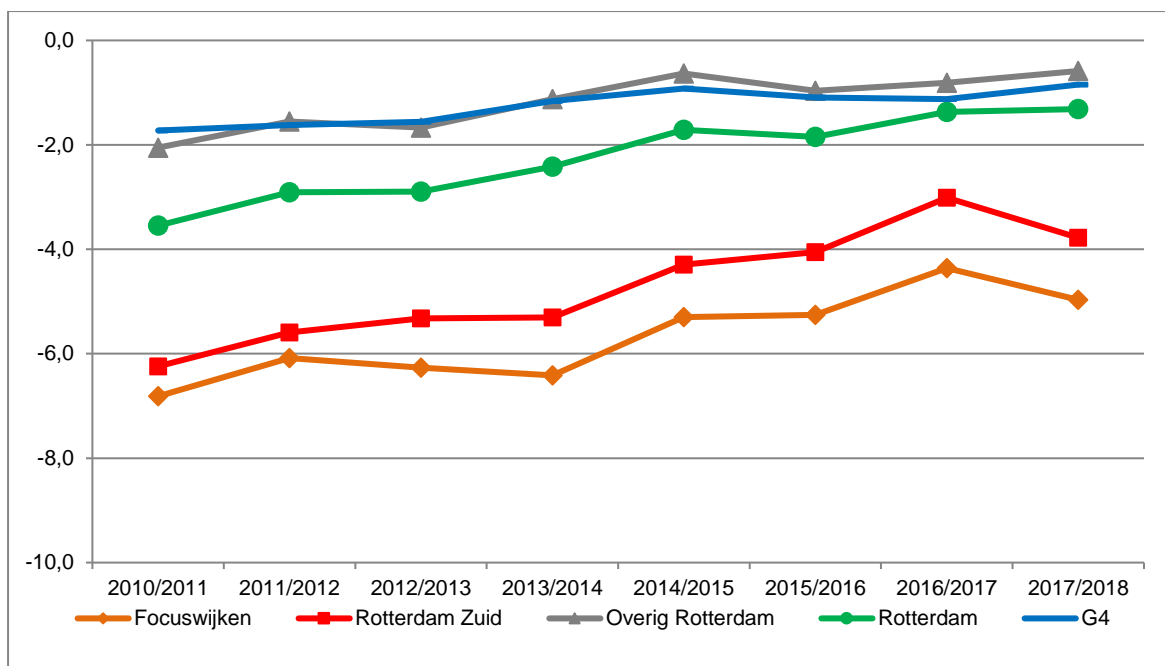
Vergelijkbaarheid van de scores van de verschillende eindtoetsen

Het vergelijken van de uitkomsten van de verschillende toetsen is tot nu toe nog niet goed mogelijk. Vanuit het ministerie van OCW is er opdracht gegeven om na te gaan op welke manier de uitkomsten van de verschillende toetsen vergeleken kunnen worden. Hierover is op dit moment nog geen uitsluitsel.

Vergelijkbaarheid van de scores in de tijd

Bij het beoordelen van de ontwikkeling van de gemiddelde scores op de Eindtoetsen is het aan te bevelen de scores te relateren aan de landelijke score. De toets kan, hoewel die is gestandaardiseerd, per jaar enigszins verschillen waardoor de scores per jaar kunnen fluctueren. Een goede maatstaf voor de ontwikkeling van de gemiddelde score in een gebied ten opzichte van de landelijke score is daarom het verschil tussen de scores. Deze vergelijking is zowel voor de Centrale Eindtoets als voor de IEP eindtoets gemaakt.

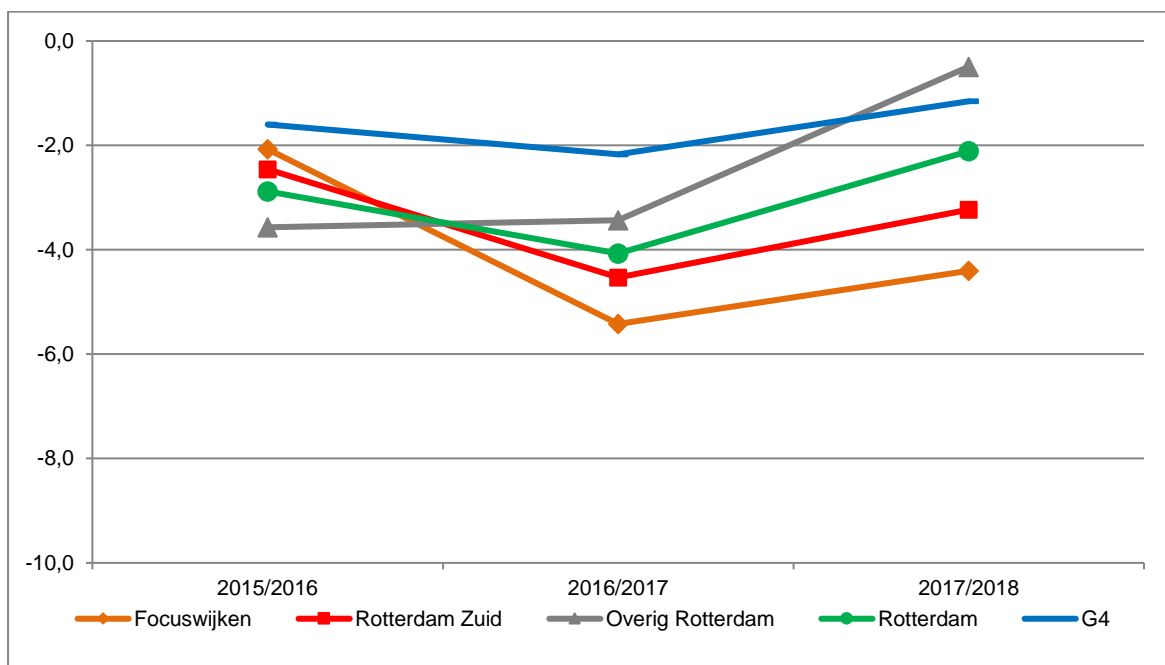
Het relatieve verschil in de score op Centrale Eindtoets tussen Rotterdam Zuid en de vier grote steden is sinds het schooljaar 2009/2010 steeds kleiner geworden. Echter in 2017/2018 lijkt deze ontwikkeling niet door te zetten en is het verschil in score op de Centrale Eindtoets tussen Rotterdam Zuid en de vier grote steden weer groter geworden (zie figuur 3.5). Dit beeld zien we ook in de focuswijken.

Figuur 3.5 Verschil ten opzichte van het Nederlands gemiddelde score op de Centrale Eindtoets basisonderwijs (groep 8), naar woongebied en jaar

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

De vergelijking met het landelijk gemiddelde voor de IEP eindtoets is echter tegengesteld aan die van de Centrale Eindtoets (zie figuur 3.6). Het verschil in de score op IEP eindtoets tussen Rotterdam Zuid en landelijk wordt in 2016/2017 groter en vervolgens in 2017/2018 weer iets kleiner.

Figuur 3.6 Verschil ten opzichte van het Nederlands gemiddelde score op de IEP eindtoets basisonderwijs (groep 8), naar woongebied en jaar

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Excellente leerlingen

In het NPRZ is de aandacht voor excellent onderwijs en het ontsluiten van verscholen talent een belangrijk aandachtspunt. Om een indicatie te krijgen van het aandeel excellente leerlingen in Rotterdam Zuid is gebruik gemaakt van de scores op de Eindtoets. Voor de Centrale Eindtoets zijn daarvoor de volgende criteria gekozen. Deze keuzes zijn niet gebaseerd op een landelijke norm. Er zijn twee indelingen gemaakt voor de hoog scorende leerlingen. Eerst zijn de leerlingen met een score van 541 tot en met 545 en van 546 tot en met de maximum score van 550 opgenomen. Vervolgens is het aandeel leerlingen met een score van 549 of 550 vermeld, in de vierde regel staat het aandeel leerlingen met de maximumscore van 550. Analooq aan deze indeling is er ook een indeling van de hoogste scores op de IEP eindtoets gemaakt namelijk: 91-95, 96-100, 99 of 100 en alleen 100.

Tabel 3.10 Hoge scores Centrale Eindtoets en IEP eindtoets basisonderwijs in 2017/2018

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Centrale Eindtoets												
score 541-545	44	14,6%	139	15,1%	624	20,1%	763	19,0%	2.926	19,5%	19.932	19,9%
score 546-550	22	7,3%	83	9,0%	483	15,6%	566	14,1%	2.192	14,6%	15.371	15,4%
score 549-550	x	x	39	4,2%	211	6,8%	250	6,2%	923	6,1%	6.272	6,3%
score 550	x	x	22	2,4%	132	4,2%	154	3,8%	584	3,9%	4.177	4,2%
IEP eindtoets												
score 91-95	31	6,7%	69	7,6%	69	11,0%	138	9,0%	420	9,7%	4.727	10,2%
score 96-100	43	9,3%	94	10,4%	83	13,2%	177	11,5%	484	11,1%	5.999	12,9%
score 99-100	21	4,5%	54	5,9%	57	9,1%	111	7,2%	301	6,9%	3.960	8,5%
score 100	17	3,7%	47	5,2%	49	7,8%	96	6,2%	260	6,0%	3.440	7,4%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

In Rotterdam Zuid is het aandeel leerlingen met een hoge score op de Centrale Eindtoets lager dan gemiddeld in de vier grote steden. Zo heeft 9 procent van de leerlingen uit Rotterdam Zuid een score van 546 t/m 550. In de vier grote steden is dit 14,6 procent. Bij de IEP eindtoets is het verschil tussen Rotterdam Zuid en de vier grote steden kleiner. Van de leerlingen van Rotterdam Zuid heeft 10,4 procent een score van 96 t/m 100. In de vier grote steden is dit 11,1 procent.

Tabel 3.11 Ontwikkeling aandeel leerlingen met een hoge score op de Centrale Eindtoets of op de IEP eindtoets basisonderwijs

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Centrale Eindtoets 549 of 550												
2010/2011	x	<1%	24	1,4%	155	5,0%	179	3,7%	941	5,7%	7.414	5,3%
2011/2012	12	1,7%	38	2,3%	169	5,1%	207	4,2%	873	5,1%	7.354	5,1%
2012/2013	14	1,9%	55	3,2%	247	7,3%	302	5,9%	1.386	7,7%	11.256	7,4%
2013/2014	13	1,9%	49	3,2%	237	6,8%	286	5,7%	1.300	7,2%	10.427	6,9%
2014/2015	19	2,9%	58	3,9%	301	8,6%	359	7,2%	1.380	7,7%	11.595	7,5%
2015/2016	19	3,4%	54	4,1%	230	6,9%	284	6,1%	1.205	7,1%	9.357	7,0%
2016/2017	14	3,6%	49	4,6%	266	8,4%	315	7,4%	1.243	7,6%	9.094	7,8%
2017/2018	x	x	39	4,2%	211	6,8%	250	6,2%	923	6,1%	6.272	6,3%
IEP eindtoets 99 of 100												
2015/2016	13	6,2%	29	5,9%	15	4,9%	44	5,5%	139	5,9%	2.200	7,4%
2016/2017	11	2,8%	22	2,7%	19	3,2%	41	2,9%	134	3,6%	2.100	5,0%
2017/2018	21	4,5%	54	5,9%	57	9,1%	111	7,2%	301	6,9%	3.960	8,5%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Na het schooljaar 2011/2012 is landelijk gezien het aandeel leerlingen met een zeer hoge score op de Centrale Eindtoets toegenomen, de laatste jaren heeft rond 6 à 7 procent van de leerlingen een score van 549 of 550. Ook in Rotterdam Zuid neemt het aandeel leerlingen met een score van 549 of 550 toe van 1,4 procent in 2010/2011 tot 4,2 procent in 2017/2018. In alle schooljaren is het percentage in Rotterdam Zuid lager dan gemiddeld in de vier grote steden. Het verschil is in het laatste schooljaar 2017/2018 in procentpunten het kleinst.

De gemiddelde score op de IEP eindtoets is in 2017/2018 iets hoger dan in 2015/2016 (zie tabel 3.11). Het aandeel leerlingen met een hoge score is in 2017/2018 even hoog als twee jaar ervoor en hoger dan in 2016/2017. Dit is in alle, in tabel 3.11, onderscheiden gebieden het geval. Hierbij speelt het niet goed kunnen vergelijken van de scores tussen jaren een rol.

Referentieniveaus in groep 8

In het nieuwe onderwijsresultatenmodel van de Inspectie van het Onderwijs wordt gekeken naar de behaalde referentieniveaus voor taal en rekenen en niet meer naar de gemiddelde eindtoetsscores.⁶ Omdat de Inspectie van het Onderwijs naar de onderwijsresultaten per school kijkt, wordt er rekening gehouden met de schoolpopulatie. Hierbij wordt een nieuwe methode gehanteerd. In plaats van het leerlingengewicht gaat de Inspectie van het Onderwijs gebruik maken van de nieuwe schoolweging die het CBS heeft berekend. En de Inspectie heeft als derde wijziging dat de resultaten op schoolniveau een gemiddelde van drie jaren wordt. Voor NPRZ worden de referentieniveaus ook belangrijker als indicator voor de

⁶ Zie <https://www.onderwijsinspectie.nl/onderwerpen/onderwijsresultaten-primair-onderwijs/naar-een-nieuw-onderwijsresultatenmodel>, Onderwijsresultatenmodel PO, Inspectie van het Onderwijs, januari 2020.

onderwijsresultaten in het basisonderwijs van de leerlingen uit groep 8 wonend in Rotterdam Zuid en in de focusbuurten. Anders dan op schoolniveau kunnen we de resultaten per schooljaar nemen omdat de aantallen daar groot genoeg voor zijn.

De referentieniveaus geven aan wat leerlingen in opeenvolgende fasen van het onderwijs aan basisvaardigheden taal en rekenen moeten kennen en kunnen. Het referentieniveau wordt op verschillende momenten in de schoolloopbaan bepaald, waaronder in groep 8 van het basisonderwijs. Voor elk moment is in een doorlopende leerlijn aangegeven aan welk (referentieniveau) leerlingen op dat moment in de schoolloopbaan zouden moeten voldoen. Die niveaus worden de fundamentele niveaus (F) genoemd. Referentieniveau 1F is het niveau dat leerlingen aan het einde van groep 8 moeten beheersen om de overstap naar het voortgezet onderwijs goed te kunnen maken. Het niveau 2F is het algemeen maatschappelijk functioneel niveau, het niveau waaraan elke Nederlander zou moeten voldoen. Er zijn ook streefniveaus geformuleerd als uitdaging voor leerlingen die meer aan kunnen (S). In tabel 3.12 geeft de verdeling van leerlingen groep 8 uit het basisonderwijs weer op de drie referentiesniveaus rekenen, lezen en taalverzorging.

Tabel 3.12 Referentieniveaus rekenen, lezen en taalverzorging, naar woongebied, in 2017/2018

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	perc.	n	perc.	n	perc.	n	perc.	n	perc.	n	perc.
Referentieniveau rekenen												
geen	23		51		73		124		675		3.809	
<1F	137	17,9%	286	15,5%	338	9,0%	624	11,1%	1.975	9,7%	12.854	7,6%
=1F	356	46,4%	878	47,5%	1.723	45,7%	2.601	46,3%	9.204	45,0%	74.481	43,8%
=1S	181	23,6%	501	27,1%	1.495	39,7%	1.996	35,5%	7.935	38,8%	69.804	41,0%
=2F	93	12,1%	182	9,9%	212	5,6%	394	7,0%	1.326	6,5%	12.912	7,6%
Referentieniveau lezen												
geen	23		51		73		124		675		3.809	
<1F	46	6,0%	82	4,4%	140	3,7%	222	4,0%	725	3,5%	3.709	2,2%
=1F	287	37,4%	645	34,9%	968	25,7%	1.613	28,7%	5.408	26,5%	40.001	23,5%
=2F	434	56,6%	1.120	60,6%	2.660	70,6%	3.780	67,3%	14.307	70,0%	126.341	74,3%
Referentieniveau taal												
geen	23		51		73		124		675		3.809	
<1F	39	5,1%	96	5,2%	218	5,8%	314	5,6%	1.089	5,3%	7.100	4,2%
=1F	329	42,9%	747	40,4%	1.295	34,4%	2.042	36,4%	7.529	36,8%	63.020	37,1%
=2F	399	52,0%	1.004	54,4%	2.255	59,8%	3.259	58,0%	11.822	57,8%	99.931	58,8%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Voor het onderdeel rekenen heeft 84,5 procent van de leerlingen in groep 8 van het basisonderwijs uit Rotterdam Zuid het referentieniveau gehaald of heeft een hoger niveau (1 F of hoger). Gemiddeld in de vier grote steden is dat 90,3 procent. In de focuswijken is dit 82,1 procent. Het aandeel dat onder het niveau zit (<F) is in de focuswijken en in Rotterdam Zuid aanzienlijk groter dan gemiddeld in de vier grote steden.

Ook voor het onderdeel lezen heeft een groter aandeel leerlingen uit de focuswijken (6,0 procent) en uit Rotterdam Zuid (4,4 procent) een score onder het functieniveau (<F) dan gemiddeld in de vier grote steden (3,5 procent). Het aandeel op niveau en hoger is in Rotterdam Zuid (95,6 procent) iets lager dan gemiddeld in de vier grote steden (96,5 procent).

Voor het onderdeel taalverzorging heeft 5,2 procent van de leerlingen van Rotterdam Zuid een score onder het functieniveau (<F). Er is hierin nauwelijks verschil met de score van leerlingen in de vier grote steden. In de focuswijken is dit zelfs iets lager. Het aandeel op niveau 2F is in Rotterdam Zuid (54,4 procent) en in de focuswijken (52,2 procent) lager dan gemiddeld in de vier grote steden (57,8 procent).

3.5 Relatief verzuim in primair onderwijs

In de bestanden van het SSB zijn geen gegevens over relatief verzuim⁷ opgenomen. Deze zijn wel beschikbaar via de gemeente. De verzuimgegevens van Rotterdam zijn gekoppeld aan de SSB bestanden. In tabel 3.13 is een overzicht opgenomen van het verzuim in het basisonderwijs en het speciaal basisonderwijs en de verschillende jaargroepen in het regulier basisonderwijs. Voor de vier grote steden en Nederland zijn data over relatief schoolverzuim niet beschikbaar.

Tabel 3.13 Relatief verzuim in het (speciaal) basisonderwijs, schooljaar 2017/2018

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	N	%	n	%
Basisonderwijs	208	2,9%	411	2,3%	369	1,1%	780	1,5%	.	.	.	.
Speciaal basisonderwijs	x	x	21	4,8%	29	5,1%	50	5,0%	.	.	.	.
Basisonderwijs per groep												
groep 1	23	2,6%	42	2,0%	31	0,8%	73	1,2%	.	.	.	.
groep 2	48	4,5%	83	3,2%	70	1,4%	153	2,1%	.	.	.	.
groep 3	41	4,1%	82	3,2%	60	1,3%	142	2,0%	.	.	.	.
groep 4	20	2,0%	51	2,2%	52	1,2%	103	1,5%	.	.	.	.
groep 5	21	2,5%	47	2,2%	59	1,4%	106	1,6%	.	.	.	.
groep 6	22	2,5%	43	2,0%	45	1,1%	88	1,4%	.	.	.	.
groep 7	18	2,2%	36	1,8%	28	0,7%	64	1,1%	.	.	.	.
groep 8	15	1,9%	27	1,4%	24	0,6%	51	0,9%	.	.	.	.

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

⁷ Er is sprake van relatief verzuim als een leerplichtige jongere wel op een school staat ingeschreven, maar zonder geldige reden les- of praktijktijd verzuimt. Volgens de Leerplichtwet zijn scholen alleen verplicht om de gemeente die gevallen te melden waar het verzuim ten minste drie dagen heeft geduurd, of ten minste 1/8 deel van het aantal uren les- of praktijktijd in vier opeenvolgende weken. Deze gevallen van schoolverzuim worden geacht zo zorgwekkend te zijn dat er verder onderzoek en interventie nodig is. De school zelf blijft verantwoordelijk voor het korter durende verzuim. Bij relatief verzuim wordt in de praktijk nog onderscheid gemaakt in luxe verzuim en signaalverzuim.

a) Luxe verzuim treedt op als een leerling zonder toestemming tijdens de schoolperiode met vakantie gaat. Ouders nemen hun kinderen tijdens de schooltijd mee op vakantie om files te vermijden of met goedkopere vliegtickets weg te kunnen.

b) Signaalverzuim is verzuim dat samenhangt met achterliggende problemen van de leerling. Een leerling wordt bijvoorbeeld gepest en wil niet meer naar school. (bron: www.aanvalopschooluitval.nl)

De gemeente rapporteert over het aantal meldingen in haar jaarlijkse rapport leerplicht. In dit onderzoek wordt gerapporteerd over daadwerkelijk verzuim. Meldingen verzuim die achteraf geen schoolverzuim bleken te zijn, zijn niet meegeteld.

Het relatieve schoolverzuim in het basisonderwijs op Rotterdam Zuid en in de focuswijken is hoger dan in overig Rotterdam. In het speciaal onderwijs is dit vergelijkbaar. In tabel 3.13 is de ontwikkeling van het relatieve schoolverzuim opgenomen. Het relatieve schoolverzuim in het basisonderwijs is in 2017/2018 in zowel Rotterdam Zuid als in de focuswijken vergelijkbaar met het voorgaande schooljaren. Alleen in het schooljaar 2015/2016 was dit lager.

Tabel 3.14 Relatief verzuim in het (speciaal) basisonderwijs naar woongebied

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
2010/2011												
bo	178	2,4%	370	2,2%	445	1,3%	815	1,6%	.	.	.	.
sbo	17	6,9%	42	7,4%	12	1,4%	54	3,8%	.	.	.	.
2011/2012												
bo	200	2,7%	397	2,3%	523	1,6%	920	1,8%	.	.	.	.
sbo	12	4,9%	27	4,7%	24	2,6%	51	3,5%	.	.	.	.
2012/2013												
bo	191	2,6%	417	2,4%	516	1,6%	933	1,9%	.	.	.	.
sbo	x	.	23	4,7%	16	1,9%	39	2,9%	.	.	.	.
2013/2014												
bo	211	2,9%	415	2,4%	434	1,3%	849	1,7%	.	.	.	.
sbo	14	7,8%	30	6,3%	29	3,6%	59	4,6%	.	.	.	.
2014/2015												
bo	201	2,8%	389	2,3%	320	1,0%	709	1,4%	.	.	.	.
sbo	11	6,1%	20	4,0%	17	2,3%	37	3,0%	.	.	.	.
2015/2016												
bo	128	1,8%	318	1,9%	346	1,0%	664	1,3%	.	.	.	.
sbo	x	.	15	3,4%	15	2,3%	30	2,7%	.	.	.	.
2016/2017												
bo	191	2,6%	414	2,3%	383	1,1%	797	1,6%	.	.	.	.
sbo	x	x	x	x	x	x	24	2,2%	.	.	.	.
2017/2018												
bo	208	2,9%	411	2,3%	369	1,1%	780	1,5%	.	.	.	.
sbo	x	x	21	4,8%	29	5,1%	50	5,0%	.	.	.	.

Bron: SSB/gemeente Rotterdam, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Hoofdstuk 4 Voortgezet onderwijs

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt de onderwijspositie van de leerlingen in het voortgezet onderwijs (vo) beschreven. In de tweede paragraaf komt het aantal leerlingen in het regulier voortgezet onderwijs en het speciaal voortgezet onderwijs aan bod. De derde paragraaf zoomt in op het derde leerjaar van het reguliere voortgezet onderwijs en beschrijft welke opleidingen de leerlingen volgen. In de vierde paragraaf wordt bekeken of de verwachting die er van de leerling op de basisschool was, overeenkomt met de plek in het derde leerjaar van het voortgezet onderwijs. Paragraaf 4.5 beschrijft de examenresultaten van de diverse opleidingen in het voortgezet onderwijs en paragraaf 4.6 gaat in op de doorstroom van gediplomeerden naar een eventuele vervolgopleiding. Ten slotte wordt in paragraaf 4.7 ingegaan op schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten.

4.2 Leerlingen in het voortgezet onderwijs

In tabel 4.1 wordt een overzicht gegeven van de aantallen leerlingen in het voortgezet onderwijs over de periode 2010/2011 – 2018/2019. Naast het regulier voortgezet onderwijs is ook het voortgezet speciaal onderwijs (vso) opgenomen.

Tabel 4.1 Leerlingen in het voortgezet onderwijs en voortgezet speciaal onderwijs naar woongebied en jaar

	focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
voortgezet onderwijs												
2010/2011	4.059	95,4%	9.418	95,0%	19.605	96,6%	29.023	96,1%	96.612	96,2%	933.347	96,4%
2011/2012	4.092	95,2%	9.559	94,8%	19.828	96,2%	29.387	95,8%	98.614	96,1%	941.976	96,3%
2012/2013	4.108	95,6%	9.630	95,0%	20.003	96,2%	29.633	95,8%	100.899	96,2%	954.341	96,3%
2013/2014	4.089	95,4%	9.670	94,6%	20.053	95,8%	29.723	95,4%	103.423	96,0%	967.581	96,1%
2014/2015	4.107	94,8%	9.668	94,2%	20.367	95,8%	30.035	95,3%	105.989	96,1%	978.726	96,1%
2015/2016	4.094	94,8%	9.721	94,6%	20.445	95,8%	30.166	95,4%	108.392	96,2%	987.610	96,3%
2016/2017	4.085	94,6%	9.783	94,6%	20.661	95,9%	30.444	95,5%	110.289	96,3%	987.506	96,3%
2017/2018	4.094	94,6%	10.063	94,8%	20.710	95,9%	30.773	95,5%	112.483	96,3%	978.997	96,3%
2018/2019	4.030	95,1%	9.982	94,7%	20.661	96,2%	30.643	95,7%	113.337	96,5%	961.703	96,3%
voortgezet speciaal onderwijs												
2010/2011	196	4,6%	494	5,0%	690	3,4%	1.184	3,9%	3.791	3,8%	34.424	3,6%
2011/2012	205	4,8%	521	5,2%	777	3,8%	1.298	4,2%	4.018	3,9%	35.721	3,7%
2012/2013	190	4,4%	510	5,0%	794	3,8%	1.304	4,2%	3.964	3,8%	36.850	3,7%
2013/2014	197	4,6%	548	5,4%	874	4,2%	1.422	4,6%	4.296	4,0%	39.210	3,9%
2014/2015	225	5,2%	595	5,8%	885	4,2%	1.480	4,7%	4.337	3,9%	39.700	3,9%
2015/2016	226	5,2%	560	5,4%	898	4,2%	1.458	4,6%	4.263	3,8%	38.397	3,7%
2016/2017	233	5,4%	559	5,4%	883	4,1%	1.442	4,5%	4.267	3,7%	37.764	3,7%
2017/2018	233	5,4%	557	5,2%	884	4,1%	1.441	4,5%	4.266	3,7%	37.770	3,7%
2018/2019	209	4,9%	557	5,3%	810	3,8%	1.367	4,3%	4.168	3,5%	36.899	3,7%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

In het schooljaar 2018/2019 neemt het aantal leerlingen in het vo in Rotterdam Zuid voor het eerst af, ook in Rotterdam als geheel daalt het aantal leerlingen in het vo. In de vier grote steden is nog wel een stijging te zien.

Het aandeel leerlingen in het vso is in Rotterdam Zuid en in de focuswijken hoger dan gemiddeld in de vier grote steden. In Nederland is het aandeel leerlingen in het vso in de periode 2010/2011 – 2018/2019 redelijk stabiel. Ook in Rotterdam blijft het aandeel leerlingen in het vso de afgelopen jaren redelijk op een zelfde niveau. In Rotterdam Zuid fluctueert het aandeel leerlingen in het vso. We zien hier geen duidelijke stijgende of dalende trend. In de focuswijken stijgt het aandeel enigszins.

In tabel 4.2 is het aandeel leerlingen in het vso uitgesplitst naar geslacht.

Tabel 4.2 Leerlingen in het voortgezet onderwijs en voortgezet speciaal onderwijs naar geslacht en woongebied, 2018/2019

	focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Mannen												
Voortgezet onderwijs	1.970	93,2%	5.001	92,7%	10.389	94,6%	15.390	94,0%	57.128	95,0%	483.534	94,8%
Voortgezet speciaal ond.	144	6,8%	393	7,3%	598	5,4%	991	6,0%	2.984	5,0%	26.275	5,2%
Vrouwen												
Voortgezet onderwijs	2.060	96,9%	4.981	96,8%	10.272	98,0%	15.253	97,6%	56.209	97,9%	478.169	97,8%
Voortgezet speciaal ond.	65	3,1%	164	3,2%	212	2,0%	376	2,4%	1.184	2,1%	10.624	2,2%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Het aandeel mannen in het vso is duidelijk groter dan het aandeel vrouwen. Dit geldt voor alle onderscheiden gebieden in tabel 4.2.

4.3 Leerlingen in leerjaar 3 van het voortgezet onderwijs

In deze paragraaf is de situatie in het derde leerjaar van het voortgezet onderwijs het onderwerp. De keuze voor het derde leerjaar is gemaakt omdat dit een goed beeld geeft van de verdeling van leerlingen over de verschillende niveaus. In de eerste twee jaren van het voortgezet onderwijs is dit beeld niet te geven omdat veel leerlingen nog een gemengde brugklas volgen waarin meerdere niveaus samen les krijgen. De leerlingen zijn ingedeeld in vijf categorieën, 'praktijkonderwijs', 'vmbo-bl', 'vmbo-kl', 'vmbo-gl/tl' en 'havo/vwo'.

Tabel 4.3 Leerlingen in leerjaar 3 van het voortgezet onderwijs, naar niveau en woongebied in 2018/2019

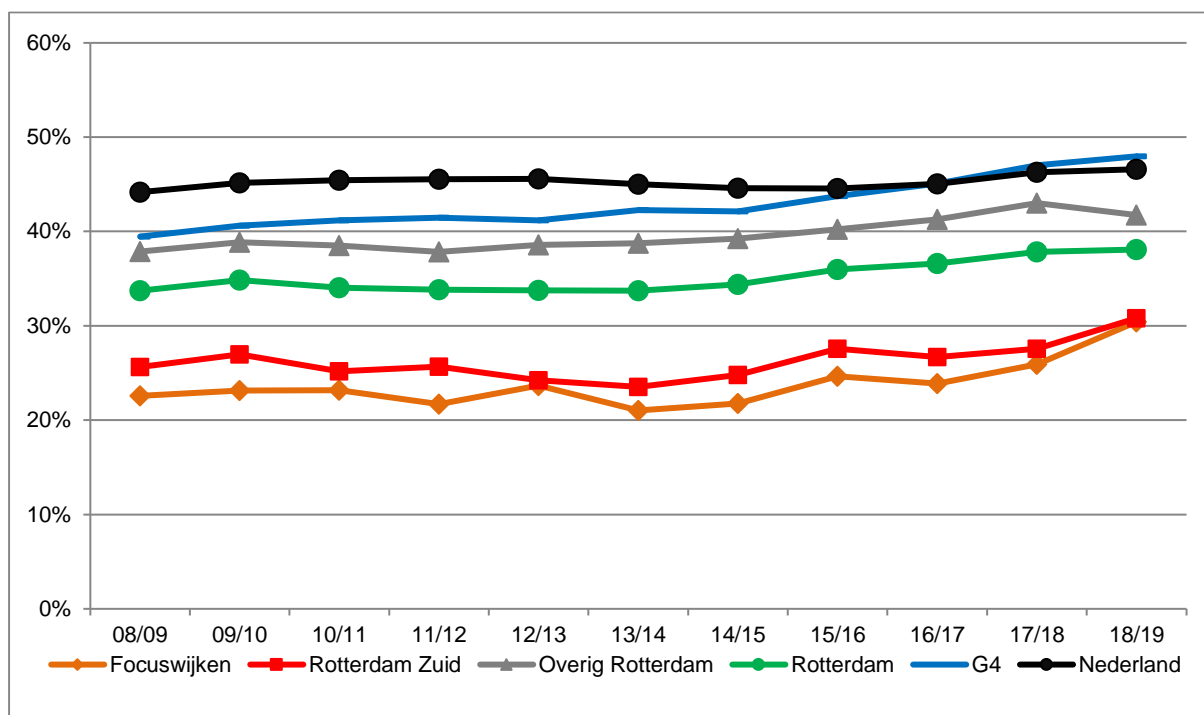
	focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Type voortgezet onderwijs												
praktijkonderwijs	64	7,1%	130	5,9%	202	4,6%	332	5,0%	962	4,1%	5.624	2,8%
vmbo-bl	173	19,1%	409	18,4%	420	9,5%	829	12,5%	2.661	11,2%	18.603	9,1%
vmbo-kl	164	18,1%	409	18,4%	663	15,1%	1.072	16,2%	3.161	13,3%	29.294	14,3%
vmbo-gl/tl	230	25,4%	587	26,5%	1.281	29,1%	1.868	28,2%	5.564	23,4%	55.568	27,2%
havo/vwo	276	30,4%	683	30,8%	1.839	41,7%	2.522	38,1%	11.384	48,0%	95.182	46,6%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

In Rotterdam Zuid volgt een groter deel van de leerlingen een opleiding op een lager niveau dan gemiddeld in de vier grote steden. Dit geldt ook voor de focuswijken. Het aandeel leerlingen in het praktijkonderwijs is 7,1 procent; gemiddeld in de vier grote steden is dit 4,1 procent. Ook de deelname aan de laagste niveaus van het vmbo is groter dan gemiddeld in de vier grote steden. Het aandeel havo/vwo-leerlingen is in Rotterdam Zuid veel lager dan gemiddeld in de vier grote steden.

In figuur 4.1 is de ontwikkeling van het aandeel leerlingen in havo/vwo vanaf het schooljaar 2008/2009 weergegeven. Het verschil in het aandeel leerlingen dat havo/vwo volgt tussen Rotterdam Zuid en de focuswijken enerzijds en de vier grote steden anderzijds is groot. Het verschil wordt vanaf 2013/2014 kleiner, het laatste jaar stijgt het aandeel havo/vwo leerlingen in Rotterdam Zuid sterker dan gemiddeld.

Figuur 4.1 Percentage leerlingen havo/vwo in leerjaar 3 van het voortgezet onderwijs naar woongebied en jaar
Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

4.4 Prestaties van leerlingen in het voortgezet onderwijs

Om een indicatie te krijgen van de prestaties van de leerlingen in het voortgezet onderwijs is een analyse uitgevoerd waarbij het niveau van een leerling in het derde leerjaar in het voortgezet onderwijs is gelegd naast het advies voor het vervolgonderwijs dat hij of zij op de basisschool heeft gekregen. Bekeken wordt of het niveau in leerjaar 3 overeenkomt met het advies.

De positie in het derde leerjaar in het voortgezet onderwijs is gepresenteerd in tabel 4.3. Eerder zijn in hoofdstuk 3 de definitieve adviezen van de basisschool opgenomen (zie tabel 3.5). In tabel 4.4 zijn deze adviezen en de posities in leerjaar 3 naast elkaar gelegd. Voor een deel van de leerlingen is er geen koppeling mogelijk met een basisschooladvies; dit is in de bovenste regel van de tabel opgenomen. De leerlingen waar wél een vergelijking voor gemaakt is, tellen in het vervolg van de tabel op tot 100 procent. Als een leerling op de basisschool een 'gemengd' advies heeft gekregen, is besloten dat het advies voor beide delen passend is. Bijvoorbeeld: als een leerling in het derde leerjaar 'vmbo-gt' volgt en het advies op de basisschool

was 'vmbo-gt/havo', dan is het niveau gelijk aan het advies; ook als deze leerling in het derde jaar de havo volgt is het niveau gelijk aan het advies. In sommige gevallen omvat het advies van de school méér dan twee niveaus. Wanneer dit het geval is, is deze leerling niet meegenomen in de analyses. Ook leerlingen die in het derde leerjaar van het vo nog in een brugjaar zitten, zijn in de vergelijking niet opgenomen.

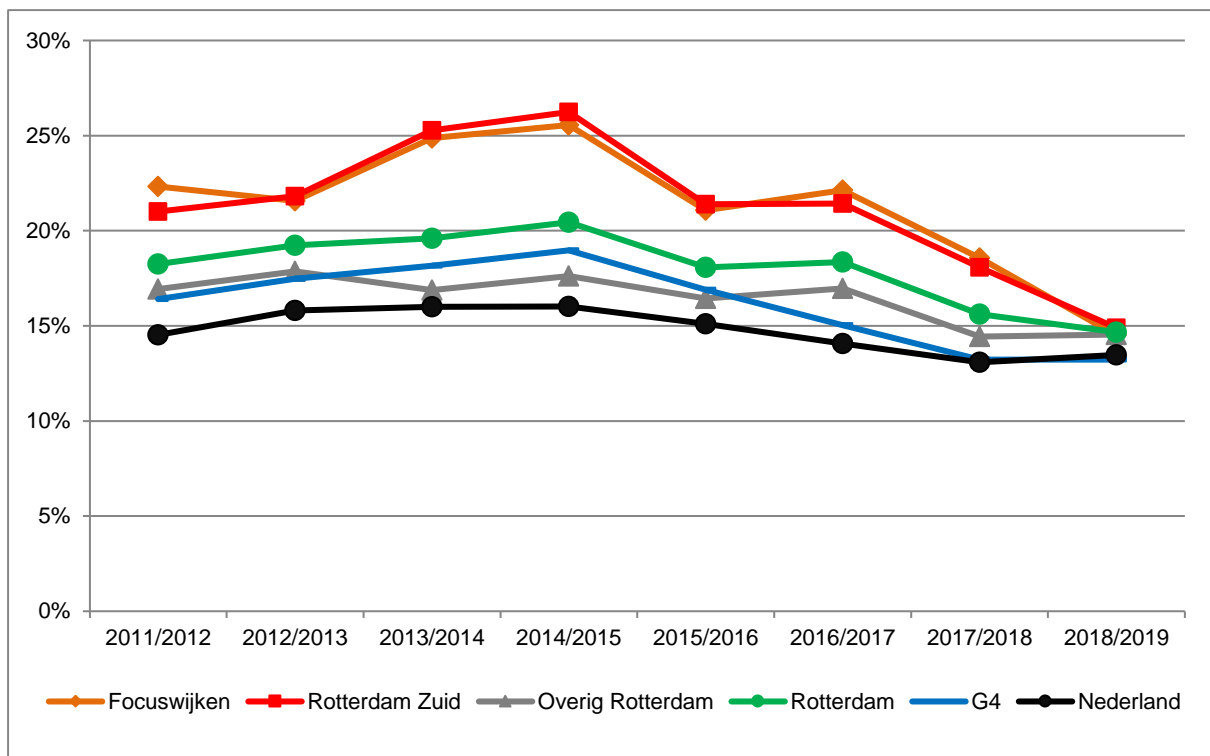
Tabel 4.4 Positie van leerlingen in leerjaar 3 van het voortgezet onderwijs naar basisschooladvies voor vervolgonderwijs naar woongebied, 2018/2019

	focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Vo-niveau naar advies vo												
Positie niet berekend	142	15,7%	284	12,8%	401	9,1%	685	10,3%	2.439	10,3%	12.966	6,3%
Lager dan advies	111	14,5%	288	14,9%	583	14,5%	871	14,7%	2.823	13,2%	25.786	13,5%
Gelijk aan advies	572	74,8%	1.429	73,9%	3.055	76,2%	4.484	75,5%	16.460	77,1%	144.927	75,7%
Hoger dan advies	82	10,7%	217	11,2%	370	9,2%	587	9,9%	2.056	9,6%	20.718	10,8%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Landelijk is voor ongeveer 94 procent van de leerlingen in het derde leerjaar een vergelijking met basisschool-advies mogelijk, dit aandeel is in Rotterdam Zuid en de focuswijken lager. Voor het grootste deel van de leerlingen komt de positie in leerjaar 3 overeen met het eerdere advies. Dertien tot vijftien procent volgt nu een opleiding die lager is dan het advies (afstroom). In Rotterdam Zuid en in de focuswijken volgt een iets groter deel dan gemiddeld in de vier grote steden een opleiding op een hoger niveau dan was geadviseerd. Het gaat om ongeveer 11 procent van de leerlingen; in de vier grote steden volgt een 10 procent een hogere opleiding dan geadviseerd was (opstroom). In de figuren 4.2 en 4.3 is de ontwikkeling van het percentage leerlingen dat een lagere of een hogere positie in leerjaar 3 heeft dan geadviseerd was over de afgelopen jaren weergegeven. De achterliggende cijfers zijn in de bijlage opgenomen in tabel b4.4.⁸

⁸ De cijfers zijn ten opzichte van de vorige rapportage aangepast, voorheen werden abusievelijk vmbo gl leerlingen samengenomen met vmbo k leerlingen. Daardoor kregen ze een te lage waarden in het derde leerjaar en was er onterecht sprake van afstroom.

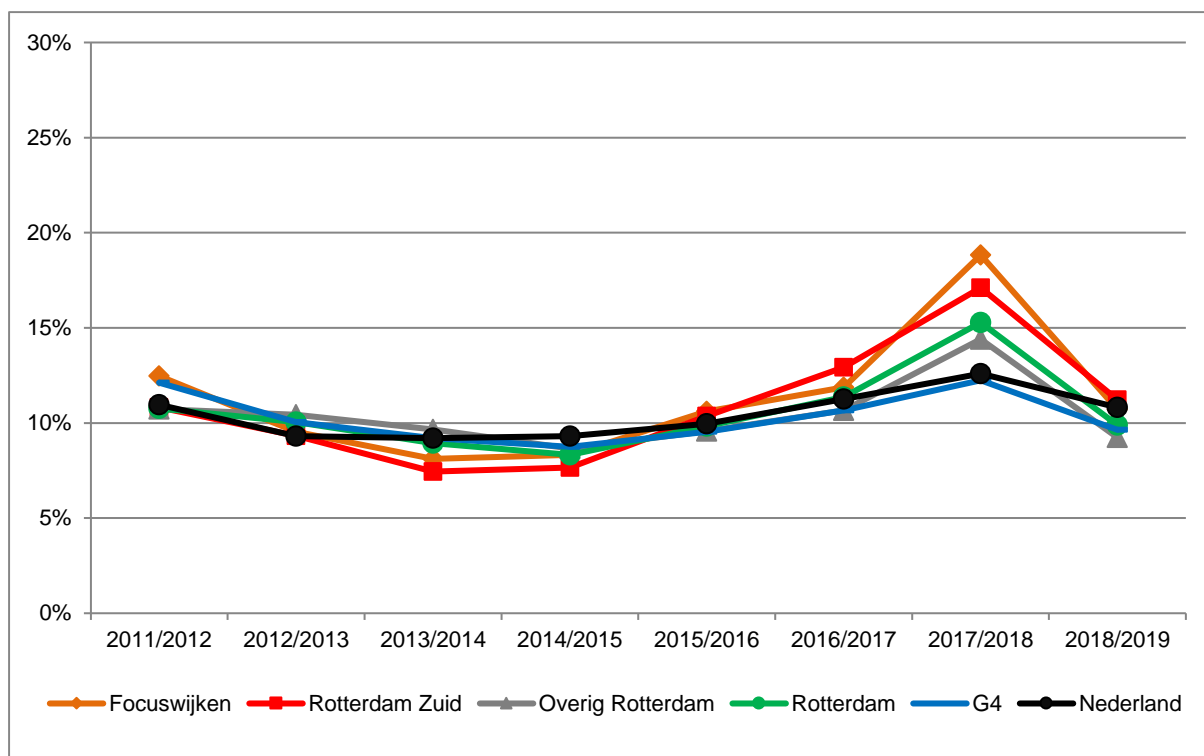

Figuur 4.2 Percentage leerlingen met een lagere positie in leerjaar 3 van het voortgezet onderwijs dan het basisschooladvies in groep 8 (afstroom) naar woongebied en jaar

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

In Rotterdam Zuid en de focuswijken is vanaf het schooljaar 2014/2015 een daling te zien van het percentage leerlingen dat een lagere positie heeft dan het advies van de leerkracht in groep 8 (zie figuur 4.2). In het schooljaar 2018/2019 is er het aandeel afstromers in Rotterdam Zuid vrijwel gelijk aan het percentage in de vier grote steden. Het aandeel leerlingen dat in leerjaar 3 een hogere positie heeft dan het basisschooladvies in groep 8 is in figuur 4.3 opgenomen. Tot 2017/2018 neemt in Rotterdam Zuid het aandeel kinderen met een hogere positie in het derde leerjaar toe. In het meest recente jaar wordt de relatie gelegd met de adviezen uit 2015/2016, in dat jaar werden in Rotterdam veel meer gecombineerde adviezen gegeven.⁹ Daardoor is de bandbreedte om op niveau te blijven breder, en zijn er over de hele lijn een minder opstomers. In Rotterdam Zuid is het aandeel opstomers nog wel iets hoger dan gemiddeld in de vier grote steden, meer leerlingen volgen een opleiding op een hoger niveau in leerjaar drie dan gemiddeld in de vier grote steden.

⁹ Om een indicatie te geven van de verandering. Het aandeel gecombineerde adviezen was in 2014/2015 in Rotterdam 13%, in 2015/2016 kreeg 31% van de leerlingen een gecombineerd advies.

Figuur 4.3 Percentage leerlingen met een hogere positie in leerjaar 3 van het voortgezet onderwijs dan het basisschooladvies in groep 8 (opstroom) naar woongebied en jaar

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

4.5 Diploma's in het voortgezet onderwijs

Voor het voortgezet onderwijs zijn in het SSB gegevens bekend over examenstudenten en het deel van de kandidaten dat slaagt voor het examen. In tabel 4.5 is een overzicht gemaakt van de examens in het voortgezet onderwijs in het schooljaar 2017/2018.

Tabel 4.5 Uitgestroomd uit het voortgezet onderwijs, aantal examenkandidaten en percentage met een diploma naar niveau, woongebied schooljaar 2017/2018

	focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
2017/2018	784	86,1%	1.962	87,0%	4.074	89,4%	6.036	88,6%	20.806	88,3%	201.801	90,7%
Niveau van de opleiding												
vmbo-bl	161	92,5%	356	94,4%	519	95,8%	875	95,2%	2.704	94,2%	20.073	94,9%
vmbo-kl	173	90,8%	439	92,3%	584	92,6%	1.023	92,5%	3.127	93,2%	29.678	94,0%
vmbo-gl/tl	248	90,3%	568	90,5%	1.243	87,0%	1.811	88,1%	5.414	88,0%	57.673	91,5%
havo	142	72,5%	387	73,6%	979	85,6%	1.366	82,2%	5.233	81,5%	55.743	86,4%
vwo	60	70,0%	212	78,3%	749	91,6%	961	88,7%	4.328	89,6%	38.634	91,0%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Gemiddeld slaagt in 2017/2018 rond de 90 procent van de vo-leerlingen. Voor Nederland ligt het percentage kandidaten met een diploma voor alle opleidingen hoger dan in de andere gebieden. In Rotterdam Zuid en in de focuswijken is het percentage geslaagden, met name op het vwo lager.

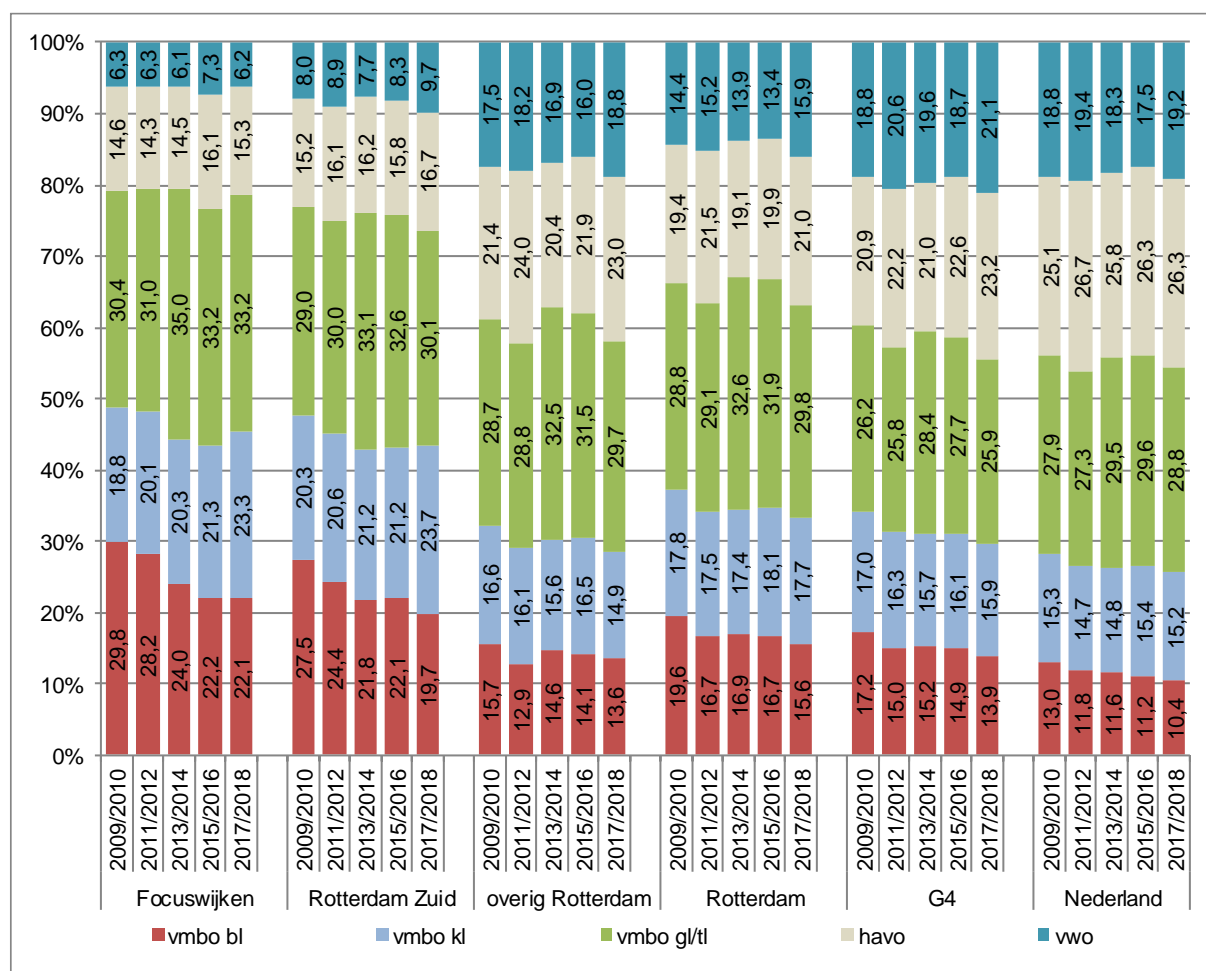
In tabel 4.6 staat welk deel van de geslaagden op welk niveau in het vo een diploma heeft gehaald. Hiermee krijgen we inzicht in de verdeling van de niveaus van de geslaagden.

Tabel 4.6 Aandeel geslaagden naar niveau in het voortgezet onderwijs, woongebied schooljaar 2017/2018

	focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
2017/2018	675	100%	1.706	100%	3.643	100%	5.349	100%	18.368	100%	183.012	100%
Niveau van de opleiding												
vmbo-bl	149	22,1%	336	19,7%	497	13,6%	833	15,6%	2.546	13,9%	19.058	10,4%
vmbo-kl	157	23,3%	405	23,7%	541	14,9%	946	17,7%	2.915	15,9%	27.883	15,2%
vmbo-gl/tl	224	33,2%	514	30,1%	1.081	29,7%	1.595	29,8%	4.764	25,9%	52.748	28,8%
havo	103	15,3%	285	16,7%	838	23,0%	1.123	21,0%	4.264	23,2%	48.161	26,3%
vwo	42	6,2%	166	9,7%	686	18,8%	852	15,9%	3.879	21,1%	35.162	19,2%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

In Rotterdam Zuid haalt tien procent van de vo-geslaagden een vwo-diploma, in de vier grote steden is dit 21 procent. Ook het aandeel havisten is in Rotterdam Zuid kleiner dan in de vier grote steden. Het aandeel geslaagden is voor elk van de vmbo richtingen in Rotterdam Zuid groter dan in de vier grote steden. In figuur 4.4 is de verdeling van de geslaagden over de verschillende niveaus over de jaren weergegeven.

Figuur 4.4 Geslaagden in het voortgezet onderwijs naar niveau, woongebied en schooljaar

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Het algemene beeld is dat het aandeel geslaagden met een vmbo bl opleiding over de jaren kleiner wordt.

Geslaagden vmb-bl en vmbo-kl naar sector

In het vmbo basis en kader zijn vijf verschillende sectoren waarin de leerlingen examen doen¹⁰. In tabel 4.7 is de verdeling van de geslaagden naar sector opgenomen. Van de sectoren techniek, zorg en welzijn en economie zijn de gegevens opgenomen, de sector groen en combinatie zijn, vanwege kleine aantallen in Rotterdam Zuid, samengevoegd tot de categorie overig.

Tabel 4.7 Geslaagden in het vmbo-bl en vmbo-kl naar sector, woongebied schooljaar 2017/2018

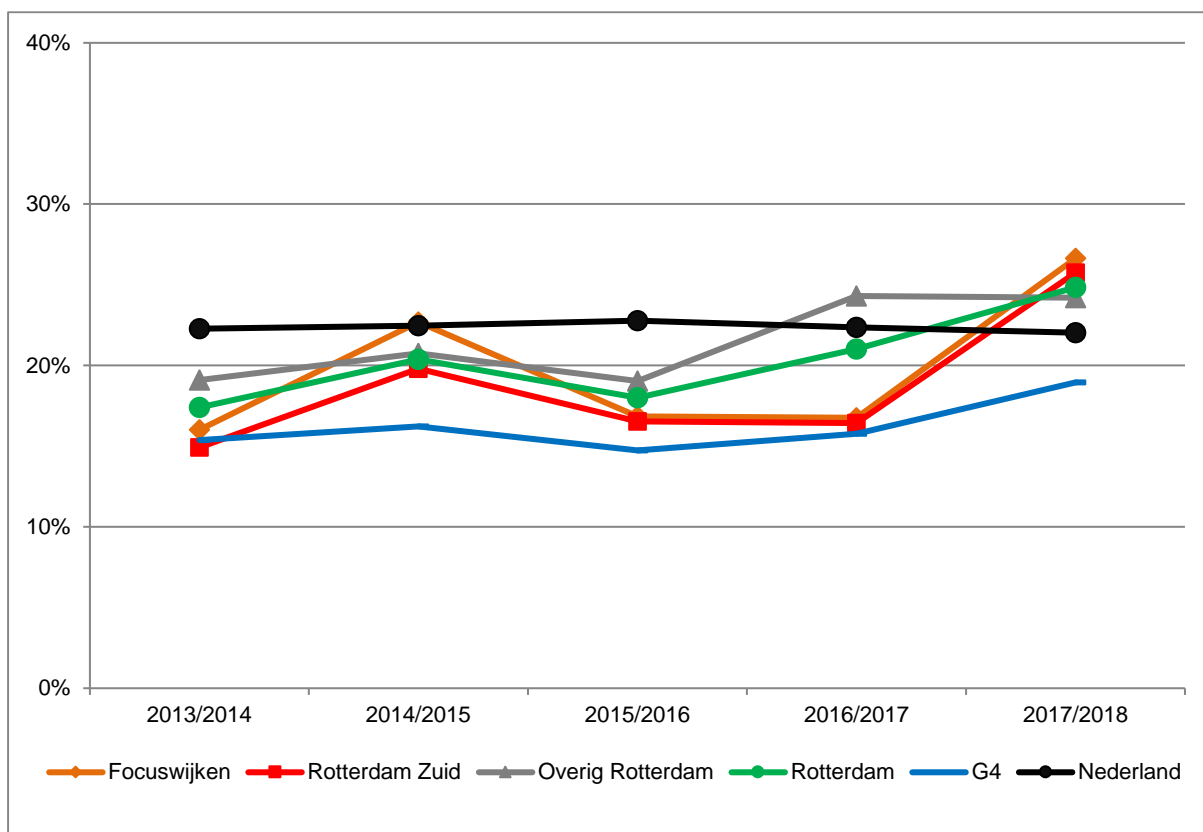
	focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
vmbo-basisberoeps	149		331		492		823		2.472		18.675	
techniek	43	28,9%	83	25,1%	136	27,6%	219	26,6%	520	21,0%	4.532	24,3%
zorg en welzijn	64	43,0%	131	39,6%	110	22,4%	241	29,3%	633	25,6%	4.291	23,0%
economie	29	19,5%	72	21,8%	111	22,6%	183	22,2%	554	22,4%	3.010	16,1%
overig	13	8,7%	45	13,6%	135	27,4%	180	21,9%	765	30,9%	6.842	36,6%
vmbo-kaderberoeps	155		399		533		932		2.888		27.554	
techniek	38	24,5%	105	26,3%	112	21,0%	217	23,3%	496	17,2%	5.657	20,5%
zorg en welzijn	54	34,8%	127	31,8%	123	23,1%	250	26,8%	723	25,0%	6.628	24,1%
economie	45	29,0%	108	27,1%	149	28,0%	257	27,6%	749	25,9%	5.513	20,0%
overig	18	11,6%	59	14,8%	149	28,0%	208	22,3%	920	31,9%	9.756	35,4%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

In Rotterdam Zuid is het aandeel geslaagden in de sectoren techniek en zorg en welzijn groter dan in de vier grote steden, zowel op vmbo-basis als op vmbo-kader.

In figuur 4.5 is de ontwikkeling van het aandeel vmbo-geslaagden in de sector techniek in de afgelopen jaren weergegeven. Voor de leesbaarheid zijn in de figuur het vmbo-basis en vmbo-kader samengenomen. In bijlage b4.12 staan ook de afzonderlijke percentages vermeld.

¹⁰ In het vmbo-t worden geen sectoren onderscheiden

Figuur 4.5 Percentage geslaagden met een opleiding in de sector techniek, vmbo-bl en vmbo-kl gecombineerd naar woongebied en jaar

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Het aandeel vmbo-geslaagden met een opleiding in de sector techniek is in Rotterdam Zuid in de afgelopen jaren gestegen. De stijging is vooral het laatste jaar zichtbaar. In vergelijking met de ontwikkeling in de vier grote steden is de stijging in Rotterdam Zuid groter.

Geslaagden havo en vwo naar profiel

Op havo en vwo zijn er vier profielen die de leerlingen kunnen kiezen, een deel van deze profielen kan ook gecombineerd worden. In tabel 4.8 is de verdeling van de geslaagden in 2017/2018 over de diverse profielen opgenomen. Voor de focuswijken zijn de aantallen geslaagden beperkt, en is er geen uitsplitsing in de tabel opgenomen.

Tabel 4.8 Geslaagden in havo en vwo naar profiel, woongebied schooljaar 2017/2018

	focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
havo	x		280		830		1.110		4.251		48.127	
natuur en techniek	x	.	23	8,2%	76	9,2%	99	8,9%	417	9,8%	5.442	11,3%
natuur en gezondheid	x	.	62	22,1%	189	22,8%	251	22,6%	939	22,1%	11.169	23,2%
NT en NG	x	.	32	11,4%	77	9,3%	109	9,8%	356	8,4%	3.754	7,8%
economie en maatschappij	x	.	123	43,9%	370	44,6%	493	44,4%	1.874	44,1%	21.112	43,9%
cultuur en maatschappij	x	.	23	8,2%	93	11,2%	116	10,5%	537	12,6%	5.382	11,2%
EM en CM	x	.	17	6,1%	25	3,0%	42	3,8%	127	3,0%	1.263	2,6%
vwo	x		166		686		852		3.879		35.160	
natuur en techniek	x	.	44	26,5%	214	31,2%	258	30,3%	733	18,9%	6.531	18,6%
natuur en gezondheid	x	.	28	16,9%	112	16,3%	140	16,4%	671	17,3%	7.363	20,9%
NT en NG	x	.	37	22,3%	99	14,4%	136	16,0%	893	23,0%	7.172	20,4%
economie en maatschappij	x	.	27	16,3%	138	20,1%	165	19,4%	773	19,9%	8.151	23,2%
cultuur en maatschappij	x	.	10	6,0%	55	8,0%	65	7,6%	397	10,2%	2.931	8,3%
EM en CM	x	.	20	12,0%	68	9,9%	88	10,3%	408	10,5%	2.987	8,5%

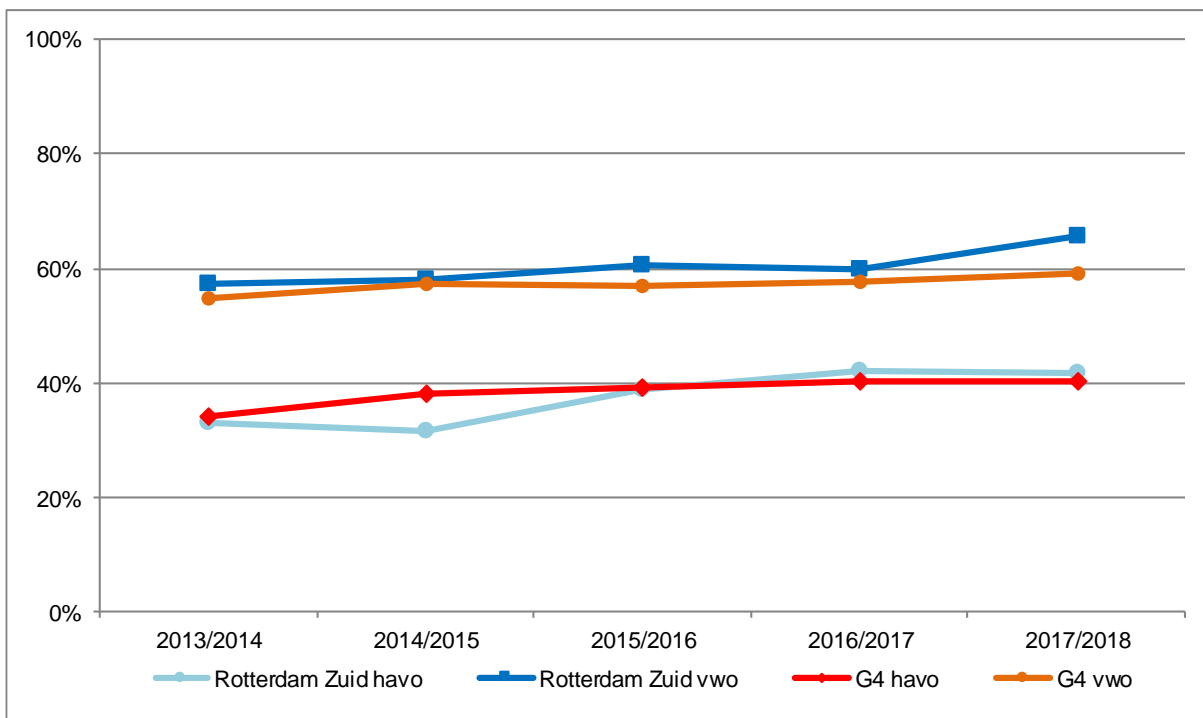
Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Op het havo is het aandeel geslaagden met maatschappij-profiel groter dan op het aandeel met een natuur-profiel. Op het vwo is dit andersom en is het aandeel geslaagden met een natuur-profiel groter. De verdeling van de geslaagden is in Rotterdam Zuid vergelijkbaar met die in de vier grote steden, wel is het aandeel leerlingen dan een combinatie doet van twee profielen iets groter. Op het vwo is het aandeel geslaagden met een natuur profiel groter dan in de vier grote steden gemiddeld.

In het Techniepact is voor Nederland als ambitie gesteld dat meer van de leerlingen in havo en vwo kiest voor de profielen Natuur en Gezondheid en/of Natuur en Techniek (N-profielen)¹¹ In figuur 4.6 is het percentage geslaagden met een N-profiel in Rotterdam Zuid en de vier grote steden over de afgelopen jaren opgenomen. Het aandeel geslaagden met een natuur-profiel in Rotterdam Zuid is op de havo vergelijkbaar met het gemiddeld in de vier grote steden. Op het vwo is er in Rotterdam Zuid een groter deel van de geslaagden met een natuur-profiel.

¹¹ <https://www.techniepact.nl/cdi/files/a0c764fda4945d2814f713e0e1c033f9edac9374.pdf>

Figuur 4.6 Percentage geslaagden op havo en vwo met een N-profiel in Rotterdam Zuid en de vier grote steden naar jaar

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

In tabel 4.9 zijn de examencijfers behalen opgenomen.¹² Opgenomen is het gemiddeld eindcijfer op het centraal schriftelijk examen voor de schooljaren 2008/2009 tot en met 2016/2017. Voor het meest recente schooljaar zijn ook de cijfers voor de verschillende niveaus in het vo opgenomen.

¹² Er zijn verschillende variabelen in de SSB bestanden opgenomen. Er zijn geen cijfers over de afzonderlijke vakken in de bestanden opgenomen. In deze rapportage is gekozen voor het uiteindelijke gemiddelde cijfer op het centraal schriftelijk examen.

Tabel 4.9 Gemiddeld cijfer op het centraal examen van de geslaagden naar niveau en woongebied 2017/2018

	focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	gem.	n	gem	n	gem	n	gem	n	gem	n	gem
Totaal												
2008/2009	615	6,1	1.560	6,2	3.301	6,2	4.861	6,2	15.635	6,3	170.607	6,4
2009/2010	672	6,2	1.549	6,2	3.223	6,3	4.772	6,3	15.129	6,3	167.814	6,4
2010/2011	635	6,2	1.480	6,2	3.210	6,2	4.690	6,2	15.117	6,2	166.081	6,3
2011/2012	628	6,3	1.517	6,4	3.228	6,4	4.745	6,4	14.961	6,4	164.503	6,5
2012/2013	640	6,4	1.496	6,4	3.453	6,4	4.949	6,4	15.562	6,5	168.253	6,5
2013/2014	640	6,4	1.603	6,4	3.340	6,4	4.943	6,4	16.325	6,4	171.521	6,5
2014/2015	683	6,4	1.685	6,5	3.511	6,5	5.196	6,5	17.061	6,5	177.651	6,6
2015/2016	689	6,4	1.746	6,5	3.493	6,5	5.239	6,5	17.973	6,5	183.264	6,5
2016/2017	699	6,4	1.635	6,4	3.627	6,5	5.262	6,5	18.190	6,5	184.384	6,5
2017/2018	675	6,3	1.706	6,4	3.643	6,5	5.349	6,4	18.368	6,5	183.012	6,5
Niveau van de opleiding, 2017/2018												
vmbo-bl	149	6,6	336	6,6	497	6,6	833	6,6	2.546	6,6	19.058	6,7
vmbo-kl	157	6,3	405	6,3	541	6,3	946	6,3	2.915	6,3	27.883	6,4
vmbo-gl/tl	224	6,3	514	6,3	1.081	6,4	1.595	6,4	4.764	6,4	52.748	6,4
havo	103	6,3	285	6,3	838	6,4	1.123	6,4	4.264	6,4	48.161	6,5
vwo	42	6,4	166	6,5	686	6,6	852	6,6	3.879	6,7	35.162	6,7

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Het gemiddelde cijfer voor het centraal schriftelijk examen van de geslaagde leerlingen ligt in Rotterdam Zuid vanaf 2011/2012 op 6,4 of 6,5. In de jaren daarvoor was het gemiddelde lager. In de vier grote steden is dit net als in Rotterdam Zuid gestegen, naar een 6,5. Het gemiddelde centraal schriftelijk cijfer voor de verschillende vo-niveaus ligt landelijk in 2016/2017 tussen 6,4 voor vmbo-kader en 6,8 voor vmbo-basis. Op elk niveau zijn de verschillen tussen de verschillende gebieden klein, één of twee tiende punt.

Welk deel van de leerling presteert bovengemiddeld goed en zijn hierin verschillen per niveau en tussen de gebieden? Hiervoor is de grens bepaald op een gemiddeld cijfer op het centraal schriftelijk examen van 7,5 of hoger.¹³

¹³ In eerste instantie werd de grens bij een 8 gemiddeld, Cum Laude gelegd. Het aantal leerlingen dat dit haalt is echter zo beperkt dat er veel cellen in de tabel leeg bleven. Als illustratie: in 2016/2017 haalde in Rotterdam Zuid 17 leerlingen en in Overig Rotterdam 55 leerlingen het diploma met de aantekening Cum Laude.

Tabel 4.10 Aantal geslaagden en aandeel geslaagden met een cijfer van 7,5 of hoger, het centraal schriftelijk examen naar niveau

	focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Totaal												
2008/2009	615	2,6%	1.560	3,5%	3.301	4,0%	4.861	3,9%	15.635	5,7%	170.607	6,3%
2009/2010	672	3,4%	1.549	3,1%	3.223	4,1%	4.772	3,8%	15.129	5,5%	167.814	5,8%
2010/2011	635	3,5%	1.480	3,8%	3.210	3,7%	4.690	3,7%	15.117	4,4%	166.077	5,0%
2011/2012	628	4,5%	1.517	5,0%	3.228	5,9%	4.745	5,6%	14.961	6,5%	164.503	6,8%
2012/2013	640	4,8%	1.496	5,2%	3.453	5,4%	4.949	5,3%	15.562	7,5%	168.253	7,9%
2013/2014	640	4,5%	1.603	5,6%	3.340	5,2%	4.943	5,3%	16.325	6,3%	171.521	7,2%
2014/2015	683	5,0%	1.685	7,8%	3.511	7,2%	5.196	7,4%	17.061	8,2%	177.651	8,8%
2015/2016	689	3,6%	1.746	5,3%	3.493	6,4%	5.239	6,0%	17.973	7,6%	183.264	8,3%
2016/2017	699	5,2%	1.635	5,9%	3.627	6,4%	5.262	6,2%	18.190	8,3%	184.384	8,7%
2017/2018	675	5,3%	1.706	5,5%	3.643	7,2%	5.349	6,6%	18.368	7,7%	183.012	8,0%
2017/2018												
vmbo-bl	149	10,7%	336	8,9%	497	11,9%	833	10,7%	2.546	10,6%	19.058	13,8%
vmbo-kl	157	3,2%	405	3,2%	541	2,8%	946	3,0%	2.915	3,4%	27.883	4,1%
vmbo-gl/tl	224	4,0%	514	4,5%	1.081	5,9%	1.595	5,5%	4.764	4,9%	52.748	5,5%
havo	103	2,9%	285	3,9%	838	5,3%	1.123	4,9%	4.264	5,9%	48.161	6,4%
vwo	42	7,1%	166	10,2%	686	11,5%	852	11,3%	3.879	14,5%	35.162	13,9%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

In Rotterdam Zuid heeft 5,5 procent van de leerlingen in het vo een examencijfer van 7,5 of hoger. In de afgelopen jaren varieert dit percentage. In de vier grote steden heeft in 2017/2018 7,7 procent van de leerlingen een gemiddeld examencijfer van 7,5 of hoger.

Per niveau zijn er duidelijke verschillen, op het vmbo-basis en het vwo is het aandeel leerlingen met een gemiddelde hoger dan 7,5 duidelijk groter dan bij de andere niveaus.

4.6 Doorstroom van vo-gediplomeerden

Van de leerlingen die in 2017/2018 geslaagd zijn voor het examen in het voortgezet onderwijs is nagegaan of ze het schooljaar na slagen een vervolgopleiding in Nederland volgen. Hierbij is ook onderzocht welk niveau de vervolgopleiding heeft. In tabel 4.11 zijn voor de verschillende vmbo niveaus, de havo en het vwo de meest gekozen vervolgopleidingen opgenomen.

Tabel 4.11 Doorstroom naar vervolgopleiding van gediplomeerden uit het voortgezet onderwijs naar woongebied

	focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
examen in 2017/2018, positie in 2018/2019												
vmbo-bl	149	100,0%	336	100,0%	497	100,0%	833	100,0%	2.546	100,0%	19.058	100,0%
mbo	145	97,3%	325	96,7%	477	96,0%	802	96,3%	2.435	95,6%	17.922	94,0%
waarvan niveau 2	137	91,9%	303	90,2%	453	91,1%	756	90,8%	2.346	92,1%	17.184	90,2%
andere opleiding	x		x		x		6	0,7%	19	0,7%	569	3,0%
geen onderwijs*	x		x		x		25	3,0%	92	3,6%	567	3,0%
vmbo-kl	157	100,0%	405	100,0%	541	100,0%	946	100,0%	2.915	100,0%	27.883	100,0%
mbo	154	98,1%	397	98,0%	524	96,9%	921	97,4%	2.827	97,0%	27.225	97,6%
waarvan niveau 3	48	30,6%	133	32,8%	211	39,0%	344	36,4%	893	30,6%	11.189	40,1%
waarvan niveau 4	104	66,2%	251	62,0%	294	54,3%	545	57,6%	1.786	61,3%	13.868	49,7%
andere opleiding	x		x		x		x		x		130	0,5%
geen onderwijs*	x		x		x		x		x		528	1,9%
vmbo-gl/tl	224	100,0%	514	100,0%	1.081	100,0%	1.595	100,0%	4.764	100,0%	52.748	100,0%
mbo	203	90,6%	454	88,3%	873	80,8%	1.327	83,2%	3.751	78,7%	44.047	83,5%
waarvan niveau 3	11	4,9%	36	7,0%	62	5,7%	98	6,1%	191	4,0%	4.135	7,8%
waarvan niveau 4	186	83,0%	404	78,6%	793	73,4%	1.197	75,0%	3.483	73,1%	39.027	74,0%
andere opleiding	x		x		x		242	15,2%	895	18,8%	7.757	14,7%
geen onderwijs*	x		x		x		26	2,0%	118	3,1%	944	2,1%
havo	103	100,0%	285	100,0%	838	100,0%	1.123	100,0%	4.264	100,0%	48.161	100,0%
hbo	85	82,5%	222	77,9%	594	70,9%	816	72,7%	2.810	65,9%	35.952	74,6%
andere opleiding	x		22	7,7%	88	10,5%	110	9,8%	421	9,9%	4.300	8,9%
geen onderwijs*	x		41	14,4%	156	18,6%	197	17,5%	1.033	24,2%	7.909	16,4%
vwo	42	100,0%	166	100,0%	686	100,0%	852	100,0%	3.879	100,0%	35.162	100,0%
hbo	x		x		x		43	5,0%	133	3,4%	2.899	8,2%
wo	35	83,3%	134	80,7%	511	74,5%	645	75,7%	2.684	69,2%	26.075	74,2%
andere opleiding	x		x		x		2	0,2%	15	0,4%	180	0,5%
geen onderwijs*	x		x		x		162	19,0%	1.047	27,0%	6.008	17,1%

Bron: SSB, CBS, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI), een kruisje ('x') betekent een aantal kleiner dan 10.

* hieronder vallen leerlingen die een jaar later niet in het bekostigd onderwijs terugkeren. Dit kan diverse redenen hebben, bijvoorbeeld omdat ze werken, een niet bekostigde opleiding volgen of naar het buitenland zijn vertrokken.

De doorstroom van leerlingen uit Rotterdam Zuid met een 'vmbo-bl'-diploma is vergelijkbaar met die in de andere gebieden die in de tabel worden onderscheiden. Van de leerlingen in Rotterdam Zuid en de focuswijken met een 'vmbo-kl'-diploma stroomt een iets groter deel dan gemiddeld in overig Rotterdam door naar een mbo-opleiding op het hogere niveau 4. Leerlingen met een 'vmbo-gl/tl'-diploma in Rotterdam Zuid en in de focuswijken vervolgen iets vaker dan gemiddeld in de vier grote steden hun loopbaan via het mbo-niveau 4. Ook de leerlingen met een havo- of

vwo-diploma in Rotterdam Zuid en in de focuswijken kiezen vaker voor een vervolgopleiding dan gemiddeld in de vier grote steden.

Doorstroom van vmbo geslaagden in het mbo

Volgen vmbo geslaagden een vervolgopleiding in een vergelijkbare richting? Voor de geslaagden in het vmbo basis en vmbo kader in de sectoren techniek en welzijn verzorging en economie staat in tabel 4.12 welk deel doorstroomt naar een vergelijkbare mbo-richting. Voor de vmbo-gediplomeerden in de sector techniek is dat de doorstroming naar mbo techniek en mbo vervoer, transport en logistiek. Voor geslaagden zorg en welzijn is de doorstroming naar mbo welzijn en verzorging in de tabel opgenomen. Geslaagden met een vmbo-kl diploma kunnen ook doorstromen naar een mbo zorg opleiding.¹⁴ Voor de geslaagden met een diploma in de sector economie is de doorstroom naar de mbo sector economie opgenomen. In de tabel staan ook geslaagden met een gemengde en theoretische leerweg. Voor deze geslaagden is geen vmbo sector opgenomen.¹⁵ De percentages voor vmbo basis en kader zijn berekend op het aantal geslaagden in de betreffende sector. Leesvoorbeeld, in Rotterdam Zuid volgt 57,8 procent van de geslaagden vmbo-kader in de sector techniek het volgende jaar een mbo opleiding in de sector techniek. Voor het vmbo gl/tl zijn de doorstroompercentages berekend op basis van het totaal aantal geslaagden, en deze zijn daarom over het algemeen lager dan bij de doorstroom van geslaagden in vmbo basis en kader.

---

¹⁴ Vanuit vmbo basis is er geen doorstroming naar zorg opleidingen in het mbo.

¹⁵ In het vmbo gl worden wel sectoren onderscheiden, in het vmbo tl niet. Omdat deze twee groepen in de rapportage steeds samen genomen worden en de omvang van het deel dat theoretische leerweg volgt veel groter is, is de sectorindeling voor vmbo gl niet opgenomen.

Tabel 4.12 Aandeel geslaagden in het vmbo-bl en vmbo-kl 2017/2018, dat doorstroomt naar mbo-sector, woongebied schooljaar 2018/2019

	focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Vmbo-basisberoeps												
<i>diploma techniek</i>												
-mbo techniek	23	53,5%	48	57,8%	65	47,8%	113	51,6%	305	58,7%	3.073	67,8%
-mbo vervoer, transport en logistiek	10	23,3%	21	25,3%	34	25,0%	55	25,1%	60	11,5%	377	8,3%
<i>diploma zorg en welzijn</i>												
-mbo welzijn en verzorging	33	51,6%	65	49,6%	56	50,9%	121	50,2%	319	50,4%	1.943	45,3%
<i>diploma economie</i>												
-mbo economie	13	44,8%	34	47,2%	62	55,9%	96	52,5%	329	59,4%	1.631	54,2%
vmbo-kaderberoeps												
<i>diploma techniek</i>												
-mbo techniek	20	52,6%	59	56,2%	63	56,3%	122	56,2%	311	62,7%	4.228	74,7%
-mbo vervoer, transport en logistiek	12	31,6%	31	29,5%	15	13,4%	46	21,2%	51	10,3%	317	5,6%
<i>diploma zorg en welzijn</i>												
-mbo zorg	27	50,0%	49	38,6%	38	30,9%	87	34,8%	230	31,8%	1.744	26,3%
-mbo welzijn en verzorging	14	31,1%	44	40,7%	48	32,2%	92	35,8%	241	32,2%	2.706	49,1%
<i>diploma economie</i>												
-mbo economie	21	46,7%	50	46,3%	69	46,3%	119	46,3%	359	47,9%	2.668	48,4%
vmbo-gemengde/theoretische leerweg												
-mbo techniek	46	20,5%	110	21,4%	249	23,0%	359	22,5%	1.034	21,7%	12.806	24,3%
-mbo vervoer, transport en logistiek	24	10,7%	37	7,2%	74	6,8%	111	7,0%	169	3,5%	1.485	2,8%
-mbo zorg	33	14,7%	68	13,2%	82	7,6%	150	9,4%	418	8,8%	4.705	8,9%
-mbo welzijn en verzorging	36	16,1%	73	14,2%	134	12,4%	207	13,0%	622	13,1%	8.769	16,6%
-mbo economie	54	24,1%	145	28,2%	296	27,4%	441	27,6%	1.338	28,1%	12.621	23,9%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Driekwart van de geslaagden met een vmbo-bl techniek opleiding gaat verder met een mbo opleiding in de techniek of vervoer transport en logistiek. In Rotterdam Zuid en ook in de rest van Rotterdam is doorstroming naar vervoer, transport en logistiek duidelijk groter dan gemiddeld in de vier grote steden. Van de geslaagden met een vmbo-kl diploma in de techniek stroomt een nog groter deel door naar een aansluitende mbo-opleiding, ook hier is de doorstroom naar de sector vervoer, transport en logistiek groter dan gemiddeld.

Van de vmbo-kl leerlingen met een diploma in de sector zorg en welzijn stroomt 38,6 procent door naar een mbo-zorg opleiding. In de vier grote steden is dit met 31,1 procent lager.

Van alle geslaagden met een vmbo gl/tl diploma is de doorstroom naar mbo techniek en economie het grootst. Dit geldt voor alle gebieden in de tabel. In de focuswijken en Rotterdam Zuid stromen meer geslaagden door naar een opleiding in de sector vervoer, transport en logistiek en de sector zorg dan gemiddeld in de vier grote steden.

4.7 Relatief verzuim en nieuw voortijdig schoolverlaten in het vo

In tabel 4.11 staat het schoolverzuim naar niveau op het voortgezet onderwijs. In de tabel zijn de leerlingen opgenomen van wie in een schooljaar minimaal één

verzuimmelding is gedaan.¹⁶ De gegevens over relatief schoolverzuim zijn afkomstig van de gemeente Rotterdam. Er zijn geen gegevens beschikbaar voor de het landelijk gemiddelde en het gemiddelde in vier grote steden.

Tabel 4.13 Relatief verzuim in het voortgezet onderwijs naar aantal leerlingen, leeftijd, woongebied en schooljaar 2018/2019

	focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
totaal 2018/2019	361	9,0%	887	8,9%	1.437	7,0%	2.324	7,6%	.	.	.	.
tot en met 12 jaar	34	4,7%	102	5,4%	104	2,7%	206	3,6%	.	.	.	.
13-14 jaar	150	8,9%	361	8,8%	554	7,0%	915	7,6%	.	.	.	.
15 jaar	87	10,5%	214	10,7%	350	8,9%	564	9,5%	.	.	.	.
16 jaar	56	11,4%	142	11,7%	276	9,6%	418	10,2%	.	.	.	.
17 jaar of ouder	34	11,1%	68	8,7%	153	7,5%	221	7,8%	.	.	.	.

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

In Rotterdam Zuid is van 8,9 procent van de leerlingen in het vo in 2018/2019 een verzuimmelding gedaan. Dat is hoger dan in de rest van Rotterdam, daar ligt dit percentage op 7,0 procent. Het verzuim onder 16 en 15-jarige leerlingen is het grootst. In tabel 4.12 is het verzuim uitgesplitst naar type onderwijs. In deze tabel zijn de aantallen lager dan in tabel 4.11. Dat komt omdat er in deze tabel alleen de leerlingen in het derde en vierde leerjaar zijn opgenomen. In het 1^e en 2^e leerjaar zitten leerlingen vaak nog in gemengde klassen. Om de vergelijking zuiverder te maken zijn leerjaar 5 en 6 van havo en vwo buiten beschouwing gelaten.

Tabel 4.14 Relatief verzuim in het leerjaar 3 en 4 van het voortgezet onderwijs naar aantal leerlingen, woongebied en schooljaar 2018/2019

	focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
totaal leerjaar 3 en 4	x	x	424	10,0%	842	9,6%	1.266	9,7%	.	.	.	.
praktijkonderwijs	25	21,2%	48	19,0%	94	24,7%	142	22,4%	.	.	.	.
vmbo-basisberoeps	46	13,8%	127	16,8%	188	22,9%	315	20,0%	.	.	.	.
vmbo-kaderberoeps	46	14,2%	116	13,9%	205	16,4%	321	15,4%	.	.	.	.
vmbo gl/tl	34	7,3%	80	6,9%	204	8,1%	284	7,8%	.	.	.	.
havo	15	5,7%	46	6,5%	122	6,0%	168	6,1%	.	.	.	.
vwo	x	x	7	1,3%	29	1,6%	36	1,5%	.	.	.	.

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Het schoolverzuim in het 3^e en 4^e leerjaar van het voortgezet onderwijs ligt in Rotterdam Zuid op 10,0 procent is daarmee vergelijkbaar met overig Rotterdam. In het praktijkonderwijs en het vmbo is het verzuim lager dan in overig Rotterdam. Op de havo en in het vwo is het verzuim in Rotterdam Zuid iets hoger dan in overig Rotterdam. De cijfers van de voorgaande jaren geven ongeveer eenzelfde beeld

¹⁶ De gemeente rapporteert over het aantal meldingen in haar jaarlijkse rapport leerplicht. In dit onderzoek wordt gerapporteerd over daadwerkelijk verzuim. Meldingen verzuim die achteraf geen schoolverzuim bleken te zijn, zijn niet meegeteld.

maar er is geen duidelijke ontwikkeling in positieve of negatieve richting zichtbaar (zie tabel b4.16 in de bijlage).

Voortijdig schoolverlaten

Leerlingen in de leeftijd van 12 tot 23 jaar die het onderwijs verlaten zonder een startkwalificatie (diploma van havo, vwo of mbo met minimaal niveau 2) worden aangeduid als nieuwe voortijdig schoolverlaters (vsv-ers). De landelijke en gemeentelijke overheden zijn al geruime tijd bezig voortijdig schoolverlaten te voorkomen. Onderdeel van dit beleid is dat voortijdig schoolverlaten nauwgezet wordt gemonitord. De monitoring van het aantal vsv-ers en de afbakening van de populatie is in handen van de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO). Het CBS gebruikt deze cijfers van DUO voorsnog niet. Het CBS publiceert zelf wel een bestand op basis waarvan het aantal vsv-ers in kaart kan worden gebracht, maar vanwege de enigszins afwijkende definitie liggen de cijfers van het CBS beduidend hoger dan de cijfers van DUO. In 2012 is door het CBS een nieuwe meetmethode ingevoerd. In tabel 4.13 zijn de resultaten voor de nieuwe meetmethode opgenomen. Voor de berekening van het percentage nieuwe vsv-ers is het aantal nieuwe vsv-ers in het schooljaar gedeeld door het totaal aantal leerlingen in het voortgezet onderwijs en vermenigvuldigd met 100.

Tabel 4.15 Percentage nieuw voortijdig schoolverlaten uit het voortgezet onderwijs naar aantal leerlingen, woongebied en schooljaar *

	focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Nieuw voortijdig schoolverlaten												
2012/2013, leerlingen	3.739		8.846		19.022		27.868		96.011		923.247	
nieuw vsv-ers	39	1,1%	79	0,9%	146	0,8%	225	0,8%	992	1,0%	5288	0,6%
2013/2014, leerlingen	3.725		8.872		18.987		27.859		98.131		934.867	
nieuw vsv-ers	37	1,0%	62	0,7%	139	0,7%	201	0,7%	987	1,0%	5.114	0,6%
2014/2015, leerlingen	3.699		8.818		19.171		27.989		99.624		940.720	
nieuw vsv-ers	20	0,5%	57	0,6%	144	0,8%	201	0,7%	945	0,9%	5.244	0,6%
2015/2016, leerlingen	3.668		8.855		19.216		28.071		101.789		948.633	
nieuw vsv-ers	35	1,0%	63	0,7%	135	0,7%	198	0,7%	992	1,0%	5.541	0,6%
2016/2017, leerlingen	3.679		8.920		19.374		28.294		103.549		949.197	
nieuw vsv-ers	16	0,4%	49	0,5%	119	0,6%	168	0,6%	984	1,0%	6.237	0,7%
2017/2018, leerlingen	3.681		9.148		19.305		28.453		104.175		932.656	
nieuw vsv-ers	23	0,6%	60	0,7%	124	0,6%	184	0,6%	920	0,9%	5587	0,6%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

* De cijfers voor 2016/2017 zijn voorlopige cijfers

Het percentage nieuwe vsv-ers is in het schooljaar 2017/2018 in Rotterdam Zuid en in de focuswijken lager dan in de vier grote steden. Het percentage nieuwe vsv-ers, is beperkt, en ligt in het algemeen onder de één procent.

Hoofdstuk 5 Mbo

5.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt een beeld geschetst van de onderwijspositie van de studenten in opleidingen in het middelbaar beroepsonderwijs, mbo. In paragraaf 5.2 wordt de verdeling gemaakt naar verschillende leerwegen; bbl, bol en extraneus. In paragraaf 5.3 wordt de verdeling van de mbo-studenten over de verschillende niveaus in het mbo gepresenteerd. De verdeling van de studenten over de verschillende sectoren en met name opleidingen in 'zorg' en 'techniek' staan centraal in paragraaf 5.4. Paragraaf 5.5 geeft een overzicht van de examens in het mbo en in paragraaf 5.6 wordt een aanzet gedaan om de positie van de gediplomeerden een jaar later te beschrijven. In paragraaf 5.7 komt het nieuw voortijdig schoolverlaten in het mbo kort aan bod.

5.2 Studenten mbo naar leerweg

In tabel 5.1 zijn de studenten in het mbo ingedeeld naar de leerweg die zij volgen, de beroep opleidende leerweg (bol), beroeps begeleidende leerweg (bbl) of extraneus. Daarbij is ook onderscheid gemaakt tussen studenten tot en met 22 jaar en oudere studenten.

Tabel 5.1 Studenten in het mbo naar leerweg en woongebied in 2018/2019

	focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Studenten tot en met 22 jaar												
bol	2.638	93,4%	5.858	91,5%	8.847	90,8%	14.705	91,1%	42.589	90,0%	352.949	83,2%
bbl	146	5,2%	450	7,0%	745	7,6%	1.195	7,4%	3.785	8,0%	65.310	15,4%
extraneï	40	1,4%	92	1,4%	147	1,5%	239	1,5%	921	1,9%	6.052	1,4%
Studenten van 23 jaar of ouder												
bol	503	58,9%	983	51,6%	1.173	48,6%	2.156	49,9%	4.898	43,3%	22.423	27,7%
bbl	319	37,4%	849	44,6%	1.145	47,4%	1.994	46,2%	5.995	53,0%	55.335	68,4%
extraneï	32	3,7%	73	3,8%	96	4,0%	169	3,9%	426	3,8%	3.140	3,9%
Studenten totaal												
bol	3.141	85,4%	6.841	82,4%	10.020	82,4%	16.861	82,4%	47.487	81,0%	375.372	74,3%
bbl	465	12,6%	1.299	15,6%	1.890	15,6%	3.189	15,6%	9.780	16,7%	120.645	23,9%
extraneï	72	2,0%	165	2,0%	243	2,0%	408	2,0%	1.347	2,3%	9.192	1,8%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

In Rotterdam Zuid volgt een overgrote deel van de mbo-ers een bol opleiding. De verdeling van de studenten over de drie leerwegen is vergelijkbaar met de situatie in de vier grote steden. Landelijk is het aandeel bol kleiner en het aandeel bbl groter.

5.3 Studenten mbo naar niveau

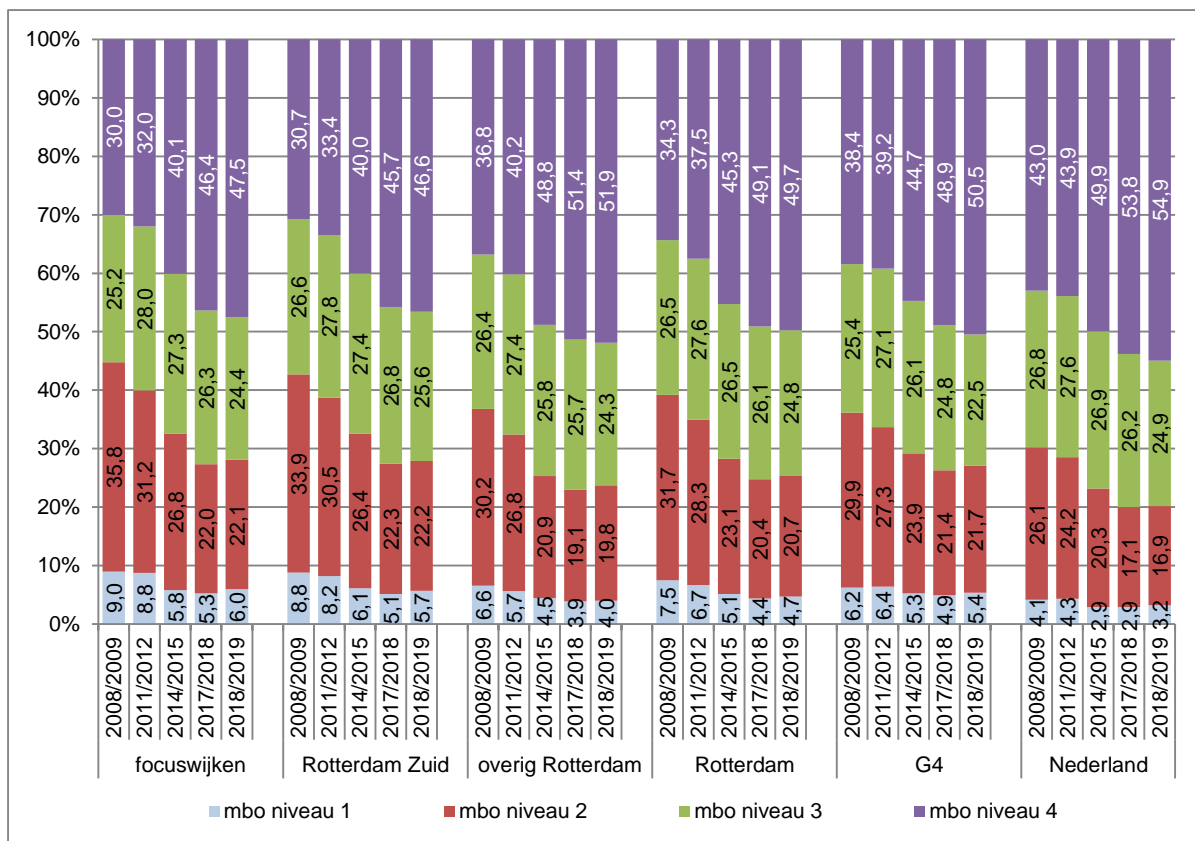
Binnen het mbo bestaan vier niveaus: niveau 1 (de assistentopleiding), niveau 2 (de basisberoepsopleiding), niveau 3 (de vakopleiding) en niveau 4 (de middenkader of specialistenopleiding).

Tabel 5.2 Studenten in het mbo naar niveau van de opleiding en woongebied in 2018/2019

	focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Studenten tot en met 22 jaar												
niveau 1	185	6,6%	398	6,2%	372	3,8%	770	4,8%	2.394	5,1%	13.214	3,1%
niveau 2	647	22,9%	1.470	23,0%	1.932	19,8%	3.402	21,1%	10.352	21,9%	72.912	17,2%
niveau 3	569	20,1%	1.369	21,4%	2.124	21,8%	3.493	21,6%	9.423	19,9%	95.782	22,6%
niveau 4	1.423	50,4%	3.163	49,4%	5.311	54,5%	8.474	52,5%	25.140	53,1%	242.535	57,1%
Studenten van 23 jaar of ouder												
niveau 1	34	4,0%	76	4,0%	111	4,6%	187	4,3%	744	6,6%	3.207	4,0%
niveau 2	167	19,6%	370	19,4%	472	19,6%	842	19,5%	2.363	20,9%	12.637	15,6%
niveau 3	329	38,5%	755	39,6%	835	34,6%	1.590	36,8%	3.750	33,1%	30.002	37,1%
niveau 4	324	37,9%	704	37,0%	996	41,3%	1.700	39,4%	4.462	39,4%	35.052	43,3%
Studenten totaal												
niveau 1	219	6,0%	474	5,7%	483	4,0%	957	4,7%	3.138	5,4%	16.421	3,2%
niveau 2	814	22,1%	1.840	22,2%	2.404	19,8%	4.244	20,7%	12.715	21,7%	85.549	16,9%
niveau 3	898	24,4%	2.124	25,6%	2.959	24,3%	5.083	24,8%	13.173	22,5%	125.784	24,9%
niveau 4	1.747	47,5%	3.867	46,6%	6.307	51,9%	10.174	49,7%	29.602	50,5%	277.587	54,9%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

In Rotterdam Zuid en in de focuswijken volgt ongeveer 6 procent van alle mbo studenten een assistentopleiding (niveau 1). Verder zien we dat iets minder dan een kwart van de studenten de basisberoepsopleiding (niveau 2) volgt. Een kwart volgt de vakopleiding (niveau 3). Het aandeel studenten dat een middenkader- of specialistenopleiding (niveau 4) volgt is het grootst en ligt rond de 47 procent. Gemiddeld in de vier grote steden zien we een iets ander beeld. Het aandeel studenten op niveau 1 is iets vergelijkbaar (5,4 procent). Ook het deel dat een opleiding op niveau 2 volgt is vergelijkbaar. Een kleiner aandeel dan in Rotterdam Zuid volgt een opleiding op niveau 3 (22,5 procent). Op niveau 4 is het percentage mbo-studenten in de vier grote steden (50,5 procent) juist hoger dan in Rotterdam Zuid.

Figuur 5.1 Studenten in het mbo, naar niveau, woongebied en jaar

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

In figuur 5.1 is te zien dat de verdeling van de studenten over de verschillende niveaus in het mbo in alle gebieden over de jaren een vergelijkbare ontwikkeling doormaakt. Het aandeel studenten dat een basisberoepsopleiding (niveau 2) volgt neemt af en ook het aandeel studenten aan een assistent-opleiding (niveau 1) neemt af. Verder is het aandeel studenten dat een vakopleiding (niveau 3) volgt is redelijk stabiel en is er een groei van het aandeel studenten dat een middenkader of specialistenopleiding (niveau 4) volgt. In het afgelopen jaar is de afname van het aandeel studenten op niveau 1 gestopt.

5.4 Studenten mbo naar sector

Eén van de doelstellingen van het NPRZ is het vergroten van het aantal studenten in de sector 'techniek' en 'zorg'. In tabel 5.3 wordt de deelname in sectoren gepresenteerd.¹⁷

Tabel 5.3 Studenten en studenten in het mbo, naar sector en woongebied in 2018/2019

	focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Studenten tot en met 22 jaar												
techniek	623	22,1%	1.430	22,3%	2.381	24,4%	3.811	23,6%	10.855	23,0%	123.226	29,0%
vervoer, transport en logistiek	308	10,9%	651	10,2%	992	10,2%	1.643	10,2%	2.452	5,2%	17.516	4,1%
zorg	328	11,6%	700	10,9%	945	9,7%	1.645	10,2%	4.332	9,2%	42.530	10,0%
economie	949	33,6%	2.162	33,8%	3.292	33,8%	5.454	33,8%	17.780	37,6%	123.673	29,1%
welzijn, verzorging	506	17,9%	1.154	18,0%	1.617	16,6%	2.771	17,2%	8.836	18,7%	77.520	18,3%
groen	20	0,7%	61	1,0%	145	1,5%	206	1,3%	580	1,2%	16.972	4,0%
overig	90	3,2%	242	3,8%	367	3,8%	609	3,8%	2.460	5,2%	22.874	5,4%
Studenten 23 jaar of ouder												
techniek	166	19,4%	361	19,0%	520	21,5%	881	20,4%	2.407	21,3%	21.992	27,2%
vervoer, transport en logistiek	62	7,3%	112	5,9%	220	9,1%	332	7,7%	592	5,2%	3.173	3,9%
zorg	194	22,7%	475	24,9%	584	24,2%	1.059	24,5%	2.811	24,8%	26.419	32,7%
economie	211	24,7%	459	24,1%	483	20,0%	942	21,8%	2.683	23,7%	12.681	15,7%
welzijn, verzorging	161	18,9%	364	19,1%	433	17,9%	797	18,5%	1.870	16,5%	11.355	14,0%
groen	11	1,3%	25	1,3%	23	1,0%	48	1,1%	226	2,0%	1.692	2,1%
overig	49	5,7%	109	5,7%	151	6,3%	260	6,0%	730	6,4%	3.586	4,4%
Studenten totaal												
techniek	789	21,5%	1.791	21,6%	2.901	23,9%	4.692	22,9%	13.262	22,6%	145.218	28,7%
vervoer, transport en logistiek	370	10,1%	763	9,2%	1.212	10,0%	1.975	9,7%	3.044	5,2%	20.689	4,1%
zorg	522	14,2%	1.175	14,1%	1.529	12,6%	2.704	13,2%	7.143	12,2%	68.949	13,6%
economie	1.160	31,5%	2.621	31,6%	3.775	31,1%	6.396	31,3%	20.463	34,9%	136.354	27,0%
welzijn, verzorging	667	18,1%	1.518	18,3%	2.050	16,9%	3.568	17,4%	10.706	18,3%	88.875	17,6%
groen	31	0,8%	86	1,0%	168	1,4%	254	1,2%	806	1,4%	18.664	3,7%
overig	139	3,8%	351	4,2%	518	4,3%	869	4,2%	3.190	5,4%	26.460	5,2%

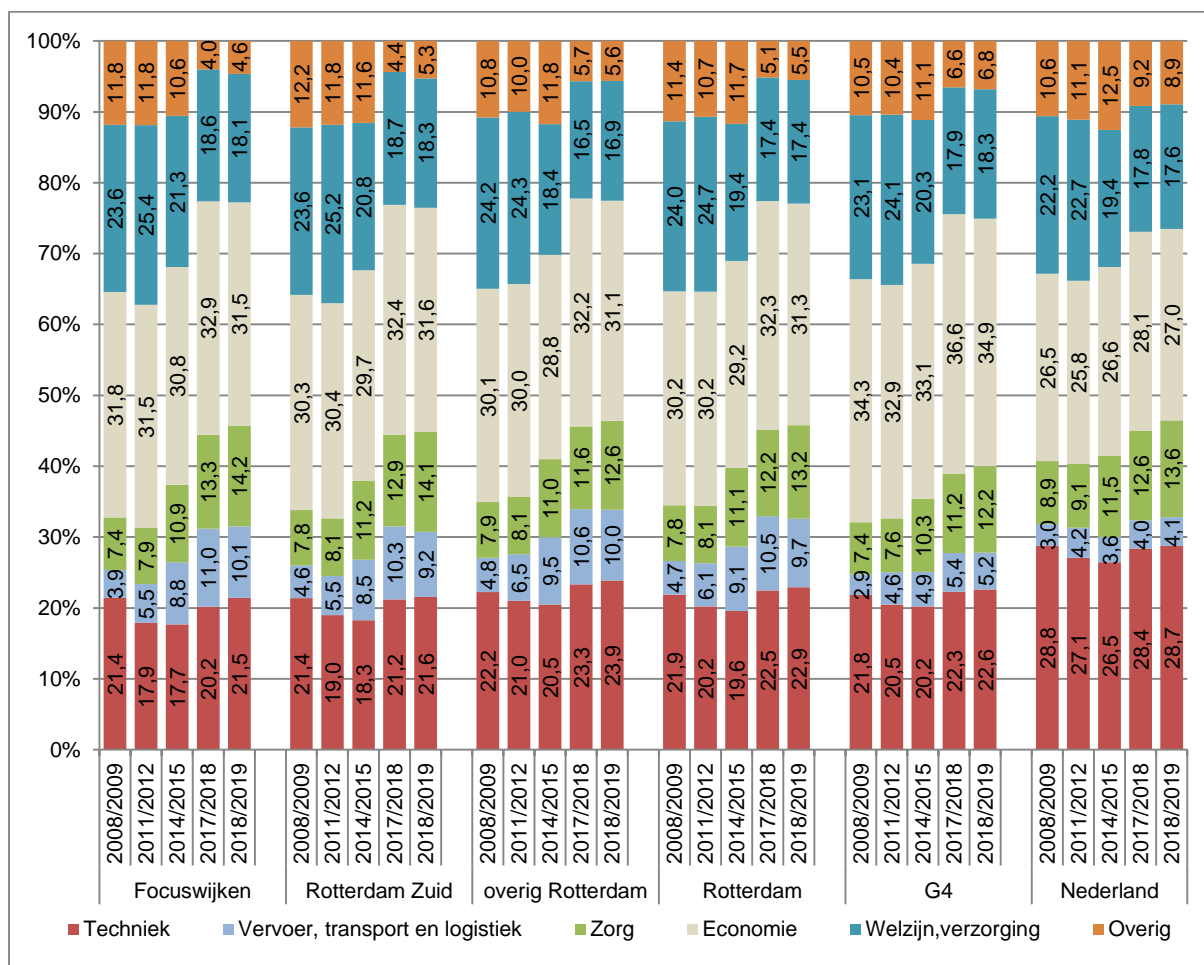
Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

In Rotterdam Zuid volgt 22,3 procent van de mbo-studenten tot 23 jaar een opleiding in de richting techniek, en 10,9 procent volgt een opleiding in de zorg. Ten opzichte van de vier grote steden gemiddeld is het aandeel studenten in de 'zorg' iets hoger en het aandeel in de 'techniek' iets lager. In de andere in de tabel onderscheiden sectoren is het aandeel studenten in de richting 'economie' iets lager, en het aandeel studenten in de richting 'vervoer, transport en logistiek' groter dan gemiddeld in de vier grote steden.

Onder de studenten die 23 jaar of ouder zijn, is het aandeel dat een mbo volgt in de sector 'zorg' en hoger dan onder de studenten jonger dan 23 jaar. Ten aanzien van de sector 'techniek' is het verschil klein. Minder vaak volgen de studenten die 23 jaar en ouder zijn een studie in de sector 'economie' en 'vervoer, transport en logistiek' dan de jongere studenten.

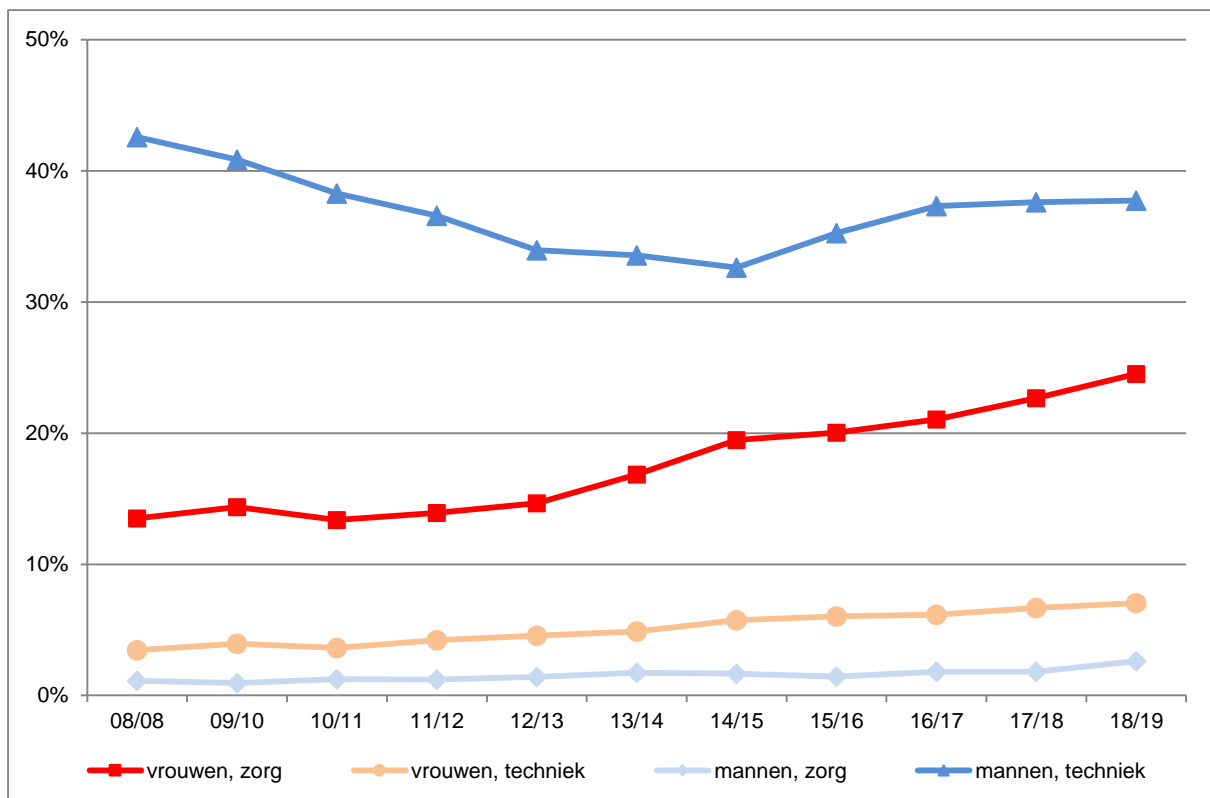
¹⁷ De indeling van opleidingen in sectoren wordt toegelicht in bijlage 9

In figuur 5.3 wordt de ontwikkeling van de verdeling van de mbo-studenten over de sectoren over de jaren weergegeven.

Figuur 5.2 Studenten en studenten in het mbo naar sector naar woongebied en jaar
Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Onder de op Rotterdam Zuid wonende mbo-studenten, is het aandeel studenten in de richting 'zorg' sinds 2008/2009 toegenomen van 7,8 naar 14,1 procent. Ook in de focuswijken is dit aandeel toegenomen. Gemiddeld genomen is er onder de mbo-studenten in de vier grote steden eenzelfde toename, wel is de toename in Rotterdam Zuid iets sterker. Van de op Rotterdam Zuid wonende studenten volgt in 2018/2019 21,6 procent een studie in de richting 'techniek'. Dat is hoger dan in de jaren ervoor. Ook in de vier grote steden is het aandeel studenten dat techniek studeert in het afgelopen jaar iets toegenomen.

Figuur 5.3 Studenten in de mbo-sectoren 'zorg' en 'techniek' in de Rotterdam Zuid naar geslacht en jaar
Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

In figuur 5.4 is de ontwikkeling van de deelname in Rotterdam Zuid in de sector 'zorg' en 'techniek' naar geslacht afgebeeld. In beide sectoren is een groot verschil tussen de deelname van mannen en vrouwen. In de sector 'zorg' stijgt de deelname in Rotterdam Zuid in de loop van de jaren. In de sector 'techniek' is in de periode 2008/2009 t/m 2014/2015 onder mannen een afname zichtbaar: in 2008/2009 volgde 42,6 procent van de mannen een techniek opleiding in 2014/2015 is dat gedaald naar 32,6 procent. De jaren erna stijgt de deelname weer iets, maar in de afgelopen twee jaren stabiliseert het aandeel mannen dat een opleiding in de 'techniek' tot 37,7 procent in 2018/2019. De deelname van vrouwen in de 'techniek' stijgt van 3,4 procent in 2008/2009 naar 7,0 procent in 2018/2019. Voor de overige gebieden zijn deze gegevens opgenomen in tabel b5.7 in bijlage 5.

5.5 Diploma's mbo naar niveau

Binnen het SSB is een bestand beschikbaar met mbo-gediplomeerden. In tabel 5.4 is een overzicht van deze gediplomeerden naar leeftijd opgenomen. De meest recente cijfers hebben betrekking op het schooljaar 2017/2018.

Tabel 5.4 Studenten met een diploma in het mbo naar niveau van de opleiding en woongebied in 2017/2018

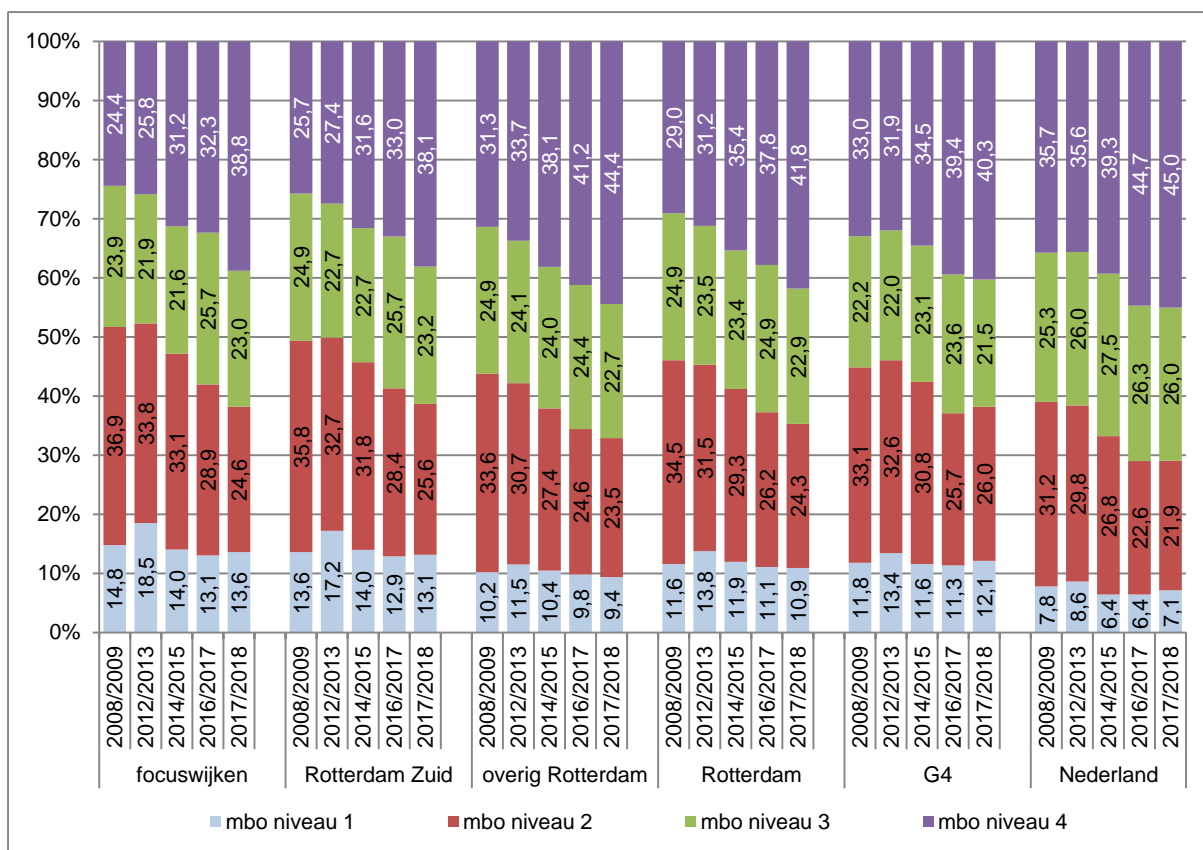
	focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Studenten tot en met 22 jaar												
niveau 1	133	15,8%	271	14,6%	287	10,9%	558	12,4%	1.703	12,9%	8.936	7,5%
niveau 2	205	24,4%	474	25,6%	613	23,2%	1.087	24,2%	3.511	26,6%	26.971	22,7%
niveau 3	175	20,8%	377	20,4%	527	20,0%	904	20,1%	2.492	18,9%	28.098	23,6%
niveau 4	327	38,9%	728	39,4%	1.213	45,9%	1.941	43,2%	5.504	41,7%	54.964	46,2%
Studenten van 23 jaar of ouder												
niveau 1	18	6,6%	59	8,9%	49	5,2%	108	6,7%	390	9,6%	1.702	5,6%
niveau 2	68	25,1%	169	25,5%	227	24,2%	396	24,7%	983	24,3%	5.769	19,0%
niveau 3	81	29,9%	206	31,0%	285	30,4%	491	30,6%	1.224	30,3%	10.673	35,1%
niveau 4	104	38,4%	230	34,6%	377	40,2%	607	37,9%	1.448	35,8%	12.249	40,3%
Studenten totaal												
niveau 1	151	13,6%	330	13,1%	336	9,4%	666	10,9%	2.093	12,1%	10.638	7,1%
niveau 2	273	24,6%	643	25,6%	840	23,5%	1.483	24,3%	4.494	26,0%	32.740	21,9%
niveau 3	256	23,0%	583	23,2%	812	22,7%	1.395	22,9%	3.716	21,5%	38.771	26,0%
niveau 4	431	38,8%	958	38,1%	1.590	44,4%	2.548	41,8%	6.952	40,3%	67.213	45,0%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

*) dit gaat om studenten die voorkomen in het inschrijvingbestand van het SSB.

Van de mbo-ers van Rotterdam Zuid tot 23 jaar die in 2017/2018 een diploma hebben behaald, haalt 13,1 procent een diploma op mbo niveau 1, 25,6 procent een diploma op niveau 2, 23,2 procent een diploma op niveau 3 en 38,1 procent een diploma op niveau 4. Het beeld onder gediplomeerde mbo-ers uit de focuswijken wijkt hier weinig vanaf. In de vier grote steden is de verdeling vergelijkbaar: het aandeel gediplomeerden op niveau 4 is in Rotterdam Zuid nog wel iets lager.

Er is in Rotterdam Zuid een groot verschil tussen jongere en oudere studenten voor wat het betreft het niveau van het behaalde diploma. De jongere studenten behalen vaker een diploma op niveau 1 en niveau 4, terwijl de studenten van 23 jaar of ouder vaker een diploma op niveau 3 behalen. Dit verschil is ook te zien in Rotterdam en de vier grote steden.

Figuur 5.4 Studenten met een diploma in het mbo, naar niveau, woongebied en jaar

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Het aandeel gediplomeerden met een diploma op niveau 4 neemt over de jaren in alle gebieden toe.

5.6 Doorstroom van mbo-ge-diplomeerden

Voor de studenten die in 2017/2018 een mbo-diploma hebben behaald, is per niveau nagegaan of ze een jaar later nog een opleiding volgen. Als dit een mbo-opleiding is, is gekeken welk niveau die vervolgo-pleiding heeft. In de tabel is ook vermeld welk deel van de studenten het schooljaar na het behalen van het diploma geen bekostigd onderwijs volgt.

Tabel 5.5. Doorstroom naar vervolgopleiding van gediplomeerden uit de verschillende niveaus van het mbo naar woongebied (examen in 2017/2018, positie in 2018/2019)

	focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
examen in 2017/2018, positie in 2018/2019												
mbo 1	151	100,0%	330	100,0%	336	100,0%	666	100,0%	2.093	100,0%	10.638	100,0%
naar												
mbo	114	75,5%	247	74,8%	252	75,0%	499	74,9%	1.509	72,1%	7.644	71,9%
niveau 2	113	74,8%	239	72,4%	247	73,5%	486	73,0%	1.439	68,8%	7.287	68,5%
overig onderwijs	3	2,0%	4	1,2%	1	0,3%	5	0,8%	27	1,3%	146	1,4%
geen onderwijs*	34	22,5%	79	23,9%	83	24,7%	162	24,3%	557	26,6%	2.848	26,8%
mbo 2	273	100,0%	643	100,0%	840	100,0%	1.483	100,0%	4.494	100,0%	32.740	100,0%
naar												
mbo	172	63,0%	379	58,9%	440	52,4%	819	55,2%	2.519	56,1%	17.207	52,6%
niveau 3	115	42,1%	269	41,8%	331	39,4%	600	40,5%	1.706	38,0%	13.173	40,2%
niveau 4	54	19,8%	103	16,0%	99	11,8%	202	13,6%	759	16,9%	3.476	10,6%
overig onderwijs	0	0,0%	0	0,0%	3	0,4%	3	0,2%	11	0,2%		0,0%
geen onderwijs*	101	37,0%	264	41,1%	397	47,3%	661	44,6%	1.964	43,7%	15.433	47,1%
mbo 3	256	100,0%	583	100,0%	812	100,0%	1.395	100,0%	3.716	100,0%	38.771	100,0%
naar												
mbo	102	39,8%	222	38,1%	283	34,9%	505	36,2%	1.329	35,8%	12.385	31,9%
niveau 4	91	35,5%	206	35,3%	269	33,1%	475	34,1%	1.284	34,6%	11.615	30,0%
overig onderwijs	0	0,0%	1	0,2%	4	0,5%	5	0,4%	17	0,5%	183	0,5%
geen onderwijs*	154	60,2%	360	61,7%	525	64,7%	885	63,4%	2.370	63,8%	26.203	67,6%
mbo 4	431	100,0%	958	100,0%	1.590	100,0%	2.548	100,0%	6.952	100,0%	67.213	100,0%
naar												
hbo	174	40,4%	366	38,2%	555	34,9%	921	36,1%	2.649	38,1%	24.014	35,7%
overig onderwijs	4	0,9%	16	1,7%	19	1,2%	35	1,4%	75	1,1%	1.148	1,7%
geen onderwijs*	253	58,7%	576	60,1%	1.016	63,9%	1.592	62,5%	4.228	60,8%	42.051	62,6%

Bron: SSB, CBS, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI), een kruisje ('x') betekent een aantal kleiner dan 10.

*) dit gaat om studenten die een jaar later niet in het bekostigd onderwijs terugkeren. Dit kan diverse redenen hebben, bijvoorbeeld omdat ze werken, een niet bekostigde opleiding volgen of naar het buitenland zijn vertrokken

In Rotterdam Zuid is het deel van mbo-ers dat doorstroomt naar een vervolgopleiding groter dan gemiddeld in de vier grote steden behalve op niveau 4. De doorstroom van mbo 2 naar mbo 4 is het afgelopen jaar toegenomen, dit beeld is in elk van de gebieden zichtbaar, de doorstroomcijfers van de voorgaande examenjaren zijn in tabel b5.10 in de bijlage opgenomen.

5.7 Nieuw voortijdig schoolverlaten in het mbo

Voortijdig schoolverlaten komt in het mbo veel vaker voor dan in het voortgezet onderwijs. Het terugdringen van voortijdig schoolverlaten in het mbo is daarom een speerpunt van het vsv-beleid. Zoals eerder in paragraaf 4.7 is aangegeven, wijken de gegevens van het CBS af van de landelijk gehanteerde DUO-cijfers. In tabel 5.6 is de ontwikkeling van de CBS-cijfers in de afgelopen jaren ter indicatie opgenomen. Voor de berekening van het percentage nieuwe vsv-ers is het aantal nieuwe vsv-ers in het schooljaar gedeeld door het totaal aantal studenten in het mbo en vermenigvuldigd met 100. In 2012 is door het CBS een nieuwe meetmethode ingevoerd, in tabel 5.6 zijn de cijfers volgens deze nieuwe methode opgenomen.¹⁸ De resultaten laten zien dat het aandeel nieuwe vsv-ers in alle onderscheiden gebieden, volgens de nieuwe meetmethode tot schooljaar 2014/2015 is gedaald. Onder de mbo-studenten van Rotterdam Zuid ligt het aandeel vsv-ers in de afgelopen jaren tussen 8 en 10 procent, tot 2016/2017 is er een geleidelijke daling. In het meest recente jaar is het aandeel nieuwe vsv-ers in alle gebieden toegenomen.

Tabel 5.6 Percentage nieuw voortijdig schoolverlaten uit het mbo naar aantal studenten, woongebied en schooljaar*

	focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Nieuw voortijdig schoolverlaten												
2012/2013, studenten	3.004		6.454		10.027		16.481		47.061		411.742	
nieuw vsv-ers	297	11,0%	597	10,2%	845	9,2%	1.442	9,6%	4.209	9,8%	24.207	6,2%
2013/2014, studenten	3.040		6.500		10.132		16.632		46.878		408.998	
nieuw vsv-ers	290	10,5%	600	10,2%	844	9,1%	1.444	9,5%	4.136	9,7%	22.390	5,8%
2014/2015, studenten	3.030		6.581		10.080		16.661		46.099		410.175	
nieuw vsv-ers	241	8,0%	550	8,4%	790	7,8%	1.340	8,0%	3.938	8,5%	22.671	5,5%
2015/2016, studenten	2.997		6.581		10.107		16.688		46.017		409.392	
nieuw vsv-ers	285	9,5%	571	8,7%	781	7,7%	1.352	8,1%	3.900	8,5%	21.487	5,0%
2016/2017, studenten	2.924		6.557		10.040		16.597		46.489		415.589	
nieuw vsv-ers	232	7,9%	515	7,9%	792	7,9%	1.307	7,9%	3.842	8,3%	21.778	5,0%
2017/2018, studenten	2.877		6.481		9.810		16.291		46.749		418.175	
nieuw vsv-ers	264	9,2%	606	9,4%	821	8,4%	1.427	8,8%	4.039	8,6%	23.616	5,6%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

¹⁸ Voor de volledigheid zijn de gegevens volgens de voormalige methode, tot en met 2012/2013, opgenomen in tabel b5.12 in de bijlage

Hoofdstuk 6 Hoger onderwijs

6.1 Inleiding

In dit hoofdstuk is de onderwijspositie van de studenten in het hoger onderwijs beschreven. Dit is de eerste keer dat dit onderwerp uitgebreider aan de orde komt in de Basismonitor. In de tweede paragraaf wordt het onderscheid gemaakt tussen het hoger beroepsonderwijs (hbo) en het wetenschappelijk onderwijs (wo). Een deel van de studenten in het hoger onderwijs is niet in Rotterdam opgegroeid, in paragraaf 6.3 wordt daar aandacht aanbesteed. Binnen het hoger onderwijs worden verschillende onderwijssectoren onderscheiden in paragraaf 6.4 wordt de verdeling van de studenten over deze sectoren beschreven. Paragraaf 6.5 geeft een overzicht van de gediplomeerden in het hoger onderwijs.

6.2 Studenten in het hbo en wo

In tabel 6.1 is een overzicht gemaakt van de onderwijsdeelname in het hoger onderwijs, hierbij is onderscheid gemaakt tussen studenten in het hoger beroepsonderwijs (hbo) en studenten in het wetenschappelijk onderwijs (wo).¹⁹ Daarbij is ook een onderverdeling gemaakt naar leeftijd.

Tabel 6.1 Studenten in het hoger onderwijs naar leeftijd en woongebied in 2018/2019

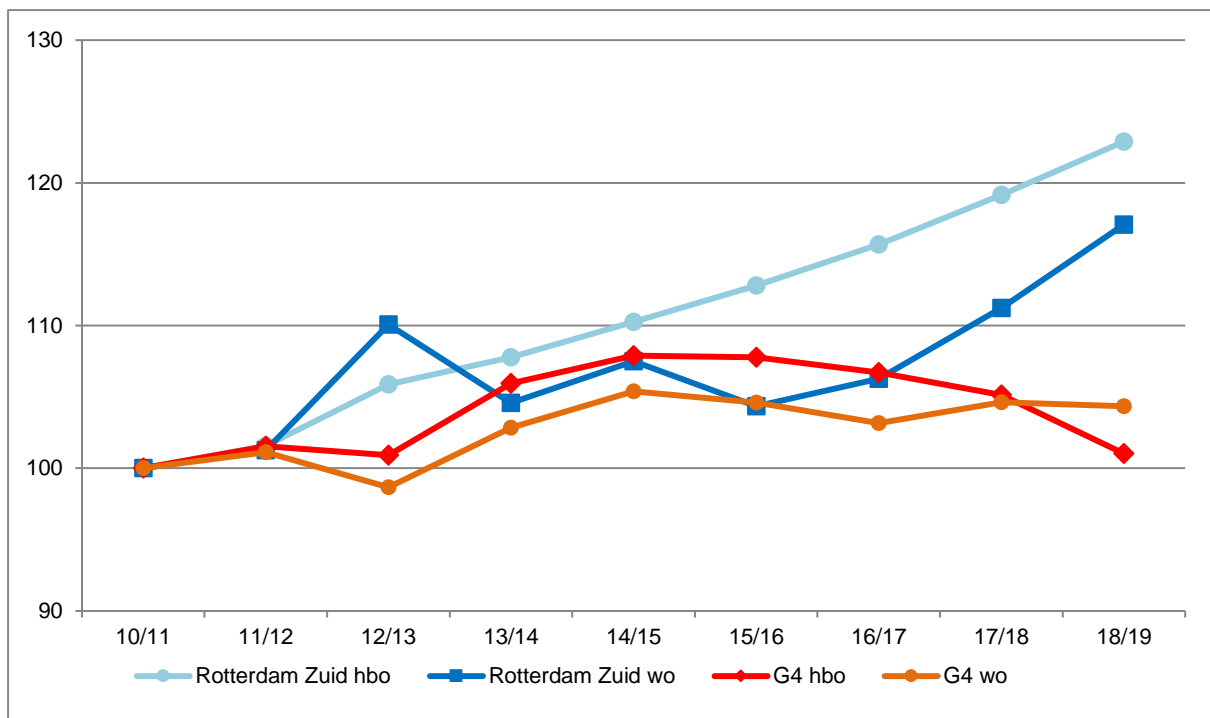
	focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
hoger beroepsonderwijs	2.770		5.590		13.005		18.595		69.651		436.318	
tot 22 jaar	1.251	45,2%	2.548	45,6%	6.490	49,9%	9.038	48,6%	34.568	49,6%	273.261	62,6%
23-26 jaar	920	33,2%	1.745	31,2%	3.932	30,2%	5.677	30,5%	21.939	31,5%	99.991	22,9%
27 jaar of ouder	599	21,6%	1.297	23,2%	2.583	19,9%	3.880	20,9%	13.144	18,9%	63.066	14,5%
wetenschappelijk onderwijs	985		2.127		14.010		16.137		72.154		262.820	
tot 22 jaar	454	46,1%	1.013	47,6%	7.898	56,4%	8.911	55,2%	35.911	49,8%	157.818	60,0%
23-26 jaar	348	35,3%	732	34,4%	4.649	33,2%	5.381	33,3%	27.319	37,9%	80.012	30,4%
27 jaar of ouder	183	18,6%	382	18,0%	1.463	10,4%	1.845	11,4%	8.924	12,4%	24.990	9,5%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

In Rotterdam Zuid wonen in 2018/2019 5.590 studenten die in het hoger beroepsonderwijs studeren. In vergelijking met de vier grote steden is een groter deel van de in Rotterdam Zuid wonende studenten ouder dan 27 jaar. Ook onder de 2.217 wo studenten die in Rotterdam Zuid wonen is het aandeel studenten van 27 jaar of ouder groter dan in de vier grote steden.

In figuur 6.1 is de ontwikkeling van het aantal studenten in het hbo en wo in Rotterdam Zuid en de vier grote steden tegen elkaar afgezet. Daarvoor is een indexcijfer gemaakt met als startjaar het schooljaar 2010/2011, waarbij het indexcijfer start met 100.

¹⁹ In dit hoofdstuk zijn alleen studenten opgenomen die een opleiding volgen in het bekostigd onderwijs.

Figuur 6.1 Ontwikkeling aantal studenten hbo en wo in Rotterdam Zuid en de G4, 2010/2011 tot en met 2018/2019, indexcijfer met 2010/2011=100

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

In Rotterdam Zuid stijgt het aantal hbo'ers en wo'ers sinds 2008/2009. Het aantal hbo'ers in de vier grote steden stijgt tot en met 2014/2015, daarna zet een daling van het aantal hbo studenten in. Het aantal wo'ers in de vier grote steden stijgt ook tot en met 2014/2015 en blijft in de jaren erna op een vergelijkbaar niveau.

6.3 Herkomst van studenten in Rotterdam

Een deel van de studenten in het hoger onderwijs woonde ergens anders voor ze aan hun opleiding begonnen. Deze jongeren zijn 'nieuw' in Rotterdam. Door de verandering van de regels in studiefinanciering is het voor studenten mogelijk minder eenvoudig om zelfstandig te gaan wonen. Hierdoor lijkt het aandeel studenten af te nemen, maar ligt dat mogelijk aan de afname van het aantal studenten dat naar Rotterdam verhuist. Voor NPRZ is de vraag vooral, hoe vergaat het de jongeren die in Rotterdam Zuid zijn opgegroeid. Om dit onderscheid te kunnen maken wordt in de volgende tabel gekeken naar de herkomst van de eerstejaarsstudenten. In de tabel staat welk deel van de studenten dat voor het eerst in het hoger onderwijs instroomt ook tijdens de vooropleiding al in het betreffende gebied woonde en welk deel nieuw is.²⁰ In de tabel worden alleen cijfers opgenomen van Rotterdam, Rotterdam Zuid en overig Rotterdam.

²⁰ Een eerstejaars student is een student die in de vijf jaren ervoor geen opleiding in het hoger onderwijs heeft gevolgd. Voor de woonplaats is de plek waar de student twee jaar ervoor woonde genomen.

Tabel 6.2 Herkomst van eerstejaarsstudenten hbo in Rotterdam Zuid 2018/2019

	Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam	
	n	%	n	%	n	%
hoger beroepsonderwijs						
totaal eerstejaars	1.116		2.468		3.584	
afkomstig uit zelfde gebied	835	74,8%	1.837	74,4%	2.763	77,1%
afkomstig van buiten het gebied	281	25,2%	631	25,6%		
afkomstig buiten Rotterdam					821	22,9%
wetenschappelijk onderwijs						
totaal eerstejaars	288		1.728		2.016	
afkomstig uit zelfde gebied	189	65,6%	737	42,7%	943	46,8%
afkomstig van buiten het gebied	99	34,4%	991	57,3%		
afkomstig buiten Rotterdam					1.073	53,2%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Het aandeel hbo studenten dat van buiten het gebied komt is kleiner dan het aandeel wo-studenten dat van elders komt. Van de eerstejaars hbo studenten in Rotterdam Zuid woonde driekwart al in Rotterdam Zuid, van de eerstejaars wo-studenten woonde tweederde al in Rotterdam Zuid. Het aandeel nieuwe studenten in het hbo is in Rotterdam Zuid net zo groot als in Overig Rotterdam. In het wo is het aandeel studenten dat nieuw is, in Overig Rotterdam duidelijk groter dan in Rotterdam Zuid.

6.4 Studenten naar sector in het hbo en wo

In tabel 6.3 is de verdeling van de hbo en wo studenten over de verschillen onderwijssectoren opgenomen. De indeling in onderwijssectoren is gebaseerd op de croho indeling, dit is een tiendeling, waarvan een aantal gebieden (of richtingen) meer voorkomt in het hbo (onderwijs) of het wo (recht). De gebieden waarin de meeste studenten hun opleiding volgen zijn in de tabel opgenomen.

Tabel 6.3 Studenten in het hoger onderwijs naar onderwijssector en woongebied in 2018/2019

	focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
hoger beroepsonderwijs												
onderwijs	339	14,0%	664	13,6%	1.558	13,8%	2.222	13,7%	7.601	12,3%	51.007	13,9%
techniek	505	20,9%	1.008	20,6%	2.369	20,9%	3.377	20,8%	12.659	20,5%	88.442	24,0%
gezondheidszorg	188	7,8%	430	8,8%	1.011	8,9%	1.441	8,9%	5.871	9,5%	46.296	12,6%
economie	741	30,6%	1.596	32,6%	3.646	32,2%	5.242	32,3%	19.869	32,2%	96.435	26,2%
gedrag en maatschappij	407	16,8%	852	17,4%	1.580	14,0%	2.432	15,0%	9.632	15,6%	59.780	16,2%
taal en cultuur	225	9,3%	314	6,4%	1.080	9,5%	1.394	8,6%	5.538	9,0%	14.068	3,8%
overig	17	0,7%	31	0,6%	73	0,6%	104	0,6%	459	0,7%	12.125	3,3%
wetenschappelijk onderwijs												
natuur	49	5,0%	119	5,6%	387	2,8%	506	3,1%	9.164	12,9%	27.950	10,8%
techniek	86	8,7%	201	9,5%	1.350	9,7%	1.551	9,6%	4.176	5,9%	40.199	15,5%
gezondheidszorg	142	14,4%	286	13,5%	1.955	14,0%	2.241	13,9%	10.218	14,3%	32.526	12,6%
economie	216	22,0%	460	21,7%	5.009	35,8%	5.469	34,0%	11.911	16,7%	37.628	14,5%
recht	167	17,0%	362	17,1%	1.466	10,5%	1.828	11,4%	7.569	10,6%	27.546	10,6%
gedrag en maatschappij	192	19,5%	399	18,8%	2.136	15,3%	2.535	15,8%	13.928	19,6%	43.944	17,0%
taal en cultuur	113	11,5%	223	10,5%	1.024	7,3%	1.247	7,7%	9.074	12,7%	28.273	10,9%
overig	18	1,8%	67	3,2%	649	4,6%	716	4,4%	5.188	7,3%	21.092	8,1%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Van de hbo studenten die in Rotterdam Zuid wonen volgt 32,6 procent een economie-opleiding, 20,6 procent volgt een techniek opleiding, 17,4 een opleiding

gedrag en maatschappij en 13,6 procent een opleiding op het onderwijsgebied. Deze verdeling is vergelijkbaar met de verdeling van de hbo-studenten in de vier grote steden.

Van de wo studenten die in Rotterdam Zuid wonen volgt 21,7 procent en economie-opleiding, 18,8 procent volgt een gedrag en maatschappij opleiding en 17,1 procent een opleiding op het gebied van recht.

In het wo wijkt de verdeling van de studenten in Rotterdam Zuid wel af van de verdeling in de vier grote steden. Het aandeel studenten recht, economie en techniek is groter dan in de vier grote steden. Er wonen in Rotterdam Zuid minder studenten die een opleiding in de onderwijssector natuur volgen.

6.5 Gediplomeerden in het hoger onderwijs

In de volgende tabel staan de aantallen studenten in hbo die het bachelor of master diploma hebben behaald. Daarbij zijn ook de belangrijkste onderwijssectoren opgenomen.

Tabel 6.4 Gediplomeerden in het hbo naar onderwijssector en woongebied in 2018/2019

	focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
bachelor	321		638		2.019		2.657		11.645		65.264	
onderwijs	45	14,0%	75	11,8%	231	11,4%	306	11,5%	1.154	9,9%	8.216	12,6%
techniek	60	18,7%	105	16,5%	344	17,0%	449	16,9%	1.873	16,1%	12.258	18,8%
gezondheidszorg	25	7,8%	56	8,8%	202	10,0%	258	9,7%	1.232	10,6%	8.314	12,7%
economie	101	31,5%	240	37,6%	756	37,4%	996	37,5%	4.382	37,6%	21.244	32,6%
gedrag en maatschappij	60	18,7%	119	18,7%	239	11,8%	358	13,5%	1.767	15,2%	11.035	16,9%
taal en cultuur	30	9,3%	42	6,6%	241	11,9%	283	10,7%	1.156	9,9%	2.397	3,7%
master	19		34		158		192		765		3.453	
taal en cultuur	15	78,9%	19	55,9%	86	54,4%	105	54,7%	422	55,2%	707	20,5%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

In tabel 6.3 bleek de verdeling van de studenten over de onderwijssectoren in Rotterdam Zuid vergelijkbaar met die in de vier grote steden. Ook in de verdeling van de bachelor gediplomeerden over de onderwijssectoren is Rotterdam Zuid vergelijkbaar met de vier grote steden.

In tabel 6.5 staan de aantallen studenten in wo die in 2018/2019 het bachelor of master diploma hebben behaald. Wederom is een onderverdeling gemaakt naar belangrijkste onderwijssectoren.

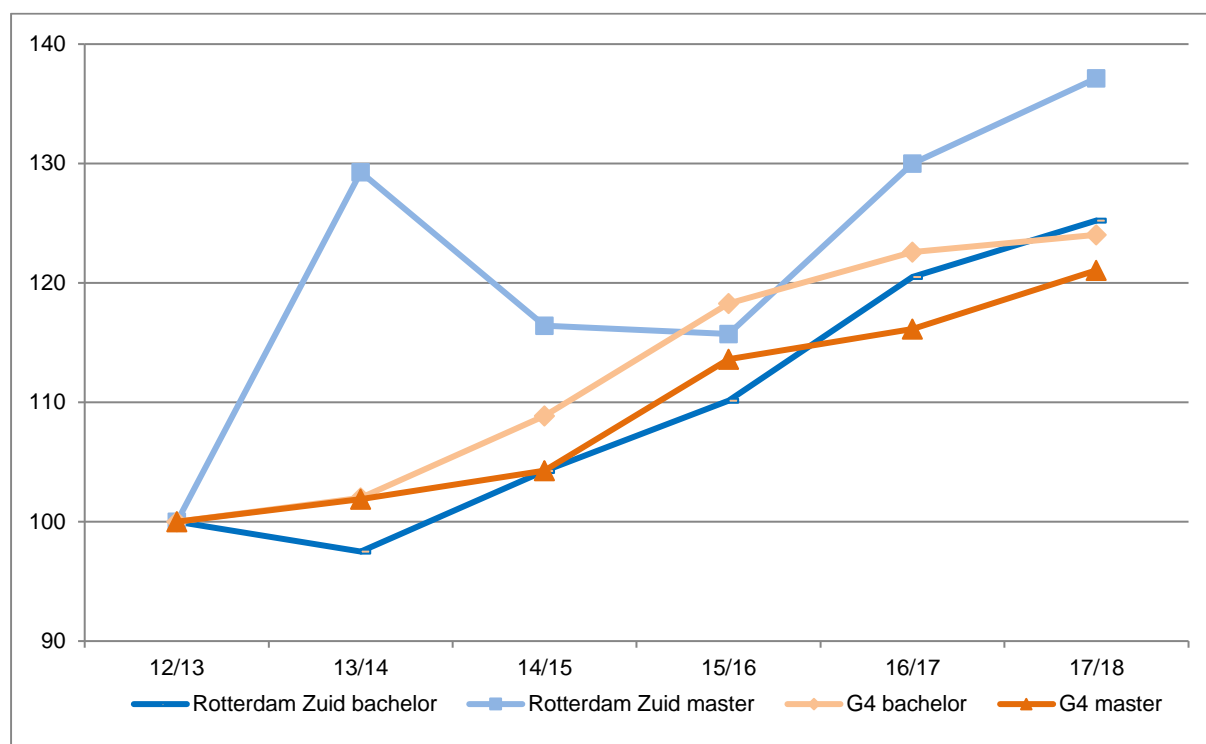
Tabel 6.5 Gediplomeerden in het wo naar onderwijssector en woongebied in 2018/2019

	focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
bachelor	119		226		1.819		2.045		9.975		32.285	
gezondheidszorg	14	11,8%	32	14,2%	230	12,6%	262	12,8%	1.289	12,9%	4.146	12,8%
economie	20	16,8%	52	23,0%	692	38,0%	744	36,4%	1.609	16,1%	4.584	14,2%
recht	17	14,3%	32	14,2%	266	14,6%	298	14,6%	1.169	11,7%	3.463	10,7%
gedrag en maatschappij	34	28,6%	51	22,6%	321	17,6%	372	18,2%	2.124	21,3%	5.947	18,4%
taal en cultuur	19	16,0%	28	12,4%	117	6,4%	145	7,1%	1.276	12,8%	3.567	11,0%
master	130		282		2.266		2.548		11.598		32.445	
gezondheidszorg	11	8,5%	18	6,4%	126	5,6%	144	5,7%	596	5,1%	1.788	5,5%
economie	37	28,5%	99	35,1%	1.153	50,9%	1.252	49,1%	2.894	25,0%	6.764	20,8%
recht	20	15,4%	47	16,7%	211	9,3%	258	10,1%	1.438	12,4%	3.637	11,2%
gedrag en maatschappij	39	30,0%	61	21,6%	318	14,0%	379	14,9%	3.098	26,7%	7.508	23,1%
taal en cultuur	15	11,5%	34	12,1%	150	6,6%	184	7,2%	1.448	12,5%	3.578	11,0%
postmaster/doctoraal	17		34		252		286		1.611		3.750	
gezondheidszorg	13	76,5%	26	76,5%	222	88,1%	248	86,7%	1.262	78,3%	2.756	73,5%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

In Rotterdam Zuid is het aandeel bachelor en master gediplomeerden in de onderwijssector economie aanzienlijk hoger dan in de vier grote steden. Ook het aandeel gediplomeerden met een opleiding recht is in Rotterdam Zuid hoger dan gemiddeld in de vier grote steden.

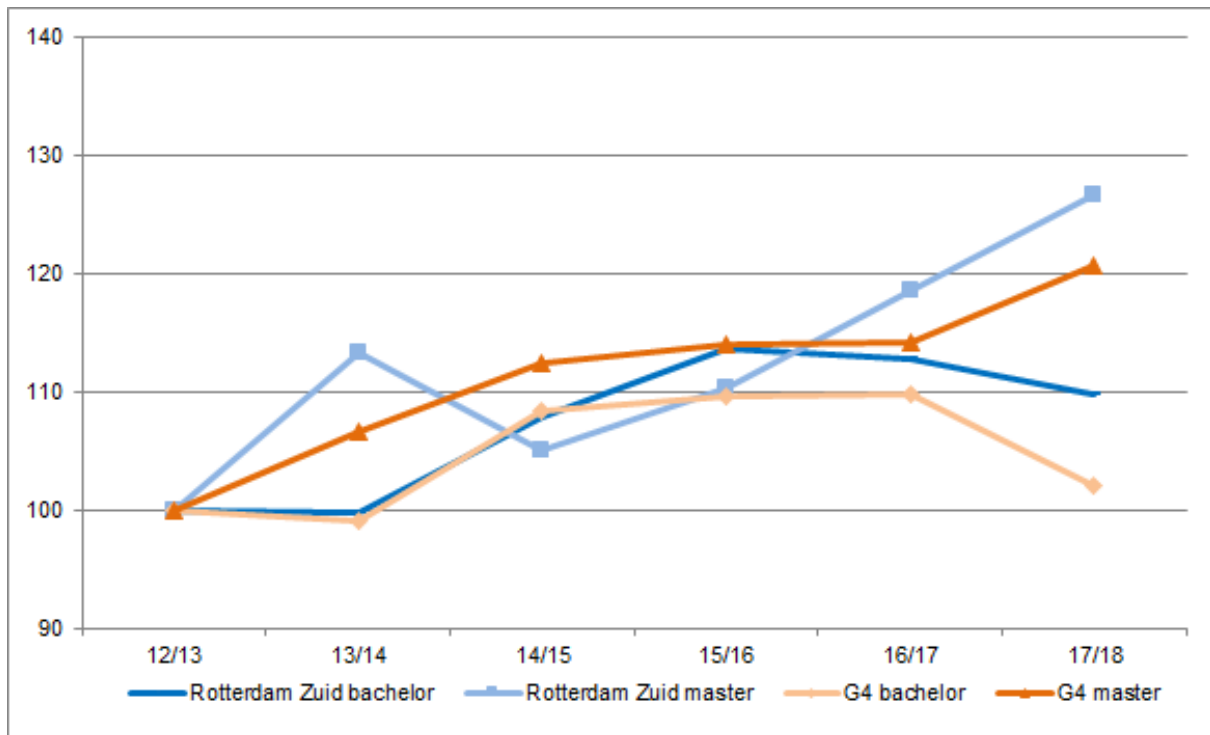
In de figuren 6.2 en 6.3 is de ontwikkeling van de gediplomeerden in het hbo (figuur 6.2) en het wo (figuur 6.3) opgenomen. Daarbij wordt een vergelijking gemaakt tussen studenten die in Rotterdam Zuid en de vier grote steden wonen, hiervoor is een indexcijfer gebruikt met als startjaar 2012/2013.

Figuur 6.2 Ontwikkeling aantal gediplomeerden voor bachelor en master in het hbo in Rotterdam Zuid en de G4, 2010/2011 tot en met 2018/2019, indexcijfer met 2010/2011=100

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

In de afgelopen jaren stijgt het aantal gediplomeerden in het hbo. Dit geldt zowel het voor het aantal bachelor als het aantal master diploma's. De ontwikkeling in Rotterdam Zuid is vergelijkbaar met die in de vier grote steden, wel is het verloop van het aantal master diploma's in Rotterdam Zuid iets grilliger.

Figuur 6.3 Ontwikkeling aantal gediplomeerden voor bachelor en master in het wo in Rotterdam Zuid en de G4, 2010/2011 tot en met 2018/2019, indexcijfer met 2010/2011=100

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Het aantal master gediplomeerden in het wo dat in Rotterdam Zuid woont stijgt in de afgelopen jaren. Het aantal bachelor diploma's neemt vanaf 2012/2013 toe, maar vanaf 2015/2016 stopt de stijging. En in 2016/2017 is er een afname van het aantal bachelor diploma's. De ontwikkeling van het aantal in Rotterdam Zuid woonachtige studenten dat een wo diploma haalt is vergelijkbaar met de ontwikkeling van het aantal gediplomeerde master studenten in de vier grote steden.

Hoofdstuk 7 Overgang onderwijs naar arbeidsmarkt

7.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt de overgang vanuit het onderwijs naar de arbeidsmarkt besproken. In paragraaf 7.2 is een beeld geschetst van de doorstroom naar arbeid en onderwijs na het behalen van een diploma. Van de leerlingen en studenten die een diploma halen, is bepaald of zij het jaar erop doorgestroomd zijn naar de arbeidsmarkt of dat zij doorgestroomd zijn in het onderwijs of naar geen van beiden ('overig').²¹ Hierbij zijn ook de leerlingen opgenomen die zonder diploma het onderwijs verlaten én geen startkwalificatie hebben behaald. In paragraaf 7.3 wordt de vervolgloopbaan voor vmbo-scholieren en mbo-studenten met de afstudeerrichtingen 'zorg' en 'techniek' nader bekeken. De laatste paragraaf gaat in op het aandeel werkzame geslaagden naar niveau en sector van de mbo-opleiding en geslaagden in het hoger onderwijs. Van hen is ook bepaald welk aandeel economisch zelfstandig is.

7.2 Positie van geslaagden en onderwijsverlaters na één jaar

Uitgangspunt zijn alle leerlingen en studenten die in de schooljaren 2014/2015, 2015/2016 en 2016/2017 een diploma hebben gehaald of het onderwijs hebben verlaten zonder een diploma én zonder een startkwalificatie te halen. Van deze leerlingen en studenten is bepaald of zij respectievelijk op 1 oktober 2016 (uitstromers schooljaar 2014/2015), op 1 oktober 2017 (uitstromers schooljaar 2015/2016) en op 1 oktober 2018 (uitstromers schooljaar 2016/2017) betaald werk verrichten, onderwijs volgen of geen van beide. Personen die onderwijs volgen én betaald werk verrichten worden geteld bij de onderwijsvolgenden. Ook van degenen die zonder diploma én zonder startkwalificatie het onderwijs verlaten, is bepaald of zij na ruim een jaar weer onderwijs volgen of betaald werk hebben of geen van beide.

Gezien de kleine aantallen in met name de focuswijken is er in de analyse voor gekozen om de gegevens over de drie schooljaren bij elkaar opgeteld te presenteren. Ook dan komen in enkele gevallen nog aantallen onder de 4 voor. Deze aantallen zijn om mogelijke herkenbaarheid van individuele personen te voorkomen in de tabel vervangen door een kruisje.

In de tabel is het woongebied het gebied waar de persoon woonde op 1 oktober in het schooljaar waarin het diploma is behaald. Er is geen leeftijdsselectie toegepast: alle geslaagden zijn opgenomen in de tabel, behalve degenen die een jaar later niet

---

²¹ Degenen die geteld worden tot de werkenden, volgen geen onderwijs meer.

meer in het bevolkingsbestand zijn opgenomen.²² In tabel 7.1 zijn de gediplomeerden uit het voortgezet onderwijs en het mbo opgenomen. In tabel 7.2 de gediplomeerden uit het hoger onderwijs en degenen die zonder diploma en startkwalificatie het onderwijs hebben verlaten.

Tabel 7.1 Aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt naar woongebied: schooljaren 2014/2015, 2015/2016 en 2016/2017 naar positie oktober 2016 resp. 2017 resp. 2018.

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
vmbo basis												
arbeidsmarkt	24	5%	54	5%	79	5%	133	5%	501	6%	3.697	6%
vervolgonderwijs	453	91%	1.050	91%	1.314	90%	2.364	90%	7.024	89%	55.087	90%
overig	21	4%	45	4%	72	5%	117	4%	407	5%	2.314	4%
vmbo kader												
arbeidsmarkt	14	3%	43	4%	68	4%	111	4%	371	4%	3.219	4%
vervolgonderwijs	411	94%	1.007	93%	1.604	92%	2.611	93%	7.793	92%	78.190	94%
overig	11	3%	28	3%	71	4%	99	4%	300	4%	1.715	2%
vmbo gl/tl												
arbeidsmarkt	19	3%	41	3%	111	3%	152	3%	516	4%	4.214	3%
vervolgonderwijs	650	94%	1.552	95%	3.117	94%	4.669	94%	13.703	94%	154.660	96%
overig	22	3%	44	3%	88	3%	132	3%	388	3%	2.494	2%
havo												
arbeidsmarkt	20	6%	68	8%	208	9%	276	9%	1338	11%	12.775	9%
vervolgonderwijs	280	89%	710	88%	2.015	87%	2.725	87%	9.932	84%	123.831	88%
overig	13	4%	32	4%	103	4%	135	4%	577	5%	4.535	3%
vwo												
arbeidsmarkt	4	≥ 3%	14	3%	52	3%	66	3%	441	4%	3.687	4%
vervolgonderwijs	137	≥ 95%	383	94%	1.746	95%	2.129	95%	9.837	93%	94.195	94%
overig	x	≤ 2%	12	3%	45	2%	57	3%	350	3%	2.551	3%
mbo 1 en 2												
arbeidsmarkt	524	31%	1.161	32%	1.459	34%	2.620	33%	7.804	35%	63.557	42%
vervolgonderwijs	909	54%	2.010	55%	2.195	51%	4.205	53%	11.482	51%	72.066	48%
overig	254	15%	502	14%	629	15%	1.131	14%	3.221	14%	14.183	9%
mbo 3 en 4												
arbeidsmarkt	1.067	51%	2.471	53%	4.235	57%	6.706	55%	18.193	55%	198.382	61%
vervolgonderwijs	797	38%	1.713	37%	2.617	35%	4.330	36%	12.232	37%	108.337	34%
overig	237	11%	464	10%	609	8%	1.073	9%	2.861	9%	16.195	5%

Bron: SSB, CBS, bewerking Risbo / gemeente Rotterdam (OBI). Een kruisje ('x') betekent een aantal kleiner dan 4. Door de geheimhouding van zulke kleine aantallen kan voor sommige percentages alleen een onder- of bovengrens worden aangegeven. *SK betekent startkwalificatie.

Voortgezet onderwijs

Leerlingen die een diploma halen in het voortgezet onderwijs, volgen het jaar erop voor het merendeel wederom onderwijs. Verschillen tussen de gebieden zijn beperkt.

Middelbaar beroepsonderwijs

Vanuit het mbo stromen er verhoudingsgewijs meer studenten door naar de arbeidsmarkt dan vanuit het voortgezet onderwijs. Van de studenten uit de focuswijken en die uit Rotterdam Zuid stromen er vanuit het mbo 1 en 2 relatief iets minder studenten naar de arbeidsmarkt en meer naar vervolgonderwijs dan van de studenten uit de vier grote steden. Na het behalen van een mbo-diploma 3 en 4

²² Dit zijn degenen die bijvoorbeeld zijn geëmigreerd of overleden.

hebben de gediplomeerden uit Rotterdam Zuid het jaar erop even vaak werk en volgen ze even vaak onderwijs als gemiddeld in de vier grote steden.

Tabel 7.2 Aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt naar woongebied: schooljaren 2014/2015, 2015/2016 en 2016/2017 naar positie oktober 2016 resp. 2017 resp. 2018.

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
hbo, bachelor												
arbeidsmarkt	652	81%	1.366	82%	4.242	81%	5.608	82%	25.372	80%	149.653	83%
vervolgonderwijs	74	9%	156	9%	608	12%	764	11%	3.909	12%	20.392	11%
overig	77	10%	145	9%	362	7%	507	7%	2.539	8%	10.651	6%
hbo, master												
arbeidsmarkt	32	≥84%	77	≥91%	329	≥90%	406	≥91%	1.670	89%	9.468	96%
vervolgonderwijs	x	≤8%	x	≤4%	x	≤1%	x	≤1%	29	2%	91	1%
overig	x	≤8%	5	≥6%	33	≥9%	38	≥9%	176	9%	355	4%
hbo, associate degree												
arbeidsmarkt	38	68%	93	68%	189	65%	282	66%	485	66%	2.852	64%
vervolgonderwijs	14	25%	28	21%	85	29%	113	27%	203	27%	1.404	32%
overig	4	7%	15	11%	16	6%	31	7%	51	7%	176	4%
wo, bachelor												
arbeidsmarkt	78	26%	170	24%	1.082	20%	1.252	21%	6.944	23%	18.080	19%
vervolgonderwijs	197	66%	471	68%	3.880	73%	4.351	72%	21.571	70%	69.560	74%
overig	25	8%	56	8%	378	7%	434	7%	2.345	8%	6.480	7%
wo, master												
arbeidsmarkt	236	84%	611	86%	4.872	90%	5.483	90%	27.797	90%	78.502	90%
vervolgonderwijs	12	4%	32	5%	123	2%	155	3%	762	2%	2.139	2%
overig	32	11%	65	9%	399	7%	464	8%	2.259	7%	6.753	8%
wo, postmaster, doctoraal												
arbeidsmarkt	43	≥88%	98	≥92%	689	96%	787	95%	4.468	94%	10.961	94%
vervolgonderwijs	x	≤6%	x	≤3%	12	2%	14	2%	69	1%	159	1%
overig	x	≤6%	5	≥5%	20	3%	25	3%	234	5%	517	4%
zonder dipl., geen sk												
arbeidsmarkt	396	43%	858	43%	1.273	42%	2.131	42%	6.657	44%	41.880	49%
vervolgonderwijs	170	19%	404	20%	636	21%	1.040	21%	3.018	20%	17.431	20%
overig	349	38%	747	37%	1.148	38%	1.895	37%	5.351	36%	25.969	30%

Bron: SSB, CBS, bewerking Risbo / gemeente Rotterdam (OBI). Een kruisje ('x') betekent een aantal kleiner dan 4. Door de geheimhouding van zulke kleine aantallen kan voor sommige percentages alleen een onder- of bovengrens worden aangegeven. *SK betekent startkwalificatie.

Hoger onderwijs

Studenten die een hbo- of wo-diploma halen, kunnen na het behalen van een bachelor-diploma verder studeren voor een masterdiploma. In het wo volgt een groot deel van de bachelor-geslaagden na een jaar nog onderwijs volgt. Er zijn geen grote verschillen tussen de hbo- en wo-gediplomeerden uit Rotterdam Zuid met het gemiddelde in de vier grote steden. Degenen met een hbo associate degree²³ zijn iets minder vaak te vinden in het vervolgonderwijs en wat vaker bij 'overigen'.

²³ Een tweejarige opleiding op hbo-niveau die opleidt tot een wettelijk erkend diploma. Met dit diploma kunnen studenten direct aan de slag of verder studeren aan een bacheloropleiding.

Geen startkwalificatie

Tot slot is de groep onderscheiden die zonder een diploma uit het onderwijs stroomt en geen startkwalificatie heeft gehaald. Een vijfde deel van hen volgt ruim een jaar later weer onderwijs.²⁴ In Rotterdam Zuid heeft 37 procent het jaar erop geen werk én geen opleiding. Dit wijkt niet af van het gemiddelde in de vier grote steden. Ook het aandeel werkenden is vrijwel gelijk in Rotterdam Zuid als gemiddeld in de vier grote steden.

7.3 Doorstroom van geslaagden in zorg en techniek

In de volgende tabellen zijn degenen onderscheiden die geslaagd zijn met een (v)mbo-diploma in de richtingen 'zorg' en 'techniek'.²⁵ Overigens hebben degenen met vmbo-tl een algemeen profiel en zijn daarom niet in de tabel opgenomen.

Bij de geslaagden die de arbeidsmarkt zijn ingestroomd, is gekeken naar de bedrijfssector waar zij werken na één jaar. De sectoren 'zorg' en 'techniek' resulteren overwegend in werk in de betreffende sector. Hierbij moet wel meegenomen worden dat het gaat om de sector waarin het betreffende bedrijf actief is. Bij het CBS is geen informatie beschikbaar om te bepalen of iemand ook daadwerkelijk een functie in de zorg of de techniek vervult.

Tabel 7.3 Uitstroom uit vmbo-basis, kader en gemengde leerweg (gesplitst naar richting zorg en techniek) schooljaren 2014/2015, 2015/2016 en 2016/2017 naar arbeid (sector zorg/welzijn, techniek of overig).

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
vmbo zorg/welzijn												
arbeidsmarkt zorg	x	x	x	x	x	x	x	x	10	0%	96	0%
arbeidsmarkt overig	6	≥2%	17	≥2%	22	≥4%	39	≥3%	148	4%	1.424	4%
vervolgonderwijs	353	≥95%	811	≥95%	516	≥92%	1.327	≥94%	3.409	92%	35.864	94%
overig	11	≥3%	20	≥2%	19	≥3%	39	≥3%	126	3%	968	3%
vmbo techniek												
arbeidsmarkt techniek	5	3%	15	3%	21	3%	36	3%	71	3%	800	2%
arbeidsmarkt overig	10	5%	16	4%	12	2%	28	2%	87	3%	966	3%
vervolgonderwijs	166	87%	407	89%	707	91%	1.114	91%	2.535	90%	33.239	93%
overig	9	5%	17	4%	33	4%	50	4%	131	5%	807	2%

Bron: SSB, CBS, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI). Een kruisje ('x') betekent een aantal kleiner dan 4 of het percentage is niet te berekenen vanwege de kleine aantallen.

In tabel 7.3 zijn de geslaagden uit het vmbo te zien.²⁶ De geslaagden met een diploma in de richtingen 'zorg' en 'techniek' volgen in het jaar erop voor het grootste deel wederom onderwijs. In de landelijke cijfers is dit beeld ook te zien. Slechts enkele procenten hebben in de "eigen sector" werk, en eveneens slechts enkele

²⁴ Een voorbeeld: Van deelnemers die op 1 okt. 2014 ingeschreven waren in het onderwijs en die op 1 okt. 2015 geen diploma met een startkwalificatie hebben behaald én geen onderwijs volgen is bepaald of zij op 1 oktober 2016 werken, onderwijs volgen of geen beiden doen (overig).

²⁵ Zie bijlage 9 voor de indeling naar sectoren.

²⁶ In de deze analyse zijn geen leerlingen uit het vmbo-theoretisch leerweg opgenomen, in het vmbo-t wordt geen onderscheid tussen zorg en techniek gemaakt

procenten in overige sectoren. De categorie 'arbeidsmarkt overig' bevat ook uitzendkrachten; van hen is de sector waarin zij werken niet bekend.

Tabel 7.4 Uitstroom uit mbo 1 en 2 (gesplitst naar richting techniek) schooljaren 2014/2015, 2015/2016 en 2016/2017 naar arbeid.

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
mbo 1 en 2 techniek												
arbeidsmarkt techniek	59	22%	127	21%	129	19%	256	20%	756	21%	9.990	27%
arbeidsmarkt uitzendwerk	30	11%	65	11%	64	9%	129	10%	295	8%	3.096	8%
arbeidsmarkt overig	19	7%	54	9%	65	9%	119	9%	419	12%	3.043	8%
vervolgonderwijs	126	48%	298	50%	368	53%	666	52%	1.829	50%	18.886	51%
overig	31	12%	49	8%	63	9%	112	9%	336	9%	2.064	6%

Bron: SSB, CBS, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI). Een kruisje ('x') betekent een aantal kleiner dan 4 of het percentage is niet te berekenen vanwege de kleine aantallen.

De geslaagden uit de focuswijken en uit Rotterdam Zuid met hetzelfde mbo-niveau maar dan met de richting 'techniek' werken het jaar erop even vaak als gemiddeld in de vier grote steden en volgen net zo vaak onderwijs.

Op dit mbo-niveau zijn er weinig studenten die een opleiding doen in de richting 'zorg'. Dit is om die reden weggelaten.

Tabel 7.5 Uitstroom uit mbo 3 en 4 (gesplitst naar richting zorg en techniek) schooljaren 2014/2015, 2015/2016 en 2016/2017 naar arbeid (sector zorg, techniek of overig).

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
mbo 3 en 4 zorg												
arbeidsmarkt zorg	170	52%	408	56%	648	63%	1.056	60%	2.531	60%	31.656	70%
arbeidsmarkt uitzendwerk	16	5%	44	6%	46	4%	90	5%	208	5%	690	2%
arbeidsmarkt overig	43	13%	68	9%	102	10%	170	10%	406	10%	3.182	7%
vervolgonderwijs	75	23%	157	22%	190	18%	347	20%	877	21%	8.698	19%
overig	25	8%	47	6%	50	5%	97	6%	218	5%	1.028	2%
mbo 3 en 4 techniek												
arbeidsmarkt techniek	96	29%	235	29%	492	32%	727	31%	1.852	28%	30.148	38%
arbeidsmarkt uitzendwerk	19	6%	50	6%	81	5%	131	6%	357	5%	4.514	6%
arbeidsmarkt overig	71	21%	178	22%	369	24%	547	23%	1.463	22%	14.917	19%
vervolgonderwijs	111	33%	288	35%	501	32%	789	33%	2.341	36%	26.417	33%
overig	37	11%	71	9%	110	7%	181	8%	493	8%	3.620	5%

Bron: SSB, CBS, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI). Een kruisje ('x') betekent een aantal kleiner dan 4.

Op mbo-niveau 3 en 4 zijn de geslaagden uit de richting 'zorg' uit de focuswijken en Rotterdam Zuid (52 procent resp. 56) minder vaak aan het werk in de bedrijfssector 'zorg' dan de geslaagden uit de vier grote steden (60 procent). Op landelijk niveau is dit aandeel hoger. De geslaagden uit de focuswijken werken iets vaker in een andere bedrijfssector.

Van de geslaagden uit zowel de focuswijken als uit Rotterdam Zuid met een mbo-diploma 'techniek' werkt 29 procent in de bedrijfssector 'techniek': even vaak als gemiddeld in de vier grote steden (28 procent), maar minder vaak dan landelijk (38 procent).

7.4 Doorstroom van mbo-gediplomeerden per sector naar werk

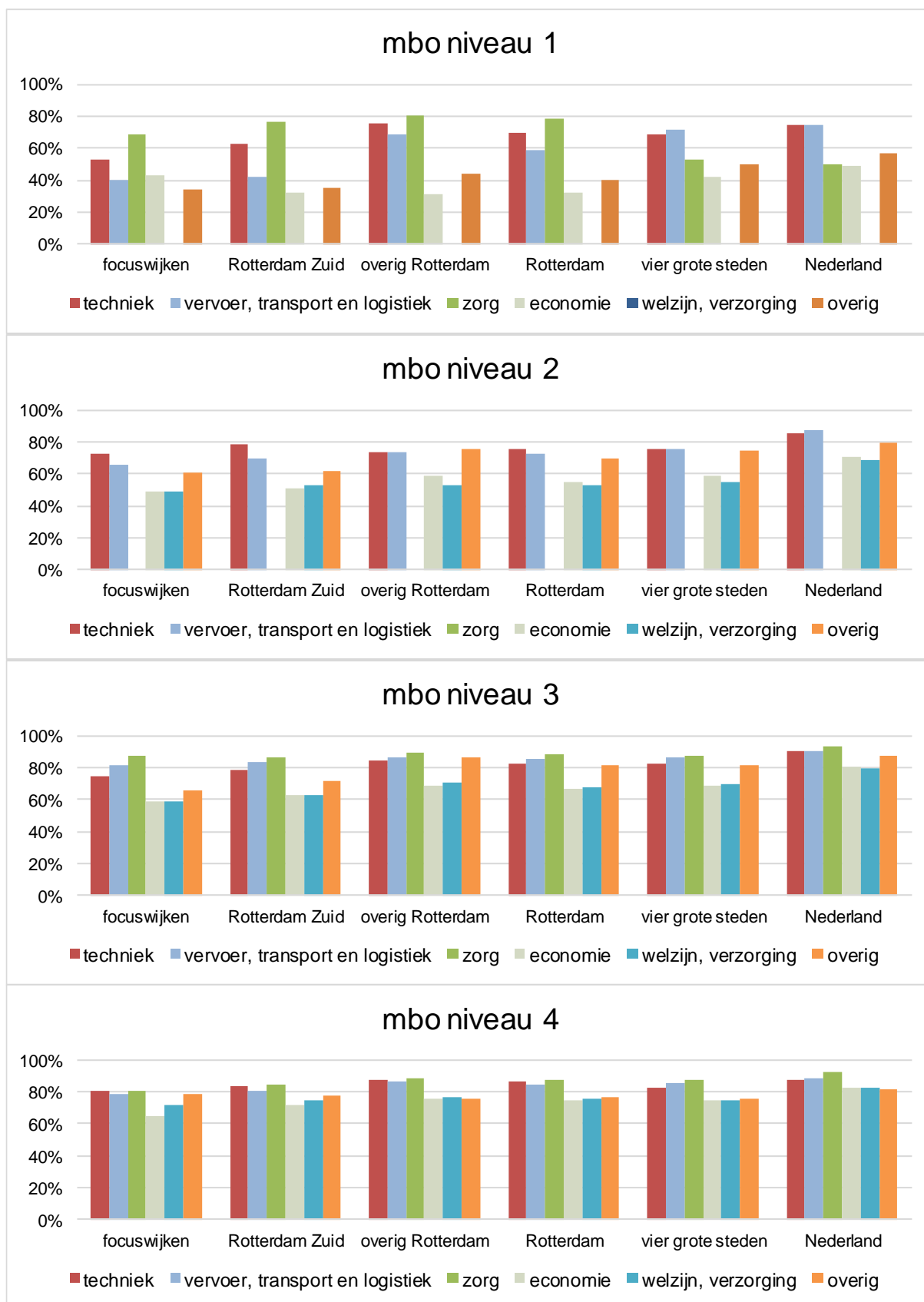
In deze paragraaf wordt nader ingegaan op de arbeidsmarktkansen van mbo-gediplomeerden en de kans op economische zelfstandigheid na het behalen van een mbo-diploma. Doelstelling van het NPRZ is de kansen op werk en het economisch zelfstandig zijn na het verlaten van het onderwijs te vergroten.

Van de mbo-gediplomeerden is bepaald of zij aan het werk zijn na het behalen van een diploma en of zij economisch zelfstandig²⁷ zijn. Het betreft hier alle gediplomeerden ongeacht hun leeftijd die na het behalen van het diploma *geen* onderwijs meer volgen. De percentages zijn daarom hoger dan in de tabellen in de vorige paragrafen. Daarin zijn de onderwijsvolgenden in het totaal meegeteld. Het genoemde gebied is het woongebied in het schooljaar dat het diploma is behaald.

In de volgende figuur worden de gediplomeerden weergegeven naar niveau en mbo-sector van het behaalde diploma in de schooljaren 2013/2014, 2014/2015 en 2015/2016. Van hen is het aantal en aandeel bepaald of zij respectievelijk op 1 oktober 2015 (uitstromers 2013/2014), op 1 oktober 2016 (uitstromers 2014/2015) en op 1 oktober 2017 (uitstromers 2015/2016) werk hebben met een werkweek van ten minste 12 uur. Het percentage is berekend op degenen die op dat moment niet ingeschreven zijn bij een onderwijsinstelling. In tabel b7.6 zijn de achterliggende gegevens weergegeven.

---

²⁷ Het gegeven economische zelfstandigheid is bekend tot met het jaar 2017. Het bepalen van het inkomen van zelfstandigen is een langdurig proces en beïnvloedt de statistieken over inkomens. Dit is de reden waarom de tabellen in deze paragraaf van een jaar eerder zijn dan in de vorige paragrafen.

Figuur 7.1 Uitstroom gediplomeerden uit mbo naar niveau en sector, schooljaren 2013/2014 t/m 2015/2016 naar aandeel met werk (12 uur of meer per week) respectievelijk op 1 oktober 2015, 2016 en 2017 naar woongebied

Het aantal gediplomeerden met werk op mbo *niveau 1* is minder groot dan bij de andere niveaus. In Rotterdam Zuid zijn het ongeveer 200 gediplomeerden uit drie schooljaren (zie ook tabel b7.6 in de bijlage). Het grootste deel heeft een diploma 'overig' waar de algemene opleiding onder valt. Ten opzichte van het gemiddelde in de vier grote steden hebben degenen uit Rotterdam Zuid met een opleiding in de richting zorg (zorghulp) vaker werk met een werkweek van 12 uur en meer. In de andere richtingen hebben de gediplomeerden uit Rotterdam Zuid minder vaak werk.

Onder de gediplomeerden met mbo *niveau 2* hebben degenen uit Rotterdam Zuid met een diploma 'techniek' en 'vervoer, transport en logistiek' vaker werk dan degenen met een andere richting. Ten opzichte van het gemiddelde in de vier grote steden hebben de gediplomeerden uit Rotterdam met de richting 'techniek' ongeveer even vaak werk. Voor de andere richtingen geldt dat de gediplomeerden minder vaak aan het werk zijn.

Mbo-ers in Rotterdam Zuid met een diploma op *niveau 3* 'zorg' hebben even vaak werk als gemiddeld in de vier grote steden. Voor de richtingen 'techniek' en 'vervoer, transport en logistiek' is dit net iets minder vaak. Degenen met een diploma met deze richtingen zijn vaker aan het werk dan degenen met een diploma in de richtingen 'economie', 'overig' en 'welzijn, verzorging'.

Met een mbo diploma *niveau 4* zijn de gediplomeerden uit Rotterdam Zuid ongeveer even vaak aan het werk als gemiddeld in de vier grote steden. Alleen degenen met een diploma 'vervoer, transport en logistiek' zijn iets minder vaak aan het werk.

In de volgende figuur worden de gediplomeerden weergegeven naar niveau en mbo-sector van het behaalde diploma in de schooljaren 2013/2014, 2014/2015 en 2015/2016. Van hen is het aantal en aandeel bepaald of zij respectievelijk op 1 oktober 2015 (uitstromers 2013/2014), op 1 oktober 2016 (uitstromers 2014/2015) en op 1 oktober 2017 (uitstromers 2015/2016) economisch zelfstandig zijn.²⁸ Het percentage is berekend op degenen die op dat moment niet ingeschreven zijn bij een onderwijsinstelling. De achterliggende gegevens zijn opgenomen in tabel b7.7 in de bijlage.

---

28 Definitie van het CBS: Economische zelfstandigheid is een begrip dat beleidsmatig verbonden is met het bestaansminimum: iemand wordt als economisch zelfstandig beschouwd als het individuele netto inkomen uit arbeid en eigen onderneming op of boven de drempelwaarde ligt van de beleidsnorm voor het individuele inkomensminimum. Die drempelwaarde is gelijkgesteld aan 70% van het wettelijke netto minimumloon, ofwel de netto bijstand van een alleenstaande. Dit gegeven is niet bekend voor 2018.

Figuur 7.2 Uitstroom gediplomeerden uit mbo naar niveau en sector, schooljaren 2013/2014 t/m 2015/2016 naar economische zelfstandigheid respectievelijk op 1 oktober 2015, 2016 en 2017 naar woongebied

Het aantal gediplomeerden op mbo *niveau 1* die economisch zelfstandig zijn, is lager dan de gediplomeerden met werk. Een groot deel heeft een diploma 'overig' waar met name de algemene opleiding onder valt. Ten opzichte van het gemiddelde in de vier grote steden zijn in Rotterdam Zuid degenen met een opleiding in de richting zorg (zorghulp) vaker economisch zelfstandig. In de andere richtingen zijn de gediplomeerden uit Rotterdam Zuid minder economisch zelfstandig.

Degenen uit Rotterdam Zuid die op mbo *niveau 2* een diploma hebben gehaald, zijn minder vaak economisch zelfstandig dan gemiddeld in de vier grote steden. Het verschil is onder degenen met een diploma richting 'techniek' het kleinst. Het vaakst zijn de gediplomeerden met een diploma richting 'techniek', 'overig' en 'vervoer, transport en logistiek' economisch zelfstandig in Rotterdam Zuid.

Mbo-ers in Rotterdam Zuid met een diploma op *niveau 3* 'techniek' en 'zorg' zijn ongeveer even vaak economisch zelfstandig als gemiddeld in de vier grote steden. Voor de andere richtingen is dit minder vaak. Het vaakst economisch zelfstandig zijn degenen met een diploma in de richting 'zorg', vervoer, transport en logistiek' en 'techniek'.

Met een mbo diploma niveau 4 zijn degenen uit Rotterdam Zuid met een diploma richting 'techniek' vaker economisch zelfstandig dan gemiddeld in de vier grote steden. Degenen met een diploma 'zorg' en 'welzijn, verzorging' zijn dit ongeveer even vaak. Alleen degenen met een diploma 'vervoer, transport en logistiek' en 'economie' zijn dit minder vaak. Het vaakst economisch zelfstandig zijn degenen die een diploma met de richting 'zorg', 'vervoer, transport en logistiek' of 'techniek' hebben.

7.5 Doorstroom van ho-gediplomeerden per sector naar werk

Net als bij de mbo-gediplomeerden worden de arbeidsmarkt van gediplomeerden uit het hoger onderwijs (ho) en de kans op economische zelfstandigheid na het behalen van een ho-diploma. We maken hierbij een onderscheid tussen degenen die een hbo- en degenen die een wo-diploma hebben gehaald.

In de volgende tabel worden de gediplomeerden weergegeven naar niveau, hbo of wo, en de richting van het behaalde diploma in de schooljaren 2013/2014, 2014/2015 en 2015/2016. Van hen is het aantal en aandeel bepaald of zij respectievelijk op 1 oktober 2015 (uitstromers 2013/2014), op 1 oktober 2016 (uitstromers 2014/2015) en op 1 oktober 2017 (uitstromers 2015/2016) werk hebben met een werkweek van ten minste 12 uur. Het percentage is berekend op degenen die op dat moment niet ingeschreven zijn bij een onderwijsinstelling.

Tabel 7.6 Uitstroom gediplomeerden uit ho naar niveau en richting, schooljaren 2013/2014 t/m 2015/2016 naar aantal en aandeel met werk (12 uur of meer per week) respectievelijk op 1 oktober 2015, 2016 en 2017 naar woongebied.

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
hbo												
onderwijs	30	83%	82	87%	252	90%	334	89%	1.378	88%	11.302	89%
landbouw/natuur. omgeving*	x	x	x	x	9	69%	11	69%	37	73%	1.464	86%
techniek	39	83%	74	82%	255	91%	329	89%	1.410	85%	11.023	89%
gezondheidszorg	x	x	48	89%	152	94%	200	93%	1.057	90%	7.908	89%
economie	74	80%	186	81%	539	82%	725	81%	3.304	84%	18.285	86%
gedrag en maatschappij	43	77%	75	73%	208	82%	283	79%	1.408	82%	10.224	84%
taal en cultuur	17	77%	25	69%	232	80%	257	79%	1.157	77%	2.481	75%
wo												
onderwijs	x	x	x	x	x	x	x	x	307	94%	963	92%
landbouw/natuur. omgeving*	x	x	x	x	x	x	x	x	82	92%	1.075	81%
natuur	x	x	x	x	x	x	44	92%	1.041	87%	2.673	86%
techniek	x	x	x	x	149	87%	168	87%	681	91%	4.014	89%
gezondheidszorg	x	x	54	92%	320	90%	374	91%	1.984	91%	4.887	88%
economie	x	x	146	89%	1.433	86%	1.579	86%	4.007	88%	10.711	86%
recht	x	x	68	86%	345	88%	413	88%	1.964	88%	5.335	86%
gedrag en maatschappij	34	74%	78	79%	474	84%	552	83%	4.574	83%	12.370	81%
taal en cultuur	13	76%	29	83%	202	83%	231	83%	2.322	78%	5.631	76%

Bron: SSB, CBS, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI). * voluit: landbouw en natuurlijke omgeving

Degenen uit Rotterdam Zuid met een *hbo-diploma* met de richting onderwijs en gezondheidszorg werken het vaakst 12 uur per week na een jaar. Ten opzichte van de vier grote steden hebben de gediplomeerden uit Rotterdam Zuid met een diploma in de richtingen 'gedrag en maatschappij' en 'taal en cultuur' minder vaak werk.

Van de *wo-gediplomeerden* uit Rotterdam Zuid heeft 79 procent of meer het jaar erop werk met een werkweek van tenminste 12 uur. De verschillen met de gemiddelden in de vier grote steden zijn klein. Degenen uit Rotterdam Zuid met een diploma in de richting 'taal en cultuur' hebben iets vaker werk en met een diploma met de richting 'gedrag en maatschappij' hebben iets minder vaak werk dan gemiddeld in de vier grote steden.

In de volgende tabel worden de gediplomeerden weergegeven naar niveau, hbo of wo, en de richting van het behaalde diploma in de schooljaren 2013/2014, 2014/2015 en 2015/2016. Van hen is het aantal en aandeel bepaald of zij respectievelijk op 1 oktober 2015 (uitstromers 2013/2014), op 1 oktober 2016 (uitstromers 2014/2015) en op 1 oktober 2017 (uitstromers 2015/2016) economisch zelfstandig zijn.²⁹ Het percentage is berekend op degenen die op dat moment niet ingeschreven zijn bij een onderwijsinstelling.

²⁹ Definitie van het CBS: Economische zelfstandigheid is een begrip dat beleidsmatig verbonden is met het bestaansminimum: iemand wordt als economisch zelfstandig beschouwd als het individuele netto inkomen uit arbeid en eigen onderneming op of boven de drempelwaarde ligt van de beleidsnorm voor het individuele inkomensminimum. Die drempelwaarde is gelijkgesteld aan 70% van het wettelijke netto minimumloon, ofwel de netto bijstand van een alleenstaande.

Tabel 7.7 Uitstroom gediplomeerden uit ho naar niveau en richting, schooljaren 2013/2014 t/m 2015/2016 naar aantal en aandeel met economisch zelfstandigen respectievelijk op 1 oktober 2015, 2016 en 2017 naar woongebied.

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
hbo												
onderwijs	32	89%	83	88%	244	87%	327	87%	1.334	85%	11.281	89%
landbouw/natuur. omgeving*	x	x	x	x	9	69%	11	69%	38	75%	1.365	81%
techniek	36	77%	70	78%	237	85%	307	83%	1.301	80%	10.550	86%
gezondheidszorg	20	83%	45	83%	150	94%	195	91%	1.019	87%	7.823	88%
economie	68	76%	175	77%	500	78%	675	77%	3.058	79%	17.237	82%
gedrag en maatschappij	31	55%	59	57%	186	74%	245	69%	1.239	72%	9.567	78%
taal en cultuur	13	65%	21	68%	136	48%	157	50%	672	47%	1.504	47%
wo												
onderwijs	x	x	x	x	18	75%	21	78%	293	90%	939	90%
landbouw/natuur. omgeving*	x	x	x	x	10	91%	x	x	71	80%	983	79%
natuur	x	x	x	x	x	x	43	90%	975	83%	2.505	82%
techniek	x	x	18	82%	138	81%	156	81%	657	88%	3.827	87%
gezondheidszorg	x	x	54	92%	314	90%	368	90%	1.977	91%	4.722	86%
economie	54	89%	136	83%	1.295	80%	1.431	81%	3.690	83%	9.775	81%
recht	22	85%	64	81%	315	82%	379	82%	1.828	83%	4.914	81%
gedrag en maatschappij	29	63%	69	70%	422	76%	491	75%	3.980	73%	10.475	70%
taal en cultuur	x	x	26	76%	171	72%	197	72%	1.871	64%	4.429	61%

Bron: SSB, CBS, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI). * voluit: landbouw en natuurlijke omgeving

Een jaar na het behalen van een *hbo-diploma* zijn degenen uit Rotterdam Zuid met een diploma in de richting 'onderwijs' en 'gezondheidszorg' het vaakst economisch zelfstandig. Degenen met een diploma met de richting 'gedrag en maatschappij' zijn dit met minst vaak. Vergeleken met het gemiddelde in de vier grote steden zijn degenen uit Rotterdam Zuid met een diploma in de richting 'gedrag en maatschappij' minder vaak economisch zelfstandig en degenen met een diploma in de richting 'taal en cultuur' juist vaker.

Onder degenen uit Rotterdam Zuid met een *wo-diploma* is afhankelijk van de richting waarin is afgestudeerd 70 procent of meer na een jaar economisch zelfstandig. Van degenen met een diploma in de richting 'gezondheidszorg' is dit het hoogst, 92 procent. Dit vergelijkbaar met het gemiddelde in de vier grote steden. De wo-ge-diplomeerden met een diploma richting 'taal en cultuur' uit Rotterdam Zuid zijn gemiddeld vaker economisch zelfstandig dan in de vier grote steden.

Bijlage 1 Speciaal onderwijs en speciaal basisonderwijs

Wat is speciaal onderwijs?

Speciaal onderwijs is onderwijs voor kinderen met een handicap, chronische ziekte of stoornis. Deze kinderen krijgen in het speciaal onderwijs meer aandacht en ondersteuning dan in het gewone onderwijs.

Het speciaal onderwijs bestaat uit 4 clusters:

Cluster 1: blinde, slechtziende kinderen. Dit zijn scholen voor visueel gehandicapte kinderen of meervoudig gehandicapte kinderen die slechtziend of blind zijn. De meeste van deze kinderen gaan met speciale begeleiding naar het gewone onderwijs. De overige bezoeken speciale scholen.

Cluster 2: dove, slechthorende kinderen. Dit cluster bestaat uit scholen voor dove en slechthorende kinderen en voor kinderen met ernstige spraakmoeilijkheden of taalmoeilijkheden. De scholen zijn er ook voor kinderen met communicatieve problemen, zoals bij bepaalde vormen van autisme.

Cluster 3: gehandicapte en langdurig zieke kinderen. Dit zijn scholen voor leerlingen met lichamelijke of verstandelijke beperkingen. En voor langdurig zieke kinderen en leerlingen met epilepsie.

Cluster 4: kinderen met stoornissen en gedragsproblemen. Dit cluster bestaat uit scholen voor kinderen met psychiatrische stoornissen of ernstige gedragsproblemen. Ook scholen die verbonden zijn aan pedologische (kinderkundige) instituten vallen onder dit cluster.

Voortgezet speciaal onderwijs

Leerlingen in het speciaal onderwijs gaan meestal na hun 12e naar het voortgezet speciaal onderwijs. Hier kunnen ze blijven tot hun 20e verjaardag. Het voortgezet speciaal onderwijs werkt met dezelfde clusters.

Speciaal basisonderwijs

Naast het speciaal onderwijs is er het speciaal basisonderwijs. Speciale basisscholen zijn bedoeld voor:

- moeilijk lerende kinderen;
- kinderen met opvoedingsmoeilijkheden;
- alle andere kinderen die speciale ondersteuning en aandacht nodig hebben.

Deze scholen hebben dezelfde kerndoelen als gewone basisscholen, maar de leerlingen krijgen meer tijd om deze te bereiken. De scholen hebben kleinere groepen en meer deskundigen. Leerlingen kunnen tot hun 14e jaar op een school voor speciaal basisonderwijs terecht.

Na het speciaal basisonderwijs gaan leerlingen naar het vmbo, het praktijkonderwijs of het voortgezet speciaal onderwijs.

Bijlage 2 Aanvullende tabellen bij hoofdstuk 1

Tabel b1.1 Aantal jongeren per 1 oktober 2017 en groei t.o.v. oktober 2009

	0 t/m 3 jaar	to 2009	4 t/m 13 jaar	to 2009	14 t/m 17 jaar	to 2009	18 t/m 22 jaar	to 2009	23 t/m 26 jaar	to 2009	totaal 0 t/m 26 jaar	to 2009
Focuswijken	4.323	0%	9.363	-1%	3.672	-3%	5.902	-8%	6.392	5%	29.652	-1%
Rotterdam Zuid	10.559	7%	23.120	5%	8.803	0%	12.856	-6%	13.426	6%	68.764	2%
overig Rotterdam	19.205	3%	44.027	3%	17.133	-1%	31.261	5%	31.461	12%	143.087	5%
Rotterdam	29.764	4%	67.147	4%	25.936	-1%	44.117	1%	44.887	10%	211.851	4%
G4	111.635	2%	246.684	9%	91.554	9%	160.229	3%	178.731	17%	788.833	9%
Nederland	692.767	-6%	1.870.199	-6%	827.212	4%	1.055.169	4%	882.743	11%	5.328.090	0%

Bron: SSB, CBS, bewerking Risbo/O&BI

Tabel b1.2 Onderwijsvolgend jongeren per 1 oktober 2017 en groei t.o.v. oktober 2009

	4 t/m 13 jaar	groei to 2009	14 t/m 17 jaar	groei to 2009	18 t/m 22 jaar	groei to 2009	23 t/m 26 jaar	groei to 2009	totaal 4 t/m 26 jaar	groei to 2009
Focuswijken	9.363	-1%	3.612	-2%	3.825	-4%	1.868	23%	18.668	0%
Rotterdam Zuid	23.120	5%	8.653	1%	8.349	-1%	3.699	12%	43.821	3%
overig Rotterdam	44.027	3%	16.801	-1%	21.583	5%	10.282	9%	92.693	4%
Rotterdam	67.147	4%	25.454	0%	29.932	3%	13.981	9%	136.514	3%
G4	246.684	9%	88.490	10%	107.173	0%	57.012	10%	499.359	7%
Nederland	1.870.199	-6%	807.589	4%	703.965	5%	223.563	10%	3.605.316	-1%

Bron: SSB, CBS, bewerking Risbo/O&BI

Tabel b1.3 Werkende jongeren per oktober 2017 en groei t.o.v. oktober 2009

	14 t/m 17 jaar	groei to 2009	18 t/m 22 jaar	groei to 2009	23 t/m 26 jaar	groei to 2009	totaal 14 t/m 26 jaar	groei to 2009
Focuswijken	1.056	34%	3.517	-2%	4.435	9%	9.008	6%
Zuid	2.535	20%	7.713	-5%	9.264	6%	19.512	3%
Overig Rotterdam	5.427	17%	17.217	-1%	22.146	10%	44.790	6%
Rotterdam	7.962	18%	24.930	-2%	31.410	9%	64.302	5%
G4	29.248	28%	91.439	0%	127.989	17%	248.676	11%
Nederland	327.851	18%	700.915	0%	672.409	8%	1.701.175	6%

Bron: SSB, CBS, bewerking Risbo/O&BI

Tabel b1.4 Onderwijsvolgende en werkende jongeren per 1 oktober 2017 en groei t.o.v. oktober 2009

	18 t/m 22 jaar	groei to 2009	23 t/m 26 jaar	groei to 2009	totaal 18 t/m 26 jaar	groei to 2009
Focuswijken	2.277	4%	1.224	26%	3.501	10%
Zuid	5.029	5%	2.392	13%	7.421	8%
Overig Rotterdam	12.001	3%	6.367	4%	18.368	3%
Rotterdam	17.030	4%	8.759	6%	25.789	4%
G4	62.722	0%	36.209	7%	98.931	2%
Nederland	462.941	4%	148.385	5%	611.326	4%

Bron: SSB, CBS, bewerking Risbo/O&BI

Tabel b1.5 Geen onderwijsvolgende en niet werkende jongeren per 1 oktober 2017 en groei t.o.v. oktober 2009

	18 t/m 22 jaar	groei to 2009	23 t/m 26 jaar	groei to 2009	totaal 18 t/m 26 jaar	groei to 2009
Focuswijken	837	-15%	1.313	-9%	2.150	-12%
Zuid	1.823	-8%	2.855	5%	4.678	-1%
Overig Rotterdam	4.462	25%	5.400	14%	9.862	19%
Rotterdam	6.285	14%	8.255	11%	14.540	12%
G4	24.339	28%	29.939	17%	54.278	22%
Nederland	113.230	21%	135.156	24%	248.386	23%

Bron: SSB, CBS, bewerking Risbo/O&BI.

Bijlage 3 Aanvullende tabellen bij hoofdstuk 3

Leerlingen in het (speciaal) basisonderwijs en speciaal onderwijs

Tabel b3.1 Leerlingen in het (speciaal) basisonderwijs en speciaal onderwijs, naar type en woongebied en jaar

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Type basisonderwijs												
Basisonderwijs												
2010/2011	7.380	94,4%	17.118	94,0%	32.092	94,8%	49.210	94,5%	177.542	95,3%	1.527.286	95,2%
2011/2012	7.360	94,7%	17.106	94,1%	33.061	94,7%	50.167	94,5%	180.190	95,4%	1.509.253	95,2%
2012/2013	7.301	95,2%	17.050	94,4%	33.055	95,0%	50.105	94,8%	181.839	95,6%	1.489.734	95,3%
2013/2014	7.163	95,4%	17.023	94,6%	33.195	95,2%	50.218	95,0%	184.068	95,8%	1.468.234	95,5%
2014/2015	7.227	95,4%	17.140	94,7%	33.495	95,5%	50.635	95,2%	186.181	95,9%	1.448.703	95,5%
2015/2016	7.258	95,1%	17.438	94,7%	33.765	95,7%	51.203	95,4%	188.353	96,1%	1.433.897	95,7%
2016/2017	7.256	95,0%	17.692	94,8%	33.956	96,0%	51.648	95,6%	189.208	96,1%	1.418.723	95,8%
2017/2018	7.245	94,6%	17.774	94,4%	34.065	95,9%	51.839	95,4%	189.081	95,91%	1.406.745	95,7%
Speciaal basisonderwijs												
2010/2011	246	3,1%	565	3,1%	835	2,5%	1.400	2,7%	4.322	2,3%	42.624	2,7%
2011/2012	244	3,1%	570	3,1%	906	2,6%	1.476	2,8%	4.326	2,3%	41.568	2,6%
2012/2013	196	2,6%	491	2,7%	838	2,4%	1.329	2,5%	4.100	2,2%	39.731	2,5%
2013/2014	179	2,4%	479	2,7%	797	2,3%	1.276	2,4%	3.974	2,1%	37.932	2,5%
2014/2015	181	2,4%	494	2,7%	736	2,1%	1.230	2,3%	3.859	2,0%	36.648	2,4%
2015/2016	176	2,3%	460	2,5%	662	1,9%	1.122	2,1%	3.694	1,9%	34.560	2,3%
2016/2017	171	2,2%	430	2,3%	582	1,6%	1.012	1,9%	3.649	1,9%	33.733	2,3%
2017/2018	174	2,3%	441	2,3%	568	1,6%	1.009	1,9%	3.747	1,90%	33.841	2,3%
Speciaal onderwijs												
2010/2011	191	2,4%	524	2,9%	939	2,8%	1.463	2,8%	4.449	2,4%	34.078	2,1%
2011/2012	170	2,2%	511	2,8%	948	2,7%	1.459	2,7%	4.442	2,4%	34.095	2,2%
2012/2013	170	2,2%	511	2,8%	909	2,6%	1.420	2,7%	4.278	2,2%	33.191	2,1%
2013/2014	167	2,2%	487	2,7%	864	2,5%	1.351	2,6%	4.164	2,2%	31.687	2,1%
2014/2015	166	2,2%	467	2,6%	835	2,4%	1.302	2,4%	4.058	2,1%	30.979	2,0%
2015/2016	194	2,5%	512	2,8%	850	2,4%	1.362	2,5%	4.037	2,1%	29.552	2,0%
2016/2017	210	2,7%	532	2,9%	840	2,4%	1.372	2,5%	4.018	2,0%	29.054	2,0%
2017/2018	239	3,1%	612	3,3%	879	2,5%	1.491	2,7%	4.319	2,19%	29.796	2,0%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b3.2 Leerlingen in het (speciaal) basisonderwijs en speciaal onderwijs, naar etnische herkomst en woongebied in 2017/2018

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Autochtoon												
Basisonderwijs	1.441	94,5%	5.161	94,3%	17.132	96,6%	22.293	96,0%	84.208	96,7%	1.042.146	95,9%
Speciaal basisonderwijs	32	2,1%	129	2,4%	222	1,3%	351	1,5%	1.371	1,6%	24.029	2,2%
Speciaal onderwijs	52	3,4%	184	3,4%	386	2,2%	570	2,5%	1.538	1,8%	20.139	1,9%
Turks												
Basisonderwijs	1.420	96,5%	2.333	95,6%	2.046	94,6%	4.379	95,2%	14.566	94,5%	38.918	93,9%
Speciaal basisonderwijs	15	1,0%	40	1,6%	45	2,1%	85	1,8%	392	2,5%	1.264	3,0%
Speciaal onderwijs	36	2,4%	67	2,7%	71	3,3%	138	3,0%	460	3,0%	1.279	3,1%
Marokkaans												
Basisonderwijs	1.149	95,4%	2.306	95,2%	3.968	96,1%	6.274	95,8%	25.396	95,3%	55.215	94,8%
Speciaal basisonderwijs	21	1,7%	46	1,9%	70	1,7%	116	1,8%	628	2,4%	1.593	2,7%
Speciaal onderwijs	34	2,8%	69	2,9%	92	2,2%	161	2,5%	632	2,4%	1.462	2,5%
Surinaams												
Basisonderwijs	516	95,4%	1.415	95,9%	1.975	95,3%	3.390	95,5%	10.839	95,3%	25.493	94,9%
Speciaal basisonderwijs	14	2,6%	26	1,8%	52	2,5%	78	2,2%	274	2,4%	774	2,9%
Speciaal onderwijs	11	2,0%	35	2,4%	45	2,2%	80	2,3%	264	2,3%	585	2,2%
Antilliaans												
Basisonderwijs	505	90,0%	1.506	90,0%	1.144	91,4%	2.650	90,6%	4.826	91,4%	16.576	91,4%
Speciaal basisonderwijs	25	4,5%	80	4,8%	53	4,2%	133	4,5%	237	4,5%	896	4,9%
Speciaal onderwijs	31	5,5%	87	5,2%	55	4,4%	142	4,9%	216	4,1%	660	3,6%
Westers allochtoon												
Basisonderwijs	1.101	94,2%	2.205	95,2%	3.598	96,9%	5.803	96,3%	24.061	97,0%	111.395	95,9%
Speciaal basisonderwijs	32	2,7%	44	1,9%	45	1,2%	89	1,5%	319	1,3%	2.215	1,9%
Speciaal onderwijs	36	3,1%	66	2,9%	71	1,9%	137	2,3%	431	1,7%	2.504	2,2%
Niet-westers allochtoon												
Basisonderwijs	1.113	93,8%	2.848	94,1%	4.202	94,6%	7.050	94,4%	25.185	95,1%	116.998	94,9%
Speciaal basisonderwijs	35	2,9%	76	2,5%	81	1,8%	157	2,1%	526	2,0%	3.070	2,5%
Speciaal onderwijs	39	3,3%	104	3,4%	159	3,6%	263	3,5%	778	2,9%	3.167	2,6%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Advies voor vervolgonderwijs

Tabel b3.3 Advies groep 8 basisonderwijs voor vervolgonderwijs, naar type en woongebied en jaar

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
2010/2011												
tot en met vmbo basis	127	18,4%	276	16,5%	341	9,5%	617	11,7%	1.910	10,7%	11.776	7,0%
vmbo kader	101	14,6%	273	16,3%	531	14,8%	804	15,3%	2.473	13,8%	19.496	11,6%
vmbo gl/tl	205	29,7%	501	29,9%	903	25,2%	1.404	26,7%	3.763	21,0%	39.889	23,7%
havo/vwo	257	37,2%	626	37,4%	1.813	50,5%	2.439	46,3%	9.765	54,5%	97.064	57,7%
2011/2012												
tot en met vmbo basis	120	15,1%	275	14,8%	362	9,5%	637	11,2%	1.995	10,3%	12.649	7,1%
vmbo kader	142	17,9%	331	17,8%	502	13,2%	833	14,7%	2.715	14,0%	21.641	12,2%
vmbo gl/tl	231	29,1%	528	28,3%	904	23,7%	1.432	25,2%	4.120	21,2%	42.056	23,8%
havo/vwo	302	38,0%	730	39,2%	2.040	53,6%	2.770	48,8%	10.588	54,5%	100.681	56,9%
2012/2013												
tot en met vmbo basis	135	16,9%	304	16,2%	404	10,8%	708	12,6%	2.246	11,2%	14.080	7,6%
vmbo kader	132	16,6%	308	16,5%	473	12,7%	781	13,9%	2.785	13,8%	23.746	12,8%
vmbo gl/tl	236	29,6%	551	29,4%	918	24,6%	1.469	26,2%	4.294	21,3%	45.113	24,3%
havo/vwo	294	36,9%	709	37,9%	1.934	51,9%	2.643	47,2%	10.796	53,7%	102.472	55,3%
2013/2014												
tot en met vmbo basis	154	21,1%	321	18,6%	393	10,2%	714	12,8%	2.300	11,2%	15.142	8,2%
vmbo kader	119	16,3%	296	17,1%	528	13,7%	824	14,8%	2.878	14,1%	24.979	13,6%
vmbo gl/tl	220	30,1%	482	27,9%	901	23,4%	1.383	24,8%	4.092	20,0%	44.770	24,3%
havo/vwo	238	32,6%	627	36,3%	2.024	52,6%	2.651	47,6%	11.208	54,7%	99.448	53,9%
2014/2015												
tot en met vmbo basis	174	22,6%	391	21,6%	427	11,0%	818	14,4%	2.504	12,0%	15.627	8,4%
vmbo kader	150	19,5%	333	18,4%	515	13,2%	848	14,9%	2.957	14,2%	25.649	13,9%
vmbo gl/tl	193	25,1%	459	25,3%	1005	25,8%	1.464	25,7%	4.081	19,6%	45.049	24,3%
havo/vwo	252	32,8%	629	34,7%	1.941	49,9%	2.570	45,1%	11.267	54,1%	98.859	53,4%
2015/2016												
tot en met vmbo basis	149	18,1%	337	17,4%	325	8,6%	662	11,5%	2.160	10,3%	13.814	7,6%
vmbo kader	142	17,3%	308	15,9%	554	14,6%	862	15,0%	2.878	13,7%	24.287	13,4%
vmbo gl/tl	199	24,2%	484	24,9%	853	22,5%	1.337	23,3%	4.014	19,1%	42.152	23,3%
havo/vwo	333	40,5%	811	41,8%	2.060	54,3%	2.871	50,1%	11.945	56,9%	100.499	55,6%
2016/2017												
tot en met vmbo basis	105	13,4%	240	12,5%	323	8,4%	563	9,7%	1.981	9,3%	12.074	6,9%
vmbo kader	145	18,5%	305	15,9%	497	12,9%	802	13,9%	2.724	12,8%	22.231	12,6%
vmbo gl/tl	204	26,1%	468	24,4%	800	20,7%	1.268	21,9%	3.890	18,3%	38.258	21,8%
havo/vwo	328	41,9%	908	47,3%	2.242	58,1%	3.150	54,5%	12.693	59,6%	103.326	58,7%
2017/2018												
tot en met vmbo basis	135	17,4%	289	15,5%	316	8,3%	605	10,7%	1.860	8,9%	11.653	6,8%
vmbo kader	142	18,3%	306	16,4%	485	12,8%	791	14,0%	2.691	12,9%	21.916	12,7%
vmbo gl/tl	183	23,5%	452	24,2%	722	19,0%	1.174	20,7%	3.608	17,3%	36.860	21,4%
havo/vwo	318	40,9%	823	44,0%	2.271	59,9%	3.094	54,6%	12.648	60,8%	101.483	59,0%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b3.4 Advies groep 8 basisonderwijs voor vervolgonderwijs naar geslacht en woongebied in 2017/2018

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
mannen												
tot en met vmbo basis	58	15,5%	141	15,0%	165	8,6%	306	10,7%	942	9,0%	6066	7,1%
vmbo kader	67	18,0%	147	15,6%	256	13,4%	403	14,1%	1331	12,8%	11020	12,8%
vmbo gl/tl	87	23,3%	239	25,4%	348	18,2%	587	20,6%	1837	17,6%	18280	21,3%
havo/vwo	161	43,2%	415	44,1%	1.139	59,7%	1.554	54,5%	6.310	60,6%	50.558	58,8%
vrouwen												
tot en met vmbo basis	77	19,0%	148	15,9%	151	8,0%	299	10,6%	918	8,8%	5587	6,5%
vmbo kader	75	18,5%	159	17,1%	229	12,1%	388	13,8%	1360	13,1%	10896	12,7%
vmbo gl/tl	96	23,7%	213	23,0%	374	19,8%	587	20,9%	1771	17,1%	18580	21,6%
havo/vwo	157	38,8%	408	44,0%	1.132	60,0%	1.540	54,7%	6.338	61,0%	50.925	59,2%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b3.5 Advies groep 8 basisonderwijs voor vervolgonderwijs naar etnische herkomst en woongebied in 2017/2018

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Autochtoon												
tot en met vmbo basis	x	x	48	10,8%	96	5,3%	144	6,4%	428	4,8%	7.276	5,6%
vmbo kader	x	x	68	15,3%	165	9,1%	233	10,3%	769	8,6%	15.743	12,1%
vmbo gl/tl	27	26,0%	108	24,4%	318	17,5%	426	18,9%	1.357	15,2%	27.864	21,4%
havo/vwo	54	51,9%	219	49,4%	1.237	68,1%	1.456	64,5%	6.351	71,3%	79.149	60,9%
Turks												
tot en met vmbo basis	46	24,3%	65	22,0%	40	14,7%	105	18,5%	328	17,7%	792	15,1%
vmbo kader	34	18,0%	50	16,9%	58	21,3%	108	19,0%	385	20,8%	1.021	19,5%
vmbo gl/tl	43	22,8%	75	25,4%	62	22,8%	137	24,2%	410	22,2%	1.295	24,7%
havo/vwo	66	34,9%	105	35,6%	112	41,2%	217	38,3%	728	39,3%	2.125	40,6%
Marokkaans												
tot en met vmbo basis	30	18,6%	51	16,6%	81	15,3%	132	15,8%	444	13,5%	919	12,8%
vmbo kader	24	14,9%	38	12,3%	106	20,0%	144	17,2%	606	18,4%	1.271	17,6%
vmbo gl/tl	40	24,8%	76	24,7%	111	20,9%	187	22,3%	681	20,6%	1.701	23,6%
havo/vwo	67	41,6%	143	46,4%	232	43,8%	375	44,7%	1.568	47,5%	3.313	46,0%
Surinaams												
tot en met vmbo basis	12	19,0%	22	11,7%	31	11,4%	53	11,5%	177	12,0%	373	10,6%
vmbo kader	11	17,5%	31	16,5%	39	14,3%	70	15,2%	248	16,8%	596	16,9%
vmbo gl/tl	14	22,2%	51	27,1%	57	20,9%	108	23,4%	301	20,3%	760	21,6%
havo/vwo	26	41,3%	84	44,7%	146	53,5%	230	49,9%	754	50,9%	1.791	50,9%
Antilliaans												
tot en met vmbo basis	x	x	35	26,5%	15	13,9%	50	20,8%	90	19,1%	313	17,5%
vmbo kader	x	x	29	22,0%	20	18,5%	49	20,4%	94	20,0%	340	19,1%
vmbo gl/tl	x	x	33	25,0%	25	23,1%	58	24,2%	99	21,0%	408	22,9%
havo/vwo	x	x	35	26,5%	48	44,4%	83	34,6%	188	39,9%	723	40,5%
Westers allochtoon												
tot en met vmbo basis	15	14,7%	26	12,9%	25	6,5%	51	8,7%	165	7,4%	789	6,4%
vmbo kader	23	22,5%	37	18,3%	29	7,5%	66	11,2%	200	9,0%	1.311	10,7%
vmbo gl/tl	24	23,5%	43	21,3%	68	17,6%	111	18,9%	313	14,1%	2.343	19,1%
havo/vwo	40	39,2%	96	47,5%	264	68,4%	360	61,2%	1.537	69,4%	7.834	63,8%
Niet-westers allochtoon												
tot en met vmbo basis	16	12,9%	42	13,9%	28	6,8%	70	9,8%	228	8,8%	1.191	10,0%
vmbo kader	25	20,2%	53	17,5%	68	16,6%	121	17,0%	389	15,0%	1.634	13,8%
vmbo gl/tl	24	19,4%	66	21,9%	81	19,8%	147	20,7%	447	17,3%	2.489	21,0%
havo/vwo	59	47,6%	141	46,7%	232	56,7%	373	52,5%	1.522	58,9%	6.548	55,2%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b3.6 Schooladvies groep 8 basisonderwijs, naar opleidingsniveau ouders en woongebied in 2016/2017

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Opleidingsniveau ouders												
totaal	782		1.921		3.862		5.783		21.288		175.889	
tot en met vmbo bl	105	13%	240	12%	323	8%	563	10%	1.981	9%	12.074	7%
vmbo kl	145	19%	305	16%	497	13%	802	14%	2.724	13%	22.231	13%
vmbo gl/tl	204	26%	468	24%	800	21%	1.268	22%	3.890	18%	38.258	22%
havo/vwo	328	42%	908	47%	2.242	58%	3.150	54%	12.693	60%	103.326	59%
maximaal niveau mbo 1	294		600		802		1.402		4.723		19.984	
tot en met vmbo bl	54	18%	111	19%	142	18%	253	18%	907	19%	3.486	17%
vmbo kl	67	23%	127	21%	166	21%	293	21%	995	21%	4.359	22%
vmbo gl/tl	78	27%	143	24%	209	26%	352	25%	1.059	22%	5.186	26%
havo/vwo	95	32%	219	37%	285	36%	504	36%	1.762	37%	6.953	35%
mbo 2- 4 tot en met vwo	299		781		1.109		1.890		5.322		47.070	
tot en met vmbo bl	40	13%	100	13%	109	10%	209	11%	636	12%	4.469	9%
vmbo kl	52	17%	130	17%	198	18%	328	17%	959	18%	8.393	18%
vmbo gl/tl	83	28%	210	27%	281	25%	491	26%	1.246	23%	12.365	26%
havo/vwo	124	41%	341	44%	521	47%	862	46%	2.481	47%	21.843	46%
hbo/wo	118		368		1.487		1.855		8.744		77.043	
tot en met vmbo bl	x	x	x	x	x	x	45	2%	148	2%	1.507	2%
vmbo kl	x	x	x	x	x	x	81	4%	359	4%	4.349	6%
vmbo gl/tl	22	19%	60	16%	187	13%	247	13%	1.024	12%	12.466	16%
havo/vwo	79	67%	271	74%	1.211	81%	1.482	80%	7.213	82%	58.721	76%
onbekend	71		172		464		636		2.499		31.792	
tot en met vmbo bl	x	x	18	10%	38	8%	56	9%	290	12%	2.612	8%
vmbo kl	x	x	22	13%	78	17%	100	16%	411	16%	5.130	16%
vmbo gl/tl	21	30%	55	32%	123	27%	178	28%	561	22%	8.241	26%
havo/vwo	30	42%	77	45%	225	48%	302	47%	1.237	49%	15.809	50%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b3.7 Herziene adviezen groep 8 basisonderwijs voor vervolgonderwijs naar woongebied

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
2015/2016												
tot en met vmbo basis	x	x	x	x	x	x	x	x	19	1%	75	1%
vmbo kader	12	8%	41	13%	37	7%	78	9%	212	7%	1.051	4%
vmbo gl/tl	44	22%	94	19%	102	12%	196	15%	519	13%	3.267	8%
havo/vwo	64	19%	145	18%	265	13%	410	14%	1.324	11%	8.128	8%
2016/2017												
tot en met vmbo basis	x	x	x	x	x	x	x	x	16	1%	74	1%
vmbo kader	x	x	x	x	x	x	x	x	211	8%	1.094	5%
vmbo gl/tl	26	13%	90	19%	97	12%	187	15%	504	13%	3.442	9%
havo/vwo	73	22%	196	22%	298	13%	494	16%	1.510	12%	9.383	9%
2017/2018												
tot en met vmbo basis	x	x	x	x	x	x	x	x	22	1%	105	1%
vmbo kader	30	21%	50	16%	51	11%	101	13%	287	11%	1.139	5%
vmbo gl/tl	47	26%	104	23%	102	14%	206	18%	546	15%	3.247	9%
havo/vwo	87	27%	180	22%	367	16%	547	18%	1.723	14%	9.302	9%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b3.8 Score Eindtoets basisonderwijs meest gebruikte toetsen, naar geslacht, etnische herkomst en woongebied in 2017/2018

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	score	n	score	n	score	n	score	n	score	n	score
Centrale Eindtoets	301	530,7	920	531,8	3.106	535,0	4.026	534,3	15.037	534,8	100.056	535,6
Geslacht												
Mannen	143	531,4	462	532,2	1.562	535,0	2.024	534,4	7.494	534,6	50.042	535,5
Vrouwen	158	530,0	458	531,5	1.544	535,1	2.002	534,2	7.543	534,9	50.014	535,7
Etnische herkomst												
Autochtoon	51	532,6	257	532,7	1.492	537,1	1.749	536,5	6.521	537,0	75.527	536,2
Turks	68	527,6	126	528,6	231	531,0	357	530,1	1.339	530,5	3.120	531,1
Marokkaans	55	529,6	132	532,1	458	530,4	590	530,8	2.435	531,3	4.546	531,7
Surinaams	29	532,6	95	532,7	216	533,7	311	533,4	1.070	532,6	2.203	533,1
Antilliaans	11	524,0	70	527,4	77	532,0	147	529,8	314	530,1	992	531,2
Westers allochtoon	35	530,7	84	532,4	299	537,1	383	536,1	1.551	536,7	7.015	536,4
Niet-Westers allochtoon	52	534,0	156	533,9	333	534,5	489	534,3	1.807	534,9	6.653	534,9
IEP eindtoets	464	77,0	908	78,2	629	80,9	1.537	79,3	4.347	80,2	46.494	81,4
Geslacht												
Mannen	228	77,1	463	77,8	316	79,9	779	78,7	2.207	80,0	23.195	81,0
Vrouwen	236	76,9	445	78,5	313	81,9	758	79,9	2.140	80,5	23.299	81,8
Etnische herkomst												
Autochtoon	53	80,2	178	79,8	299	82,0	477	81,2	1.772	82,2	35.081	81,9
Turks	118	74,1	163	75,7	36	79,2	199	76,3	414	76,3	1.392	77,4
Marokkaans	104	77,5	171	78,8	64	77,7	235	78,5	673	78,0	1.797	78,2
Surinaams	31	78,5	86	78,8	53	79,8	139	79,2	283	78,7	908	79,0
Antilliaans	23	73,8	58	73,6	25	77,0	83	74,6	119	75,5	552	76,4
Westers allochtoon	65	76,7	112	78,9	78	81,9	190	80,1	505	81,5	3.446	82,0
Niet-Westers allochtoon	70	79,3	140	79,1	74	81,3	214	79,9	581	80,2	3.318	80,2

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b3.9 Score Eindtoets basisonderwijs meest gebruikte toetsen, naar hoogste opleidingsniveau ouders, en woongebied

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	score	n	score	n	score	n	Score	n	score	n	score
2016/2017												
Centrale Eindtoets	389	531,1	1.076	532,5	3.178	534,7	4.254	534,1	16.450	534,4	115.955	535,5
maximaal niveau mbo 1	139	528,5	307	529,4	650	529,6	957	529,5	3.643	529,1	12.907	530
mbo 2 t/m 4, havo, vwo	154	530,9	430	531,3	902	532,1	1332	531,8	4.092	531,4	30.230	532,9
hoger onderwijs	68	537,1	246	538,3	1235	539,8	1.481	539,5	6.836	539,5	51.704	539
onbekend	28	531	93	532,5	391	533	484	532,9	1.879	532,3	21.114	534
IEP eindtoets	392	73,1	822	74	592	75,1	1.414	74,4	3.758	76,3	42.181	78,5
maximaal niveau mbo 1	152	70,6	284	71,6	130	68,8	414	70,7	848	70,4	4.677	71,5
mbo 2 t/m 4, havo, vwo	144	73	338	73,4	169	72,9	507	73,2	986	73,2	11.738	75,1
hoger onderwijs	50	79,3	119	80,5	229	81	348	80,8	1458	82,7	18.407	83,4
onbekend	46	74,7	81	75,3	64	72,3	145	74	466	73,9	7.359	76,2
2017/2018												
Centrale Eindtoets	301	530,7	920	531,8	3.106	535,0	4.026	534,3	15.037	534,8	100.056	535,6
maximaal niveau mbo 1	112	528,1	279	529,3	620	529,8	899	529,6	3.175	529,9	10.785	530,5
mbo 2 t/m 4, havo, vwo	105	530,3	360	531,0	830	532,5	1190	532,0	3.650	531,9	25.843	533,1
hoger onderwijs	58	534,7	207	536,4	1321	539,4	1.528	539,0	6.622	539,1	46.634	538,8
onbekend	26	534,2	74	533,0	335	533,7	409	533,6	1.590	533,0	16.794	534,1
IEP-Eindtoets	464	77,0	908	78,2	629	80,9	1.537	79,3	4.347	80,2	46.494	81,4
maximaal niveau mbo 1	180	75,4	318	76,1	127	76,9	445	76,3	940	75,7	5.262	76,2
mbo 2 t/m 4, havo, vwo	163	76,8	358	77,5	184	78,5	542	77,8	1172	77,9	13.155	78,9
hoger onderwijs	70	83,0	144	84,8	241	85,1	385	85,0	1764	84,9	20.528	85,1
onbekend	51	75,0	88	77,4	77	80,0	165	78,6	471	77,5	7.549	79,5

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b3.10 Referentieniveaus rekenen, lezen en taal, naar woongebied

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	perc.	n	perc.	n	perc.	n	perc.	n	perc.	n	perc.
2015/2016												
Referentieniveau rekenen												
geen	40		90		99		189		690		3.254	
<1F	177	22,1%	383	20,3%	654	17,5%	1037	18,4%	3.385	16,4%	24.685	13,8%
=1F	349	43,5%	860	45,6%	1.611	43,0%	2.471	43,9%	8.922	43,2%	79.913	44,5%
=1S	189	23,6%	476	25,2%	1.337	35,7%	1.813	32,2%	7.409	35,9%	62.779	35,0%
=2F	87	10,8%	168	8,9%	145	3,9%	313	5,6%	946	4,6%	12.059	6,7%
Referentieniveau lezen												
geen	40		90		99		189		690		3.254	
<1F	31	3,9%	73	3,9%	89	2,4%	162	2,9%	618	3,0%	4.176	2,3%
=1F	346	43,1%	700	37,1%	1098	29,3%	1.798	31,9%	5.845	28,3%	43.423	24,2%
=2F	425	53,0%	1.114	59,0%	2.560	68,3%	3.674	65,2%	14.199	68,7%	131.837	73,5%
Referentieniveau taal												
geen	40		90		99		189		690		3.254	
<1F	46	5,7%	123	6,5%	179	4,8%	302	5,4%	1.140	5,5%	8.608	4,8%
=1F	299	37,3%	691	36,6%	1.418	37,8%	2.109	37,4%	7.855	38,0%	69.313	38,6%
=2F	457	57,0%	1.073	56,9%	2.150	57,4%	3.223	57,2%	11.667	56,5%	101.515	56,6%
2016/2017												
Referentieniveau rekenen												
geen	17		34		116		150		644		3.202	
<1F	106	13,6%	214	11,2%	355	9,4%	569	10,0%	1.994	9,5%	12.622	7,2%
=1F	407	52,0%	1009	52,6%	1.725	45,6%	2.734	47,9%	9.491	45,3%	78.513	45,0%
=1S	164	21,0%	450	23,4%	1.515	40,0%	1.965	34,5%	8.105	38,6%	65.573	37,5%
=2F	105	13,4%	246	12,8%	189	5,0%	435	7,6%	1.382	6,6%	17.958	10,3%
Referentieniveau lezen												
geen	17		34		116		150		644		3.202	
<1F	37	4,7%	67	3,5%	107	2,8%	174	3,1%	742	3,5%	4.722	2,7%
=1F	341	43,6%	782	40,8%	1301	34,4%	2.083	36,5%	7.125	34,0%	52.816	30,2%
=2F	404	51,7%	1.070	55,8%	2.376	62,8%	3.446	60,4%	13.105	62,5%	117.128	67,1%
Referentieniveau taal												
geen	17		34		116		150		644		3.202	
<1F	23	2,9%	57	3,0%	143	3,8%	200	3,5%	977	4,7%	6.233	3,6%
=1F	360	46,0%	865	45,1%	1.537	40,6%	2.402	42,1%	8.555	40,8%	69.540	39,8%
=2F	399	51,0%	997	52,0%	2.104	55,6%	3.101	54,4%	11.440	54,5%	98.893	56,6%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b3.11 Verzuim in het basisonderwijs en het speciaal onderwijs naar woongebied en jaar

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
2010/2011												
bo	178	2,4%	370	2,2%	445	1,3%	815	1,6%	.	.	.	.
sbo	17	6,9%	42	7,4%	12	1,4%	54	3,8%	.	.	.	.
2011/2012												
bo	200	2,7%	397	2,3%	523	1,6%	920	1,8%	.	.	.	.
sbo	12	4,9%	27	4,7%	24	2,6%	51	3,5%	.	.	.	.
2012/2013												
bo	191	2,6%	417	2,4%	516	1,6%	933	1,9%	.	.	.	.
sbo	x	.	23	4,7%	16	1,9%	39	2,9%	.	.	.	.
2013/2014												
bo	211	2,9%	415	2,4%	434	1,3%	849	1,7%	.	.	.	.
sbo	14	7,8%	30	6,3%	29	3,6%	59	4,6%	.	.	.	.
2014/2015												
bo	201	2,8%	389	2,3%	320	1,0%	709	1,4%	.	.	.	.
sbo	11	6,1%	20	4,0%	17	2,3%	37	3,0%	.	.	.	.
2015/2016												
bo	128	1,8%	318	1,9%	346	1,0%	664	1,3%	.	.	.	.
sbo	x	.	15	3,4%	15	2,3%	30	2,7%	.	.	.	.
2016/2017												
bo	191	2,6%	414	2,3%	383	1,1%	797	1,6%	.	.	.	.
sbo	x	x	x	x	x	x	24	2,2%	.	.	.	.
2017/2018												
bo	208	2,9%	411	2,3%	369	1,1%	780	1,5%	.	.	.	.
sbo	x	x	21	4,8%	29	5,1%	50	5,0%	.	.	.	.

Bron: SSB/gemeente Rotterdam, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b3.12 Verzuim in het regulier basisonderwijs naar woongebied

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam	
	n	%	n	%	n	%	n	%
2010/2011 bo								
groep 1	20	2,3%	33	1,7%	52	1,4%	85	1,5%
groep 2	29	2,7%	63	2,5%	69	1,6%	132	1,9%
groep 3	32	3,1%	61	2,6%	79	1,8%	140	2,1%
groep 4	22	2,4%	52	2,3%	62	1,4%	114	1,7%
groep 5	20	2,2%	39	1,9%	41	1,0%	80	1,3%
groep 6	19	2,2%	42	2,1%	51	1,3%	93	1,5%
groep 7	21	2,4%	47	2,3%	47	1,2%	94	1,5%
groep 8	15	1,8%	33	1,7%	44	1,1%	77	1,3%
2011/2012 bo								
groep 1	35	3,9%	55	2,8%	58	1,5%	113	2,0%
groep 2	33	3,0%	75	3,0%	88	2,0%	163	2,4%
groep 3	26	2,6%	56	2,4%	80	1,8%	136	2,0%
groep 4	30	3,1%	60	2,7%	68	1,6%	128	1,9%
groep 5	22	2,5%	47	2,2%	65	1,6%	112	1,8%
groep 6	24	2,7%	45	2,3%	61	1,5%	106	1,7%
groep 7	21	2,4%	37	1,9%	59	1,5%	96	1,6%
groep 8	x	.	22	1,1%	44	1,1%	66	1,1%
2012/2013 bo								
groep 1	22	2,4%	55	2,7%	54	1,3%	109	1,8%
groep 2	29	2,8%	62	2,6%	98	2,2%	160	2,4%
groep 3	32	3,3%	63	2,8%	78	1,8%	141	2,1%
groep 4	20	2,2%	61	2,8%	68	1,6%	129	2,0%
groep 5	29	3,1%	57	2,6%	64	1,5%	121	1,9%
groep 6	25	3,0%	47	2,3%	49	1,2%	96	1,6%
groep 7	18	2,1%	37	1,9%	59	1,5%	96	1,6%
groep 8	16	2,0%	35	1,8%	46	1,2%	81	1,4%
2014/2015 bo								
groep 1	30	3,4%	47	2,2%	36	0,9%	83	1,4%
groep 2	29	2,7%	55	2,2%	51	1,0%	106	1,4%
groep 3	31	3,2%	56	2,4%	48	1,1%	104	1,5%
groep 4	28	3,0%	66	3,1%	46	1,1%	112	1,7%
groep 5	23	2,6%	49	2,4%	31	0,8%	80	1,3%
groep 6	29	3,4%	48	2,3%	42	1,1%	90	1,5%
groep 7	16	1,8%	39	1,9%	28	0,7%	67	1,1%
groep 8	15	1,9%	29	1,6%	38	1,0%	67	1,2%
2016/2017 bo								
groep 1	38	4,0%	59	2,7%	35	0,9%	94	1,5%
groep 2	33	3,1%	81	3,0%	50	1,0%	131	1,7%
groep 3	20	2,0%	51	2,1%	80	1,7%	131	1,8%
groep 4	23	2,6%	53	2,3%	53	1,2%	106	1,6%
groep 5	23	2,6%	46	2,1%	60	1,4%	106	1,7%
groep 6	22	2,5%	42	2,1%	31	0,8%	73	1,2%
groep 7	17	2,1%	47	2,4%	33	0,8%	80	1,4%
groep 8	15	1,9%	35	1,8%	41	1,1%	76	1,3%
2017/2018 bo								
groep 1	23	2,6%	42	2,0%	31	0,8%	73	1,2%
groep 2	48	4,5%	83	3,2%	70	1,4%	153	2,1%
groep 3	41	4,1%	82	3,2%	60	1,3%	142	2,0%
groep 4	20	2,0%	51	2,2%	52	1,2%	103	1,5%
groep 5	21	2,5%	47	2,2%	59	1,4%	106	1,6%
groep 6	22	2,5%	43	2,0%	45	1,1%	88	1,4%
groep 7	18	2,2%	36	1,8%	28	0,7%	64	1,1%
groep 8	15	1,9%	27	1,4%	24	0,6%	51	0,9%

Bron: SSB/gemeente Rotterdam, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Bijlage 4 Aanvullende tabellen bij hoofdstuk 4

Voortgezet onderwijs en voortgezet speciaal onderwijs

Tabel b4.1 Leerlingen voortgezet onderwijs en voortgezet speciaal onderwijs, naar etnische herkomst en woongebied in 2018/2019

	focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Autochtoon												
voortgezet onderwijs	490	93,5%	2.275	93,6%	9.724	96,5%	11.999	95,9%	47.759	96,9%	723.520	96,4%
voortgezet speciaal ond.	34	6,5%	156	6,4%	354	3,5%	510	4,1%	1.528	3,1%	27.172	3,6%
Turks												
voortgezet onderwijs	942	96,3%	1.518	95,9%	1.461	95,3%	2.979	95,6%	9.465	95,9%	27.652	96,0%
voortgezet speciaal ond.	36	3,7%	65	4,1%	72	4,7%	137	4,4%	401	4,1%	1.152	4,0%
Marokkaans												
voortgezet onderwijs	718	95,2%	1.440	94,7%	2.571	96,5%	4.011	95,8%	16.331	95,9%	36.375	95,9%
voortgezet speciaal ond.	36	4,8%	80	5,3%	94	3,5%	174	4,2%	694	4,1%	1.550	4,1%
Surinaams												
voortgezet onderwijs	377	95,4%	1.060	94,7%	1.556	95,3%	2.616	95,1%	8.394	95,3%	20.300	95,3%
voortgezet speciaal ond.	18	4,6%	59	5,3%	76	4,7%	135	4,9%	414	4,7%	1.006	4,7%
Antilliaans												
voortgezet onderwijs	244	91,4%	786	91,1%	652	91,4%	1.438	91,2%	2.699	92,3%	10.130	92,4%
voortgezet speciaal ond.	23	8,6%	77	8,9%	61	8,6%	138	8,8%	225	7,7%	832	7,6%
Westers allochtoon												
voortgezet onderwijs	550	95,5%	1.116	96,8%	2.014	97,4%	3.130	97,2%	12.858	97,5%	69.620	96,6%
voortgezet speciaal ond.	26	4,5%	37	3,2%	53	2,6%	90	2,8%	327	2,5%	2.480	3,4%
Niet-Westers allochtoon												
voortgezet onderwijs	709	95,2%	1.787	95,6%	2.683	96,4%	4.470	96,1%	15.831	96,5%	74.106	96,5%
voortgezet speciaal ond.	36	4,8%	83	4,4%	100	3,6%	183	3,9%	579	3,5%	2.707	3,5%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Leerlingen in leerjaar 3 van het voortgezet onderwijs

Tabel b4.2 Leerlingen in leerjaar 3 van het voortgezet onderwijs, naar geslacht en woongebied in 2018/2019

	focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Mannen												
praktijkonderwijs	34	8,3%	69	6,3%	102	4,6%	171	5,2%	550	4,6%	3.290	3,2%
vmbo basis	91	22,2%	235	21,6%	261	11,7%	496	14,9%	1.542	12,8%	11.115	10,7%
vmbo kader	71	17,3%	201	18,5%	331	14,8%	532	16,0%	1.624	13,5%	15.941	15,3%
vmbo gl/tl	92	22,4%	260	23,9%	636	28,5%	896	27,0%	2.762	22,9%	28.429	27,3%
havo/vwo	122	29,8%	323	29,7%	901	40,4%	1.224	36,9%	5.566	46,2%	45.230	43,5%
Vrouwen												
praktijkonderwijs	30	6,0%	61	5,4%	100	4,6%	161	4,9%	412	3,5%	2.334	2,3%
vmbo basis	82	16,5%	174	15,4%	159	7,3%	333	10,1%	1.119	9,6%	7.488	7,5%
vmbo kader	93	18,7%	208	18,4%	332	15,3%	540	16,3%	1.537	13,2%	13.353	13,3%
vmbo gl/tl	138	27,8%	327	28,9%	645	29,7%	972	29,4%	2.802	24,0%	27.139	27,1%
havo/vwo	154	31,0%	360	31,9%	938	43,1%	1.298	39,3%	5.818	49,8%	49.952	49,8%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b4.3 Leerlingen in leerjaar 3 van het voortgezet onderwijs, naar jaar en woongebied (geselecteerde jaren)

	focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
2008/2009												
praktijkonderwijs	50	5,4%	136	6,1%	195	4,4%	331	5,0%	918	4,0%	5.543	2,6%
vmbo basis	265	28,5%	533	23,9%	702	15,9%	1.235	18,6%	3.634	16,0%	26.290	12,5%
vmbo kader	157	16,9%	410	18,4%	679	15,3%	1.089	16,4%	3.210	14,1%	29.291	13,9%
vmbo gl/tl	252	27,1%	545	24,5%	1.055	23,8%	1.600	24,0%	4.682	20,6%	51.167	24,3%
havo/vwo	211	22,7%	560	25,1%	1.604	36,2%	2.164	32,5%	8.111	35,7%	88.859	42,3%
2010/2011												
praktijkonderwijs	58	6,2%	114	5,1%	175	4,0%	289	4,3%	830	3,6%	5.263	2,5%
vmbo basis	242	26,0%	512	23,0%	565	12,8%	1.077	16,2%	3.293	14,5%	23.437	11,1%
vmbo kader	160	17,2%	390	17,5%	659	14,9%	1.049	15,8%	3.102	13,6%	27.902	13,3%
vmbo gl/tl	243	26,1%	547	24,6%	1.142	25,8%	1.689	25,4%	4.778	21,0%	50.498	24,0%
havo/vwo	212	22,8%	526	23,6%	1.591	35,9%	2.117	31,8%	8.404	36,9%	89.144	42,4%
2011/2012												
praktijkonderwijs	62	6,8%	136	6,3%	158	3,6%	294	4,5%	835	3,9%	5.109	2,6%
vmbo basis	227	24,8%	499	23,2%	632	14,5%	1.131	17,4%	3.240	15,3%	22.457	11,3%
vmbo kader	178	19,4%	407	18,9%	588	13,5%	995	15,3%	3.070	14,5%	28.392	14,2%
vmbo gl/tl	251	27,4%	555	25,8%	1.326	30,5%	1.881	28,9%	5.249	24,8%	52.756	26,4%
havo/vwo	199	21,7%	552	25,7%	1.647	37,9%	2.199	33,8%	8.781	41,5%	90.833	45,5%
2012/2013												
praktijkonderwijs	59	6,3%	132	5,9%	152	3,4%	284	4,3%	830	3,6%	5.281	2,5%
vmbo basis	188	20,2%	449	20,2%	595	13,4%	1.044	15,7%	3.174	14,0%	22.420	10,7%
vmbo kader	177	19,0%	430	19,3%	634	14,3%	1.064	16,0%	3.244	14,3%	28.746	13,7%
vmbo gl/tl	266	28,6%	601	27,0%	1.214	27,4%	1.815	27,3%	5.336	23,5%	53.685	25,5%
havo/vwo	214	23,0%	515	23,1%	1.630	36,8%	2.145	32,2%	8.815	38,8%	92.148	43,8%
2014/2015												
praktijkonderwijs	63	6,8%	132	5,9%	168	3,8%	300	4,5%	915	4,0%	5.923	2,8%
vmbo basis	202	21,7%	471	21,1%	580	13,1%	1.051	15,8%	3.185	14,0%	22.410	10,7%
vmbo kader	188	20,2%	453	20,3%	657	14,8%	1.110	16,7%	3.420	15,0%	30.575	14,5%
vmbo gl/tl	274	29,5%	619	27,8%	1.288	29,1%	1.907	28,7%	5.644	24,8%	57.711	27,5%
havo/vwo	203	21,8%	552	24,8%	1.735	39,2%	2.287	34,4%	9.584	42,1%	93.607	44,5%
2016/2017												
praktijkonderwijs	54	6,1%	124	5,8%	175	3,9%	299	4,5%	957	4,1%	5.935	2,8%
vmbo basis	190	21,3%	402	18,9%	549	12,2%	951	14,3%	3.104	13,2%	21.659	10,4%
vmbo kader	188	21,1%	461	21,7%	642	14,3%	1.103	16,6%	3.257	13,9%	30.486	14,6%
vmbo gl/tl	247	27,7%	573	26,9%	1.277	28,4%	1.850	27,9%	5.552	23,7%	56.841	27,2%
havo/vwo	213	23,9%	568	26,7%	1.858	41,3%	2.426	36,6%	10.562	45,1%	94.191	45,0%
2017/2018												
praktijkonderwijs	68	7,6%	143	6,5%	193	4,4%	336	5,1%	950	4,0%	5.699	2,7%
vmbo basis	187	20,9%	414	18,8%	442	10,1%	856	13,0%	2.851	12,1%	19.781	9,5%
vmbo kader	171	19,1%	455	20,7%	630	14,4%	1.085	16,5%	3.104	13,2%	29.914	14,3%
vmbo gl/tl	237	26,5%	579	26,4%	1.231	28,1%	1.810	27,5%	5.582	23,7%	56.878	27,2%
havo/vwo	232	25,9%	606	27,6%	1.883	43,0%	2.489	37,8%	11.073	47,0%	96.680	46,3%
2018/2019												
praktijkonderwijs	64	7,1%	130	5,9%	202	4,6%	332	5,0%	962	4,1%	5.624	2,8%
vmbo basis	173	19,1%	409	18,4%	420	9,5%	829	12,5%	2.661	11,2%	18.603	9,1%
vmbo kader	164	18,1%	409	18,4%	663	15,1%	1.072	16,2%	3.161	13,3%	29.294	14,3%
vmbo gl/tl	230	25,4%	587	26,5%	1.281	29,1%	1.868	28,2%	5.564	23,4%	55.568	27,2%
havo/vwo	276	30,4%	683	30,8%	1.839	41,7%	2.522	38,1%	11.384	48,0%	95.182	46,6%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Prestaties leerlingen in het voortgezet onderwijs

Tabel b4.4 Positie van leerlingen in leerjaar 3 van het voortgezet onderwijs naar basisschooladvies voor vervolgonderwijs naar woongebied en jaar*

	focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
2011/2012												
Geen advies bepaald	572	62,4%	1.216	56,6%	2.414	55,5%	3.630	55,8%	12.614	59,6%	112.623	56,5%
Lager dan advies	77	22,3%	196	21,0%	328	16,9%	524	18,3%	1.405	16,4%	12.615	14,5%
Gelijk aan advies	225	65,2%	636	68,2%	1.401	72,3%	2.037	71,0%	6.119	71,5%	64.754	74,5%
Hoger dan advies	43	12,5%	101	10,8%	208	10,7%	309	10,8%	1.037	12,1%	9.515	11,0%
2012/2013												
Geen advies bepaald	264	29,2%	614	28,9%	1.380	32,7%	1.994	31,4%	7.570	35,4%	63.045	31,2%
Lager dan advies	138	21,6%	330	21,8%	508	17,9%	838	19,2%	2.417	17,5%	22.008	15,8%
Gelijk aan advies	441	68,9%	1.042	68,9%	2.040	71,7%	3.082	70,7%	10.022	72,5%	104.224	74,9%
Hoger dan advies	61	9,5%	141	9,3%	297	10,4%	438	10,1%	1.390	10,1%	12.953	9,3%
2013/2014												
Geen advies bepaald	157	17,3%	335	15,5%	593	13,5%	928	14,2%	3.779	17,0%	29.530	14,3%
Lager dan advies	187	24,9%	462	25,3%	641	16,9%	1.103	19,6%	3.343	18,2%	28.395	16,0%
Gelijk aan advies	504	67,0%	1.229	67,3%	2.790	73,5%	4.019	71,4%	13.368	72,6%	132.705	74,8%
Hoger dan advies	61	8,1%	136	7,4%	367	9,7%	503	8,9%	1.695	9,2%	16.323	9,2%
2014/2015												
Geen advies bepaald	89	9,6%	242	10,9%	374	8,4%	616	9,3%	2.637	11,6%	22.535	10,7%
Lager dan advies	215	25,6%	521	26,2%	714	17,6%	1.235	20,5%	3.815	19,0%	30.069	16,0%
Gelijk aan advies	556	66,1%	1.312	66,1%	2.989	73,7%	4.301	71,2%	14.538	72,3%	140.090	74,7%
Hoger dan advies	70	8,3%	152	7,7%	351	8,7%	503	8,3%	1.758	8,7%	17.477	9,3%
2015/2016												
Geen advies bepaald	92	9,8%	198	9,1%	292	6,8%	490	7,6%	2.004	8,7%	15.311	7,2%
Lager dan advies	179	21,1%	423	21,4%	659	16,4%	1.082	18,1%	3.551	16,9%	29.624	15,1%
Gelijk aan advies	580	68,3%	1.349	68,2%	2.967	74,0%	4.316	72,1%	15.457	73,6%	146.981	74,9%
Hoger dan advies	90	10,6%	205	10,4%	384	9,6%	589	9,8%	2.004	9,5%	19.510	9,9%
2016/2017												
Geen advies bepaald	145	16,2%	349	15,9%	334	7,6%	683	10,4%	2.379	10,1%	14.035	6,7%
Lager dan advies	166	22,1%	396	21,4%	686	17,0%	1.082	18,4%	3.185	15,0%	27.436	14,1%
Gelijk aan advies	495	66,0%	1.213	65,6%	2.928	72,4%	4.141	70,3%	15.739	74,3%	145.547	74,7%
Hoger dan advies	89	11,9%	239	12,9%	431	10,7%	670	11,4%	2.257	10,7%	21.934	11,3%
2017/2018												
Geen advies bepaald	141	15,8%	250	11,4%	360	8,2%	610	9,3%	2.151	9,1%	12.988	6,2%
Lager dan advies	140	18,6%	352	18,1%	580	14,4%	932	15,6%	2.830	13,2%	25.631	13,1%
Gelijk aan advies	472	62,6%	1.262	64,8%	2.860	71,2%	4.122	69,1%	15.959	74,5%	145.652	74,3%
Hoger dan advies	142	18,8%	333	17,1%	579	14,4%	912	15,3%	2.620	12,2%	24.681	12,6%
2018/2019												
Geen advies bepaald	142	15,7%	284	12,8%	397	9,0%	681	10,3%	2.393	10,1%	12.840	6,3%
Lager dan advies	111	14,5%	288	14,9%	583	14,5%	871	14,7%	2.823	13,2%	25.786	13,5%
Gelijk aan advies	572	74,8%	1.429	73,9%	3.055	76,2%	4.484	75,5%	16.460	77,1%	144.927	75,7%
Hoger dan advies	82	10,7%	217	11,2%	370	9,2%	587	9,9%	2.056	9,6%	20.718	10,8%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b4.5 Positie van leerlingen in leerjaar 3 van het voortgezet onderwijs naar basisschooladvies voor vervolg onderwijs naar geslacht en woongebied, 2018/2019

	focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Mannen												
Geen advies bepaald	57	13,9%	136	12,5%	204	9,1%	340	10,2%	1.236	10,3%	6.702	6,4%
Lager dan advies	55	15,6%	166	17,4%	345	17,0%	511	17,2%	1.713	15,8%	16.451	16,9%
Gelijk aan advies	269	76,2%	701	73,6%	1.523	75,1%	2.224	74,7%	8.237	76,2%	72.756	74,8%
Hoger dan advies	29	8,2%	85	8,9%	159	7,8%	244	8,2%	858	7,9%	8.096	8,3%
Vrouwen												
Geen advies bepaald	85	17,1%	148	13,1%	193	8,9%	341	10,3%	1.157	9,9%	6.138	6,1%
Lager dan advies	56	13,6%	122	12,4%	238	12,0%	360	12,1%	1.110	10,5%	9.335	9,9%
Gelijk aan advies	303	73,5%	728	74,1%	1.532	77,3%	2.260	76,3%	8.223	78,1%	72.171	76,7%
Hoger dan advies	53	12,9%	132	13,4%	211	10,7%	343	11,6%	1.198	11,4%	12.622	13,4%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b4.6 Aandeel opstomers, naar opleidingsniveau ouders, indeling Rotterdam en woongebied in 2018/2019

	focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Aandeel opstomers												
Opleidingsniveau ouders												
onbekend'	x	.	22	10,0%	56	10,8%	78	10,6%	288	10,9%	3.882	10,8%
maximaal niveau mbo 1	39	12,7%	91	13,2%	76	8,6%	167	10,6%	537	10,5%	2.523	11,0%
mbo 2 t/m mbo4	12	11,4%	61	10,8%	84	9,2%	145	9,8%	418	9,9%	4.708	10,6%
havo/vwo	x	.	x	.	x	.	35	9,2%	115	9,2%	1.049	11,1%
hoger onderwijs	12	9,8%	37	10,8%	125	8,7%	162	9,1%	698	8,6%	8.556	10,8%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b4.7 Aandeel afstromers, naar opleidingsniveau ouders, indeling Rotterdam en woongebied in 2018/2019

	focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Aandeel afstromers												
Opleidingsniveau ouders												
onbekend'	13	13,8%	35	15,9%	80	15,4%	115	15,6%	377	14,3%	5.065	14,1%
maximaal niveau mbo 1	44	14,3%	108	15,7%	154	17,4%	262	16,7%	840	16,5%	3.880	16,9%
mbo 2 t/m mbo4	17	15,3%	81	14,3%	168	18,4%	249	16,9%	688	16,4%	7.311	16,5%
havo/vwo	x	.	25	21,9%	49	18,5%	74	19,5%	220	17,6%	1.479	15,6%
hoger onderwijs	17	13,9%	39	11,3%	132	9,2%	171	9,6%	698	8,6%	8.051	10,2%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b4.8 Positie van leerlingen in leerjaar 3 van het voortgezet onderwijs naar Centrale Eindtoets en IEP eindtoets-advies voor vervolgonderwijs naar woongebied en jaar 2018/2019

	focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Centrale Eindtoets												
Geen advies bepaald	355	39,1%	879	39,6%	945	21,5%	1.824	27,5%	6.361	26,8%	62.339	30,5%
Lager dan advies	77	13,9%	235	17,6%	522	15,1%	757	15,8%	2.256	13,0%	22.292	15,7%
Gelijk aan advies	371	67,2%	876	65,4%	2.354	68,0%	3.230	67,3%	12.077	69,5%	97.299	68,6%
Hoger dan advies	104	18,8%	228	17,0%	584	16,9%	812	16,9%	3.038	17,5%	22.341	15,7%
IEP-Eindtoets												
Geen advies bepaald	752	82,9%	1.827	82,4%	4.143	94,1%	5.970	90,1%	21.725	91,5%	177.044	86,7%
Lager dan advies	53	34,2%	134	34,3%	61	23,3%	195	29,9%	436	21,7%	6.380	23,4%
Gelijk aan advies	96	61,9%	233	59,6%	162	61,8%	395	60,5%	1.353	67,4%	18.600	68,3%
Hoger dan advies	6	3,9%	24	6,1%	39	14,9%	63	9,6%	218	10,9%	2.247	8,3%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b4.9 Uitgestroomd uit het vo aantal examenkandidaten en percentage met een diploma naar woongebied en jaar

	focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
2008/2009	740	83,0%	1.829	85,0%	3.804	87,0%	5.633	86,0%	17.835	88,0%	187.321	91,0%
2009/2010	800	84,0%	1.811	86,0%	3.746	86,0%	5.557	86,0%	17.550	86,0%	186.667	90,0%
2010/2011	747	85,0%	1.717	86,0%	3.559	87,0%	5.276	87,0%	17.358	87,0%	185.946	89,0%
2011/2012	760	83,0%	1.786	85,0%	3.787	86,0%	5.573	86,0%	17.531	86,0%	186.153	89,0%
2012/2013	749	86,0%	1.758	86,0%	3.899	89,0%	5.657	88,0%	17.895	87,0%	187.147	90,0%
2013/2014	749	86,0%	1.844	88,0%	3.823	88,0%	5.667	88,0%	18.607	88,0%	189.687	91,0%
2014/2015	775	89,0%	1.888	90,0%	4.005	88,0%	5.893	89,0%	19.190	89,0%	195.072	91,0%
2015/2016	779	88,4%	1.925	90,7%	3.945	88,5%	5.870	89,3%	19.963	89,9%	200.044	91,5%
2016/2017	781	89,5%	1.849	88,4%	4.056	89,4%	5.905	89,1%	20.483	88,8%	203.113	90,8%
2017/2018	784	86,1%	1.962	87,0%	4.074	89,4%	6.036	88,6%	20.806	88,3%	201.801	90,7%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b4.10 Uitgestroomd uit het voortgezet onderwijs aantal examenkandidaten en percentage met een diploma naar niveau, woongebied en jaar(geselecteerde jaren)

	focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
2008/2009												
vmbo-bl	211	93,0%	464	93,0%	587	92,0%	1.051	93,0%	3.013	92,0%	24.327	93,0%
vmbo-kl	144	88,0%	374	92,0%	583	90,0%	957	91,0%	3.034	90,0%	28.058	93,0%
vmbo-gl/tl	218	82,0%	507	84,0%	1.033	89,0%	1.540	87,0%	4.425	88,0%	50.421	94,0%
havo	94	64,0%	286	71,0%	833	81,0%	1.119	79,0%	3.791	82,0%	47.044	86,0%
vwo	73	71,0%	198	77,0%	768	83,0%	966	82,0%	3.572	88,0%	37.471	91,0%
2010/2011												
vmbo-bl	182	93,0%	396	94,0%	484	92,0%	880	93,0%	2.581	91,0%	21.823	93,0%
vmbo-kl	150	93,0%	329	92,0%	526	94,0%	855	94,0%	2.714	92,0%	26.647	93,0%
vmbo-gl/tl	227	81,0%	516	83,0%	1.043	88,0%	1.559	86,0%	4.650	87,0%	50.476	92,0%
havo	123	75,0%	296	78,0%	861	82,0%	1.157	81,0%	3.978	81,0%	50.103	84,0%
vwo	65	74,0%	180	79,0%	645	83,0%	825	82,0%	3.435	85,0%	36.897	88,0%
2011/2012												
vmbo-bl	195	91,0%	409	91,0%	455	92,0%	864	92,0%	2.448	92,0%	21.028	93,0%
vmbo-kl	156	81,0%	352	89,0%	586	89,0%	938	89,0%	2.743	89,0%	26.291	92,0%
vmbo-gl/tl	219	89,0%	514	89,0%	1.113	84,0%	1.627	85,0%	4.603	84,0%	50.688	89,0%
havo	127	71,0%	323	76,0%	940	83,0%	1.263	81,0%	4.061	82,0%	51.277	86,0%
vwo	63	63,0%	188	72,0%	693	85,0%	881	82,0%	3.676	84,0%	36.869	87,0%
2012/2013												
vmbo-bl	175	91,0%	396	92,0%	513	92,0%	909	92,0%	2.606	93,0%	20.697	94,0%
vmbo-kl	172	85,0%	385	85,0%	557	92,0%	942	89,0%	2.646	90,0%	26.641	92,0%
vmbo-gl/tl	243	88,0%	542	87,0%	1.336	86,0%	1.878	86,0%	5.123	84,0%	53.741	90,0%
havo	101	76,0%	270	77,0%	838	87,0%	1.108	85,0%	4.024	84,0%	50.212	87,0%
vwo	61	74,0%	171	75,0%	663	90,0%	834	87,0%	3.512	88,0%	35.894	91,0%
2014/2015												
vmbo-bl	190	90,0%	438	92,0%	530	95,0%	968	93,0%	2.780	94,0%	21.374	95,0%
vmbo-kl	145	94,0%	365	92,0%	672	91,0%	1.037	91,0%	2.977	91,0%	28.400	94,0%
vmbo-gl/tl	258	89,0%	609	90,0%	1.249	88,0%	1.858	89,0%	5.338	89,0%	56.735	93,0%
havo	125	78,0%	316	84,0%	875	81,0%	1.191	82,0%	4.317	84,0%	52.495	86,0%
vwo	57	89,0%	160	88,0%	679	90,0%	839	89,0%	3.778	91,0%	36.068	92,0%
2015/2016												
vmbo-bl	170	90,0%	415	93,3%	526	93,5%	941	93,4%	2.835	94,2%	21.402	95,4%
vmbo-kl	166	88,6%	405	91,4%	644	89,8%	1.049	90,4%	3.104	93,0%	29.651	94,6%
vmbo-gl/tl	254	90,2%	621	91,8%	1.245	88,6%	1.866	89,7%	5.505	90,3%	58.132	93,0%
havo	132	84,1%	321	86,3%	900	85,0%	1.221	85,3%	4.741	85,3%	54.868	87,4%
vwo	57	89,0%	163	89,0%	630	89,0%	793	89,0%	3.778	89,0%	35.991	89,0%
2016/2017												
vmbo-bl	179	96,1%	383	95,3%	507	93,9%	890	94,5%	2.868	94,4%	21.376	95,6%
vmbo-kl	168	91,7%	416	91,6%	612	91,3%	1.028	91,4%	3.082	93,8%	30.032	94,7%
vmbo-gl/tl	254	89,8%	574	89,0%	1.231	89,4%	1.805	89,3%	5.450	88,3%	59.010	91,8%
havo	122	82,8%	311	81,4%	963	85,0%	1.274	84,1%	4.845	83,0%	54.601	86,0%
vwo	58	75,9%	165	75,8%	743	90,4%	908	87,8%	4.238	88,7%	38.094	90,3%
2017/2018												
vmbo-bl	161	92,5%	356	94,4%	519	95,8%	875	95,2%	2.704	94,2%	20.073	94,9%
vmbo-kl	173	90,8%	439	92,3%	584	92,6%	1.023	92,5%	3.127	93,2%	29.678	94,0%
vmbo-gl/tl	248	90,3%	568	90,5%	1.243	87,0%	1.811	88,1%	5.414	88,0%	57.673	91,5%
havo	142	72,5%	387	73,6%	979	85,6%	1.366	82,2%	5.233	81,5%	55.743	86,4%
vwo	60	70,0%	212	78,3%	749	91,6%	961	88,7%	4.328	89,6%	38.634	91,0%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b4.11 Uitgestroomd uit het voortgezet onderwijs aantal examenkandidaten en percentage met een diploma naar niveau, geslacht, woongebied en 2016/2017

	focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Mannen												
vmbo-bl	86	93,0%	181	93,4%	310	95,5%	491	94,7%	1.498	94,1%	11.628	94,5%
vmbo-kl	83	89,2%	228	92,5%	281	90,7%	509	91,6%	1.557	92,7%	15.567	93,5%
vmbo-gl/tl	125	90,4%	281	90,4%	607	87,0%	888	88,1%	2.679	88,0%	29.075	91,1%
havo	63	68,3%	174	71,3%	471	84,5%	645	80,9%	2.492	82,2%	26.572	87,1%
vwo	21	76,2%	91	84,6%	350	92,9%	441	91,2%	1.997	90,4%	17.904	91,6%
Vrouwen												
vmbo-bl	75	92,0%	175	95,4%	209	96,2%	384	95,8%	1.206	94,3%	8.445	95,6%
vmbo-kl	90	92,2%	211	91,9%	303	94,4%	514	93,4%	1.570	93,7%	14.111	94,4%
vmbo-gl/tl	123	90,2%	287	90,6%	636	86,9%	923	88,1%	2.735	88,0%	28.598	91,9%
havo	79	75,9%	213	75,6%	508	86,6%	721	83,4%	2.741	80,8%	29.171	85,7%
vwo	39	66,7%	121	73,6%	399	90,5%	520	86,5%	2.331	89,0%	20.730	90,5%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b4.11a Geslaagden in het voortgezet onderwijs, naar niveau, woongebied schooljaar (geselecteerde jaren)

	focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
2008/2009	614		1.557		3.296		4.864		15.649		170.670	
vmbo-bl	196	32,0%	432	27,7%	540	16,4%	977	20,1%	2.772	17,7%	22.624	13,3%
vmbo-kl	127	20,6%	344	22,1%	525	15,9%	871	17,9%	2.731	17,4%	26.094	15,3%
vmbo-gl/tl	179	29,1%	426	27,4%	919	27,9%	1.340	27,5%	3.894	24,9%	47.396	27,8%
havo	60	9,8%	203	13,0%	675	20,5%	884	18,2%	3.109	19,9%	40.458	23,7%
vwo	52	8,4%	152	9,8%	637	19,3%	792	16,3%	3.143	20,1%	34.099	20,0%
2010/2011	633		1.476		3.099		4.577		15.033		166.071	
vmbo-bl	169	26,7%	372	25,2%	445	14,4%	818	17,9%	2.349	15,6%	20.295	12,2%
vmbo-kl	140	22,0%	303	20,5%	494	16,0%	804	17,6%	2.497	16,6%	24.782	14,9%
vmbo-gl/tl	184	29,0%	428	29,0%	918	29,6%	1.341	29,3%	4.046	26,9%	46.438	28,0%
havo	92	14,6%	231	15,6%	706	22,8%	937	20,5%	3.222	21,4%	42.087	25,3%
vwo	48	7,6%	142	9,6%	535	17,3%	677	14,8%	2.920	19,4%	32.469	19,6%
2011/2012	629		1.524		3.244		4.758		14.978		165.030	
vmbo-bl	177	28,2%	372	24,4%	419	12,9%	795	16,7%	2.252	15,0%	19.556	11,8%
vmbo-kl	126	20,1%	313	20,6%	522	16,1%	835	17,5%	2.441	16,3%	24.188	14,7%
vmbo-gl/tl	195	31,0%	457	30,0%	935	28,8%	1.383	29,1%	3.867	25,8%	45.112	27,3%
havo	90	14,3%	245	16,1%	780	24,0%	1.023	21,5%	3.330	22,2%	44.098	26,7%
vwo	40	6,3%	135	8,9%	589	18,2%	722	15,2%	3.088	20,6%	32.076	19,4%
2012/2013	641		1.499		3.459		4.957		15.579		168.680	
vmbo-bl	159	24,8%	364	24,3%	472	13,6%	836	16,9%	2.424	15,6%	19.455	11,5%
vmbo-kl	146	22,8%	327	21,8%	512	14,8%	838	16,9%	2.381	15,3%	24.510	14,5%
vmbo-gl/tl	214	33,4%	472	31,5%	1.149	33,2%	1.615	32,6%	4.303	27,6%	48.367	28,7%
havo	77	12,0%	208	13,9%	729	21,1%	942	19,0%	3.380	21,7%	43.684	25,9%
vwo	45	7,0%	128	8,6%	597	17,3%	726	14,6%	3.091	19,8%	32.664	19,4%
2014/2015	685		1.693		3.534		5.221		17.137		178.093	
vmbo-bl	171	25,0%	403	23,8%	504	14,2%	900	17,2%	2.613	15,2%	20.305	11,4%
vmbo-kl	136	19,9%	336	19,8%	612	17,3%	944	18,1%	2.709	15,8%	26.696	15,0%
vmbo-gl/tl	230	33,5%	548	32,4%	1.099	31,1%	1.654	31,7%	4.751	27,7%	52.764	29,6%
havo	98	14,2%	265	15,7%	709	20,1%	977	18,7%	3.626	21,2%	45.146	25,3%
vwo	51	7,4%	141	8,3%	611	17,3%	747	14,3%	3.438	20,1%	33.183	18,6%
2015/2016	691		1.749		3.499		5.248		17.933		182.561	
vmbo-bl	153	22,2%	387	22,1%	492	14,1%	879	16,7%	2.671	14,9%	20.413	11,2%
vmbo-kl	147	21,3%	370	21,2%	578	16,5%	948	18,1%	2.886	16,1%	28.059	15,4%
vmbo-gl/tl	229	33,2%	570	32,6%	1.103	31,5%	1.673	31,9%	4.969	27,7%	54.089	29,6%
havo	111	16,1%	277	15,8%	765	21,9%	1.042	19,9%	4.045	22,6%	47.968	26,3%
vwo	51	7,3%	145	8,3%	561	16,0%	706	13,4%	3.362	18,7%	32.032	17,5%
2016/2017	699		1.635		3.627		5.262		18.190		184.384	
vmbo-bl	172	24,6%	365	22,3%	476	13,1%	841	16,0%	2.706	14,9%	20.427	11,1%
vmbo-kl	154	22,0%	381	23,3%	559	15,4%	940	17,9%	2.891	15,9%	28.439	15,4%
vmbo-gl/tl	228	32,6%	511	31,3%	1.101	30,4%	1.612	30,6%	4.811	26,4%	54.166	29,4%
havo	101	14,4%	253	15,5%	819	22,6%	1.072	20,4%	4.023	22,1%	46.938	25,5%
vwo	44	6,3%	125	7,6%	672	18,5%	797	15,1%	3.759	20,7%	34.414	18,7%
2017/2018	675		1.706		3.643		5.349		18.368		183.012	
vmbo-bl	149	22,1%	336	19,7%	497	13,6%	833	15,6%	2.546	13,9%	19.058	10,4%
vmbo-kl	157	23,3%	405	23,7%	541	14,9%	946	17,7%	2.915	15,9%	27.883	15,2%
vmbo-gl/tl	224	33,2%	514	30,1%	1.081	29,7%	1.595	29,8%	4.764	25,9%	52.748	28,8%
havo	103	15,3%	285	16,7%	838	23,0%	1.123	21,0%	4.264	23,2%	48.161	26,3%
vwo	42	6,2%	166	9,7%	686	18,8%	852	15,9%	3.879	21,1%	35.162	19,2%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b4.12 Geslaagden in het vmbo-bl en vmbo-kl naar sector en jaar

	focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
2013/2014												
vmbo-basisberoeps	152		346		483		829		2.473		19.518	
techniek	32	21,1%	65	18,8%	98	20,3%	163	19,7%	413	16,7%	4.710	24,1%
zorg en welzijn	60	39,5%	135	39,0%	96	19,9%	231	27,9%	558	22,6%	4.867	24,9%
economie	46	30,3%	92	26,6%	116	24,0%	208	25,1%	605	24,5%	3.609	18,5%
overig	14	9,2%	54	15,6%	173	35,8%	227	27,4%	897	36,3%	6.332	32,4%
vmbo-kaderberoeps	129		338		522		860		2.543		25.276	
techniek	13	10,1%	37	10,9%	94	18,0%	131	15,2%	358	14,1%	5.269	20,8%
zorg en welzijn	48	37,2%	119	35,2%	79	15,1%	198	23,0%	618	24,3%	6.836	27,0%
economie	49	38,0%	121	35,8%	175	33,5%	296	34,4%	847	33,3%	5.538	21,9%
overig	19	14,7%	61	18,0%	174	33,3%	235	27,3%	720	28,3%	7.633	30,2%
2014/2015												
vmbo-basisberoeps	169		397		489		886		2.581		19.933	
techniek	42	24,9%	91	22,9%	101	20,7%	192	21,7%	448	17,4%	4.808	24,1%
zorg en welzijn	77	45,6%	169	42,6%	91	18,6%	260	29,3%	594	23,0%	4.899	24,6%
economie	34	20,1%	85	21,4%	133	27,2%	218	24,6%	557	21,6%	3.360	16,9%
overig	16	9,5%	52	13,1%	164	33,5%	216	24,4%	982	38,0%	6.866	34,4%
vmbo-kaderberoeps	135		335		610		945		2.698		26.461	
techniek	27	20,0%	54	16,1%	127	20,8%	181	19,2%	408	15,1%	5.614	21,2%
zorg en welzijn	47	34,8%	108	32,2%	100	16,4%	208	22,0%	598	22,2%	6.925	26,2%
economie	49	36,3%	118	35,2%	168	27,5%	286	30,3%	764	28,3%	5.243	19,8%
overig	12	8,9%	55	16,4%	215	35,2%	270	28,6%	928	34,4%	8.679	32,8%
2015/2016												
vmbo-basisberoeps	150		376		470		846		2.619		19.965	
techniek	19	12,7%	60	16,0%	85	18,1%	145	17,1%	356	13,6%	4.859	24,3%
zorg en welzijn	55	36,7%	149	39,6%	84	17,9%	233	27,5%	587	22,4%	4.597	23,0%
economie	69	46,0%	135	35,9%	125	26,6%	260	30,7%	631	24,1%	3.300	16,5%
overig	7	4,7%	32	8,5%	176	37,4%	208	24,6%	1.045	39,9%	7.209	36,1%
vmbo-kaderberoeps	147		368		575		943		2.877		27.677	
techniek	31	21,1%	63	17,1%	114	19,8%	177	18,8%	454	15,8%	5.990	21,6%
zorg en welzijn	41	27,9%	104	28,3%	89	15,5%	193	20,5%	585	20,3%	6.584	23,8%
economie	63	42,9%	146	39,7%	162	28,2%	308	32,7%	782	27,2%	5.360	19,4%
overig	12	8,2%	55	14,9%	210	36,5%	265	28,1%	1.056	36,7%	9.743	35,2%

2016/2017

vmbo-basisberoeps	167		354		461		815		2.575		19.883	
techniek	28	16,8%	59	16,7%	99	21,5%	158	19,4%	407	15,8%	4.787	24,1%
zorg en welzijn	66	39,5%	142	40,1%	76	16,5%	218	26,7%	516	20,0%	4.473	22,5%
economie	54	32,3%	96	27,1%	109	23,6%	205	25,2%	527	20,5%	3.210	16,1%
overig	19	11,4%	57	16,1%	177	38,4%	234	28,7%	1.125	43,7%	7.413	37,3%
vmbo-kaderberoeps	155		376		551		927		2.865		28.033	
techniek	26	16,8%	61	16,2%	147	26,7%	208	22,4%	451	15,7%	5.932	21,2%
zorg en welzijn	46	29,7%	109	29,0%	78	14,2%	187	20,2%	578	20,2%	6.534	23,3%
economie	69	44,5%	150	39,9%	147	26,7%	297	32,0%	830	29,0%	5.470	19,5%
overig	14	9,0%	56	14,9%	179	32,5%	235	25,4%	1.006	35,1%	10.097	36,0%

2017/2018

vmbo-basisberoeps	149		331		492		823		2.472		18.675	
techniek	43	28,9%	83	25,1%	136	27,6%	219	26,6%	520	21,0%	4.532	24,3%
zorg en welzijn	64	43,0%	131	39,6%	110	22,4%	241	29,3%	633	25,6%	4.291	23,0%
economie	29	19,5%	72	21,8%	111	22,6%	183	22,2%	554	22,4%	3.010	16,1%
overig	13	8,7%	45	13,6%	135	27,4%	180	21,9%	765	30,9%	6.842	36,6%
vmbo-kaderberoeps	155		399		533		932		2.888		27.554	
techniek	38	24,5%	105	26,3%	112	21,0%	217	23,3%	496	17,2%	5.657	20,5%
zorg en welzijn	54	34,8%	127	31,8%	123	23,1%	250	26,8%	723	25,0%	6.628	24,1%
economie	45	29,0%	108	27,1%	149	28,0%	257	27,6%	749	25,9%	5.513	20,0%
overig	18	11,6%	59	14,8%	149	28,0%	208	22,3%	920	31,9%	9.756	35,4%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b4.13 Geslaagden in havo en vwo naar profiel en jaar

	focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
2013/2014												
havo	x		260		684		944		3.452		44.416	
natuur en techniek	x	.	18	6,9%	57	8,3%	75	7,9%	329	9,5%	4.474	10,1%
natuur en gezondheid	x	.	51	19,6%	112	16,4%	163	17,3%	660	19,1%	9.049	20,4%
NT en NG	x	.	17	6,5%	56	8,2%	73	7,7%	191	5,5%	3.302	7,4%
economie en maatschappij	x	.	127	48,8%	321	46,9%	448	47,5%	1.637	47,4%	19.679	44,3%
cultuur en maatschappij	x	.	32	12,3%	110	16,1%	142	15,0%	540	15,6%	6.510	14,7%
EM en CM	x	.	15	5,8%	28	4,1%	43	4,6%	95	2,8%	1.396	3,1%
vwo	x		124		564		688		3.225		31.753	
natuur en techniek	x	.	22	17,7%	100	17,7%	122	17,7%	518	16,1%	5.109	16,1%
natuur en gezondheid	x	.	27	21,8%	90	16,0%	117	17,0%	676	21,0%	6.225	19,6%
NT en NG	x	.	22	17,7%	112	19,9%	134	19,5%	572	17,7%	6.000	18,9%
economie en maatschappij	x	.	30	24,2%	136	24,1%	166	24,1%	741	23,0%	8.171	25,7%
cultuur en maatschappij	x	.	13	10,5%	63	11,2%	76	11,0%	422	13,1%	3.449	10,9%
EM en CM	x	.	10	8,1%	63	11,2%	73	10,6%	293	9,1%	2.769	8,7%
2014/2015												
havo	x		263		706		969		3.599		45.317	
natuur en techniek	x	.	17	6,5%	74	10,5%	91	9,4%	380	10,6%	4.822	10,6%
natuur en gezondheid	x	.	44	16,7%	106	15,0%	150	15,5%	701	19,5%	9.477	20,9%
NT en NG	x	.	22	8,4%	86	12,2%	108	11,1%	289	8,0%	3.827	8,4%
economie en maatschappij	x	.	121	46,0%	310	43,9%	431	44,5%	1.572	43,7%	19.479	43,0%
cultuur en maatschappij	x	.	42	16,0%	104	14,7%	146	15,1%	547	15,2%	6.128	13,5%
EM en CM	x	.	17	6,5%	26	3,7%	43	4,4%	110	3,1%	1.575	3,5%
vwo	x		141		609		750		3.431		33.125	
natuur en techniek	x	.	31	22,0%	145	23,8%	176	23,5%	656	19,1%	5.601	16,9%
natuur en gezondheid	x	.	31	22,0%	88	14,4%	119	15,9%	727	21,2%	6.806	20,5%
NT en NG	x	.	20	14,2%	101	16,6%	121	16,1%	589	17,2%	6.390	19,3%
economie en maatschappij	x	.	37	26,2%	158	25,9%	195	26,0%	811	23,6%	8.207	24,8%
cultuur en maatschappij	x	.	7	5,0%	64	10,5%	71	9,5%	395	11,5%	3.286	9,9%
EM en CM	x	.	15	10,6%	52	8,5%	67	8,9%	252	7,3%	2.812	8,5%

2015/2016

havo	x		276		761		1.037		4.041		47.938	
natuur en techniek	x	.	23	8,3%	88	11,6%	111	10,7%	457	11,3%	5.390	11,2%
natuur en gezondheid	x	.	62	22,5%	124	16,3%	186	17,9%	822	20,3%	10.812	22,6%
NT en NG	x	.	22	8,0%	69	9,1%	91	8,8%	309	7,6%	4.141	8,6%
economie en maatschappij	x	.	115	41,7%	344	45,2%	459	44,3%	1.762	43,6%	20.437	42,6%
cultuur en maatschappij	x	.	43	15,6%	95	12,5%	138	13,3%	543	13,4%	5.595	11,7%
EM en CM	x	.	11	4,0%	41	5,4%	52	5,0%	147	3,6%	1.556	3,2%
vwo	x		142		555		697		3.378		32.608	
natuur en techniek	x	.	21	14,8%	139	25,0%	160	23,0%	613	18,1%	5.512	16,9%
natuur en gezondheid	x	.	31	21,8%	68	12,3%	99	14,2%	644	19,1%	6.461	19,8%
NT en NG	x	.	34	23,9%	91	16,4%	125	17,9%	663	19,6%	6.826	20,9%
economie en maatschappij	x	.	28	19,7%	150	27,0%	178	25,5%	741	21,9%	7.778	23,9%
cultuur en maatschappij	x	.	18	12,7%	53	9,5%	71	10,2%	423	12,5%	2.992	9,2%
EM en CM	x	.	10	7,0%	54	9,7%	64	9,2%	291	8,6%	3.009	9,2%

2016/2017

havo	x		257		814		1.071		4.025		46.915	
natuur en techniek	x	.	9	3,5%	94	11,5%	103	9,6%	422	10,5%	5.493	11,7%
natuur en gezondheid	x	.	54	21,0%	176	21,6%	230	21,5%	825	20,5%	10.701	22,8%
NT en NG	x	.	45	17,5%	67	8,2%	112	10,5%	374	9,3%	3.789	8,1%
economie en maatschappij	x	.	106	41,2%	367	45,1%	473	44,2%	1.740	43,2%	20.267	43,2%
cultuur en maatschappij	x	.	30	11,7%	84	10,3%	114	10,6%	519	12,9%	5.295	11,3%
EM en CM	x	.	13	5,1%	26	3,2%	39	3,6%	145	3,6%	1.364	2,9%
vwo	x		125		671		796		3.757		34.412	
natuur en techniek	x	.	28	22,4%	157	23,4%	185	23,2%	693	18,4%	6.479	18,8%
natuur en gezondheid	x	.	20	16,0%	92	13,7%	112	14,1%	716	19,1%	7.220	21,0%
NT en NG	x	.	27	21,6%	137	20,4%	164	20,6%	762	20,3%	6.989	20,3%
economie en maatschappij	x	.	30	24,0%	172	25,6%	202	25,4%	879	23,4%	8.155	23,7%
cultuur en maatschappij	x	.	9	7,2%	55	8,2%	64	8,0%	379	10,1%	2.821	8,2%
EM en CM	x	.	10	8,0%	56	8,3%	66	8,3%	319	8,5%	2.716	7,9%

2017/2018

havo	x		280		830		1.110		4.251		48.127	
natuur en techniek	x	.	23	8,2%	76	9,2%	99	8,9%	417	9,8%	5.442	11,3%
natuur en gezondheid	x	.	62	22,1%	189	22,8%	251	22,6%	939	22,1%	11.169	23,2%
NT en NG	x	.	32	11,4%	77	9,3%	109	9,8%	356	8,4%	3.754	7,8%
economie en maatschappij	x	.	123	43,9%	370	44,6%	493	44,4%	1.874	44,1%	21.112	43,9%
cultuur en maatschappij	x	.	23	8,2%	93	11,2%	116	10,5%	537	12,6%	5.382	11,2%
EM en CM	x	.	17	6,1%	25	3,0%	42	3,8%	127	3,0%	1.263	2,6%
vwo	x		166		686		852		3.879		35.160	
natuur en techniek	x	.	44	26,5%	214	31,2%	258	30,3%	733	18,9%	6.531	18,6%
natuur en gezondheid	x	.	28	16,9%	112	16,3%	140	16,4%	671	17,3%	7.363	20,9%
NT en NG	x	.	37	22,3%	99	14,4%	136	16,0%	893	23,0%	7.172	20,4%
economie en maatschappij	x	.	27	16,3%	138	20,1%	165	19,4%	773	19,9%	8.151	23,2%
cultuur en maatschappij	x	.	10	6,0%	55	8,0%	65	7,6%	397	10,2%	2.931	8,3%
EM en CM	x	.	20	12,0%	68	9,9%	88	10,3%	408	10,5%	2.987	8,5%

Tabel b4.14a Doorstroom naar vervolgopleiding van gediplomeerden uit het voortgezet onderwijs naar woongebied

	focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
examen in 2013/2014 plek in 2014/2015												
vmbo-bl	154	100,0%	352	100,0%	490	100,0%	842	100,0%	2.509	100,0%	19.849	100,0%
mbo	141	91,6%	326	92,6%	463	94,5%	789	93,7%	2.286	91,1%	18.169	91,5%
waarvan niveau 2	133	86,4%	309	87,8%	452	92,2%	761	90,4%	2.198	87,6%	17.574	88,5%
andere opleiding	x	.	x	.	x	.	x	.	26	1,0%	490	2,5%
geen onderwijs*	12	7,8%	22	6,3%	27	5,5%	49	5,8%	197	7,9%	1.190	6,0%
vmbo-kl	131	100,0%	341	100,0%	523	100,0%	864	100,0%	2.562	100,0%	25.516	100,0%
mbo	121	92,4%	324	95,0%	500	95,6%	824	95,4%	2.410	94,1%	24.456	95,8%
waarvan niveau 3	47	35,9%	157	46,0%	219	41,9%	376	43,5%	1.076	42,0%	11.315	44,3%
waarvan niveau 4	66	50,4%	135	39,6%	225	43,0%	360	41,7%	1.086	42,4%	9.139	35,8%
andere opleiding	x	.	x	.	x	.	x	.	x	.	139	0,5%
geen onderwijs*	10	7,6%	16	4,7%	21	4,0%	37	4,3%	147	5,7%	921	3,6%
vmbo-gl/tl	226	100,0%	535	100,0%	1.087	100,0%	1.622	100,0%	4.641	100,0%	50.659	100,0%
mbo	202	89,4%	470	87,9%	914	84,1%	1.384	85,3%	3.743	80,7%	42.365	83,6%
waarvan niveau 3	27	11,9%	55	10,3%	98	9,0%	153	9,4%	368	7,9%	5.300	10,5%
waarvan niveau 4	174	77,0%	400	74,8%	798	73,4%	1.198	73,9%	3.268	70,4%	35.325	69,7%
andere opleiding	22	9,7%	57	10,7%	137	12,6%	194	12,0%	719	15,5%	7.001	13,8%
geen onderwijs*	x	.	x	.	36	3,3%	44	2,7%	179	3,9%	1.293	2,6%
havo	93	100,0%	261	100,0%	685	100,0%	946	100,0%	3.454	100,0%	44.463	100,0%
hbo	81	87,1%	217	83,1%	536	78,2%	753	79,6%	2.612	75,6%	36.809	82,8%
andere opleiding	x	.	17	6,5%	66	9,6%	83	8,8%	270	7,8%	3.380	7,6%
geen onderwijs*	10	10,8%	27	10,3%	83	12,1%	110	11,6%	572	16,6%	4.274	9,6%
vwo	39	100,0%	124	100,0%	564	100,0%	688	100,0%	3.227	100,0%	31.754	100,0%
hbo	x	.	x	.	24	4,3%	33	4,8%	151	4,7%	3.222	10,1%
wo	35	89,7%	108	87,1%	482	85,5%	590	85,8%	2.521	78,1%	25.693	80,9%
andere opleiding	x	.	x	.	0	0,0%	1	0,1%	8	0,2%	83	0,3%
geen onderwijs*	x	.	x	.	58	10,3%	64	9,3%	547	17,0%	2.756	8,7%

Bron: SSB, CBS, bewerking RISBO/gemeente Rotterdam (OBI), een kruisje ('x') betekent een aantal kleiner dan 10.

* hieronder vallen leerlingen die een jaar later niet in het bekostigd onderwijs terugkeren. Dit kan diverse redenen hebben, bijvoorbeeld omdat ze werken, een niet bekostigde opleiding volgen of naar het buitenland zijn vertrokken.

Tabel b4.14b Doorstroom naar vervolgopleiding van gediplomeerden uit het voortgezet onderwijs naar woongebied

	focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
examen in 2014/2015 plek in 2015/2016												
vmbo-bl	171	100,0%	403	100,0%	501	100,0%	904	100,0%	2.620	100,0%	20.344	100,0%
mbo	164	95,9%	381	94,5%	461	92,0%	842	93,1%	2.429	92,7%	18.561	91,2%
waarvan niveau 2	162	94,7%	370	91,8%	454	90,6%	824	91,2%	2.364	90,2%	18.043	88,7%
andere opleiding	x	.	x	.	x	.	x	.	12	0,5%	558	2,7%
geen onderwijs*	7	4,1%	21	5,2%	39	7,8%	60	6,6%	179	6,8%	1.225	6,0%
vmbo-kl	136	100,0%	336	100,0%	609	100,0%	945	100,0%	2.715	100,0%	26.717	100,0%
mbo	131	96,3%	317	94,3%	582	95,6%	899	95,1%	2.563	94,4%	25.642	96,0%
waarvan niveau 3	56	41,2%	136	40,5%	266	43,7%	402	42,5%	1.202	44,3%	12.475	46,7%
waarvan niveau 4	64	47,1%	141	42,0%	244	40,1%	385	40,7%	1.079	39,7%	9.623	36,0%
andere opleiding	x	.	x	.	x	.	x	.	x	0,3%	163	0,6%
geen onderwijs*	x	.	18	5,4%	27	4,4%	45	4,8%	145	5,3%	912	3,4%
vmbo-gl/tl	230	100,0%	550	100,0%	1.099	100,0%	1.649	100,0%	4.772	100,0%	52.927	100,0%
mbo	203	88,3%	472	85,8%	902	82,1%	1.374	83,3%	3.740	78,4%	43.590	82,4%
waarvan niveau 3	12	5,2%	49	8,9%	114	10,4%	163	9,9%	355	7,4%	5.371	10,1%
waarvan niveau 4	185	80,4%	411	74,7%	768	69,9%	1.179	71,5%	3.282	68,8%	36.600	69,2%
andere opleiding	22	9,6%	69	12,5%	159	14,5%	228	13,8%	850	17,8%	7.981	15,1%
geen onderwijs*	x	.	x	.	38	3,5%	47	2,9%	182	3,8%	1.356	2,6%
havo	98	100,0%	265	100,0%	710	100,0%	975	100,0%	3.606	100,0%	45.362	100,0%
hbo	78	79,6%	209	78,9%	491	69,2%	700	71,8%	2.372	65,8%	34.400	75,8%
andere opleiding	x	.	26	9,8%	89	12,5%	115	11,8%	392	10,9%	4.356	9,6%
geen onderwijs*	12	12,2%	30	11,3%	130	18,3%	160	16,4%	842	23,3%	6.606	14,6%
vwo	51	100,0%	141	100,0%	609	100,0%	750	100,0%	3.430	100,0%	33.121	100,0%
hbo	x	.	x	.	20	3,3%	25	3,3%	117	3,4%	3.002	9,1%
wo	43	84,3%	117	83,0%	497	81,6%	614	81,9%	2.328	67,9%	24.990	75,5%
andere opleiding	x	.	x	.	x	.	x	.	19	0,6%	170	0,5%
geen onderwijs*	x	.	17	12,1%	90	14,8%	107	14,3%	966	28,2%	4.959	15,0%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b4.14c Doorstroom naar vervolgopleiding van gediplomeerden uit het voortgezet onderwijs naar woongebied

	focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
examen in 2015/2016, positie in 2016/2017												
vmbo-bl	153	100,0%	387	100,0%	492	100,0%	879	100,0%	2.671	100,0%	20.413	100,0%
mbo	145	94,8%	366	94,6%	464	94,3%	830	94,4%	2.506	93,8%	18.853	92,4%
waarvan niveau 2	144	94,1%	360	93,0%	450	91,5%	810	92,2%	2.433	91,1%	18.150	88,9%
andere opleiding	x	.	2	0,5%	0	0,0%	2	0,2%	9	0,3%	706	3,5%
geen onderwijs*	x	.	19	4,9%	28	5,7%	47	5,3%	156	5,8%	854	4,2%
vmbo-kl	147	100,0%	370	100,0%	578	100,0%	948	100,0%	2.886	100,0%	28.059	100,0%
mbo	143	97,3%	364	98,4%	559	96,7%	923	97,4%	2.759	95,6%	27.171	96,8%
waarvan niveau 3	50	34,0%	125	33,8%	244	42,2%	369	38,9%	1.215	42,1%	13.471	48,0%
waarvan niveau 4	91	61,9%	222	60,0%	268	46,4%	490	51,7%	1.327	46,0%	10.813	38,5%
andere opleiding	x	.	x	.	x	.	0	0,0%	9	0,3%	177	0,6%
geen onderwijs*	x	.	x	.	x	.	25	.	118	.	711	.
vmbo-gl/tl	229	100,0%	570	100,0%	1.103	100,0%	1.673	100,0%	4.969	100,0%	54.089	100,0%
mbo	191	83,4%	466	81,8%	901	81,7%	1.367	81,7%	3.932	79,1%	44.556	82,4%
waarvan niveau 3	x	.	37	6,5%	77	7,0%	114	6,8%	313	6,3%	4.670	8,6%
waarvan niveau 4	178	77,7%	416	73,0%	804	72,9%	1.220	72,9%	3.524	70,9%	38.620	71,4%
andere opleiding	30	13,1%	92	16,1%	173	15,7%	265	15,8%	852	17,1%	8.354	15,4%
geen onderwijs*	x	.	12	2,6%	29	3,2%	41	3,0%	185	4,7%	1.179	2,6%
havo	111	100,0%	277	100,0%	765	100,0%	1.042	100,0%	4.045	100,0%	47.968	100,0%
hbo	92	82,9%	228	82,3%	555	72,5%	783	75,1%	2.645	65,4%	35.755	74,5%
andere opleiding	8	7,2%	15	5,4%	78	10,2%	93	8,9%	420	10,4%	4.675	9,7%
geen onderwijs*	11	9,9%	34	12,3%	132	17,3%	166	15,9%	980	24,2%	7.538	15,7%
vwo	49	100,0%	142	100,0%	555	100,0%	697	100,0%	3.378	100,0%	32.602	100,0%
hbo	x	.	12	8,5%	21	3,8%	33	4,7%	106	3,1%	2.562	7,9%
wo	41	83,7%	115	81,0%	427	76,9%	542	77,8%	2.297	68,0%	24.621	75,5%
andere opleiding	x	.	2	1,4%	3	0,5%	5	0,7%	14	0,4%	172	0,5%
geen onderwijs*	x	.	15	10,6%	107	19,3%	122	17,5%	975	28,9%	5.419	16,6%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b4.14d Doorstroom naar vervolgopleiding van gediplomeerden uit het voortgezet onderwijs naar woongebied

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
examen in 2016/2017, positie in 2017/2018												
vmbo-bl	172	100,0%	365	100,0%	476	100,0%	841	100,0%	2.706	100,0%	20.427	100,0%
mbo	160	93,0%	344	94,2%	451	94,7%	795	94,5%	2.550	94,2%	19.160	93,8%
waarvan niveau 2	150	87,2%	312	85,5%	414	87,0%	726	86,3%	2.410	89,1%	18.347	89,8%
andere opleiding	x		6	1,6%	6	1,3%	12	1,4%	28	1,0%	595	2,9%
geen onderwijs*	x		15	4,1%	19	4,0%	34	4,0%	128	4,7%	672	3,3%
vmbo-kl	154	100,0%	381	100,0%	559	100,0%	940	100,0%	2.891	100,0%	28.439	100,0%
mbo	151	98,1%	370	97,1%	544	97,3%	914	97,2%	2.799	96,8%	27.629	97,2%
waarvan niveau 3	41	26,6%	130	34,1%	243	43,5%	373	39,7%	1.127	39,0%	12.917	45,4%
waarvan niveau 4	106	68,8%	226	59,3%	265	47,4%	491	52,2%	1.490	51,5%	12.145	42,7%
andere opleiding	x		x		x		x		x		189	0,7%
geen onderwijs*	x		x		x		x		x		621	2,2%
vmbo-gl/tl	228	100,0%	511	100,0%	1.101	100,0%	1.612	100,0%	4.811	100,0%	54.166	100,0%
mbo	197	86,4%	419	82,0%	901	81,8%	1.320	81,9%	3.770	78,4%	44.404	82,0%
waarvan niveau 3	x		x		x		104	6,5%	263	5,5%	4.429	8,2%
waarvan niveau 4	182	79,8%	392	76,7%	804	73,0%	1.196	74,2%	3.419	71,1%	38.930	71,9%
andere opleiding	x		x		x		257	15,9%	908	18,9%	8.625	15,9%
geen onderwijs*	x		x		x		35	2,7%	133	3,5%	1.137	2,6%
havo	101	100,0%	253	100,0%	819	100,0%	1.072	100,0%	4.023	100,0%	46.938	100,0%
hbo	83	82,2%	197	77,9%	595	72,6%	792	73,9%	2.680	66,6%	35.068	74,7%
andere opleiding	8	7,9%	18	7,1%	86	10,5%	104	9,7%	449	11,2%	4.400	9,4%
geen onderwijs*	10	9,9%	38	15,0%	138	16,8%	176	16,4%	894	22,2%	7.470	15,9%
vwo	44	100,0%	125	100,0%	672	100,0%	797	100,0%	3.759	100,0%	34.414	100,0%
hbo	x		x		x		32	4,0%	103	2,7%	2.712	7,9%
wo	37	84,1%	102	81,6%	543	80,8%	645	80,9%	2.604	69,3%	25.896	75,2%
andere opleiding	x		x		x		8	1,0%	16	0,4%	149	0,4%
	x		x		x		112	14,1%	1.036	27,6%	5.657	16,4%
geen onderwijs*	x		x		x		111	14,6%	972	28,1%	5.388	16,7%
	focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%

Bron: SSB, CBS, bewerking RISBO/gemeente Rotterdam (OBI), een kruisje ('x') betekent een aantal kleiner dan 10.

* hieronder vallen leerlingen die een jaar later niet in het bekostigd onderwijs terugkeren. Dit kan diverse redenen hebben, bijvoorbeeld omdat ze werken, een niet bekostigde opleiding volgen of naar het buitenland zijn vertrokken.

Tabel b4.15 Aandeel geslaagden in het vmbo-bi en vmbo-kl, dat doorstroomt naar mbo-sector, woongebied schooljaar vanaf 2013/2014

	focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
2013/2014												
Vmbo-basisberoeps												
diploma techniek												
mbo techniek	21	65,6%	36	55,4%	51	52,0%	87	53,4%	254	61,5%	3.175	67,4%
mbo vervoer, transport en logistiek	x	.	17	26,2%	24	24,5%	41	25,2%	45	10,9%	369	7,8%
diploma zorg en welzijn												
mbo welzijn en verzorging	40	66,7%	84	62,2%	61	63,5%	145	62,8%	360	64,5%	2.848	58,5%
diploma economie												
mbo economie	23	50,0%	54	58,7%	68	58,6%	122	58,7%	339	56,0%	1.987	55,1%
vmbo-kaderberoeps												
diploma techniek												
mbo techniek	x	.	19	51,4%	58	61,7%	77	58,8%	241	67,3%	3.987	75,7%
mbo vervoer, transport en logistiek	x	.	14	37,8%	21	22,3%	35	26,7%	38	10,6%	284	5,4%
diploma zorg en welzijn												
mbo zorg	13	27,1%	42	35,3%	29	36,7%	71	35,9%	183	29,6%	1.698	24,8%
mbo welzijn en verzorging	17	34,7%	28	23,1%	30	17,1%	58	19,6%	190	22,4%	2.657	48,0%
diploma economie												
mbo economie	28	57,1%	71	58,7%	97	55,4%	168	56,8%	479	56,6%	3.008	54,3%
2014/2015												
Vmbo-basisberoeps												
diploma techniek												
mbo techniek	26	61,9%	53	58,2%	51	50,5%	104	54,2%	272	60,7%	3.201	66,6%
mbo vervoer, transport en logistiek	x	.	16	17,6%	25	24,8%	41	21,4%	46	10,3%	401	8,3%
diploma zorg en welzijn												
mbo welzijn en verzorging	46	59,7%	92	54,4%	50	54,9%	142	54,6%	334	56,2%	2.626	53,6%
diploma economie												
mbo economie	22	64,7%	54	63,5%	80	60,2%	134	61,5%	331	59,4%	1.834	54,6%
vmbo-kaderberoeps												
diploma techniek												
mbo techniek	22	81,5%	40	74,1%	73	57,5%	113	62,4%	274	67,2%	4.169	74,3%
mbo vervoer, transport en logistiek	x	.	10	18,5%	25	19,7%	35	19,3%	42	10,3%	307	5,5%
diploma zorg en welzijn												
mbo zorg	18	38,3%	31	28,7%	25	25,0%	56	26,9%	170	28,4%	1.719	24,8%
mbo welzijn en verzorging	x	.	30	25,4%	31	18,5%	61	21,3%	189	24,7%	2.638	50,3%
diploma economie												
mbo economie	26	53,1%	58	49,2%	67	39,9%	125	43,7%	362	47,4%	2.661	50,8%
2015/2016												
Vmbo-basisberoeps												
diploma techniek	13	68,4%	35	58,3%	41	48,2%	76	52,4%	212	59,6%	3.172	65,3%
mbo techniek	x	.	14	23,3%	18	21,2%	32	22,1%	35	9,8%	401	8,3%
mbo vervoer, transport en logistiek												
diploma zorg en welzijn	33	60,0%	91	61,1%	48	57,1%	139	59,7%	290	49,4%	1.879	40,9%
mbo welzijn en verzorging												
diploma economie	25	36,2%	58	43,0%	68	54,4%	126	48,5%	366	58,0%	1.906	57,8%
mbo economie												
vmbo-kaderberoeps												
diploma techniek	21	67,7%	42	66,7%	55	48,2%	97	54,8%	283	62,3%	4.490	75,0%
mbo techniek	x	.	12	19,0%	36	31,6%	48	27,1%	53	11,7%	347	5,8%
mbo vervoer, transport en logistiek												
diploma zorg en welzijn	13	31,7%	34	32,7%	27	30,3%	61	31,6%	147	25,1%	1.700	25,8%
mbo zorg	16	25,4%	37	25,3%	28	17,3%	65	21,1%	208	26,6%	2.607	48,6%
mbo welzijn en verzorging												
diploma economie	33	52,4%	74	50,7%	80	49,4%	154	50,0%	416	53,2%	2.785	52,0%
mbo economie												

2016/2017**Vmbo-basisberoeps**

diploma techniek												
mbo techniek	11	39,3%	26	44,1%	47	47,5%	73	46,2%	233	57,2%	3.168	66,2%
mbo vervoer, transport en logistiek	x	.	17	28,8%	20	20,2%	37	23,4%	45	11,1%	403	8,4%
diploma zorg en welzijn												
mbo welzijn en verzorging	29	43,9%	79	55,6%	47	61,8%	126	57,8%	271	52,5%	1.778	39,7%
diploma economie												
mbo economie	27	50,0%	47	49,0%	58	53,2%	105	51,2%	283	53,7%	1.741	54,2%

vmbo-kaderberoeps

diploma techniek												
mbo techniek	15	57,7%	39	63,9%	80	54,4%	119	57,2%	267	59,2%	4.472	75,4%
mbo vervoer, transport en logistiek	x	.	x	.	x	.	36	17,3%	38	8,4%	322	5,4%
diploma zorg en welzijn												
mbo zorg	x	.	22	20,2%	16	20,5%	38	20,3%	157	27,2%	1.601	24,5%
mbo welzijn en verzorging	21	30,4%	37	24,7%	33	22,4%	70	23,6%	207	24,9%	2.717	49,7%
diploma economie												
mbo economie	35	50,7%	76	50,7%	71	48,3%	147	49,5%	425	51,2%	2.726	49,8%

2017/2018**Vmbo-basisberoeps**

diploma techniek												
mbo techniek	23	53,5%	48	57,8%	65	47,8%	113	51,6%	305	58,7%	3.073	67,8%
mbo vervoer, transport en logistiek	10	23,3%	21	25,3%	34	25,0%	55	25,1%	60	11,5%	377	8,3%
diploma zorg en welzijn												
mbo welzijn en verzorging	33	51,6%	65	49,6%	56	50,9%	121	50,2%	319	50,4%	1.943	45,3%
diploma economie												
mbo economie	13	44,8%	34	47,2%	62	55,9%	96	52,5%	329	59,4%	1.631	54,2%

vmbo-kaderberoeps

diploma techniek												
mbo techniek	20	52,6%	59	56,2%	63	56,3%	122	56,2%	311	62,7%	4.228	74,7%
mbo vervoer, transport en logistiek	12	31,6%	31	29,5%	15	13,4%	46	21,2%	51	10,3%	317	5,6%
diploma zorg en welzijn												
mbo zorg	27	50,0%	49	38,6%	38	30,9%	87	34,8%	230	31,8%	1.744	26,3%
mbo welzijn en verzorging	14	31,1%	44	40,7%	48	32,2%	92	35,8%	241	32,2%	2.706	49,1%
diploma economie												
mbo economie	21	46,7%	50	46,3%	69	46,3%	119	46,3%	359	47,9%	2.668	48,4%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b4.16 Verzuim in het voortgezet onderwijs naar, woongebied en schooljaar

	focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
2012/2013												
praktijkonderwijs	36	29,5%	69	27,1%	52	17,9%	121	22,2%	.		.	
vmbo-basisberoeps	83	21,9%	183	21,0%	226	19,9%	409	20,4%	.		.	
vmbo-kaderberoeps	61	17,4%	124	15,1%	173	14,5%	297	14,7%	.		.	
vmbo gl/tl	48	9,4%	88	7,7%	157	6,1%	245	6,6%	.		.	
havo	22	7,4%	34	4,9%	71	4,1%	105	4,3%	.		.	
vwo	x		18	4,1%	22	1,4%	40	2,0%	.		.	
2013/2014												
praktijkonderwijs	31	29,5%	54	23,4%	52	17,8%	106	20,3%	.		.	
vmbo-basisberoeps	80	20,6%	187	20,9%	195	17,8%	382	19,2%	.		.	
vmbo-kaderberoeps	44	13,7%	100	12,7%	171	13,1%	271	12,9%	.		.	
vmbo gl/tl	50	9,3%	99	7,9%	175	7,0%	274	7,3%	.		.	
havo	23	8,7%	57	8,5%	67	3,8%	124	5,1%	.		.	
vwo	x	.	x		x		31	1,6%	.		.	
2014/2015												
praktijkonderwijs	32	29,4%	54	24,2%	58	18,8%	112	21,1%	.		.	
vmbo-basisberoeps	67	16,8%	164	17,7%	228	21,0%	392	19,5%	.		.	
vmbo-kaderberoeps	59	17,4%	132	15,8%	161	11,9%	293	13,4%	.		.	
vmbo gl/tl	42	7,9%	88	7,1%	127	5,0%	215	5,7%	.		.	
havo	15	5,5%	44	6,4%	63	3,3%	107	4,2%	.		.	
vwo	x		x		x		27	1,3%	.		.	
2015/2016												
praktijkonderwijs	36	29,5%	73	29,4%	75	23,6%	148	26,1%	.		.	
vmbo-basisberoeps	84	22,9%	183	22,1%	206	20,5%	389	21,2%	.		.	
vmbo-kaderberoeps	45	13,0%	117	13,7%	190	14,8%	307	14,4%	.		.	
vmbo gl/tl	34	6,4%	76	6,2%	155	6,2%	231	6,2%	.		.	
havo	27	9,4%	61	8,7%	79	4,0%	140	5,3%	.		.	
vwo	x	.	13	2,5%	25	1,5%	38	1,7%	.		.	
2016/2017												
praktijkonderwijs	28	25,7%	74	31,0%	63	19,6%	137	24,4%	.		.	
vmbo-basisberoeps	78	21,6%	149	19,5%	167	16,3%	316	17,7%	.		.	
vmbo-kaderberoeps	38	10,5%	102	11,6%	173	13,6%	275	12,8%	.		.	
vmbo gl/tl	43	7,8%	90	7,3%	186	7,1%	276	7,1%	.		.	
havo	22	8,4%	52	7,5%	117	5,9%	169	6,3%	.		.	
vwo	x		12	2,4%	25	1,5%	37	1,7%	.		.	
2017/2018												
praktijkonderwijs	31	27,0%	68	26,3%	72	20,5%	140	22,9%	.		.	
vmbo-basisberoeps	56	16,2%	136	17,8%	188	19,8%	324	18,9%	.		.	
vmbo-kaderberoeps	40	11,7%	111	12,5%	127	10,4%	238	11,3%	.		.	
vmbo gl/tl	31	6,3%	74	6,4%	144	5,8%	218	6,0%	.		.	
havo	25	9,8%	60	8,7%	98	4,8%	158	5,8%	.		.	
vwo	x	x	15	3,1%	36	2,1%	51	2,3%	.		.	
2017/2018												
praktijkonderwijs	25	21,2%	48	19,0%	94	24,7%	142	22,4%	.		.	
vmbo-basisberoeps	46	13,8%	127	16,8%	188	22,9%	315	20,0%	.		.	
vmbo-kaderberoeps	46	14,2%	116	13,9%	205	16,4%	321	15,4%	.		.	
vmbo gl/tl	34	7,3%	80	6,9%	204	8,1%	284	7,8%	.		.	
havo	15	5,7%	46	6,5%	122	6,0%	168	6,1%	.		.	
vwo	x	x	7	1,3%	29	1,6%	36	1,5%	.		.	

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Bijlage 5 Aanvullende tabellen bij hoofdstuk 5

Tabel b5.1 Studenten in het mbo naar leerweg en jaar

	focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
2008/2009												
bol	3.120	76,8%	6.757	74,6%	9.835	74,5%	16.592	74,5%	45.693	72,3%	340.431	65,3%
bbl	897	22,1%	2.178	24,0%	3.189	24,1%	5.367	24,1%	15.823	25,0%	168.937	32,4%
extraneï	47	1,2%	128	1,4%	185	1,4%	313	1,4%	1.652	2,6%	11.769	2,3%
2009/2010												
bol	3.232	79,1%	6.998	76,3%	10.002	76,1%	17.000	76,2%	46.619	73,1%	349.528	65,9%
bbl	795	19,5%	2.022	22,1%	2.943	22,4%	4.965	22,3%	15.120	23,7%	167.847	31,6%
extraneï	57	1,4%	146	1,6%	200	1,5%	346	1,6%	2.013	3,2%	13.080	2,5%
2010/2011												
bol	3.397	79,6%	7.209	77,1%	10.627	76,5%	17.836	76,8%	47.590	72,6%	356.087	66,0%
bbl	777	18,2%	1.935	20,7%	2.964	21,3%	4.899	21,1%	15.565	23,8%	166.613	30,9%
extraneï	94	2,2%	201	2,2%	297	2,1%	498	2,1%	2.363	3,6%	17.009	3,2%
2011/2012												
bol	3.290	80,0%	7.027	78,7%	10.354	77,5%	17.381	78,0%	47.183	74,4%	356.054	67,3%
bbl	733	17,8%	1.734	19,4%	2.741	20,5%	4.475	20,1%	14.046	22,2%	158.536	30,0%
extraneï	87	2,1%	163	1,8%	267	2,0%	430	1,9%	2.160	3,4%	14.431	2,7%
2012/2013												
bol	3.292	82,0%	6.987	80,1%	10.312	78,6%	17.299	79,2%	47.025	75,8%	358.578	69,1%
bbl	631	15,7%	1.525	17,5%	2.520	19,2%	4.045	18,5%	12.676	20,4%	146.572	28,2%
extraneï	91	2,3%	212	2,4%	291	2,2%	503	2,3%	2.304	3,7%	14.090	2,7%
2013/2014												
bol	3.409	84,9%	7.216	83,2%	10.649	81,6%	17.865	82,3%	47.981	78,8%	369.014	72,7%
bbl	512	12,8%	1.247	14,4%	2.085	16,0%	3.332	15,3%	10.629	17,5%	125.135	24,6%
extraneï	93	2,3%	210	2,4%	313	2,4%	523	2,4%	2.298	3,8%	13.696	2,7%
2014/2015												
bol	3.496	88,2%	7.486	86,9%	10.840	85,5%	18.326	86,0%	48.244	83,1%	376.556	77,0%
bbl	377	9,5%	952	11,1%	1.574	12,4%	2.526	11,9%	8.162	14,1%	102.552	21,0%
extraneï	90	2,3%	176	2,0%	271	2,1%	447	2,1%	1.615	2,8%	10.094	2,1%
2015/2016												
bol	3.513	88,7%	7.538	87,2%	10.840	85,7%	18.378	86,3%	48.225	84,4%	377.111	78,3%
bbl	365	9,2%	938	10,9%	1.621	12,8%	2.559	12,0%	7.678	13,4%	96.956	20,1%
extraneï	81	2,0%	167	1,9%	181	1,4%	348	1,6%	1.211	2,1%	7.714	1,6%
2016/2017												
bol	3.405	88,6%	7.480	86,9%	10.832	86,2%	18.312	86,5%	48.634	84,2%	380.579	77,6%
bbl	363	9,4%	979	11,4%	1.551	12,3%	2.530	12,0%	7.920	13,7%	101.388	20,7%
extraneï	76	2,0%	147	1,7%	176	1,4%	323	1,5%	1.191	2,1%	8.161	1,7%
2017/2018												
bol	3.248	87,3%	7.141	85,1%	10.438	84,9%	17.579	85,0%	48.127	83,4%	378.322	76,5%
bbl	394	10,6%	1.103	13,1%	1.665	13,5%	2.768	13,4%	8.399	14,6%	107.805	21,8%
extraneï	77	2,1%	145	1,7%	198	1,6%	343	1,7%	1.167	2,0%	8.385	1,7%
2017/2018												
bol	3.141	85,4%	6.841	82,4%	10.020	82,4%	16.861	82,4%	47.487	81,0%	375.372	74,3%
bbl	465	12,6%	1.299	15,6%	1.890	15,6%	3.189	15,6%	9.780	16,7%	120.645	23,9%
extraneï	72	2,0%	165	2,0%	243	2,0%	408	2,0%	1.347	2,3%	9.192	1,8%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b5.2 Studenten in het mbo naar leerweg en geslacht 2018/2019

	focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
mannen												
bol	1.418	81,9%	3.099	78,8%	4.810	78,9%	7.909	78,9%	22.856	77,6%	182.431	69,2%
bbl	265	15,3%	725	18,4%	1.122	18,4%	1.847	18,4%	5.753	19,5%	74.999	28,5%
extraneï	49	2,8%	107	2,7%	161	2,6%	268	2,7%	838	2,8%	6.060	2,3%
vrouwen												
bol	1.723	88,5%	3.742	85,6%	5.210	86,0%	8.952	85,8%	24.631	84,4%	192.941	79,8%
bbl	200	10,3%	574	13,1%	768	12,7%	1.342	12,9%	4.027	13,8%	45.646	18,9%
extraneï	23	1,2%	58	1,3%	82	1,4%	140	1,3%	509	1,7%	3.132	1,3%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b5.3 Studenten in het mbo naar niveau van de opleiding, woongebied en jaar

	focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
2008/2009												
niveau 1	365	9,0%	799	8,8%	867	6,6%	1.666	7,5%	3.943	6,2%	21.624	4,1%
niveau 2	1.455	35,8%	3.070	33,9%	3.993	30,2%	7.063	31,7%	18.885	29,9%	136.029	26,1%
niveau 3	1.025	25,2%	2.408	26,6%	3.488	26,4%	5.896	26,5%	16.059	25,4%	139.423	26,8%
niveau 4	1.219	30,0%	2.786	30,7%	4.863	36,8%	7.649	34,3%	24.283	38,4%	224.074	43,0%
2009/2010												
niveau 1	346	8,5%	764	8,3%	832	6,3%	1.596	7,2%	3.941	6,2%	24.244	4,6%
niveau 2	1.382	33,8%	2.926	31,9%	3.698	28,1%	6.624	29,7%	18.178	28,5%	133.160	25,1%
niveau 3	1.087	26,6%	2.542	27,7%	3.611	27,5%	6.153	27,6%	16.914	26,5%	145.023	27,3%
niveau 4	1.269	31,1%	2.934	32,0%	5.007	38,1%	7.941	35,6%	24.723	38,8%	228.041	43,0%
2010/2011												
niveau 1	372	8,7%	807	8,6%	924	6,7%	1.731	7,4%	4.258	6,5%	24.773	4,6%
niveau 2	1.427	33,4%	2.953	31,6%	3.886	28,0%	6.839	29,4%	18.660	28,5%	136.206	25,2%
niveau 3	1.146	26,9%	2.587	27,7%	3.762	27,1%	6.349	27,3%	17.453	26,6%	147.382	27,3%
niveau 4	1.323	31,0%	2.998	32,1%	5.319	38,3%	8.317	35,8%	25.151	38,4%	231.359	42,9%
2011/2012												
niveau 1	360	8,8%	731	8,2%	756	5,7%	1.487	6,7%	4.063	6,4%	22.733	4,3%
niveau 2	1.283	31,2%	2.724	30,5%	3.581	26,8%	6.305	28,3%	17.276	27,3%	128.249	24,2%
niveau 3	1.152	28,0%	2.484	27,8%	3.658	27,4%	6.142	27,6%	17.181	27,1%	145.834	27,6%
niveau 4	1.315	32,0%	2.985	33,4%	5.370	40,2%	8.355	37,5%	24.868	39,2%	232.215	43,9%
2012/2013												
niveau 1	357	8,9%	759	8,7%	810	6,2%	1.569	7,2%	4.183	6,7%	21.971	4,2%
niveau 2	1.214	30,2%	2.535	29,1%	3.175	24,2%	5.710	26,1%	16.587	26,8%	121.016	23,3%
niveau 3	1.065	26,5%	2.349	26,9%	3.556	27,1%	5.905	27,0%	16.285	26,3%	142.704	27,5%
niveau 4	1.378	34,3%	3.082	35,3%	5.584	42,5%	8.666	39,7%	24.949	40,2%	233.558	45,0%
2013/2014												
niveau 1	280	7,0%	604	7,0%	630	4,8%	1.234	5,7%	3.780	6,2%	19.392	3,8%
niveau 2	1.146	28,6%	2.465	28,4%	3.026	23,2%	5.491	25,3%	15.678	25,7%	112.056	22,1%
niveau 3	1.088	27,1%	2.346	27,1%	3.424	26,2%	5.770	26,6%	16.014	26,3%	138.585	27,3%
niveau 4	1.498	37,3%	3.257	37,6%	5.965	45,7%	9.222	42,5%	25.429	41,8%	237.811	46,8%
2014/2015												
niveau 1	229	5,8%	527	6,1%	565	4,5%	1.092	5,1%	3.061	5,3%	14.185	2,9%
niveau 2	1.062	26,8%	2.278	26,4%	2.649	20,9%	4.927	23,1%	13.879	23,9%	99.299	20,3%
niveau 3	1.082	27,3%	2.362	27,4%	3.279	25,8%	5.641	26,5%	15.118	26,1%	131.454	26,9%
niveau 4	1.589	40,1%	3.446	40,0%	6.192	48,8%	9.638	45,3%	25.958	44,7%	244.265	49,9%
2015/2016												
niveau 1	236	6,0%	491	5,7%	544	4,3%	1.035	4,9%	2.819	4,9%	12.854	2,7%
niveau 2	1.028	26,0%	2.241	25,9%	2.557	20,2%	4.798	22,5%	12.809	22,4%	90.823	18,8%
niveau 3	1.121	28,3%	2.458	28,4%	3.395	26,9%	5.853	27,5%	15.309	26,8%	130.107	27,0%
niveau 4	1.574	39,8%	3.458	40,0%	6.134	48,6%	9.592	45,1%	26.226	45,9%	248.556	51,5%
2016/2017												
niveau 1	223	5,8%	471	5,5%	513	4,1%	984	4,6%	2.741	4,7%	12.880	2,6%
niveau 2	866	22,5%	1.982	23,0%	2.411	19,2%	4.393	20,8%	12.387	21,5%	86.542	17,7%
niveau 3	1.103	28,7%	2.417	28,1%	3.265	26,0%	5.682	26,8%	15.108	26,2%	130.506	26,6%
niveau 4	1.652	43,0%	3.736	43,4%	6.370	50,7%	10.106	47,7%	27.509	47,6%	260.200	53,1%
2017/2018												
niveau 1	196	5,3%	432	5,1%	477	3,9%	909	4,4%	2.825	4,9%	14.237	2,9%
niveau 2	820	22,0%	1.870	22,3%	2.349	19,1%	4.219	20,4%	12.340	21,4%	84.752	17,1%
niveau 3	979	26,3%	2.250	26,8%	3.158	25,7%	5.408	26,1%	14.313	24,8%	129.371	26,2%
niveau 4	1.724	46,4%	3.837	45,7%	6.317	51,4%	10.154	49,1%	28.215	48,9%	266.152	53,8%
2018/2019												
niveau 1	219	6,0%	474	5,7%	483	4,0%	957	4,7%	3.138	5,4%	16.421	3,2%
niveau 2	814	22,1%	1.840	22,2%	2.404	19,8%	4.244	20,7%	12.715	21,7%	85.549	16,9%
niveau 3	898	24,4%	2.124	25,6%	2.959	24,3%	5.083	24,8%	13.173	22,5%	125.784	24,9%
niveau 4	1.747	47,5%	3.867	46,6%	6.307	51,9%	10.174	49,7%	29.602	50,5%	277.587	54,9%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b5.4 Studenten in het mbo naar niveau van de opleiding, geslacht en woongebied 2018/2019

	focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Mannen												
niveau 1	126	7,3%	281	7,1%	268	4,4%	549	5,5%	1.938	6,6%	10.233	3,9%
niveau 2	434	25,1%	974	24,8%	1.407	23,1%	2.381	23,8%	7.384	25,1%	53.493	20,3%
niveau 3	426	24,6%	960	24,4%	1.514	24,8%	2.474	24,7%	6.585	22,4%	67.215	25,5%
niveau 4	746	43,1%	1.716	43,7%	2.904	47,7%	4.620	46,1%	13.550	46,0%	132.655	50,3%
Vrouwen												
niveau 1	93	4,8%	193	4,4%	215	3,5%	408	3,9%	1.200	4,1%	6.188	2,6%
niveau 2	380	19,5%	866	19,8%	997	16,5%	1.863	17,9%	5.331	18,3%	32.056	13,3%
niveau 3	472	24,3%	1.164	26,6%	1.445	23,8%	2.609	25,0%	6.588	22,6%	58.569	24,2%
niveau 4	1.001	51,4%	2.151	49,2%	3.403	56,2%	5.554	53,2%	16.052	55,0%	144.932	60,0%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b5.5 Studenten in het mbo naar sector en jaar (geselecteerde jaren)

	focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
2008/2009												
techniek	871	21,4%	1.938	21,4%	2.938	22,2%	4.876	21,9%	13.784	21,8%	150.182	28,8%
vervoer, transport en logistiek	160	3,9%	418	4,6%	638	4,8%	1.056	4,7%	1.843	2,9%	15.768	3,0%
zorg	301	7,4%	709	7,8%	1.039	7,9%	1.748	7,8%	4.659	7,4%	46.297	8,9%
economie	959	23,6%	2.143	23,6%	3.197	24,2%	5.340	24,0%	14.621	23,1%	115.812	22,2%
welzijn, verzorging	1.293	31,8%	2.750	30,3%	3.974	30,1%	6.724	30,2%	21.658	34,3%	137.868	26,5%
groen	25	0,6%	106	1,2%	181	1,4%	287	1,3%	927	1,5%	21.589	4,1%
overig	455	11,2%	999	11,0%	1.242	9,4%	2.241	10,1%	5.676	9,0%	33.621	6,5%
2011/2012												
techniek	736	17,9%	1.695	19,0%	2.809	21,0%	4.504	20,2%	12.978	20,5%	143.177	27,1%
vervoer, transport en logistiek	225	5,5%	491	5,5%	873	6,5%	1.364	6,1%	2.896	4,6%	22.451	4,2%
zorg	324	7,9%	725	8,1%	1.086	8,1%	1.811	8,1%	4.809	7,6%	47.998	9,1%
economie	1.043	25,4%	2.248	25,2%	3.253	24,3%	5.501	24,7%	15.258	24,1%	120.104	22,7%
welzijn, verzorging	1.295	31,5%	2.710	30,4%	4.010	30,0%	6.720	30,2%	20.877	32,9%	136.505	25,8%
groen	40	1,0%	125	1,4%	239	1,8%	364	1,6%	1.043	1,6%	23.524	4,4%
overig	447	10,9%	930	10,4%	1.092	8,2%	2.022	9,1%	5.528	8,7%	35.262	6,7%
2014/2015												
techniek	701	17,7%	1.573	18,3%	2.598	20,5%	4.171	19,6%	11.725	20,2%	129.417	26,5%
vervoer, transport en logistiek	347	8,8%	735	8,5%	1.202	9,5%	1.937	9,1%	2.831	4,9%	17.486	3,6%
zorg	433	10,9%	963	11,2%	1.400	11,0%	2.363	11,1%	5.991	10,3%	56.077	11,5%
economie	844	21,3%	1.789	20,8%	2.336	18,4%	4.125	19,4%	11.778	20,3%	94.727	19,4%
welzijn, verzorging	1.219	30,8%	2.559	29,7%	3.658	28,8%	6.217	29,2%	19.232	33,1%	130.146	26,6%
groen	24	0,6%	85	1,0%	265	2,1%	350	1,6%	896	1,5%	21.271	4,3%
overig	395	10,0%	910	10,6%	1.226	9,7%	2.136	10,0%	5.568	9,6%	40.078	8,2%
2016/2017												
techniek	784	20,4%	1.832	21,3%	2.848	22,7%	4.680	22,1%	12.495	21,6%	135.094	27,6%
vervoer, transport en logistiek	440	11,4%	914	10,6%	1.430	11,4%	2.344	11,1%	3.279	5,7%	20.273	4,1%
zorg	460	12,0%	1.007	11,7%	1.424	11,3%	2.431	11,5%	6.126	10,6%	57.960	11,8%
economie	749	19,5%	1.681	19,5%	2.148	17,1%	3.829	18,1%	10.235	17,7%	87.440	17,8%
welzijn, verzorging	1.231	32,0%	2.729	31,7%	3.863	30,8%	6.592	31,1%	21.023	36,4%	137.787	28,1%
groen	28	0,7%	68	0,8%	188	1,5%	256	1,2%	795	1,4%	20.641	4,2%
overig	152	4,0%	375	4,4%	658	5,2%	1.033	4,9%	3.792	6,6%	30.933	6,3%
2018/2019												
techniek	789	21,5%	1.791	21,6%	2.901	23,9%	4.692	22,9%	13.262	22,6%	145.218	28,7%
vervoer, transport en logistiek	370	10,1%	763	9,2%	1.212	10,0%	1.975	9,7%	3.044	5,2%	20.689	4,1%
zorg	522	14,2%	1.175	14,1%	1.529	12,6%	2.704	13,2%	7.143	12,2%	68.949	13,6%
economie	1.160	31,5%	2.621	31,6%	3.775	31,1%	6.396	31,3%	20.463	34,9%	136.354	27,0%
welzijn, verzorging	667	18,1%	1.518	18,3%	2.050	16,9%	3.568	17,4%	10.706	18,3%	88.875	17,6%
groen	31	0,8%	86	1,0%	168	1,4%	254	1,2%	806	1,4%	18.664	3,7%
overig	139	3,8%	351	4,2%	518	4,3%	869	4,2%	3.190	5,4%	26.460	5,2%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b5.6 Studenten in het mbo naar sector, geslacht, woongebied en 2018/2019

	focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Mannen												
techniek	650	37,5%	1.483	37,7%	2.336	38,3%	3.819	38,1%	11.003	37,4%	120.650	45,8%
vervoer, transport en logistiek	318	18,4%	640	16,3%	976	16,0%	1.616	16,1%	2.346	8,0%	16.336	6,2%
zorg	49	2,8%	103	2,6%	159	2,6%	262	2,6%	825	2,8%	8.603	3,3%
economie	518	29,9%	1.176	29,9%	1.835	30,1%	3.011	30,0%	10.347	35,1%	69.345	26,3%
welzijn, verzorging	100	5,8%	275	7,0%	383	6,3%	658	6,6%	2.452	8,3%	22.364	8,5%
groen	12	0,7%	35	0,9%	62	1,0%	97	1,0%	384	1,3%	9.338	3,5%
overig	85	4,9%	219	5,6%	342	5,6%	561	5,6%	2.090	7,1%	16.854	6,4%
Vrouwen												
techniek	139	7,1%	308	7,0%	565	9,3%	873	8,4%	2.259	7,7%	24.568	10,2%
vervoer, transport en logistiek	52	2,7%	123	2,8%	236	3,9%	359	3,4%	698	2,4%	4.353	1,8%
zorg	473	24,3%	1.072	24,5%	1.370	22,6%	2.442	23,4%	6.318	21,7%	60.346	25,0%
economie	642	33,0%	1.445	33,0%	1.940	32,0%	3.385	32,4%	10.116	34,7%	67.009	27,7%
welzijn, verzorging	567	29,1%	1.243	28,4%	1.667	27,5%	2.910	27,9%	8.254	28,3%	66.511	27,5%
groen	19	1,0%	51	1,2%	106	1,7%	157	1,5%	422	1,4%	9.326	3,9%
overig	54	2,8%	132	3,0%	176	2,9%	308	3,0%	1.100	3,8%	9.606	4,0%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b5.7 Studenten in het mbo naar sector techniek en zorg, geslacht, woongebied en jaar

	focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
mannen, zorg												
2008/2009	18	1,0%	46	1,1%	73	1,1%	119	1,1%	406	1,3%	3.893	1,4%
2009/2010	15	0,8%	40	1,0%	83	1,3%	123	1,2%	421	1,4%	4.013	1,4%
2010/2011	20	1,0%	53	1,2%	82	1,2%	135	1,2%	441	1,4%	4.286	1,5%
2011/2012	25	1,3%	50	1,2%	106	1,6%	156	1,5%	491	1,6%	4.617	1,6%
2012/2013	23	1,3%	56	1,4%	129	2,0%	185	1,8%	553	1,8%	5.187	1,9%
2013/2014	32	1,8%	69	1,7%	124	1,9%	193	1,9%	663	2,2%	5.607	2,1%
2014/2015	33	1,8%	66	1,6%	124	2,0%	190	1,9%	654	2,3%	5.366	2,1%
2015/2016	28	1,5%	59	1,4%	114	1,8%	173	1,7%	601	2,1%	5.069	2,0%
2016/2017	31	1,7%	75	1,8%	131	2,1%	206	2,0%	634	2,2%	5.666	2,2%
2017/2018	29	1,7%	75	1,9%	148	2,4%	223	2,2%	693	2,4%	6.880	2,7%
2018/2019	49	2,8%	103	2,6%	159	2,6%	262	2,6%	825	2,8%	8.603	3,3%
vrouwen, zorg												
2008/2009	283	12,9%	663	13,5%	966	14,2%	1.629	13,9%	4.253	13,1%	42.404	17,3%
2009/2010	315	14,2%	712	14,4%	937	13,9%	1.649	14,1%	4.209	12,9%	42.732	17,1%
2010/2011	312	13,4%	682	13,4%	963	13,7%	1.645	13,6%	4.244	12,8%	42.974	16,9%
2011/2012	299	13,6%	675	13,9%	980	14,6%	1.655	14,3%	4.318	13,5%	43.381	17,5%
2012/2013	313	14,3%	697	14,6%	1.080	16,0%	1.777	15,4%	4.638	14,6%	47.278	19,2%
2013/2014	361	16,2%	790	16,8%	1.205	18,1%	1.995	17,6%	5.096	16,3%	50.527	20,9%
2014/2015	400	18,6%	897	19,5%	1.276	19,7%	2.173	19,6%	5.337	18,1%	50.711	21,7%
2015/2016	397	19,0%	911	20,0%	1.352	21,3%	2.263	20,8%	5.526	19,2%	50.389	21,9%
2016/2017	429	21,6%	932	21,1%	1.293	20,6%	2.225	20,8%	5.492	19,0%	52.294	22,4%
2017/2018	464	23,2%	1.008	22,7%	1.281	20,9%	2.289	21,6%	5.766	20,0%	55.161	23,5%
2018/2019	473	24,3%	1.072	24,5%	1.370	22,6%	2.442	23,4%	6.318	21,7%	60.346	25,0%
mannen, techniek												
2008/2009	807	43,0%	1.769	42,6%	2.579	40,1%	4.348	41,1%	12.224	39,9%	135.054	48,9%
2009/2010	732	39,4%	1.719	40,9%	2.533	39,5%	4.252	40,0%	12.054	38,8%	134.346	47,9%
2010/2011	719	37,0%	1.628	38,3%	2.597	37,9%	4.225	38,1%	11.879	36,8%	130.896	45,8%
2011/2012	653	34,1%	1.491	36,6%	2.409	36,3%	3.900	36,4%	11.207	35,6%	125.841	44,7%
2012/2013	603	33,0%	1.347	34,0%	2.236	35,1%	3.583	34,6%	10.618	35,0%	119.604	43,7%
2013/2014	587	32,8%	1.336	33,6%	2.235	35,0%	3.571	34,4%	10.178	34,3%	114.252	42,9%
2014/2015	582	32,1%	1.309	32,6%	2.094	33,8%	3.403	33,3%	9.753	34,2%	110.710	43,3%
2015/2016	629	33,7%	1.445	35,3%	2.261	36,0%	3.706	35,7%	9.920	34,9%	110.262	43,8%
2016/2017	660	35,5%	1.560	37,3%	2.280	36,2%	3.840	36,7%	10.319	35,7%	113.331	44,2%
2017/2018	618	36,1%	1.478	37,6%	2.282	37,2%	3.760	37,3%	10.543	36,8%	116.499	45,3%
2017/2018	650	37,5%	1.483	37,7%	2.336	38,3%	3.819	38,1%	11.003	37,4%	120.650	45,8%
vrouwen, techniek												
2008/2009	64	2,9%	169	3,4%	359	5,3%	528	4,5%	1.560	4,8%	15.128	6,2%
2009/2010	71	3,2%	195	3,9%	378	5,6%	573	4,9%	1.614	4,9%	16.482	6,6%
2010/2011	66	2,8%	185	3,6%	413	5,9%	598	4,9%	1.736	5,2%	17.161	6,8%
2011/2012	83	3,8%	204	4,2%	400	5,9%	604	5,2%	1.771	5,5%	17.336	7,0%
2012/2013	88	4,0%	217	4,6%	425	6,3%	642	5,6%	1.856	5,9%	17.973	7,3%
2013/2014	101	4,5%	229	4,9%	466	7,0%	695	6,1%	1.932	6,2%	18.249	7,6%
2014/2015	119	5,5%	264	5,7%	504	7,8%	768	6,9%	1.972	6,7%	18.707	8,0%
2015/2016	130	6,2%	274	6,0%	537	8,4%	811	7,4%	2.047	7,1%	19.714	8,6%
2016/2017	124	6,3%	272	6,1%	568	9,1%	840	7,9%	2.176	7,5%	21.763	9,3%
2017/2018	131	6,5%	297	6,7%	583	9,5%	880	8,3%	2.280	7,9%	23.266	9,9%
2017/2018	139	7,1%	308	7,0%	565	9,3%	873	8,4%	2.259	7,7%	24.568	10,2%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b5.8 Studenten met een diploma in het mbo naar niveau van de opleiding, woongebied en jaar

	focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
2008/2009												
niveau 1	155	14,8%	333	13,6%	364	10,2%	697	11,6%	2.123	11,8%	12.106	7,8%
niveau 2	387	36,9%	879	35,8%	1.200	33,6%	2.079	34,5%	5.972	33,1%	48.500	31,2%
niveau 3	250	23,9%	612	24,9%	890	24,9%	1.502	24,9%	3.999	22,2%	39.284	25,3%
niveau 4	256	24,4%	631	25,7%	1.120	31,3%	1.751	29,0%	5.944	33,0%	55.553	35,7%
2009/2010												
niveau 1	166	15,1%	360	13,9%	379	10,5%	739	12,0%	2.234	12,0%	14.912	9,0%
niveau 2	400	36,5%	922	35,7%	1.192	33,1%	2.114	34,2%	6.172	33,2%	50.496	30,6%
niveau 3	252	23,0%	627	24,3%	881	24,5%	1.508	24,4%	4.141	22,3%	41.789	25,4%
niveau 4	279	25,4%	675	26,1%	1.146	31,9%	1.821	29,5%	6.057	32,6%	57.581	34,9%
2010/2011												
niveau 1	166	14,3%	365	14,1%	409	10,8%	774	12,1%	2.499	12,8%	15.283	9,2%
niveau 2	401	34,6%	891	34,4%	1.238	32,7%	2.129	33,4%	6.476	33,2%	50.591	30,4%
niveau 3	272	23,5%	626	24,2%	965	25,5%	1.591	24,9%	4.335	22,2%	42.447	25,5%
niveau 4	319	27,5%	710	27,4%	1.179	31,1%	1.889	29,6%	6.198	31,8%	57.845	34,8%
2011/2012												
niveau 1	178	14,3%	374	13,7%	391	9,9%	765	11,4%	2.570	12,8%	14.889	8,7%
niveau 2	433	34,9%	949	34,8%	1.315	33,1%	2.264	33,8%	6.522	32,5%	52.506	30,8%
niveau 3	329	26,5%	676	24,8%	993	25,0%	1.669	24,9%	4.644	23,2%	43.695	25,6%
niveau 4	301	24,3%	726	26,6%	1.270	32,0%	1.996	29,8%	6.303	31,5%	59.283	34,8%
2012/2013												
niveau 1	232	18,5%	473	17,2%	474	11,5%	947	13,8%	2.701	13,4%	14.959	8,6%
niveau 2	424	33,8%	899	32,7%	1.267	30,7%	2.166	31,5%	6.557	32,6%	51.520	29,8%
niveau 3	247	21,9%	624	22,7%	995	24,1%	1.619	23,5%	4.417	22,0%	45.026	26,0%
niveau 4	324	25,8%	754	27,4%	1.389	33,7%	2.143	31,2%	6.419	31,9%	61.662	35,6%
2013/2014												
niveau 1	191	15,8%	385	14,5%	426	10,4%	811	12,0%	2.671	13,2%	14.555	8,5%
niveau 2	393	32,5%	886	33,3%	1.213	29,5%	2.099	31,0%	6.168	30,6%	48.260	28,2%
niveau 3	293	24,2%	637	24,0%	1.013	24,7%	1.650	24,4%	4.557	22,6%	45.600	26,6%
niveau 4	333	27,5%	750	28,2%	1.456	35,4%	2.206	32,6%	6.788	33,6%	62.966	36,7%
2014/2015												
niveau 1	186	14,0%	401	14,0%	411	10,4%	812	11,9%	2.281	11,6%	10.481	6,4%
niveau 2	439	33,1%	911	31,8%	1.080	27,4%	1.991	29,3%	6.067	30,8%	43.729	26,8%
niveau 3	286	21,6%	650	22,7%	944	24,0%	1.594	23,4%	4.543	23,1%	44.867	27,5%
niveau 4	414	31,2%	906	31,6%	1.500	38,1%	2.406	35,4%	6.801	34,5%	64.110	39,3%
2015/2016												
niveau 1	152	11,9%	333	12,1%	381	9,7%	714	10,7%	2.100	11,5%	10.008	6,6%
niveau 2	416	32,6%	915	33,3%	1.071	27,4%	1.986	29,8%	5.271	29,0%	38.284	25,2%
niveau 3	312	24,5%	685	24,9%	996	25,5%	1.681	25,2%	4.343	23,9%	41.586	27,4%
niveau 4	396	31,0%	817	29,7%	1.465	37,4%	2.282	34,2%	6.469	35,6%	61.754	40,7%
2016/2017												
niveau 1	159	13,1%	353	12,9%	385	9,8%	738	11,1%	2.022	11,3%	9.928	6,4%
niveau 2	352	28,9%	778	28,4%	967	24,6%	1.745	26,2%	4.594	25,7%	34.990	22,6%
niveau 3	313	25,7%	703	25,7%	959	24,4%	1.662	24,9%	4.204	23,6%	40.775	26,3%
niveau 4	394	32,3%	903	33,0%	1.619	41,2%	2.522	37,8%	7.026	39,4%	69.253	44,7%
2017/2018												
niveau 1	151	13,6%	330	13,1%	336	9,4%	666	10,9%	2.093	12,1%	10.638	7,1%
niveau 2	273	24,6%	643	25,6%	840	23,5%	1.483	24,3%	4.494	26,0%	32.740	21,9%
niveau 3	256	23,0%	583	23,2%	812	22,7%	1.395	22,9%	3.716	21,5%	38.771	26,0%
niveau 4	431	38,8%	958	38,1%	1.590	44,4%	2.548	41,8%	6.952	40,3%	67.213	45,0%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b5.10. Doorstroom naar vervolgopleiding van gediplomeerden uit de verschillende niveaus van het mbo naar woongebied

	focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
examen in 2013/2014, plek in 2014/2015												
mbo 1	191	100,0%	385	100,0%	426	100,0%	811	100,0%	2.671	100,0%	14.555	100,0%
naar												
mbo	132	69,1%	252	65,5%	228	53,5%	480	59,2%	1.341	50,2%	6.811	46,8%
niveau 2	130	68,1%	245	63,6%	219	51,4%	464	57,2%	1.287	48,2%	6.489	44,6%
overig onderwijs	x	.	x	.	x	.	x	.	27	1,0%	316	2,2%
geen onderwijs*	59	30,9%	133	34,5%	198	46,5%	331	40,8%	1.330	49,8%	7.744	53,2%
mbo 2	393	100,0%	886	100,0%	1.213	100,0%	2.099	100,0%	6.168	100,0%	48.260	100,0%
naar												
mbo	202	51,4%	438	49,4%	624	51,4%	1.062	50,6%	2.764	44,8%	22.036	45,7%
niveau 3	169	43,0%	356	40,2%	469	38,7%	825	39,3%	2.241	36,3%	18.265	37,8%
niveau 4	27	6,9%	63	7,1%	123	10,1%	186	8,9%	398	6,5%	2.579	5,3%
overig onderwijs	x	.	x	.	x	.	16	0,8%	72	1,2%	311	0,6%
geen onderwijs*	186	47,3%	439	49,5%	582	48,0%	1.021	48,6%	3.332	54,0%	25.913	53,7%
mbo 3	293	100,0%	637	100,0%	1.013	100,0%	1.650	100,0%	4.557	100,0%	45.600	100,0%
naar												
mbo	144	49,1%	285	44,7%	400	39,5%	685	41,5%	1.833	40,2%	15.211	33,4%
niveau 4	135	46,1%	270	42,4%	378	37,3%	648	39,3%	1.746	38,3%	14.047	30,8%
overig onderwijs	x	.	x	.	x	.	11	0,7%	32	0,7%	333	0,7%
geen onderwijs*	149	50,9%	350	54,9%	604	59,6%	954	57,8%	2.692	59,1%	30.056	65,9%
mbo 4	333	100,0%	750	100,0%	1.456	100,0%	2.206	100,0%	6.788	100,0%	62.966	100,0%
naar												
hbo	158	47,4%	337	44,9%	621	42,7%	958	43,4%	2.936	43,3%	25.284	40,2%
overig onderwijs	x	.	13	1,7%	15	1,0%	28	1,3%	70	1,0%	1.272	2,0%
geen onderwijs*	171	51,4%	400	53,3%	820	56,3%	1.220	55,3%	3.782	55,7%	36.410	57,8%
examen in 2014/2015, plek in 2015/2016												
mbo 1	186	100,0%	401	100,0%	411	100,0%	812	100,0%	2.281	100,0%	10.481	100,0%
naar												
mbo	130	69,9%	272	67,8%	274	66,7%	546	67,2%	1.296	56,8%	5.722	54,6%
niveau 2	128	68,8%	269	67,1%	272	66,2%	541	66,6%	1.254	55,0%	5.515	52,6%
overig onderwijs	5	2,7%	7	1,7%	8	1,9%	15	1,8%	66	2,9%	398	3,8%
geen onderwijs*	51	27,4%	122	30,4%	129	31,4%	251	30,9%	919	40,3%	4.361	41,6%
mbo 2	439	100,0%	911	100,0%	1.080	100,0%	1.991	100,0%	6.067	100,0%	43.729	100,0%
naar												
mbo	243	55,4%	518	56,9%	575	53,2%	1.093	54,9%	2.868	47,3%	21.536	49,2%
niveau 3	195	44,4%	415	45,6%	453	41,9%	868	43,6%	2.368	39,0%	18.072	41,3%
niveau 4	41	9,3%	83	9,1%	102	9,4%	185	9,3%	391	6,4%	2.460	5,6%
overig onderwijs	7	1,6%	23	2,5%	33	3,1%	56	2,8%	168	2,8%	1.386	3,2%
geen onderwijs*	189	43,1%	370	40,6%	472	43,7%	842	42,3%	3.031	50,0%	20.807	47,6%
mbo 3	286	100,0%	650	100,0%	944	100,0%	1.594	100,0%	4.543	100,0%	44.867	100,0%
naar												
mbo	142	49,7%	282	43,4%	399	42,3%	681	42,7%	1.817	40,0%	15.101	33,7%
niveau 4	106	37,1%	240	36,9%	308	32,6%	548	34,4%	1.622	35,7%	13.082	29,2%
overig onderwijs	5	1,7%	16	2,5%	29	3,1%	45	2,8%	91	2,0%	1.282	2,9%
geen onderwijs*	139	48,6%	352	54,2%	516	54,7%	868	54,5%	2.635	58,0%	28.484	63,5%
mbo 4	414	100,0%	906	100,0%	1.500	100,0%	2.406	100,0%	6.801	100,0%	64.110	100,0%
naar												
hbo	153	37,0%	340	37,5%	545	36,3%	885	36,8%	2.506	36,8%	22.458	35,0%
overig onderwijs	8	1,9%	16	1,8%	21	1,4%	37	1,5%	89	1,3%	1.239	1,9%
geen onderwijs*	253	61,1%	550	60,7%	934	62,3%	1.484	61,7%	4.206	61,8%	40.413	63,0%

Bron: SSB, CBS, bewerking RISBO/gemeente Rotterdam (OBI), een kruisje ('x') betekent een aantal kleiner dan 10.

*) dit gaat om studenten die een jaar later niet in het bekostigd onderwijs terugkeren. Dit kan diverse redenen hebben, bijvoorbeeld omdat ze werken, een niet bekostigde opleiding volgen of naar het buitenland zijn vertrokken

Tabel b5.10a. Doorstroom naar vervolgopleiding van gediplomeerden uit de verschillende niveaus van het mbo naar woongebied

	focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
examen in 2015/2016, positie in 2017/2018												
mbo 1	152	100,0%	333	100,0%	381	100,0%	714	100,0%	2.100	100,0%	10.002	100,0%
naar												
mbo	105	69,1%	224	67,3%	241	63,3%	465	65,1%	1.326	63,1%	6.210	62,1%
niveau 2	102	67,1%	217	65,2%	237	62,2%	454	63,6%	1.282	61,0%	5.948	59,5%
overig onderwijs	1	0,7%	1	0,3%	2	0,5%	3	0,4%	38	1,8%	286	2,9%
geen onderwijs*	46	30,3%	108	32,4%	138	36,2%	246	34,5%	736	35,0%	3.506	35,1%
mbo 2	416	100,0%	915	100,0%	1.071	100,0%	1.986	100,0%	5.271	100,0%	38.284	100,0%
naar												
mbo	266	63,9%	570	62,3%	598	55,8%	1.168	58,8%	2.837	53,8%	20.858	54,5%
niveau 3	213	51,2%	447	48,9%	476	44,4%	923	46,5%	2.328	44,2%	17.490	45,7%
niveau 4	45	10,8%	102	11,1%	108	10,1%	210	10,6%	435	8,3%	2.601	6,8%
overig onderwijs	0	0,0%	0	0,0%	4	0,4%	4	0,2%	17	0,3%	153	0,4%
geen onderwijs*	150	36,1%	345	37,7%	469	43,8%	814	41,0%	2.417	45,9%	17.273	45,1%
mbo 3	312	100,0%	685	100,0%	996	100,0%	1.681	100,0%	4.343	100,0%	41.586	100,0%
naar												
mbo	138	44,2%	276	40,3%	347	34,8%	623	37,1%	1.605	37,0%	13.748	33,1%
niveau 4	133	42,6%	264	38,5%	334	33,5%	598	35,6%	1.548	35,6%	12.870	30,9%
overig onderwijs	1	0,3%	3	0,4%	3	0,3%	6	0,4%	18	0,4%	233	0,6%
geen onderwijs*	173	55,4%	406	59,3%	646	64,9%	1.052	62,6%	2.720	62,6%	27.605	66,4%
mbo 4	396	100,0%	817	100,0%	1.465	100,0%	2.282	100,0%	6.469	100,0%	61.754	100,0%
naar												
hbo	170	42,9%	320	39,2%	571	39,0%	891	39,0%	2.565	39,7%	22.478	36,4%
overig onderwijs	4	1,0%	7	0,9%	19	1,3%	26	1,1%	67	1,0%	1.175	1,9%
geen onderwijs*	222	56,1%	490	60,0%	875	59,7%	1.365	59,8%	3.837	59,3%	38.101	61,7%
examen in 2017/2018, positie in 2018/2019												
mbo 1	151	100,0%	330	100,0%	336	100,0%	666	100,0%	2.093	100,0%	10.638	100,0%
naar												
mbo	114	75,5%	247	74,8%	252	75,0%	499	74,9%	1.509	72,1%	7.644	71,9%
niveau 2	113	74,8%	239	72,4%	247	73,5%	486	73,0%	1.439	68,8%	7.287	68,5%
overig onderwijs	3	2,0%	4	1,2%	1	0,3%	5	0,8%	27	1,3%	146	1,4%
geen onderwijs*	34	22,5%	79	23,9%	83	24,7%	162	24,3%	557	26,6%	2.848	26,8%
mbo 2	273	100,0%	643	100,0%	840	100,0%	1.483	100,0%	4.494	100,0%	32.740	100,0%
naar												
mbo	172	63,0%	379	58,9%	440	52,4%	819	55,2%	2.519	56,1%	17.207	52,6%
niveau 3	115	42,1%	269	41,8%	331	39,4%	600	40,5%	1.706	38,0%	13.173	40,2%
niveau 4	54	19,8%	103	16,0%	99	11,8%	202	13,6%	759	16,9%	3.476	10,6%
overig onderwijs	0	0,0%	0	0,0%	3	0,4%	3	0,2%	11	0,2%		0,0%
geen onderwijs*	101	37,0%	264	41,1%	397	47,3%	661	44,6%	1.964	43,7%	15.433	47,1%
mbo 3	256	100,0%	583	100,0%	812	100,0%	1.395	100,0%	3.716	100,0%	38.771	100,0%
naar												
mbo	102	39,8%	222	38,1%	283	34,9%	505	36,2%	1.329	35,8%	12.385	31,9%
niveau 4	91	35,5%	206	35,3%	269	33,1%	475	34,1%	1.284	34,6%	11.615	30,0%
overig onderwijs	0	0,0%	1	0,2%	4	0,5%	5	0,4%	17	0,5%	183	0,5%
geen onderwijs*	154	60,2%	360	61,7%	525	64,7%	885	63,4%	2.370	63,8%	26.203	67,6%
mbo 4	431	100,0%	958	100,0%	1.590	100,0%	2.548	100,0%	6.952	100,0%	67.213	100,0%
naar												
hbo	174	40,4%	366	38,2%	555	34,9%	921	36,1%	2.649	38,1%	24.014	35,7%
overig onderwijs	4	0,9%	16	1,7%	19	1,2%	35	1,4%	75	1,1%	1.148	1,7%
geen onderwijs*	253	58,7%	576	60,1%	1.016	63,9%	1.592	62,5%	4.228	60,8%	42.051	62,6%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b5.12 Percentage nieuw voortijdig schoolverlaten uit het mbo naar aantal studenten, oude methode

	focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Nieuw voortijdig schoolverlaten, meetmethode t/m 2012/2013												
2008/2009, studenten	2.732		6.098		9.272		15.370		43.853		393.839	
	3.103		6.902		10.513		17.415		49.020		424.338	
nieuw vsv-ers	371	13,6%	804	13,2%	1.241	13,4%	2.045	13,3%	5.167	11,8%	30.499	7,7%
2009/2010, studenten	3.316		7.231		10.831		18.062		51.136		443.600	
nieuw vsv-ers	396	13,6%	831	13,0%	1.199	12,4%	2.030	12,7%	5.134	11,2%	30.155	7,3%
2010/2011, studenten	3.235		6.980		10.446		17.426		49.169		423.150	
nieuw vsv-ers	405	14,3%	856	14,0%	1.184	12,8%	2.040	13,3%	5.108	11,6%	29.332	7,4%
2011/2012, studenten	3.054		6.605		10.463		17.068		48.266		419.830	
nieuw vsv-ers	325	11,9%	698	11,8%	1.030	10,9%	1.728	11,3%	4.602	10,5%	27.536	7,0%
2012/2013, studenten	3.010		6.481		10.052		16.533		47.214		412.793	
nieuw vsv-ers	300	11,1%	609	10,4%	857	9,3%	1.466	9,7%	4.277	10,0%	24.672	6,4%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Bijlage 6 Aanvullende tabellen bij hoofdstuk 6

Tabel b6.1 Studenten in het hoger onderwijs naar leeftijd en woongebied in 2018/2019 (geselecteerde jaren)

	focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
2011/2012												
hoger beroepsonderwijs	2.243		4.620		13.069		17.689		70.003		407.912	
tot 22 jaar	1.103	49,2%	2.253	48,8%	6.731	51,5%	8.984	50,8%	36.075	51,5%	254.721	62,4%
23-26 jaar	741	33,0%	1.444	31,3%	3.800	29,1%	5.244	29,6%	20.809	29,7%	89.944	22,0%
27 jaar of ouder	399	17,8%	923	20,0%	2.538	19,4%	3.461	19,6%	13.119	18,7%	63.247	15,5%
wetenschappelijk onderwijs	870		1.840		12.192		14.032		69.922		236.651	
tot 22 jaar	424	48,7%	918	49,9%	6.469	53,1%	7.387	52,6%	35.272	50,4%	136.868	57,8%
23-26 jaar	309	35,5%	616	33,5%	4.156	34,1%	4.772	34,0%	24.970	35,7%	72.183	30,5%
27 jaar of ouder	137	15,7%	306	16,6%	1.567	12,9%	1.873	13,3%	9.680	13,8%	27.600	11,7%
2013/2014												
hoger beroepsonderwijs	2.274		4.903		13.248		18.151		73.032		424.148	
tot 22 jaar	1.039	45,7%	2.250	45,9%	6.750	51,0%	9.000	49,6%	38.193	52,3%	267.563	63,1%
23-26 jaar	807	35,5%	1.635	33,3%	4.000	30,2%	5.635	31,0%	22.168	30,4%	98.008	23,1%
27 jaar of ouder	428	18,8%	1.018	20,8%	2.498	18,9%	3.516	19,4%	12.671	17,3%	58.577	13,8%
wetenschappelijk onderwijs	848		1.900		12.377		14.277		71.109		239.368	
tot 22 jaar	394	46,5%	879	46,3%	6.889	55,7%	7.768	54,4%	37.819	53,2%	143.612	60,0%
23-26 jaar	308	36,3%	666	35,1%	4.025	32,5%	4.691	32,9%	24.593	34,6%	71.478	29,9%
27 jaar of ouder	146	17,2%	355	18,7%	1.463	11,8%	1.818	12,7%	8.697	12,2%	24.278	10,1%
2015/2016												
hoger beroepsonderwijs	2.444		5.132		13.315		18.447		74.297		424.810	
tot 22 jaar	1.048	42,9%	2.277	44,4%	6.581	49,4%	8.858	48,0%	38.041	51,2%	263.577	62,0%
23-26 jaar	928	38,0%	1.770	34,5%	4.233	31,8%	6.003	32,5%	23.416	31,5%	102.937	24,2%
27 jaar of ouder	468	19,1%	1.085	21,1%	2.501	18,8%	3.586	19,4%	12.840	17,3%	58.296	13,7%
wetenschappelijk onderwijs	844		1.896		12.755		14.651		72.338		242.722	
tot 22 jaar	406	48,1%	901	47,5%	7.319	57,4%	8.220	56,1%	38.159	52,8%	145.059	59,8%
23-26 jaar	293	34,7%	647	34,1%	4.097	32,1%	4.744	32,4%	25.811	35,7%	74.027	30,5%
27 jaar of ouder	145	17,2%	348	18,4%	1.339	10,5%	1.687	11,5%	8.368	11,6%	23.636	9,7%
2017/2018												
hoger beroepsonderwijs	2.713		5.421		13.471		18.892		72.476		434.641	
tot 22 jaar	1.211	44,6%	2.442	45,0%	6.668	49,5%	9.110	48,2%	36.328	50,1%	270.531	62,2%
23-26 jaar	938	34,6%	1.776	32,8%	4.192	31,1%	5.968	31,6%	23.008	31,7%	102.874	23,7%
27 jaar of ouder	564	20,8%	1.203	22,2%	2.611	19,4%	3.814	20,2%	13.140	18,1%	61.236	14,1%
wetenschappelijk onderwijs	924		2.021		13.797		15.818		72.344		255.454	
tot 22 jaar	436	47,2%	985	48,7%	7.811	56,6%	8.796	55,6%	36.323	50,2%	152.592	59,7%
23-26 jaar	325	35,2%	690	34,1%	4.582	33,2%	5.272	33,3%	27.388	37,9%	78.475	30,7%
27 jaar of ouder	163	17,6%	346	17,1%	1.404	10,2%	1.750	11,1%	8.633	11,9%	24.387	9,5%
2018/2019												
hoger beroepsonderwijs	2.770		5.590		13.005		18.595		69.651		436.318	
tot 22 jaar	1.251	45,2%	2.548	45,6%	6.490	49,9%	9.038	48,6%	34.568	49,6%	273.261	62,6%
23-26 jaar	920	33,2%	1.745	31,2%	3.932	30,2%	5.677	30,5%	21.939	31,5%	99.991	22,9%
27 jaar of ouder	599	21,6%	1.297	23,2%	2.583	19,9%	3.880	20,9%	13.144	18,9%	63.066	14,5%
wetenschappelijk onderwijs	985		2.127		14.010		16.137		72.154		262.820	
tot 22 jaar	454	46,1%	1.013	47,6%	7.898	56,4%	8.911	55,2%	35.911	49,8%	157.818	60,0%
23-26 jaar	348	35,3%	732	34,4%	4.649	33,2%	5.381	33,3%	27.319	37,9%	80.012	30,4%
27 jaar of ouder	183	18,6%	382	18,0%	1.463	10,4%	1.845	11,4%	8.924	12,4%	24.990	9,5%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b6.2a Herkomst van eerstejaarsstudenten hbo in Rotterdam Zuid

	Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam	
	n	%	n	%	n	%
2018/2019						
totaal eerstejaars	1.116		2.468		3.584	
afkomstig uit zelfde gebied	835	74,8%	1.837	74,4%	2.763	77,1%
afkomstig van buiten het gebied	281	25,2%	631	25,6%		
afkomstig buiten Rotterdam					821	22,9%
2017/2018						
totaal eerstejaars	1.054		2.495		3.549	
afkomstig uit zelfde gebied	800	75,9%	1.873	75,1%	2.744	77,3%
afkomstig van buiten het gebied	254	24,1%	622	24,9%		
afkomstig buiten Rotterdam					805	22,7%
2016/2017						
totaal eerstejaars	988		2.426		3.414	
afkomstig uit zelfde gebied	762	77,1%	1.743	71,8%	2.583	75,7%
afkomstig van buiten het gebied	226	22,9%	683	28,2%		
afkomstig buiten Rotterdam					831	24,3%
2015/2016						
totaal eerstejaars	963		2.188		3.151	
afkomstig uit zelfde gebied	755	78,4%	1.562	71,4%	2.389	75,8%
afkomstig van buiten het gebied	208	21,6%	626	28,6%		
afkomstig buiten Rotterdam					762	24,2%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b6.2b Herkomst van eerstejaarsstudenten wo in Rotterdam Zuid

	Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam	
	n	%	n	%	n	%
2018/2019						
totaal eerstejaars	288		1.728		2.016	
afkomstig uit zelfde gebied	189	65,6%	737	42,7%	943	46,8%
afkomstig van buiten het gebied	99	34,4%	991	57,3%		
afkomstig buiten Rotterdam					1.073	53,2%
2017/2018						
totaal eerstejaars	270		2.123		2.393	
afkomstig uit zelfde gebied	138	51,1%	766	36,1%	922	38,5%
afkomstig van buiten het gebied	132	48,9%	1.357	63,9%		
afkomstig buiten Rotterdam					1.471	61,5%
2016/2017						
totaal eerstejaars	245		1.785		2.030	
afkomstig uit zelfde gebied	157	64,1%	685	38,4%	854	42,1%
afkomstig van buiten het gebied	88	35,9%	1.100	61,6%		
afkomstig buiten Rotterdam					1.176	57,9%
2015/2016						
totaal eerstejaars	230		1.660		1.890	
afkomstig uit zelfde gebied	153	66,5%	688	41,4%	856	45,3%
afkomstig van buiten het gebied	77	33,5%	972	58,6%		
afkomstig buiten Rotterdam					1.034	54,7%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b6.3a Studenten in het hoger beroepsonderwijs naar onderwijssector en woongebied in geselecteerde jaren

	focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
2011/2012												
ho	2.243		4.620		13.069		17.689		70.003		407.912	
onderwijs	243	10,8%	542	11,7%	1.557	11,9%	2.099	11,9%	8.032	11,5%	63.542	15,6%
techniek	295	13,2%	626	13,5%	1.773	13,6%	2.399	13,6%	9.878	14,1%	69.737	17,1%
gezondheidszorg	113	5,0%	238	5,2%	840	6,4%	1.078	6,1%	4.980	7,1%	36.094	8,8%
economie	1.030	45,9%	2.109	45,6%	5.561	42,6%	7.670	43,4%	29.810	42,6%	148.547	36,4%
gedrag en maatschappij	451	20,1%	898	19,4%	1.936	14,8%	2.834	16,0%	10.731	15,3%	65.158	16,0%
taal en cultuur	106	4,7%	191	4,1%	1.350	10,3%	1.541	8,7%	6.303	9,0%	15.949	3,9%
overig	5	0,2%	16	0,3%	52	0,4%	68	0,4%	269	0,4%	8.885	2,2%
2013/2014												
ho	2.274		4.903		13.248		18.151		73.032		424.148	
onderwijs	262	11,5%	619	12,6%	1.554	11,7%	2.173	12,0%	8.174	11,2%	60.141	14,2%
techniek	346	15,2%	723	14,7%	1.927	14,5%	2.650	14,6%	10.899	14,9%	75.671	17,8%
gezondheidszorg	135	5,9%	318	6,5%	961	7,3%	1.279	7,0%	5.821	8,0%	41.295	9,7%
economie	975	42,9%	2.129	43,4%	5.564	42,0%	7.693	42,4%	30.455	41,7%	153.117	36,1%
gedrag en maatschappij	442	19,4%	912	18,6%	1.887	14,2%	2.799	15,4%	11.128	15,2%	68.759	16,2%
taal en cultuur	108	4,7%	186	3,8%	1.302	9,8%	1.488	8,2%	6.228	8,5%	15.394	3,6%
overig	6	0,3%	16	0,3%	53	0,4%	69	0,4%	327	0,4%	9.771	2,3%
2015/2016												
ho	2.444		5.132		13.315		18.447		74.297		424.810	
onderwijs	288	11,8%	618	12,0%	1.556	11,7%	2.174	11,8%	8.036	10,8%	57.443	13,5%
techniek	395	16,2%	818	15,9%	2.151	16,2%	2.969	16,1%	12.143	16,3%	82.169	19,3%
gezondheidszorg	146	6,0%	332	6,5%	1.089	8,2%	1.421	7,7%	6.281	8,5%	42.414	10,0%
economie	956	39,1%	2.139	41,7%	5.454	41,0%	7.593	41,2%	30.054	40,5%	149.775	35,3%
gedrag en maatschappij	462	18,9%	941	18,3%	1.837	13,8%	2.778	15,1%	11.355	15,3%	67.983	16,0%
taal en cultuur	184	7,5%	256	5,0%	1.167	8,8%	1.423	7,7%	6.002	8,1%	14.286	3,4%
overig	13	0,5%	28	0,5%	61	0,5%	89	0,5%	426	0,6%	10.740	2,5%
2017/2018												
ho	2.713		5.421		13.471		18.892		72.476		434.641	
onderwijs	326	12,0%	630	11,6%	1.616	12,0%	2.246	11,9%	7.745	10,7%	56.243	12,9%
techniek	482	17,8%	943	17,4%	2.360	17,5%	3.303	17,5%	12.745	17,6%	90.139	20,7%
gezondheidszorg	204	7,5%	424	7,8%	1.065	7,9%	1.489	7,9%	6.190	8,5%	45.917	10,6%
economie	1.031	38,0%	2.178	40,2%	5.508	40,9%	7.686	40,7%	28.891	39,9%	150.423	34,6%
gedrag en maatschappij	460	17,0%	943	17,4%	1.701	12,6%	2.644	14,0%	10.578	14,6%	65.603	15,1%
taal en cultuur	194	7,2%	271	5,0%	1.159	8,6%	1.430	7,6%	5.855	8,1%	14.319	3,3%
overig	16	0,6%	32	0,6%	62	0,5%	94	0,5%	472	0,7%	11.997	2,8%
2018/2019												
ho	2.422		4.895		11.317		16.212		61.629		368.153	
onderwijs	339	14,0%	664	13,6%	1.558	13,8%	2.222	13,7%	7.601	12,3%	51.007	13,9%
techniek	505	20,9%	1.008	20,6%	2.369	20,9%	3.377	20,8%	12.659	20,5%	88.442	24,0%
gezondheidszorg	188	7,8%	430	8,8%	1.011	8,9%	1.441	8,9%	5.871	9,5%	46.296	12,6%
economie	741	30,6%	1.596	32,6%	3.646	32,2%	5.242	32,3%	19.869	32,2%	96.435	26,2%
gedrag en maatschappij	407	16,8%	852	17,4%	1.580	14,0%	2.432	15,0%	9.632	15,6%	59.780	16,2%
taal en cultuur	225	9,3%	314	6,4%	1.080	9,5%	1.394	8,6%	5.538	9,0%	14.068	3,8%
overig	17	0,7%	31	0,6%	73	0,6%	104	0,6%	459	0,7%	12.125	3,3%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b6.3b Studenten in het wetenschappelijk onderwijs naar onderwijssector en woongebied in geselecteerde jaren

	focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
2011/2012												
wo	870		1.840		12.192		14.032		69.922		236.651	
natuur	32	3,7%	64	3,5%	204	1,7%	268	1,9%	6.650	9,5%	19.760	8,3%
techniek	101	11,6%	214	11,6%	925	7,6%	1.139	8,1%	3.292	4,7%	30.118	12,7%
gezondheidszorg	128	14,7%	259	14,1%	1.978	16,2%	2.237	15,9%	11.022	15,8%	30.994	13,1%
economie	249	28,6%	492	26,7%	4.819	39,5%	5.311	37,8%	11.760	16,8%	37.001	15,6%
recht	137	15,7%	300	16,3%	1.350	11,1%	1.650	11,8%	8.051	11,5%	27.472	11,6%
gedrag en maatschappij	153	17,6%	325	17,7%	1.827	15,0%	2.152	15,3%	15.634	22,4%	47.971	20,3%
taal en cultuur	68	7,8%	174	9,5%	995	8,2%	1.169	8,3%	11.081	15,8%	31.755	13,4%
overig	2	0,2%	12	0,7%	94	0,8%	106	0,8%	2.432	3,5%	11.580	4,9%
2013/2014												
wo	848		1.900		12.377		14.277		71.109		239.368	
natuur	35	4,1%	80	4,2%	284	2,3%	364	2,5%	7.594	10,7%	22.233	9,3%
techniek	84	9,9%	178	9,4%	959	7,7%	1.137	8,0%	3.302	4,6%	32.560	13,6%
gezondheidszorg	121	14,3%	262	13,8%	2.003	16,2%	2.265	15,9%	11.157	15,7%	31.900	13,3%
economie	211	24,9%	503	26,5%	5.007	40,5%	5.510	38,6%	12.055	17,0%	36.096	15,1%
recht	143	16,9%	342	18,0%	1.280	10,3%	1.622	11,4%	7.807	11,0%	26.006	10,9%
gedrag en maatschappij	160	18,9%	347	18,3%	1.830	14,8%	2.177	15,2%	15.385	21,6%	46.592	19,5%
taal en cultuur	83	9,8%	164	8,6%	858	6,9%	1.022	7,2%	10.152	14,3%	29.234	12,2%
overig	11	1,3%	24	1,3%	156	1,3%	180	1,3%	3.657	5,1%	14.747	6,2%
2015/2016												
wo	844		1.896		12.755		14.651		72.338		242.722	
natuur	41	4,9%	100	5,3%	304	2,4%	404	2,8%	8.602	11,9%	24.752	10,2%
techniek	76	9,0%	170	9,0%	1.035	8,1%	1.205	8,2%	3.531	4,9%	36.209	14,9%
gezondheidszorg	128	15,2%	282	14,9%	2.028	15,9%	2.310	15,8%	11.290	15,6%	32.412	13,4%
economie	188	22,3%	428	22,6%	4.917	38,5%	5.345	36,5%	11.592	16,0%	34.027	14,0%
recht	146	17,3%	353	18,6%	1.397	11,0%	1.750	11,9%	7.997	11,1%	26.190	10,8%
gedrag en maatschappij	171	20,3%	352	18,6%	1.903	14,9%	2.255	15,4%	15.284	21,1%	44.160	18,2%
taal en cultuur	78	9,2%	170	9,0%	817	6,4%	987	6,7%	9.519	13,2%	27.720	11,4%
overig	16	1,9%	41	2,2%	354	2,8%	395	2,7%	4.523	6,3%	17.252	7,1%
2017/2018												
wo	924		2.021		13.797		15.818		72.344		255.454	
natuur	46	5,0%	103	5,1%	336	2,4%	439	2,8%	9.200	12,7%	27.821	10,9%
techniek	67	7,3%	166	8,2%	1.231	8,9%	1.397	8,8%	3.872	5,4%	39.171	15,3%
gezondheidszorg	144	15,6%	279	13,8%	1.914	13,9%	2.193	13,9%	10.502	14,5%	32.542	12,7%
economie	198	21,4%	465	23,0%	5.250	38,1%	5.715	36,1%	12.045	16,6%	36.299	14,2%
recht	146	15,8%	354	17,5%	1.436	10,4%	1.790	11,3%	7.633	10,6%	26.697	10,5%
gedrag en maatschappij	193	20,9%	375	18,6%	2.056	14,9%	2.431	15,4%	14.414	19,9%	43.854	17,2%
taal en cultuur	110	11,9%	210	10,4%	981	7,1%	1.191	7,5%	9.251	12,8%	27.816	10,9%
overig	20	2,2%	69	3,4%	593	4,3%	662	4,2%	5.427	7,5%	21.254	8,3%
2018/2019												
wo	983		2.117		13.976		16.093		71.228		259.158	
natuur	49	5,0%	119	5,6%	387	2,8%	506	3,1%	9.164	12,9%	27.950	10,8%
techniek	86	8,7%	201	9,5%	1.350	9,7%	1.551	9,6%	4.176	5,9%	40.199	15,5%
gezondheidszorg	142	14,4%	286	13,5%	1.955	14,0%	2.241	13,9%	10.218	14,3%	32.526	12,6%
economie	216	22,0%	460	21,7%	5.009	35,8%	5.469	34,0%	11.911	16,7%	37.628	14,5%
recht	167	17,0%	362	17,1%	1.466	10,5%	1.828	11,4%	7.569	10,6%	27.546	10,6%
gedrag en maatschappij	192	19,5%	399	18,8%	2.136	15,3%	2.535	15,8%	13.928	19,6%	43.944	17,0%
taal en cultuur	113	11,5%	223	10,5%	1.024	7,3%	1.247	7,7%	9.074	12,7%	28.273	10,9%
overig	18	1,8%	67	3,2%	649	4,6%	716	4,4%	5.188	7,3%	21.092	8,1%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b6.4 Gediplomeerden in het hbo naar onderwijssector en woongebied en studiejaar

	focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
2012/2013												
bachelor	204		451		1.671		2.122		9.389		54.928	
onderwijs	20	9,8%	60	13,3%	200	12,0%	260	12,3%	1.063	11,3%	8.357	15,2%
techniek	27	13,2%	67	14,9%	231	13,8%	298	14,0%	1.325	14,1%	9.700	17,7%
gezondheidszorg	13	6,4%	28	6,2%	105	6,3%	133	6,3%	825	8,8%	5.862	10,7%
economie	74	36,3%	163	36,1%	661	39,6%	824	38,8%	3.421	36,4%	17.587	32,0%
gedrag en maatschappij	42	20,6%	84	18,6%	230	13,8%	314	14,8%	1.413	15,0%	9.335	17,0%
taal en cultuur	27	13,2%	47	10,4%	236	14,1%	283	13,3%	1.287	13,7%	2.717	4,9%
master	10		28		112		140		632		3.323	
taal en cultuur	x	.	x	.	x	.	67	47,9%	327	51,7%	570	17,2%
2013/2014												
bachelor	220		470		1.599		2.069		9.578		56.263	
onderwijs	25	11,4%	61	13,0%	183	11,4%	244	11,8%	1.023	10,7%	8.128	14,4%
techniek	40	18,2%	70	14,9%	251	15,7%	321	15,5%	1.451	15,1%	9.817	17,4%
gezondheidszorg	18	8,2%	35	7,4%	109	6,8%	144	7,0%	866	9,0%	6.324	11,2%
economie	74	33,6%	190	40,4%	600	37,5%	790	38,2%	3.564	37,2%	18.137	32,2%
gedrag en maatschappij	43	19,5%	81	17,2%	195	12,2%	276	13,3%	1.413	14,8%	9.676	17,2%
taal en cultuur	20	9,1%	31	6,6%	247	15,4%	278	13,4%	1.220	12,7%	2.694	4,8%
master	11		24		157		181		644		3.404	
taal en cultuur	x	.	x	.	x	.	89	49,2%	323	50,2%	554	16,3%
2014/2015												
bachelor	253		538		1.674		2.212		10.222		59.063	
onderwijs	32	12,6%	76	14,1%	173	10,3%	249	11,3%	1.031	10,1%	7.988	13,5%
techniek	48	19,0%	86	16,0%	231	13,8%	317	14,3%	1.486	14,5%	10.358	17,5%
gezondheidszorg	12	4,7%	33	6,1%	130	7,8%	163	7,4%	909	8,9%	6.518	11,0%
economie	89	35,2%	217	40,3%	674	40,3%	891	40,3%	4.076	39,9%	20.322	34,4%
gedrag en maatschappij	44	17,4%	81	15,1%	229	13,7%	310	14,0%	1.461	14,3%	9.884	16,7%
taal en cultuur	28	11,1%	45	8,4%	228	13,6%	273	12,3%	1.202	11,8%	2.576	4,4%
master	11		24		139		163		659		3.355	
taal en cultuur	x	.	x	.	x	.	79	48,5%	369	56,0%	623	18,6%
2015/2016												
bachelor	272		565		1.772		2.337		11.106		60.504	
onderwijs	35	12,9%	66	11,7%	182	10,3%	248	10,6%	1.092	9,8%	7.719	12,8%
techniek	49	18,0%	98	17,3%	263	14,8%	361	15,4%	1.739	15,7%	10.977	18,1%
gezondheidszorg	12	4,4%	30	5,3%	155	8,7%	185	7,9%	1.062	9,6%	7.024	11,6%
economie	104	38,2%	237	41,9%	694	39,2%	931	39,8%	4.327	39,0%	20.554	34,0%
gedrag en maatschappij	38	14,0%	90	15,9%	240	13,5%	330	14,1%	1.563	14,1%	10.151	16,8%
taal en cultuur	33	12,1%	40	7,1%	225	12,7%	265	11,3%	1.249	11,2%	2.598	4,3%
master	16		31		131		162		718		3.478	
taal en cultuur	10	62,5%	13	41,9%	60	45,8%	73	45,1%	370	51,5%	611	17,6%
2016/2017												
bachelor	296		595		1.962		2.557		11.508		63.444	
onderwijs	28	9,5%	65	10,9%	198	10,1%	263	10,3%	1.073	9,3%	7.837	12,4%
techniek	46	15,5%	98	16,5%	312	15,9%	410	16,0%	1.807	15,7%	11.687	18,4%
gezondheidszorg	17	5,7%	44	7,4%	166	8,5%	210	8,2%	1.128	9,8%	7.982	12,6%
economie	102	34,5%	227	38,2%	806	41,1%	1.033	40,4%	4.537	39,4%	21.099	33,3%
gedrag en maatschappij	53	17,9%	98	16,5%	255	13,0%	353	13,8%	1.744	15,2%	10.729	16,9%
taal en cultuur	48	16,2%	60	10,1%	208	10,6%	268	10,5%	1.140	9,9%	2.495	3,9%
master	16		36		146		182		734		3.391	
taal en cultuur	12	75,0%	17	47,2%	74	50,7%	91	50,0%	394	53,7%	601	17,7%

2017/2018

bachelor	321		638		2.019		2.657		11.645		65.264	
onderwijs	45	14,0%	75	11,8%	231	11,4%	306	11,5%	1.154	9,9%	8.216	12,6%
techniek	60	18,7%	105	16,5%	344	17,0%	449	16,9%	1.873	16,1%	12.258	18,8%
gezondheidszorg	25	7,8%	56	8,8%	202	10,0%	258	9,7%	1.232	10,6%	8.314	12,7%
economie	101	31,5%	240	37,6%	756	37,4%	996	37,5%	4.382	37,6%	21.244	32,6%
gedrag en maatschappij	60	18,7%	119	18,7%	239	11,8%	358	13,5%	1.767	15,2%	11.035	16,9%
taal en cultuur	30	9,3%	42	6,6%	241	11,9%	283	10,7%	1.156	9,9%	2.397	3,7%
master	19		34		158		192		765		3.453	
taal en cultuur	15	78,9%	19	55,9%	86	54,4%	105	54,7%	422	55,2%	707	20,5%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Tabel b6.5 Gediplomeerden in het wo naar onderwijssector en woongebied en studiejaar

	focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
2012/2013												
bachelor	89		217		1.646		1.863		9.760		31.051	
gezondheidszorg	16	18,0%	29	13,4%	289	17,6%	318	17,1%	1.494	15,3%	4.265	13,7%
economie	27	30,3%	64	29,5%	674	40,9%	738	39,6%	1.480	15,2%	4.591	14,8%
recht	x	.	33	15,2%	176	10,7%	209	11,2%	1.084	11,1%	3.532	11,4%
gedrag en maatschappij	25	28,1%	46	21,2%	253	15,4%	299	16,0%	2.367	24,3%	6.948	22,4%
taal en cultuur	x	.	22	10,1%	133	8,1%	155	8,3%	1.577	16,2%	4.156	13,4%
master	98		230		1.780		2.010		9.603		29.125	
gezondheidszorg	x	.	13	5,7%	98	5,5%	111	5,5%	455	4,7%	1.500	5,2%
economie	29	29,6%	81	35,2%	907	51,0%	988	49,2%	2.305	24,0%	6.478	22,2%
recht	18	18,4%	42	18,3%	196	11,0%	238	11,8%	1.198	12,5%	3.539	12,2%
gedrag en maatschappij	23	23,5%	51	22,2%	273	15,3%	324	16,1%	2.873	29,9%	7.555	25,9%
taal en cultuur	10	10,2%	22	9,6%	131	7,4%	153	7,6%	1.315	13,7%	3.461	11,9%
postmaster/doctoraal	20		44		287		331		1.854		4.084	
gezondheidszorg	19	95,0%	40	90,9%	264	92,0%	304	91,8%	1.495	80,6%	3.017	73,9%
2013/2014												
bachelor	105		217		1.642		1.859		9.678		31.049	
gezondheidszorg	11	10,5%	34	15,7%	265	16,1%	299	16,1%	1.483	15,3%	4.285	13,8%
economie	27	25,7%	53	24,4%	690	42,0%	743	40,0%	1.571	16,2%	4.798	15,5%
recht	17	16,2%	37	17,1%	182	11,1%	219	11,8%	981	10,1%	3.225	10,4%
gedrag en maatschappij	27	25,7%	50	23,0%	286	17,4%	336	18,1%	2.445	25,3%	6.998	22,5%
taal en cultuur	10	9,5%	19	8,8%	104	6,3%	123	6,6%	1.451	15,0%	3.908	12,6%
master	102		250		2.027		2.277		10.238		29.901	
gezondheidszorg	x	.	12	4,8%	73	3,6%	85	3,7%	487	4,8%	1.474	4,9%
economie	45	44,1%	109	43,6%	1.159	57,2%	1.268	55,7%	2.844	27,8%	6.949	23,2%
recht	15	14,7%	44	17,6%	202	10,0%	246	10,8%	1.296	12,7%	3.686	12,3%
gedrag en maatschappij	17	16,7%	43	17,2%	275	13,6%	318	14,0%	2.818	27,5%	7.461	25,0%
taal en cultuur	x	.	18	7,2%	140	6,9%	158	6,9%	1.337	13,1%	3.349	11,2%
postmaster/doctoraal	14		40		244		284		1.674		3.893	
gezondheidszorg	13	92,9%	36	90,0%	216	88,5%	252	88,7%	1.284	76,7%	2.754	70,7%
2014/2015												
bachelor	103		236		1.775		2.011		10.581		32.896	
gezondheidszorg	18	17,5%	33	14,0%	283	15,9%	316	15,7%	1.639	15,5%	4.437	13,5%
economie	26	25,2%	60	25,4%	752	42,4%	812	40,4%	1.715	16,2%	5.014	15,2%
recht	22	21,4%	41	17,4%	194	10,9%	235	11,7%	1.084	10,2%	3.384	10,3%
gedrag en maatschappij	14	13,6%	46	19,5%	315	17,7%	361	18,0%	2.542	24,0%	6.996	21,3%
taal en cultuur	x	.	23	9,7%	117	6,6%	140	7,0%	1.509	14,3%	4.003	12,2%
master	93		248		1.865		2.113		10.810		30.841	
gezondheidszorg	x	.	11	4,4%	94	5,0%	105	5,0%	549	5,1%	1.675	5,4%
economie	28	30,1%	83	33,5%	922	49,4%	1.005	47,6%	2.652	24,5%	6.506	21,1%
recht	14	15,1%	42	16,9%	228	12,2%	270	12,8%	1.508	14,0%	3.996	13,0%
gedrag en maatschappij	26	28,0%	51	20,6%	266	14,3%	317	15,0%	2.893	26,8%	7.562	24,5%
taal en cultuur	x	.	19	7,7%	158	8,5%	177	8,4%	1.548	14,3%	3.662	11,9%
postmaster/doctoraal	17		31		213		244		1.569		3.792	
gezondheidszorg	x	.	21	67,7%	182	85,4%	203	83,2%	1.203	76,7%	2.689	70,9%

2015/2016

bachelor	83		212		1.908		2.120		10.698		32.261	
gezondheidszorg	11	13,3%	25	11,8%	290	15,2%	315	14,9%	1.505	14,1%	4.423	13,7%
economie	12	14,5%	52	24,5%	871	45,6%	923	43,5%	1.828	17,1%	4.840	15,0%
recht	x	.	36	17,0%	188	9,9%	224	10,6%	1.068	10,0%	3.281	10,2%
gedrag en maatschappij	30	36,1%	58	27,4%	336	17,6%	394	18,6%	2.495	23,3%	6.684	20,7%
taal en cultuur	12	14,5%	16	7,5%	88	4,6%	104	4,9%	1.421	13,3%	3.832	11,9%
master	107		246		1.972		2.218		10.948		31.037	
gezondheidszorg	x	.	14	5,7%	107	5,4%	121	5,5%	571	5,2%	1.708	5,5%
economie	41	38,3%	92	37,4%	995	50,5%	1.087	49,0%	2.722	24,9%	6.458	20,8%
recht	11	10,3%	40	16,3%	218	11,1%	258	11,6%	1.463	13,4%	3.902	12,6%
gedrag en maatschappij	30	28,0%	50	20,3%	291	14,8%	341	15,4%	3.019	27,6%	7.594	24,5%
taal en cultuur	13	12,1%	23	9,3%	135	6,8%	158	7,1%	1.376	12,6%	3.430	11,1%
postmaster/doctoraal	10		34		247		281		1.528		3.749	
gezondheidszorg	x	.	23	67,6%	212	85,8%	235	83,6%	1.183	77,4%	2.646	70,6%

2016/2017

bachelor	118		256		1.846		2.102		10.715		32.439	
gezondheidszorg	25	21,2%	46	18,0%	287	15,5%	333	15,8%	1.599	14,9%	4.612	14,2%
economie	27	22,9%	61	23,8%	708	38,4%	769	36,6%	1.700	15,9%	4.693	14,5%
recht	17	14,4%	44	17,2%	192	10,4%	236	11,2%	1.060	9,9%	3.148	9,7%
gedrag en maatschappij	33	28,0%	58	22,7%	352	19,1%	410	19,5%	2.526	23,6%	6.455	19,9%
taal en cultuur	x	.	15	5,9%	110	6,0%	125	5,9%	1.424	13,3%	3.746	11,5%
master	104		264		2.121		2.385		10.965		31.548	
gezondheidszorg	x	.	17	6,4%	89	4,2%	106	4,4%	579	5,3%	1.706	5,4%
economie	38	36,5%	90	34,1%	1.029	48,5%	1.119	46,9%	2.759	25,2%	6.688	21,2%
recht	17	16,3%	45	17,0%	247	11,6%	292	12,2%	1.429	13,0%	3.741	11,9%
gedrag en maatschappij	22	21,2%	60	22,7%	295	13,9%	355	14,9%	2.971	27,1%	7.356	23,3%
taal en cultuur	x	.	19	7,2%	156	7,4%	175	7,3%	1.355	12,4%	3.550	11,3%
postmaster/doctoraal	18		37		247		284		1.484		3.713	
gezondheidszorg	15	83,3%	28	75,7%	213	86,2%	241	84,9%	1.156	77,9%	2.710	73,0%

2017/2018

bachelor	119		226		1.819		2.045		9.975		32.285	
gezondheidszorg	14	11,8%	32	14,2%	230	12,6%	262	12,8%	1.289	12,9%	4.146	12,8%
economie	20	16,8%	52	23,0%	692	38,0%	744	36,4%	1.609	16,1%	4.584	14,2%
recht	17	14,3%	32	14,2%	266	14,6%	298	14,6%	1.169	11,7%	3.463	10,7%
gedrag en maatschappij	34	28,6%	51	22,6%	321	17,6%	372	18,2%	2.124	21,3%	5.947	18,4%
taal en cultuur	19	16,0%	28	12,4%	117	6,4%	145	7,1%	1.276	12,8%	3.567	11,0%
master	130		282		2.266		2.548		11.598		32.445	
gezondheidszorg	11	8,5%	18	6,4%	126	5,6%	144	5,7%	596	5,1%	1.788	5,5%
economie	37	28,5%	99	35,1%	1.153	50,9%	1.252	49,1%	2.894	25,0%	6.764	20,8%
recht	20	15,4%	47	16,7%	211	9,3%	258	10,1%	1.438	12,4%	3.637	11,2%
gedrag en maatschappij	39	30,0%	61	21,6%	318	14,0%	379	14,9%	3.098	26,7%	7.508	23,1%
taal en cultuur	15	11,5%	34	12,1%	150	6,6%	184	7,2%	1.448	12,5%	3.578	11,0%
postmaster/doctoraal	17		34		252		286		1.611		3.750	
gezondheidszorg	13	76,5%	26	76,5%	222	88,1%	248	86,7%	1.262	78,3%	2.756	73,5%

Bron: SSB, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI)

Bijlage 7 Aanvullende tabellen bij hoofdstuk 7

Tabel b7.1a Aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt naar woongebied: schooljaren 2010/2011, 2011/2012 en 2012/2013 naar positie oktober 2012 resp. 2013 resp. 2014.

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
vmbo basis												
arbeidsmarkt	22	4%	54	5%	68	5%	122	5%	434	6%	3.723	6%
vervolgonderwijs	447	89%	982	89%	1.154	86%	2.136	87%	6.130	87%	52.729	89%
overig	36	7%	69	6%	118	9%	187	8%	473	7%	3.050	5%
vmbo kader												
arbeidsmarkt	12	3%	33	3%	66	4%	99	4%	350	5%	2.943	4%
vervolgonderwijs	380	92%	871	92%	1.379	90%	2.250	91%	6.651	90%	68.743	93%
overig	19	5%	40	4%	84	5%	124	5%	351	5%	2.091	3%
vmbo gl/tl												
arbeidsmarkt	10	2%	21	2%	80	3%	101	2%	408	3%	3.725	3%
vervolgonderwijs	561	94%	1.301	95%	2.818	94%	4.119	94%	11.485	93%	133.924	95%
overig	23	4%	43	3%	100	3%	143	3%	401	3%	2.750	2%
havo												
arbeidsmarkt	13	5%	43	6%	173	8%	216	7%	969	10%	10.020	8%
vervolgonderwijs	241	92%	628	90%	1.957	88%	2.585	88%	8.590	85%	116.587	89%
overig	8	3%	23	3%	103	5%	126	4%	495	5%	3.903	3%
vwo												
arbeidsmarkt	9	≥ 7%	16	4%	58	3%	74	3%	399	4%	3.129	3%
vervolgonderwijs	122	≥ 91%	378	92%	1.622	94%	2.000	94%	8.419	92%	91.861	94%
overig	x	≤ 2%	15	4%	42	2%	57	3%	303	3%	2.350	2%
mbo 1 en 2												
arbeidsmarkt	558	30%	1.360	33%	2.051	38%	3.411	36%	11.730	40%	107.985	50%
vervolgonderwijs	919	49%	1.904	46%	2.355	44%	4.259	45%	12.421	42%	81.571	38%
overig	409	22%	870	21%	989	18%	1.859	20%	5.130	18%	24.831	12%
mbo 3 en 4												
arbeidsmarkt	825	46%	2.057	50%	3.424	51%	5.481	51%	16.355	51%	187.969	60%
vervolgonderwijs	709	39%	1.555	38%	2.530	38%	4.085	38%	12.285	38%	104.938	34%
overig	270	15%	511	12%	717	11%	1.228	11%	3.629	11%	20.032	6%
hbo												
arbeidsmarkt	619	37%	1.418	39%	4.759	41%	6.177	41%	26.490	42%	165.904	41%
vervolgonderwijs	941	57%	1.982	55%	6.035	53%	8.017	53%	32.594	52%	221.631	55%
overig	100	6%	212	6%	685	6%	897	6%	3.621	6%	15.777	4%
wo												
arbeidsmarkt	305	47%	778	51%	5.992	54%	6.770	53%	37.161	54%	106.005	45%
vervolgonderwijs	273	42%	605	40%	4.123	37%	4.728	37%	26.352	38%	112.438	48%
overig	68	11%	146	10%	1.017	9%	1.163	9%	5.626	8%	17.630	7%
zonder dipl., geen SK												
arbeidsmarkt	523	33%	1.134	33%	1.696	34%	2.830	34%	9.017	38%	67.451	47%
vervolgonderwijs	385	24%	852	25%	1.223	25%	2.075	25%	5.850	25%	32.606	23%
overig	701	44%	1.449	42%	2.020	41%	3.469	41%	8.962	38%	43.114	30%

Bron: SSB, CBS, bewerking Risbo / gemeente Rotterdam (OBI). Een kruisje ('x') betekent een aantal kleiner dan 4. Door de geheimhouding van zulke kleine aantallen kan voor sommige percentages alleen een onder- of bovengrens worden aangegeven.

Tabel b7.3a Uitstroom uit vmbo-basis, kader en gemengde leerweg (gesplitst naar richting zorg en techniek) schooljaren 2010/2011, 2011/2012 en 2012/2013 naar arbeid (sector zorg/welzijn, techniek of overig).

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
vmbo zorg												
arbeidsmarkt zorg	x	≤ 1%	x	0%	x	≤ 1%	x	0%	6	0%	108	0%
arbeidsmarkt overig	8	≥ 2%	22	3%	21	≥ 4%	43	3%	177	5%	1.719	4%
vervolgonderwijs	305	≥ 91%	693	92%	500	≥ 92%	1.193	91%	3.177	90%	37.428	92%
overig	19	≥ 6%	36	5%	29	≥ 5%	65	5%	171	5%	1.381	3%
vmbo techniek												
arbeidsmarkt techniek	7	≥ 4%	16	4%	12	2%	28	3%	80	3%	876	2%
arbeidsmarkt overig	x	≤ 2%	11	3%	22	3%	33	3%	83	3%	939	3%
vervolgonderwijs	161	≥ 89%	347	89%	562	87%	909	87%	2.258	88%	33.091	92%
overig	10	≥ 4%	17	4%	53	8%	70	7%	150	6%	1.165	3%

Bron: SSB, CBS, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI), Een kruisje ('x') betekent een aantal kleiner dan 4.

Tabel b7.4a Uitstroom uit mbo 1 en 2 (gesplitst naar richting zorg en techniek) schooljaren 2010/2011, 2011/2012 en 2012/2013 naar arbeid (sector zorg/welzijn, techniek of overig).

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
mbo 1 en 2 zorg												
arbeidsmarkt zorg	x	x	x	≤ 6%	5	5%	8	6%	48	10%	1.041	27%
arbeidsmarkt uitzendwerk	4	x	6	≥ 13%	10	11%	16	12%	20	4%	90	2%
arbeidsmarkt overig	x	x	x	≤ 6%	5	5%	7	5%	30	6%	389	10%
vervolgonderwijs	11	x	23	≥ 49%	54	59%	77	56%	267	56%	1.660	42%
overig	5	x	12	≥ 26%	17	19%	29	21%	114	24%	738	19%
mbo 1 en 2 techniek												
arbeidsmarkt techniek	58	25%	137	26%	223	27%	360	27%	1.030	24%	15.878	31%
arbeidsmarkt uitzendwerk	18	8%	31	6%	51	6%	82	6%	225	5%	3.631	7%
arbeidsmarkt overig	16	7%	40	8%	72	9%	112	8%	451	11%	4.145	8%
vervolgonderwijs	102	44%	244	47%	389	46%	633	47%	2.026	47%	23.737	47%
overig	38	16%	65	13%	102	12%	167	12%	537	13%	3.572	7%

Bron: SSB, CBS, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI), Een kruisje ('x') betekent een aantal kleiner dan 4.

Tabel b7.5a Uitstroom uit mbo 3 en 4 (gesplitst naar richting zorg en techniek) schooljaren 2010/2011, 2011/2012 en 2012/2013 naar arbeid (sector zorg/welzijn, techniek of overig).

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
mbo 3 en 4 zorg												
arbeidsmarkt zorg	117	52%	302	58%	501	63%	803	61%	2.053	63%	26.460	72%
arbeidsmarkt uitzendwerk	10	4%	19	4%	20	3%	39	3%	112	3%	443	1%
arbeidsmarkt overig	35	15%	72	14%	98	12%	170	13%	361	11%	3.075	8%
vervolgonderwijs	56	25%	102	20%	132	17%	234	18%	569	17%	5.549	15%
overig	9	4%	23	4%	40	5%	63	5%	172	5%	1.028	3%
mbo 3 en 4 techniek												
arbeidsmarkt zorg	88	32%	230	33%	446	35%	676	34%	1.750	30%	29.796	39%
arbeidsmarkt uitzendwerk	17	6%	36	5%	48	4%	84	4%	288	5%	4.332	6%
arbeidsmarkt overig	38	14%	113	16%	211	16%	324	16%	1.069	18%	12.513	16%
vervolgonderwijs	98	36%	261	37%	466	36%	727	36%	2.264	38%	26.011	34%
overig	33	12%	66	9%	118	9%	184	9%	535	9%	4.005	5%

Bron: SSB, CBS, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI), Een kruisje ('x') betekent een aantal kleiner dan 4.

Tabel b7.1b Aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt naar woongebied: schooljaren 2011/2012, 2012/2013 en 2013/2014 naar positie oktober 2013 resp. 2014 resp. 2015.

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
vmbo basis												
arbeidsmarkt	19	4%	51	5%	69	5%	120	5%	456	6%	3.515	6%
vervolgonderwijs	440	90%	963	89%	1.192	87%	2.155	88%	6.215	87%	52.487	89%
overig	29	6%	68	6%	116	8%	184	7%	502	7%	2.980	5%
vmbo kader												
arbeidsmarkt	15	4%	37	4%	63	4%	100	4%	373	5%	2.865	4%
vervolgonderwijs	372	94%	905	93%	1.426	92%	2.331	92%	6.696	91%	69.518	93%
overig	10	3%	32	3%	68	4%	100	4%	314	4%	1.975	3%
vmbo gl/tl												
arbeidsmarkt	7	1%	18	1%	74	2%	92	2%	395	3%	3.573	2%
vervolgonderwijs	612	96%	1.417	96%	2.997	95%	4.414	95%	12.094	94%	138.453	96%
overig	16	3%	34	2%	90	3%	124	3%	379	3%	2.655	2%
havo												
arbeidsmarkt	11	4%	37	5%	180	8%	217	7%	959	9%	9.565	7%
vervolgonderwijs	239	92%	662	92%	1.936	87%	2.598	88%	8.835	86%	119.104	90%
overig	10	4%	23	3%	100	5%	123	4%	502	5%	3.930	3%
vwo												
arbeidsmarkt	4	≥ 3%	12	3%	50	3%	62	3%	351	4%	2.807	3%
vervolgonderwijs	117	≥ 94%	361	93%	1.662	95%	2.023	94%	8.795	93%	91.605	95%
overig	x	≤ 2%	16	4%	42	2%	58	3%	282	3%	2.210	2%
mbo 1 en 2												
arbeidsmarkt	549	29%	1.286	31%	2.028	38%	3.314	35%	11.603	40%	102.968	49%
vervolgonderwijs	975	51%	2.023	49%	2.391	45%	4.414	47%	12.279	42%	80.755	39%
overig	381	20%	812	20%	921	17%	1.733	18%	5.141	18%	25.270	12%
mbo 3 en 4												
arbeidsmarkt	828	45%	2.054	49%	3.632	51%	5.686	51%	16.804	51%	191.933	60%
vervolgonderwijs	734	40%	1.582	38%	2.660	38%	4.242	38%	12.415	37%	107.304	33%
overig	272	15%	522	13%	784	11%	1.306	12%	3.888	12%	21.177	7%
hbo												
arbeidsmarkt	596	37%	1.338	38%	4.557	41%	5.895	40%	25.836	41%	162.565	40%
vervolgonderwijs	921	57%	1.977	56%	6.019	54%	7.996	54%	33.100	53%	228.421	56%
overig	100	6%	219	6%	650	6%	869	6%	3.696	6%	16.203	4%
wo												
arbeidsmarkt	331	49%	827	52%	6.071	54%	6.898	53%	36.964	53%	105.093	44%
vervolgonderwijs	285	42%	635	40%	4.220	37%	4.855	38%	27.285	39%	115.778	49%
overig	60	9%	138	9%	1.038	9%	1.176	9%	5.661	8%	17.766	7%
zonder dipl., geen SK												
arbeidsmarkt	470	35%	945	33%	1.425	34%	2.370	34%	7.938	38%	56.684	46%
vervolgonderwijs	303	22%	692	24%	1.028	25%	1.720	25%	4.869	23%	27.224	22%
overig	577	43%	1.205	42%	1.708	41%	2.913	42%	7.973	38%	38.429	31%

Bron: SSB, CBS, bewerking Risbo / gemeente Rotterdam (OBI). Een kruisje ('x') betekent een aantal kleiner dan 4. Door de geheimhouding van zulke kleine aantallen kan voor sommige percentages alleen een onder- of bovengrens worden aangegeven.

Tabel b7.3b Uitstroom uit vmbo-basis, -kader en gemengde leerweg (gesplitst naar richting zorg en techniek) schooljaren 2011/2012, 2012/2013 en 2013/2014 naar arbeid (sector zorg/welzijn, techniek of overig).

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
vmbo zorg												
arbeidsmarkt zorg	x	≤ 1%	x	0%	x	≤ 1%	x	0%	4	0%	68	0%
arbeidsmarkt overig	6	≥ 2%	17	≥ 2%	16	≥ 3%	43	3%	188	5%	1.585	4%
vervolgonderwijs	331	≥ 94%	760	≥ 93%	510	≥ 91%	1.270	92%	3.234	90%	36.882	93%
overig	12	≥ 3%	34	≥ 4%	31	≥ 6%	65	5%	173	5%	1.314	3%
vmbo techniek												
arbeidsmarkt techniek	7	4%	16	5%	16	3%	32	3%	85	3%	807	2%
arbeidsmarkt overig	4	2%	8	2%	20	3%	28	3%	79	3%	892	3%
vervolgonderwijs	153	90%	313	89%	550	88%	863	88%	2.186	88%	31.544	92%
overig	6	4%	16	5%	39	6%	55	6%	139	6%	1.070	3%

Bron: SSB, CBS, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI), Een kruisje ('x') betekent een aantal kleiner dan 4.

Tabel b7.4b Uitstroom uit mbo 1 en 2 (gesplitst naar richting zorg en techniek) schooljaren 2011/2012, 2012/2013 en 2013/2014 naar arbeid (sector zorg/welzijn, techniek of overig).

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
mbo 1 en 2 zorg												
arbeidsmarkt zorg	5	x	16	≥27%	14	≥16%	30	21%	76	14%	847	23%
arbeidsmarkt uitzendwerk	x	x	3	≤ 5%	x	≤ 3%	4	3%	12	2%	84	2%
arbeidsmarkt overig	x	x	3	≤ 5%	x	≤ 3%	4	3%	37	7%	366	10%
vervolgonderwijs	13	x	30	≥ 50%	50	≥ 58%	80	56%	277	51%	1.617	44%
overig	x	x	8	≥ 13%	16	≥ 19%	24	17%	137	25%	733	20%
mbo 1 en 2 techniek												
arbeidsmarkt techniek	50	22%	109	22%	208	26%	317	25%	951	23%	14.395	30%
arbeidsmarkt uitzendwerk	19	8%	30	6%	54	7%	84	7%	238	6%	3.693	8%
arbeidsmarkt overig	15	7%	42	9%	70	9%	112	9%	537	13%	4.329	9%
vervolgonderwijs	106	47%	248	50%	367	46%	615	48%	1.895	46%	22.290	46%
overig	35	16%	63	13%	100	13%	163	13%	538	13%	3.377	7%

Bron: SSB, CBS, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI), Een kruisje ('x') betekent een aantal kleiner dan 4.

Tabel b7.5b Uitstroom uit mbo 3 en 4 (gesplitst naar richting zorg en techniek) schooljaren 2011/2012, 2012/2013 en 2013/2014 naar arbeid (sector zorg/welzijn, techniek of overig).

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
mbo 3 en 4 zorg												
arbeidsmarkt zorg	121	57%	295	60%	497	62%	792	61%	2.045	61%	27.775	72%
arbeidsmarkt uitzendwerk	8	4%	17	3%	27	3%	44	3%	131	4%	564	1%
arbeidsmarkt overig	26	12%	58	12%	90	11%	148	11%	355	11%	3.137	8%
vervolgonderwijs	47	22%	93	19%	144	18%	237	18%	601	18%	5.841	15%
overig	11	5%	27	6%	46	6%	73	6%	202	6%	1.151	3%
mbo 3 en 4 techniek												
arbeidsmarkt techniek	88	30%	238	32%	483	36%	721	35%	1.813	30%	29.928	39%
arbeidsmarkt uitzendwerk	20	7%	44	6%	65	5%	109	5%	297	5%	4.703	6%
arbeidsmarkt overig	44	15%	119	16%	217	16%	336	16%	1.103	18%	12.781	17%
vervolgonderwijs	105	36%	270	37%	449	33%	719	35%	2.208	37%	25.535	33%
overig	32	11%	64	9%	128	10%	192	9%	597	10%	4.260	6%

Bron: SSB, CBS, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI), Een kruisje ('x') betekent een aantal kleiner dan 4.

Tabel b7.1c Aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt naar woongebied: schooljaren 2012/2013, 2013/2014 en 2014/2015 naar positie oktober 2014 resp. 2015 resp. 2016.

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
vmbo basis												
arbeidsmarkt	16	3%	46	4%	74	5%	120	5%	486	6%	3.537	6%
vervolgonderwijs	441	92%	1.001	90%	1.280	88%	2.281	89%	6.537	87%	53.297	89%
overig	24	5%	63	6%	103	7%	166	6%	492	7%	2.774	5%
vmbo kader												
arbeidsmarkt	17	4%	38	4%	73	4%	111	4%	384	5%	2.944	4%
vervolgonderwijs	381	94%	925	93%	1.496	91%	2.421	92%	6.960	91%	71.915	94%
overig	8	2%	31	3%	70	4%	101	4%	301	4%	1.887	2%
vmbo gl/tl												
arbeidsmarkt	9	1%	25	2%	87	3%	112	2%	431	3%	3.689	2%
vervolgonderwijs	649	97%	1.500	96%	3.157	95%	4.657	95%	12.930	94%	145.909	96%
overig	13	2%	34	2%	85	3%	119	2%	380	3%	2.628	2%
havo												
arbeidsmarkt	13	5%	46	6%	181	8%	227	8%	1069	10%	10.097	8%
vervolgonderwijs	248	91%	671	91%	1.867	87%	2.538	88%	8.960	85%	119.726	89%
overig	11	4%	20	3%	97	5%	117	4%	522	5%	4.150	3%
Vwo												
arbeidsmarkt	5	≥ 4%	9	2%	49	3%	58	3%	366	4%	2.935	3%
vervolgonderwijs	127	≥ 94%	369	94%	1.687	95%	2.056	95%	9.103	93%	92.404	95%
overig	x	≤ 2%	16	4%	38	2%	54	2%	294	3%	2.365	2%
mbo 1 en 2												
arbeidsmarkt	533	28%	1.208	30%	1.829	36%	3.037	33%	10.560	38%	90.414	47%
vervolgonderwijs	1.005	53%	2.107	52%	2.370	47%	4.477	49%	12.392	45%	79.533	41%
overig	368	19%	749	18%	837	17%	1.586	17%	4.835	17%	23.121	12%
mbo 3 en 4												
arbeidsmarkt	891	47%	2.169	50%	3.859	53%	6.028	52%	17.448	52%	196.764	60%
vervolgonderwijs	754	39%	1.631	38%	2.641	36%	4.272	37%	12.273	37%	107.836	33%
overig	265	14%	511	12%	754	10%	1.265	11%	3.725	11%	20.911	6%
hbo												
arbeidsmarkt	633	37%	1.392	38%	4.484	40%	5.876	40%	25.472	40%	160.531	39%
vervolgonderwijs	963	57%	2.037	56%	6.052	55%	8.089	55%	34.396	54%	237.600	57%
overig	104	6%	205	6%	558	5%	763	5%	3.618	6%	15.902	4%
wo												
arbeidsmarkt	335	50%	844	52%	5.953	54%	6.797	54%	36.671	53%	102.871	44%
vervolgonderwijs	267	40%	625	39%	4.102	37%	4.727	37%	26.607	39%	113.254	49%
overig	67	10%	139	9%	983	9%	1.122	9%	5.488	8%	16.817	7%
zonder dipl., geen SK*												
arbeidsmarkt	420	37%	846	35%	1.251	35%	2.097	35%	7.130	40%	47.862	46%
vervolgonderwijs	220	20%	544	23%	828	23%	1.372	23%	3.896	22%	21.898	21%
overig	482	43%	1.013	42%	1.477	42%	2.490	42%	7.019	39%	33.456	32%

Bron: SSB, CBS, bewerking Risbo / gemeente Rotterdam (OBI). Een kruisje ('x') betekent een aantal kleiner dan 4. Door de geheimhouding van zulke kleine aantallen kan voor sommige percentages alleen een onder- of bovengrens worden aangegeven. *SK betekent startkwalificatie.

Tabel b7.3c Uitstroom uit vmbo-basis, kader en gemengde leerweg (gesplitst naar richting zorg en techniek) schooljaren 2012/2013, 2013/2014 en 2014/2015 naar arbeid (sector zorg/welzijn, techniek of overig).

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
vmbo zorg												
arbeidsmarkt zorg	x	≤ 1%	x	0%	x	≤ 1%	x	0%	9	0%	76	0%
arbeidsmarkt overig	5	≥ 1%	14	2%	21	≥ 4%	35	2%	177	5%	1.587	4%
vervolgonderwijs	352	≥ 94%	806	94%	526	≥ 91%	1.332	93%	3.344	91%	37.054	93%
overig	13	≥ 3%	32	4%	31	≥ 5%	63	4%	163	4%	1.190	3%
vmbo techniek												
arbeidsmarkt techniek	x	x	7	2%	22	3%	29	3%	74	3%	769	2%
arbeidsmarkt overig	x	x	9	2%	17	3%	26	2%	82	3%	858	3%
vervolgonderwijs	173	≥ 95%	364	92%	606	90%	970	91%	2.339	89%	31.362	92%
overig	x	x	16	4%	30	4%	46	4%	130	5%	963	3%

Bron: SSB, CBS, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI). Een kruisje ('x') betekent een aantal kleiner dan 4 of het percentage is niet te berekenen vanwege de kleine aantallen.

Tabel b7.4c Uitstroom uit mbo 1 en 2 (gesplitst naar richting zorg en techniek) schooljaren 2012/2013, 2013/2014 en 2014/2015 naar arbeid (sector zorg/welzijn, techniek of overig).

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
mbo 1 en 2 zorg												
arbeidsmarkt zorg	7	x	21	≥ 30%	21	≥ 25%	42	≥ 28%	76	15%	551	19%
arbeidsmarkt uitzendwerk	x	x	x	≤ 4%	x	≤ 4%	x	≤ 2%	12	2%	87	3%
arbeidsmarkt overig	x	x	x	≤ 4%	x	≤ 4%	5	≥ 3%	39	8%	311	11%
vervolgonderwijs	11	x	33	≥ 48%	45	≥ 54%	78	≥ 52%	250	49%	1.379	47%
overig	x	x	9	≥ 13%	12	≥ 14%	21	≥ 14%	135	26%	606	21%
mbo 1 en 2 techniek												
arbeidsmarkt techniek	53	23%	102	20%	179	25%	281	23%	930	23%	13.404	30%
arbeidsmarkt uitzendwerk	20	9%	43	8%	58	8%	101	8%	271	7%	3.665	8%
arbeidsmarkt overig	13	6%	45	9%	61	8%	106	9%	513	13%	3.957	9%
vervolgonderwijs	113	49%	265	52%	347	48%	612	50%	1.850	46%	21.269	47%
overig	33	14%	53	10%	82	11%	135	11%	488	12%	3.061	7%

Bron: SSB, CBS, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI). Een kruisje ('x') betekent een aantal kleiner dan 4 of het percentage is niet te berekenen vanwege de kleine aantallen.

Tabel b7.5c Uitstroom uit mbo 3 en 4 (gesplitst naar richting zorg en techniek) schooljaren 2012/2013, 2013/2014 en 2014/2015 naar arbeid (sector zorg/welzijn, techniek of overig).

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
mbo 3 en 4 zorg												
arbeidsmarkt zorg	145	60%	335	62%	547	62%	882	62%	2.216	61%	29.760	72%
arbeidsmarkt uitzendwerk	7	3%	19	4%	37	4%	56	4%	158	4%	669	2%
arbeidsmarkt overig	24	10%	53	10%	94	11%	147	10%	373	10%	3.245	8%
vervolgonderwijs	44	18%	94	17%	159	18%	253	18%	651	18%	6.607	16%
overig	20	8%	37	7%	51	6%	88	6%	227	6%	1.211	3%
mbo 3 en 4 techniek												
arbeidsmarkt techniek	91	30%	223	31%	484	35%	707	34%	1.823	30%	29.949	39%
arbeidsmarkt uitzendwerk	19	6%	43	6%	68	5%	111	5%	326	5%	4.754	6%
arbeidsmarkt overig	52	17%	138	19%	254	18%	392	19%	1.156	19%	13.070	17%
vervolgonderwijs	105	35%	257	35%	447	33%	704	33%	2.166	36%	25.381	33%
overig	35	12%	70	10%	121	9%	191	9%	586	10%	4.260	6%

Bron: SSB, CBS, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI). Een kruisje ('x') betekent een aantal kleiner dan 4.

Tabel b7.1d Aansluiting onderwijs en arbeidsmarkt naar woongebied: schooljaren 2013/2014, 2014/2015 en 2015/2016 naar positie oktober 2015 resp. 2016 resp. 2017.

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
vmbo basis												
arbeidsmarkt	17	4%	49	4%	97	7%	146	6%	523	7%	3.694	6%
vervolgonderwijs	445	93%	1.032	91%	1.296	88%	2.328	89%	6.780	87%	54.280	90%
overig	17	4%	53	5%	85	6%	138	5%	467	6%	2.618	4%
vmbo kader												
arbeidsmarkt	19	5%	39	4%	66	4%	105	4%	373	5%	3.032	4%
vervolgonderwijs	378	93%	967	93%	1.575	92%	2.542	93%	7.465	92%	75.415	94%
overig	11	3%	29	3%	68	4%	97	4%	305	4%	1.795	2%
vmbo gl/tl												
arbeidsmarkt	11	2%	28	2%	92	3%	120	2%	448	3%	3.924	2%
vervolgonderwijs	654	96%	1.581	96%	3.114	95%	4.695	95%	13.540	94%	151.246	96%
overig	19	3%	42	3%	84	3%	126	3%	403	3%	2.598	2%
havo												
arbeidsmarkt	19	6%	62	8%	194	9%	256	9%	1235	11%	11.567	8%
vervolgonderwijs	268	89%	717	89%	1.900	87%	2.617	87%	9.461	84%	122.548	88%
overig	13	4%	31	4%	99	5%	130	4%	553	5%	4.429	3%
Vwo												
arbeidsmarkt	x	≥ 2%	10	2%	49	3%	59	3%	397	4%	3.260	3%
vervolgonderwijs	133	≥ 95%	385	95%	1.639	95%	2.024	95%	9.346	93%	92.000	94%
overig	4	≤ 3%	11	3%	43	2%	54	3%	322	3%	2.406	2%
mbo 1 en 2												
arbeidsmarkt	519	29%	1.146	30%	1.622	35%	2.768	33%	9.136	36%	75.767	45%
vervolgonderwijs	953	54%	2.078	54%	2.258	49%	4.336	51%	11.983	48%	76.001	45%
overig	301	17%	617	16%	719	16%	1.336	16%	3.994	16%	18.304	11%
mbo 3 en 4												
arbeidsmarkt	985	49%	2.326	52%	4.057	55%	6.383	54%	18.100	54%	196.923	61%
vervolgonderwijs	776	38%	1.616	36%	2.640	36%	4.256	36%	12.089	36%	107.033	33%
overig	263	13%	505	11%	653	9%	1.158	10%	3.290	10%	18.124	6%
hbo												
arbeidsmarkt	717	40%	1.514	40%	4.641	41%	6.155	41%	27.439	42%	166.959	40%
vervolgonderwijs	971	54%	2.081	55%	6.154	55%	8.235	55%	34.741	53%	240.159	57%
overig	96	5%	195	5%	496	4%	691	5%	3.307	5%	14.382	3%
wo												
arbeidsmarkt	345	53%	874	55%	6.370	55%	7.244	55%	38.349	55%	106.066	46%
vervolgonderwijs	255	39%	591	37%	4.250	37%	4.841	37%	26.296	38%	109.955	48%
overig	52	8%	122	8%	897	8%	1.019	8%	5.200	7%	15.365	7%
zonder dipl., geen SK*												
arbeidsmarkt	404	40%	831	39%	1.234	38%	2.065	38%	6.759	42%	43.151	48%
vervolgonderwijs	175	17%	433	20%	707	22%	1.140	21%	3.194	20%	17.590	20%
overig	436	43%	894	41%	1.302	40%	2.196	41%	6.067	38%	28.598	32%

Bron: SSB, CBS, bewerking Risbo / gemeente Rotterdam (OBI). Een kruisje ('x') betekent een aantal kleiner dan 4. Door de geheimhouding van zulke kleine aantallen kan voor sommige percentages alleen een onder- of bovengrens worden aangegeven. *SK betekent startkwalificatie.

Tabel b7.3.d Uitstroom uit vmbo-basis, kader en gemengde leerweg (gesplitst naar richting zorg en techniek) schooljaren 2013/2014, 2014/2015 en 2015/2016 naar arbeid (sector zorg/welzijn, techniek of overig).

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
vmbo zorg												
arbeidsmarkt zorg	x	≤ 1%	x	0%	x	≤ 1%	x	0%	7	0%	80	0%
arbeidsmarkt overig	6	≤ 2%	17	≤ 2%	23	≤ 4%	17	≤ 1%	172	5%	1.494	4%
vervolgonderwijs	349	≥ 95%	814	≥ 95%	528	≥ 91%	1.342	≥ 95%	3.420	91%	36.534	93%
overig	11	≤ 3%	25	≤ 3%	26	≤ 4%	51	≤ 4%	150	4%	1.086	3%
vmbo techniek												
arbeidsmarkt techniek	5	3%	9	2%	24	3%	33	3%	75	3%	806	2%
arbeidsmarkt overig	5	3%	10	2%	16	2%	26	2%	82	3%	902	3%
vervolgonderwijs	162	91%	389	91%	636	90%	1.025	90%	2.431	89%	32.272	93%
overig	6	3%	21	5%	29	4%	50	4%	141	5%	895	3%

Bron: SSB, CBS, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI). Een kruisje ('x') betekent een aantal kleiner dan 4 of het percentage is niet te berekenen vanwege de kleine aantallen.

Tabel b7.4.d Uitstroom uit mbo 1 en 2 (gesplitst naar richting zorg en techniek) schooljaren 2013/2014, 2014/2015 en 2015/2016 naar arbeid (sector zorg/welzijn, techniek of overig).

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
mbo 1 en 2 zorg												
arbeidsmarkt zorg	11	x	36	x	39	x	75	≥ 50%	110	26%	276	15%
arbeidsmarkt uitzendwerk	x	x	x	x	x	x	x	≤ 2%	9	2%	61	3%
arbeidsmarkt overig	x	x	x	x	x	x	x	≤ 2%	33	8%	194	11%
vervolgonderwijs	9	x	27	x	24	x	51	≥ 34%	164	39%	919	50%
overig	4	x	10	x	9	x	19	≥ 13%	107	25%	376	21%
mbo 1 en 2 techniek												
arbeidsmarkt techniek	50	21%	104	20%	159	23%	263	22%	810	21%	11.439	28%
arbeidsmarkt uitzendwerk	24	10%	50	9%	60	9%	110	9%	288	8%	3.392	8%
arbeidsmarkt overig	16	7%	53	10%	64	9%	117	10%	528	14%	3.595	9%
vervolgonderwijs	114	49%	275	52%	340	49%	615	50%	1.802	47%	19.814	49%
overig	29	12%	51	10%	66	10%	117	10%	392	10%	2.440	6%

Bron: SSB, CBS, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI). Een kruisje ('x') betekent een aantal kleiner dan 4 of het percentage is niet te berekenen vanwege de kleine aantallen.

Tabel b7.5.d Uitstroom uit mbo 3 en 4 (gesplitst naar richting zorg en techniek) schooljaren 2013/2014, 2014/2015 en 2015/2016 naar arbeid (sector zorg/welzijn, techniek of overig).

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
mbo 3 en 4 zorg												
arbeidsmarkt zorg	156	56%	354	59%	595	64%	949	62%	2.413	61%	31.237	71%
arbeidsmarkt uitzendwerk	11	4%	31	5%	41	4%	72	5%	192	5%	716	2%
arbeidsmarkt overig	35	13%	56	9%	92	10%	148	10%	394	10%	3.170	7%
vervolgonderwijs	52	19%	113	19%	171	18%	284	18%	743	19%	7.764	18%
overig	26	9%	45	8%	38	4%	83	5%	213	5%	1.093	2%
mbo 3 en 4 techniek												
arbeidsmarkt techniek	85	28%	225	31%	465	33%	690	32%	1.798	29%	29.837	38%
arbeidsmarkt uitzendwerk	17	6%	44	6%	84	6%	128	6%	354	6%	4.690	6%
arbeidsmarkt overig	59	20%	148	20%	315	22%	463	22%	1.285	21%	13.684	18%
vervolgonderwijs	103	34%	248	34%	453	32%	701	33%	2.170	35%	25.488	33%
overig	38	13%	71	10%	100	7%	171	8%	528	9%	3.879	5%

Bron: SSB, CBS, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI). Een kruisje ('x') betekent een aantal kleiner dan 4.

Tabel b7.6 Uitstroom uit mbo naar niveau en richting schooljaren 2013/2014, 2014/2015 en 2015/2016 naar aandeel werkenden met een baan van 12 uur of meer op resp. 1 oktober 2015, 2016 en 2017*

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
mbo niveau 1												
zorg	11	69%	36	77%	41	80%	77	79%	137	53%	457	50%
techniek	10	53%	20	63%	25	76%	45	69%	243	69%	1.847	74%
economie	6	43%	14	33%	21	31%	35	32%	288	43%	1.698	49%
vervoer, transp., logist.	4	40%	8	42%	20	69%	28	58%	77	71%	596	74%
welzijn, verzorging	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
overig	51	34%	115	36%	172	44%	287	40%	1.043	50%	6.490	57%
mbo niveau 2												
zorg	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
techniek	73	73%	177	78%	232	73%	409	75%	1.263	76%	15.674	85%
economie	74	49%	158	50%	253	58%	411	55%	1.532	59%	12.081	71%
vervoer, transp., logist.	76	66%	168	70%	280	74%	448	72%	703	75%	7.470	88%
welzijn, verzorging	83	49%	183	53%	203	53%	386	53%	1.663	55%	12.530	69%
overig	45	61%	105	61%	193	76%	298	70%	1.050	75%	10.196	80%
mbo niveau 3												
zorg	86	87%	212	87%	361	89%	573	88%	1.442	87%	18.384	93%
techniek	65	75%	168	79%	301	85%	469	82%	1.318	82%	20.600	91%
economie	86	59%	217	63%	327	69%	544	66%	1.864	69%	17.632	80%
vervoer, transp., logist.	58	82%	126	83%	182	86%	308	85%	428	86%	3.299	91%
welzijn, verzorging	92	59%	208	63%	365	70%	573	67%	1.721	70%	16.573	80%
overig	15	65%	41	72%	105	86%	146	82%	411	82%	8.083	88%
mbo niveau 4												
zorg	104	81%	203	84%	321	89%	524	87%	1.350	87%	15.153	92%
techniek	90	80%	229	84%	530	87%	759	86%	1.937	82%	25.672	88%
economie	126	65%	319	72%	568	76%	887	74%	3.065	74%	27.272	82%
vervoer, transp., logist.	36	78%	88	80%	188	87%	276	84%	492	86%	3.595	89%
welzijn, verzorging	114	71%	271	74%	444	76%	715	76%	2.052	74%	21.763	83%
overig	18	78%	42	78%	76	75%	118	76%	430	76%	6.171	82%

Bron: SSB, CBS, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI). * Aandeel van de gediplomeerden die het geen vervolgonderwijs het schooljaar erop doen.

Tabel b7.7 Uitstroom uit mbo naar niveau en richting schooljaren 2013/2014, 2014/2015 en 2015/2016 naar aandeel economische zelfstandigen op resp. 1 oktober 2015, 2016 en 2017

	Focuswijken		Rotterdam Zuid		Overig Rotterdam		Rotterdam		Vier grote steden		Nederland	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
mbo niveau 1												
zorg	x	x	33	70%	37	73%	70	71%	88	35%	196	22%
techniek	x	x	13	41%	18	55%	31	48%	168	49%	1.388	57%
economie	x	x	x	x	13	20%	15	15%	87	13%	452	14%
vervoer, transp., logist.	x	x	x	x	16	55%	18	38%	64	59%	464	59%
welzijn, verzorging	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
groen	x	x	10	67%	32	65%	42	66%	183	78%	1.427	63%
overig	19	14%	55	15%	62	19%	106	17%	428	24%	2.092	25%
mbo niveau 2												
zorg	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
techniek	57	58%	130	58%	194	62%	324	61%	976	60%	13.242	73%
economie	29	19%	63	20%	102	24%	165	22%	759	30%	5.849	35%
vervoer, transp., logist.	53	48%	121	52%	237	63%	358	59%	600	65%	6.765	80%
welzijn, verzorging	39	24%	88	26%	108	28%	196	27%	961	32%	6.006	34%
groen	6	50%	7	39%	23	44%	30	43%	95	49%	1.917	52%
overig	36	58%	93	61%	131	65%	224	63%	804	67%	5.841	65%
mbo niveau 3												
zorg	86	88%	217	89%	372	92%	589	91%	1.487	90%	18.477	93%
techniek	62	74%	158	75%	262	74%	420	74%	1.143	72%	19.310	85%
economie	49	33%	127	37%	209	44%	336	41%	1.154	43%	11.576	53%
vervoer, transp., logist.	51	72%	112	75%	174	82%	286	79%	401	81%	3.200	88%
welzijn, verzorging	41	26%	96	29%	188	36%	284	34%	1.004	41%	9.730	47%
groen	4	44%	10	43%	15	39%	25	41%	75	51%	2.774	65%
overig	9	64%	20	59%	58	69%	78	66%	258	72%	3.911	80%
mbo niveau 4												
zorg	97	76%	198	83%	305	84%	503	84%	1.304	84%	15.041	92%
techniek	79	71%	195	71%	445	73%	640	73%	1.576	67%	22.349	76%
economie	76	39%	222	50%	407	54%	629	53%	2.234	54%	20.804	63%
vervoer, transp., logist.	33	72%	81	74%	171	80%	252	78%	446	78%	3.327	82%
welzijn, verzorging	79	50%	209	58%	327	56%	536	57%	1.521	55%	16.914	64%
groen	x	x	9	47%	21	50%	30	49%	74	48%	3.078	63%
overig	x	x	14	40%	21	36%	35	37%	164	40%	1.136	43%

Bron: SSB, CBS, bewerking Risbo/gemeente Rotterdam (OBI). Een kruisje ('x') betekent een aantal kleiner dan 4. * Aandeel van de gediplomeerden die het geen vervolgonderwijs het schooljaar erop doen.

Bijlage 8 Regeling Leerlinggewicht

Voor de bepaling van het leerlinggewicht is per 1 januari 2015 een nieuw regeling van kracht die het gebruik van een standaard ouderverklaring verplicht stelt. Alleen bij het gebruik van deze verklaring kan een school aanspraak maken op de gewichtenregeling. De indeling in gewichten is met de invoering van de verplichte verklaring niet veranderd. Het gewicht wordt bepaald op het moment van inschrijven op een school en verandert niet als de situatie wijzigt. Het is hierdoor wel mogelijk dat broertjes en zusjes een verschillend leerlinggewicht kunnen hebben. Het leerlinggewicht kan één van de volgende drie waarden hebben die bepaald worden aan de hand van het opleidingsniveau van de ouders:

- Categorie 1 ouders/verzorgers die geen onderwijs hebben genoten of maximaal basisonderwijs of (v)so-zmlk. De ouder/verzorger heeft maximaal (speciaal) basisonderwijs (tot en met het dertiende levensjaar) of (v)so-zmlk gehad.
- Categorie 2 Maximaal lbo/vbo, praktijkonderwijs/lwoo of vmbo basis-of kaderberoepsgerichte leerweg of de ouder/verzorger heeft maximaal twee klassen/leerjaren onderwijs in een andere schoolopleiding in het voortgezet onderwijs aansluitend op het basisonderwijs afgerond.
- Categorie 3 De ouder/verzorger heeft meer dan twee klassen/leerjaren mavo (c of d niveau), havo of vwo, dan wel vmbo gemengde leerweg of theoretische leerweg gevolgd. Voor het niveau mavo/havo/vwo kunnen ook de oudere opleidingen worden gelezen: (m)ulo, mms of hbs. Of de ouder/verzorger heeft een mbo, hbo of wo opleiding gevolgd

De regeling kent twee gewichten: 0,3 en 1,2. De gewichten zijn gekoppeld aan de eerder genoemde opleidingscategorieën 1, 2 en 3.

- Het gewicht 0,3 wordt toegekend aan leerlingen van wie beide ouder(s)/verzorger(s)belast zijn met de dagelijkse verzorging en opvoeding en een opleiding uit categorie 2 hebben gehad.
- Het gewicht 1,2 wordt toegekend aan leerlingen van wie één ouder/verzorger een opleiding heeft gevolgd uit categorie 1 en de andere ouder/verzorger een opleiding uit categorie 1 óf 2.
- Het gewicht 0 wordt toegekend aan leerlingen van wie één van de ouders/verzorgers een opleiding heeft gevolgd uit categorie 3.

Bijlage 9 Sectorindeling in het MBO

In deze rapportage zijn in het mbo zeven sectoren onderscheiden. De indeling sluit voor een deel aan op de indeling die het CBS hanteert, voor aantal opleiding wijkt de indeling af.

Uitgangspunt is de opleidingsvariabele van het CBS *RICHTINGMBO2*. Hierin worden 56 categorieën onderscheiden. Van deze categorieën zijn er 51 waarvan alle daaronder vallende CREBO-codes in één van de zeven sectoren vallen. Voor 5 categorieën is een nadere uitsplitsing gemaakt. In het schema hieronder is de gekozen indeling opgenomen.

Cat nr	Indeling voor rapportage en categorienaam
	Zorg
7a	Verpleging
7b	Verzorging
7d	Medische ondersteuning
	Techniek
2b	Grafische vormgeving
2c	Audiovisuele productie
2z	OnderwijsVormgeving en audiovisuele productie; ongedeeld
4a	ICT
4z	ICT; ongedeeld
5a	Werktuigbouwkunde
5b	Productietechniek
5c	Metaalproductie
5d	Elektrotechniek
5e	Installatietechniek
5f	Proces- en chemische laboratoriumtechniek
5g	Auto-, vliegtuig- en scheepvaartindustrie
5j	Hout- en meubelindustrie
5k	Bouw
5l	Grond-, weg-, en waterbouw
5z	Techniek, industrie en bouw; ongedeeld
7e	Medische techniek
	Economie
3a	Groothandel
3b	Detailhandel
3c	Marketing en communicatie
3d	Financiële dienstverlening
3e	Boekhouding en bedrijfsadministratie
3f	Managementondersteuning
3g	Secretarieel werk en informatiedienstverlening
3h	Juridische ondersteuning
3z	Handel, administratie en juridische ondersteuning; ongedeeld
8a	Horeca: management en bediening
8b	Horeca: bereiding van maaltijden
8c	Toerisme
8d	Recreatie
8f	Facilitaire dienstverlening
	Vervoer, Transport en Logistiek
8i	Vervoer
8j	Logistiek
	Welzijn, Verzorging
1a	Ondersteuning in het onderwijs
1z	Onderwijs; ongedeeld
7f	Sociaal-pedagogisch werk
7g	Maatschappelijke en sociaal-juridische dienstverlening
7h	Sociaal-cultureel werk
8e	Sport en bewegen
8g	Haarverzorging
8h	Schoonheidsverzorging
	Groen
6a	Landbouw en natuurlijke omgeving
6b	Dierhouderij en diervverzorging
6z	Landbouw en dieren; ongedeeld
	Overig
8k	Veiligheid en milieu
8z	Persoonlijke dienstverlening, vervoer en veiligheid; ongedeeld
9a	Algemeen
9z	Combinatie van opleidingsrichtingen

Voor vijf categorieën vallen de opleidingen in verschillende sectoren. Daarvoor is de volgende indeling gemaakt naar crebocode:

2a *

Kunst, ruimtelijke presentatie en communicatie

De volgende Crebo codes vallen onder **Techniek**

23098 ruimtelijke vormgeving niv 4
 25158 interieuradviseur
 25212 ruimtelijk vormgever
 25265 technicus human technology
 90940 interieuradviseur
 91143 technicus middenkader wei (human technology)
 91144 technicus middenkader wei (industriële design)
 91530 vormgeving ruimtelijke presentatie en communicatie (medewerker productpresentatie)
 91540 vormgever/medewerker ruimtelijke presentatie en communicatie
 91541 vormgeving ruimtelijke presentatie en communicatie (stand-, winkel- en decorvormgever)
 91542 vormgeving ruimtelijke presentatie en communicatie (vormgever productpresentatie)
 91543 vormgeving ruimtelijke presentatie en communicatie (winkelpubliciteitvormgever)
 92682 middenkaderfunctionaris afbouw en onderhoud (kleur- en interieuradviseur)
 92870 pianotechnicus
 92871 pianotechniek (pianotechnicus)
 92872 pianotechniek (pianotechnicus/ondernemer)
 94524 middenkaderfunctionaris afbouw en onderhoud (kleur- en interieuradviseur)
 94790 human technology
 95700 applicatie- en mediaontwikkeling (gamedeveloper)

De volgende Crebo codes vallen onder **Overig**

23179 artiesten niv 4
 25472 acteur
 25495 danser
 25496 musicalperformer
 25497 muzikant
 90030 artiest
 90031 artiest (dans)
 90032 artiest (drama)
 90033 artiest (musical)
 90034 artiest (muziek)
 90035 artiest (sounddesign)
 90036 artiest (muziek sounddesign)
 90037 artiest (muziek uitvoerend)
 90038 artiest(muziek)

5h*

Brood- en banketbakkerij en overige voedingsindustrie

De volgende Crebo codes vallen onder **Techniek**

90014 allround operator (allround operator voedingsindustrie)
 90313 operator (operator voedingsindustrie)
 97340 allround operator (allround voedingsoperator aequor)
 97380 operator (voedingsoperator aequor)

De volgende Crebo codes vallen onder **Overig**

10493 specialist banketbakker; l1st brood banketb bedr
 10495 specialist broodbakker; l1st brood banketb bedr
 10496 all-round banketbakker; l1st brood banketb bedr
 10497 all-round brood- en banketbakker; l1st brood banketb bedr
 10498 all-round broodbakker; l1st brood banketb bedr
 10499 banketbakker; l1st brood banketb bedr
 10500 brood- en banketbakker; l1st brood banketb bedr
 10501 broodbakker; l1st brood banketb bedr
 10504 assistent bakker; l1st brood banketb bedr
 10767 productie-assistent versindustrie; svo (vleessector)
 10769 productiemedewerker versindustrie; svo (vleessector)
 10771 productievakkracht versindustrie; svo (vleessector)
 10773 leidinggevende versindustrie; svo (vleessector)
 10815 broodbakker grootwinkelbedrijf bb
 10818 leidinggevende bakkerij grootwinkelbedrijf mk
 10819 ondernemer bakkersbedrijf mk
 10820 banketbakker grootwinkelbedrijf bb
 10826 leidinggevende ambachtelijke bakkerij mk
 11023 vakbekwaam medewerker levensmiddelentechnoloog 3 vk
 11032 middenkaderfunctionaris levensmiddelentechnoloog 4 mk
 11049 medewerker levensmiddelentechnoloog 2 bb
 12002 assistent medewerker voedsel en groen (voedingsindustrie) as
 23082 brood en banket niv 4
 25172 leidinggevende bakkerij
 25173 uitvoerend bakker
 25174 zelfstandig werkend bakker

25183 patissier
 25460 medewerker voeding en technologie
 25461 vakbekwaam medewerker voeding en technologie
 25462 vakexpert voeding en kwaliteit
 25463 vakexpert voeding en technologie
 25464 vakexpert voeding en voorlichting
 90304 ondernemer horeca/bakkerij (ondernemer bakkerij)
 90640 assistent bakker
 90690 banketbakker
 90700 banketbakker (allround banketbakker)
 90720 brood- en banketbakker
 90730 brood- en banketbakker
 90731 brood- en banketbakker (allround brood- en banketbakker)
 91631 vakbekwaam medewerker versdetailhandel (slager-traiteur)
 91632 vakbekwaam medewerker versdetailhandel (worstmaker)
 91651 medewerker versdetailhandel (productiemedewerker versdetailhandel)
 91660 meewerkend voorman vlees- en gemaksv voedingsindustrie
 92950 productiemedewerker vleesindustrie
 92960 productieleider vlees- en gemaksv voedingsindustrie (productieleider vlees- en gemaksv voedingsindustrie)
 93690 productievakkracht versindustrie
 93700 productiemedewerker versindustrie
 93760 assistent medewerker voedsel en leefomgeving (assistent voeding/voedingsindustrie svo)
 94220 brood en banket
 94221 brood en banket (brood- en banketbakker)
 94222 brood en banket (banketbakker)
 94230 brood en banket
 94231 brood en banket (allround broodbakker)
 94232 brood en banket (allround banketbakker)
 94233 brood en banket (allround brood- en banketbakker)
 94240 brood en banket
 94241 brood en banket (patissier)
 94242 brood en banket (leidinggevende bakkerij)
 94730 productievakkracht versindustrie
 95747 brood en banket (uitvoerend bakker)
 95748 brood en banket (zelfstandig werkend banketbakker)
 95749 brood en banket (zelfstandig werkend broodbakker)
 97210 technoloog voedingsindustrie
 97211 technoloog voedingsindustrie (specialist product en proces)
 97212 technoloog voedingsindustrie (teamleider/ coordinator)
 97213 technoloog voedingsindustrie (kwaliteitsmedewerker)
 97475 assistent medewerker voedsel en leefomgeving (assistent voeding/voedingsindustrie aequor)
 97520 kwaliteitsmanagement voeding (kwaliteitscoördinator)
 97540 food manager
 97541 voedingsmanagement (voedingsspecialist)
 97542 voedingsmanagement (manager voeding)

5i*

Kleding- en schoenenindustrie

De volgende Crebo codes vallen onder **Techniek**

10915 schoenhersteller bb
 92830 leestenmaker (leestenmaker)
 92840 onderwerkmaker
 92880 schachtenmaker
 92900 schoenhersteller (schoenhersteller)
 93610 schoenhersteller
 93683 creatief vakmanschap (ambachtelijk schoenmaker)
 93684 creatief vakmanschap (hoedenmaker)
 93685 creatief vakmanschap (lederwarenmaker)
 95590 schoenhersteller (schoenhersteller/ondernemer)
 95694 orthopedische technieken (leestenmaker)

De volgende Crebo codes vallen onder **Overig**

10360 middenkader medewerker productie; voc/betex
 10361 middenkader medewerker ontwikkeling; voc/betex
 10362 middenkader medewerker commercie; voc/betex
 10363 medewerker grootvak maatkleding; voc/betex
 10364 eerste medewerker naai-/perszaal; voc/betex
 10366 ondernemer/middenkader medewerker breedvak maatkleding; voc/betex
 10369 specialist mechanische verwerking; voc/betex
 10370 uitvoerend medewerker kleinvak maatkleding; voc/betex
 10371 uitvoerend medewerker naai-/perszaal; voc/betex
 10374 operator veredeling; voc/betex
 10375 operator garenerverwerking; voc/betex
 10377 operator vezelverwerking; voc/betex
 10378 assistent medewerker naaizaal; voc/betex
 10379 assistent operator veredeling; voc/betex
 10380 assistent operator garenerverwerking; voc/betex

25051 ontwerpend leer- en textielverwerker
 90013 allround operator (specialist textiel)
 90015 allround operator (specialist textiel)
 90314 operator (operator textiel)
 91220 medewerker design (allround medewerker design)
 91230 medewerker design (specialist design)
 91240 medewerker mode/maatkleding (basismedewerker mode/maatkleding)
 91250 medewerker mode/maatkleding (allround medewerker mode/maatkleding)
 91260 medewerker mode/maatkleding (specialist mode/maatkleding)
 91280 productiecoördinator
 91291 operator textiel (operator textiel chemisch)
 91292 operator textiel (operator textiel mechanisch)
 92520 assistent medewerker mode/maatkleding/interieur
 92530 commercieel medewerker textiel (commercieel medewerker textiel)
 93780 productiecoördinator
 93781 productiecoördinator fashion (commercieel medewerker fashion)
 93782 productiecoördinator fashion (productiebegeleider fashion)
 94450 commercieel medewerker textiel (commercieel medewerker binnendienst textiel)
 94460 commercieel medewerker buitendienst textiel
 94470 medewerker design
 94471 medewerker design (medewerker styling)
 94472 medewerker design (cad-stylist)
 95740 medewerker mode/maatkleding (specialist mode/maatkleding)

7c *

Hulp bij zorg en welzijn

De volgende Crebo codes vallen onder **Zorg**

10795 zorghulp; ovdb l o b

91420 zorghulp

De volgende Crebo codes vallen onder **Welzijn, verzorging**

10428 helpende; ovdb l o b

10745 helpende welzijn (hw); ovdb l o b

25475 begeleider gehandicaptenzorg

25476 begeleider specifieke doelgroepen

25498 helpende zorg en welzijn

91340 helpende breed

91351 helpende (zorg)

92640 helpende zorg & welzijn

7z *

Gezondheidszorg en welzijn; ongedeeld

De volgende Crebo codes vallen onder **Zorg**

22188 zorghulp (zorg en welzijn) niv 1

22190 verzorgende-ig (zorg en welzijn) niv 3

22191 mbo-verpleegkundige (zorg en welzijn) niv 4

De volgende Crebo codes vallen onder **Welzijn, verzorging**

22076 optiek (ambacht, laboratorium en gezondheidstechniek) niv 4

22189 helpende zorg & welzijn (zorg en welzijn) niv 2

22195 maatschappelijke zorg (zorg en welzijn) niv 4

22197 pedagogisch werk (zorg en welzijn) niv 4

22200 sociaal-cultureel werker (zorg en welzijn) niv 4

25047 audicien

25054 allround medewerker optiek

25055 opticien

25056 verkoopmedewerker optiek

25136 intercedent

25479 thuisbegeleider

79140 zorg en welzijn niv 4

80030 experimentele leergang vmbo-mbo niveau 2 in de sector zorg en welzijn

Bijlage 10 Overzicht van de gebruikte SSB-bestanden

Persoongegevens

SSB Gbapersoontab: Demografische achtergronden van personen in de GBA

SSB Gbaburgerlijkestaatbus: Burgerlijke staat van personen in de GBA

Gbaadresobjectbus: Adreskenmerken van personen in de GBA.

Vslgwbtabs: Rinobjectnummer met gemeente, wijk en buurtcode.

Onderwijsgegevens

SSB Inschrwptab: Inschrijvingen in het basisonderwijs

SSB Inschrwectab: Inschrijvingen in het speciaal onderwijs

SSB Citotab: Studenten aan de Centrale Eindtoets Basisonderwijs

SSB Onderwijsstudententab: Studenten in het voortgezet, middelbaar en hoger onderwijs

SSB Onderwijsinschrtab: Inschrijvingen in het voortgezet, middelbaar en hoger onderwijs

SSB Examvotab: Examenuitslagen in het voortgezet onderwijs

SSB Diplomamotab: Diploma's in het middelbaar beroepsonderwijs

SSB Vsvtab: Voortijdig schoolverlater

SSB Brintab: Vestigingen van onderwijsinstellingen (2003 t/m 2012)

Arbeidmarktgegevens

SSB Baanprsjaarbedragtab: Banen van personen

SSB Baankenmerkenbus: Kenmerken van banen

SSB poliskobus1: Kwantitatieve gegevens van banen

SSB Poliskibus: Kwalitatieve gegevens van banen

SSB zelfstandigentab: Personen met winst uit onderneming

SSB Vrlwusuitkering1atab: Uitkeringen aan personen op grond van de Werkloosheidswet

SSB wwuitkeringint: Werkloosheidswet uitkeringen

SSB Vrlwuspersoonbus: Personen met een werkloosheidsuitkering

SSB Vrlbijstanduitkeringtab: Bijstandsuitkeringen

SSB aototjaarbedragtab: Arbeidsongeschiktheidsuitkering

SSB aototpersoonbus: Arbeidsongeschiktheidsuitkering

SSB Ovuitkpersoonbus: Overige uitkeringen

SSB Cwtab: Personen die staan ingeschreven bij het Centrum voor Werk en Inkomen

Definities en afkortingen

NPRZ	Nationaal Programma Rotterdam Zuid; langjarig programma voor de gebieden (voorheen: 'deelgemeenten') Feijenoord, Charlois en IJsselmonde ("Rotterdam Zuid") dat zich richt op het wegwerken van achterstanden op het gebied van wonen, werk en scholing
Rotterdam Zuid	de gebieden (voorheen: 'deelgemeenten') Feijenoord, Charlois en IJsselmonde
focuswijken	de CBS-buurtten Feijenoord, Afrikaanderwijk, Carnisse, Oud-Charlois, Hillesluis, Tarwewijk en Bloemhof
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CvB	Centrum voor Beleidsstatistiek; onderdeel van het CBS dat onder voorwaarden databestanden voor onderzoek beschikbaar stelt
SSB	Sociaal Statistisch Bestand; een collectie gegevensbestanden van het CBS
havo	hoger algemeen voortgezet onderwijs; vorm van voortgezet onderwijs
hbo	hoger beroepsonderwijs; vorm van hoger onderwijs
mbo	middelbaar beroepsonderwijs
po	praktijkonderwijs; vorm van voortgezet onderwijs
vmbo	voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs; vorm van voortgezet onderwijs
vo	voortgezet onderwijs
vso	voortgezet speciaal onderwijs
vsv-ers	(nieuwe) voortijdig schoolverlaters; alle leerlingen van 12 t/m 22 jaar die in een schooljaar zonder startkwalificatie (diploma van havo, vwo of mbo met minimaal niveau 2) het onderwijs verlaten
vwo	voorbereidend wetenschappelijk onderwijs; vorm van voortgezet onderwijs
wo	wetenschappelijk onderwijs; vorm van hoger onderwijs

DUO	Dienst Uitvoering Onderwijs; Agentschap van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap die verschillende onderwijswetten en regelingen uitvoert
Cito(eindtoets)	(toets voor leerlingen van het basisonderwijs in groep 8 voor het best passende vervolgonderwijs die wordt georganiseerd door het) Centraal Instituut voor Toetsontwikkeling
IEP eindtoets	Eindtoets in groep 8 van het basisonderwijs van Bureau ICE
autochtoon	persoon van wie beide ouders in Nederland zijn geboren
allochtoon	persoon van wie ten minste één van de ouders in het buitenland geboren is
overig westers	allochtoon van wie ten minste één van de ouders geboren is in één van de landen in Europa (exclusief Turkije en de MOE-landen), Noord-Amerika, Oceanië, Indonesië of Japan
overig niet-westers	allochtoon van wie tenminste één ouder is geboren in een land in Azië (m.u.v. Japan en Indonesië), Afrika of Latijns Amerika; Antilliaanse, Surinaamse, Turkse en Marokkaanse personen behoren niet tot deze groep, maar worden apart onderscheiden

N.B.: Namen van onderwijsvormen die uit méér dan twee woorden bestaan ('voortgezet speciaal onderwijs'), zijn in dit rapport afgekort ('vso'); namen die uit één of twee woorden bestaan zijn voluit geschreven ('basisonderwijs'; 'speciaal onderwijs'. Uitzondering: in hoofdstuk 5 worden omwille van de leesbaarheid de woorden 'mbo', 'hbo' en 'wo' eveneens meestal afgekort.